Posezonsko znižanje konfekcije

do -40%

Velja do 23. januarja v vseh prodajalnah tekstila Mercator Dolenjske!

Mercator *najboljši sosed*

DOLENJSKI LIST

Št. 2 (2681), leto LII • Novo mesto, četrtek, 11. januarja 2001 • Cena: 240 tolarjev

Čez dva meseca novi sedeži

Družba TPV Johnson Controls je v konkurenci tovarn na treh celinah prejela bronasto odličje

NOVO MESTO - TPV Johnson Controls je podjetje za proizvodnjo in trženje notranje opreme za avtomobile in vsako leto izdela okrog 125.000 avtomobilskih sedežnih garnitur za Revozov clio. Veliko pozornost posvečajo kakovosti, kar potrjujejo certifikati EAQF, ISO 9001 in ISO 14001, prepoznavni pa so tudi po izvirnih tehnoloških in organizacijskih posodobitvah logističnih in proizvodnih procesov.

Po merilih za kakovost izdelkov in sistema celovitega zagotavljanja kakovosti proizvodnje, ki jih določa Johnson Controls International, je novomeško podjetje med tovarnami v Evropi, Aziji in južni Afriki ob koncu leta prejelo bronasto odličje. TPV Johnson Controls pa je prejel tudi nagrado generalnega direktorja Vladimirja Bahča kot najuspešnejše podjetje v skupini TPV. Oboje potrjuje kakovost poslovanja in odnosov v podjetju, ki je primerljiva v svetovnem merilu.

Podjetje sta leta 1993 ustanovila delniška družba TPV Novo mesto in francosko podjetje Treves, da bi posodobila proizvodnjo sedežev po zahtevah za nov model clia. V decembru 1998 je družba Johnson Controls International odkupila delež Trevesa in se tako vključila v novomeško proizvodnjo.

Kot sporoča Tanja Slak iz službe za stike z javnostjo, je bilo preteklo leto za družbo TPV Johnson Controls uspešno. Ustvarila je 8,5 miljarde tolarjev celotnega letnega prihodka in tudi 250 milijonov tolarjev čistega dobička. Za letošnje leto načrtuje še nekoliko boljše rezultate, saj pripravlja nove programe.

Tako bo že v marcu začela s serijsko proizvodnjo novega sedeža, pri katerem bodo še izboljšali varnostne karakteristike in kakovost. Posodobili bodo tudi obliko, materiale prevlek in prenovili zaklep za pregib sprednjega sedeža.

B. DUŠIČ GORNIK

POMLAD POZIMI - Letošnja zima bolj spominja na začetek pomladi. Prejšnje tisočletje se je od nas poslovilo s cvetočimi grmi, na lokah so iz zemlje pokukali zvončki, trobentice so pognale celo na vrhu Gorjancev, doline pa so zaradi močnega deževja prizadele pomladanske poplave. Tudi novo tisočletje se je začelo s pomladanskimi temperaturami. V nedeljo, 7. januarja, dan po svetih treh kraljih, ko bi morala biti najtrdnejša zima, so v Novem mestu namerili 17 stopinj Celzija; to je bil najtoplejši dan v januarju v Sloveniji v zadnjih 50 letih. Na fotografiji: mlada družina na "spomladanskem" nedeljskem sprehodu na Otočcu. (Foto: A. Bartelj)

Berite danes

stran 3:
- *Straža bi rada postala občina?*

stran 6:
- *Občina opravila "delo" gospodarstva*

stran 8:
- *Društvo gluhih mora plačati*

stran 9:
- *Bodo belokranjske krave izumrle?*

stran 11:
- *Raje v smrt kot v zapor*

stran 18:
- *Mladi vzeli svojo sedanjost in prihodnost v svoje roke*

Pretep na postaji

ČRNOMELJ - Prvi dan novega leta sta 24-letni N. S. in 21-letni D. M. na avtobusni postaji med prepirom pretepla 44-letnega F. S. iz Črnomlja in ga hudo poškodovala po glavi. Utemeljeno sta osumljena kaznivega dejanja povzročitve hude telesne poškodbe.

ČATEŽ POD ZAPLAZOM

Uredništvo pride k vam!

Jutri, v petek, 12. januarja, ob 18. uri bomo v salonu gostilne Ravnikar prisluhnili vsem, ki bi radi, da tudi drugi bralci Dolenjskega lista zvedo nekaj več o vaših uspehih, željah, potrebah in zagatah. Naj se sliši tudi vaš glas! Prijazno vabljeni!

STAVKAJOČI PIONOVCI - Delavci kanižarskega Piona so 3. januarja pričeli z mirno stavko, ki pa je ne nameravajo končati, dokler ne bodo uresničene vse njihove zahteve. Njihova kalvarija se namreč vleče že predolgo, vedno pa so popustili in znova prijeli za delo. "Občutek imamo, da je bil scenarij, da bo podjetje prej vzel hudič, a smo trdoživi," pravijo stavkajoči. (Foto: M. B.-J.)

Pionovci ne verjamejo več v čudeže

V kanižarskem Pionu so prvi letošnji dan pričeli s stavko, že tretjo v slabih dveh letih - Zavrnili ponudbo direktorja Andreja Glušiča - Stavkali bodo do izpolnitve vseh svojih zahtev

KANIŽARICA - Poleti leta 1997 je začelo na Majerju v Črnomlju delati podjetje Pion, ki naj bi zaposlilo tudi nekdanje delavce rudnika rjavega premoga Kanižarica, ki so ga pričeli zapirati. Pozneje so proizvodnjo preselili v veliko novo halo na območju rudnika, vendar pa se delavci že dve leti in pol srečujejo z velikimi težavami. Ne čudi torej, da so prvi letošnji delovni dan pričeli že s tretjo stavko v slabih dveh letih.

Pionovcem se je slabo godilo že pod prvim lastnikom Alojzom Arnautom, čeprav je, kot zatrjujejo, dobil za prezaposlovanje rudniških delavcev in vlaganje v proizvodnjo na desetine milijonov tolarjev. Prav nič bolje pa ni pod novih lastnikom in direktorjem Andrejem Glušičem iz Velenja. Ne le da so pri izdelovanju strešnih oken in lin ter podstrešnih stopnic na zastarelih strojih in s pomanjkljivo opremo ter ob večnem pomanjkanju materiala delali že skoraj čudeže, temveč jim delodajalec zadnje mesece sploh ni izplačal plač.

Delavci so 7. novembra lani zaprosili za pomoč sindikat območne organizacije ZSSS Dolenjske in Bele krajine. Glušič jim je namreč od pomladi izplačeval plače na roke, brez plačila prispevkov in davkov, po štirih mesecih pa je prenehal tudi s tem. Tako so delavci od oktobra povsem brez dohodkov. Poleg tega jim od oktobra 1999 do marca 2000 in od maja lani naprej ni plačeval za malico, od oktobra 1999 ni bilo povračil za potne stroške, dolguje jim polovico regresa za letni dopust za leto 1999 in celoten regres za lani ter tri jubilejne nagrade. "Direktor je vsakemu delavcu v povprečju dolžan po 500 tisoč tolarjev neto, plačati pa mora še prispevke in davke. Želeli smo se pogovoriti, a je pogovor odklonil. Če bi mu bilo v preteklosti zares kaj za ohranitev proizvodnje v Kanižarici, bi se to poznalo tudi pri vlaganju v proizvodnjo. In če bi mu šlo danes za Pion, bi gotovo lahko zbral denar, ki ga zahtevamo," je konec preteklega tedna, potem ko je stavkalo že tretji dan, menilo 17 delavcev, od katerih jih je bilo 9 nekoč zaposlenih v rudniku, od tega je 5 invalidov.

Izplačilo vsega, kar jim je Glušič dolžan, so pionovci 20. decembra zapisali tudi v stavkovne zahteve. Dodali so še, da mora v prihodnje plače izplačevati preko banke z izplačilnimi listi, objaviti delovni koledar in izdati odločbe o letnem dopustu za letošnje leto ter upoštevati varnostne predpise. Zagrozili so, da bodo 3. januarja pričeli s stavko, če do tega dne zahteve ne bodo uresničene. Svojo grožnjo so pionovci uresničili, Glušič pa se je prišel z njimi pogovarjat 4. januarja. Po nekajurni razpravi in tehtanju različnih možnosti je direktor v svoji ponudbi zapisal, da stavkovnih zahtev ni mogoče v celoti uresničiti, zlasti pa ne izplačila regresa in zaostankov plačil davkov in prispevkov od plač. Plače za november z regresom za prehrano in prevoz na delo bo lahko izplačal po deblokadi žiro računa podjetja, plače za december in regres za prevoz in prehrano pa do konca januarja, če bo sodišče sprejelo sklep o prisilni poravnavi podjetja.

A stavkajoči delodajalčeve ponudbe niso sprejeli ter so sklenili, da nadaljujejo s stavko do izpolnitve vseh stavkovnih zahtev v skladu z določili kolektivne pogodbe. "V Glušičevi ponudbi je preveč čejev. Zdi se nam, da nas želi žejne prepeljeta čez vodo, samo da bi prijeli za delo. Poleg tega po našem mnenju prisilna poravnava ne bo uspela, ker zanjo ni osnove," pravijo delavci in zatrjujejo, da so še vedno pripravljeni delati, vendar nič več pod takšnimi pogoji kot doslej. "Naši pogoji so, da podjetje očistijo dolgov, ki jih nismo naredili, da bi nabavili sodobno tehnologijo ter dobili novega direktorja. Sicer pa bomo od 6. do 14. ure še vedno v Pionu, in če se v nekaj dneh zadeva ne bo rešila, bomo za en dan prekinili stavko, potem pa zopet nadaljevali," so trdno odločeni stavkajoči, ki vidijo skrajno rešitev Piona v stečaju.

M. BEZEK-JAKŠE

Plaz tudi v Kužlju

KOSTEL - Pred novim letom je začela drseti zemlja s pobočja nad Kužljem, in sicer nad domačijo Jožeta Ožaniča. Drsenje je opazil Ožaničev vnuk in o "kuželjskem Mangartu" opozoril pristojne. Plazenje tal sta si nato ogledala kostelski župan in predsednik Turistično-športnega društva ter nato o plazenju obvestila pristojna mesta, da si bodo pristojni prišli ogledat „Kostelski oziroma kuželjski Mangart", saj so krajani prepričani, da zemlja in kamenje lahko zdrsne v potoček in ga zajezi, da se bo razlil po vasi.

Stenski koledar za 2001. leto

Današnji številki Dolenjskega lista je priložen stenski koledar, ki ga je pripravila novomeška

GALERIJA KRALJ

s sponzorji *Mercator Dolenjska, Nova Ljubljanska banka (Podružnica Novo mesto), Trimo, Zavarovalnica Triglav (OE Novo mesto), Novotehna Merkur in Dolenjske pekarne.*

Če koledarja v vašem izvodu časopisa morda ni bilo, ga lahko dobite v naši naročniški službi. Hkrati vas obveščamo, da je Galerija Kralj za pet naročnikov, ki bodo do konca februarja 2001 plačali naročnino za Dolenjski list, pripravila uokvirjeno umetniško sliko iz svojega fonda, dobitnike pa bo določil žreb.

Uredništvo Dolenjskega lista

DRŽAVA VARČUJE

Prav, a začela je pri vas!

Vsaka kmečka pamet ve, kaj se zgodi, če porabiš več, kot imaš. In taka preprosta pamet je zdaj srečala tudi vlado, ki bi se ji sicer z veseljem izognila, če bi le mogla še naprej pod preprogo pometati proračunski primanjkljaj. Tako pa se je nova vlada odločila, da bo začela varčevati. Sliši se lepo in vzpodbudno, ljudska pamet, ki tako besedičenje že pozna, pa ob tem le zamahne z roko, češ, spet nas bodo dodatno stisnili z davki. So nas že in nas še bodo.

Državni finančniki seštevajo, koliko bodo pridobili s povečanimi trošarinami za bencin, pivo in alkohol ali s taksami za obremenjevanje vode in zraka ter koliko bodo prihranili, če bodo plače in pokojnine rasle počasneje in če bodo odložili izplačila dodatkov k nekaterim plačam. Kaj se zares pravi varčevati, bomo začutili vsi, ko bo država začela rezati v nepregledne socialne pravice in v druge obveznosti že sprejetih zakonov ter v nacionalne programe naložb, od katerih vsi nekaj pričakujemo. Tu ne bo šlo za nekaj milijonov, ampak za milijarde, zaradi katerih bodo prenehale naložbe v naše šole, telovadnice, knjižnice, ceste, mostove... Rezati bo treba, sicer se bo morala država dodatno zadolževati ali pa povečevati davke, kar pa spet ne gre v nedogled.

Še vedno pa ostaja vprašanje, kdaj bo država vsaj začela pospravljati v javnem sektorju. Napovedana reforma javne uprave nekako še ne nakazuje, da se bo z javnim denarjem tudi zares začelo bolje gospodariti. V državni upravi vsi nekaj delajo, skoraj vsak od nas, ki je kdaj imel opravek z njo, pa ve, kako učinkovito. Kot pravi statistika, je v zadnjem letu največ zaposlovala prav državna uprava, medtem ko se je najbolj zmanjšalo število zaposlenih v kmetijstvu. Novih delovnih mest v državni upravi bo še več. Nazadnje ne bo nihče več kmetoval, vsi bomo državni uradniki, pa bo!

BREDA DUŠIČ GORNIK

DAEWOO MOTOR
Avto-hit
tel.: 07/33 76 490
Podbevškova 6a, Novo mesto
SALON VOZIL Kandijska 53 Novo mesto

VREME

Vremenoslovci napovedujejo lep in suh konec tedna z jutranjo meglo po kotlinah, čez dan pa zmerno oblačno s temperaturo do 5° Celzija.

BPH
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o. PE NOVO MESTO

Ali ste že razmišljali o varčevanju v vrednostnih papirjih? Zdaj je pravi čas za to!

BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija), ☎ 07/33-42-410
BPH, Rimska cesta 11, Trebnje, ☎ 07/34-60-730
BPH, Kolodvorska ul. 4, Črnomelj, ☎ 07/30-56-480
BPH, Kvedrova 28, Sevnica, ☎ 07/81-41-371

ZA VAS ŽE 11 LET POSLOVNI IMENIKI
RUMENE STRANI SLOVENIJA TEL
tel.(01) 436 53 90, fax(01) 436 85 20, www.intermarketing.si
im INTER MARKETING

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

ISSN 0416-2242
9 770416 224000

NAŠA ANKETA

Komaj čakate razprodajo?

Trgovci že nekaj časa obveščajo, da so tudi letos pripravili razprodaje. Najprej so znižali cene obutvi, kak teden pozneje so dali v razprodajo še oblačila, nazadnje bodo trgovine znižale cene še športni opremi. Prodaja po znižanih cenah bo trajala različno dolgo, večinoma do konca januarja, ponekod jo bodo podaljšali celo v februar. Cene so znižali ponedkod za 30 odstotkov, drugje za 40 odstotkov, v nekaterih trgovinah pa so (bili) posamezni modeli cenejši kar za polovico. Kupci so dobro vedeli za začetek razprodaj, tudi tam, kjer trgovine niso posebej obveščale o znižanju cen. Očitno je postalo že tudi pri nas navada, da se začnejo vsakič na začetku leta. Slovenski trgovci so začeli razprodajati takoj po praznikih in tako so letos prehiteli npr. trgovce v Italiji, medtem ko so trgovine na Hrvaškem znižale cene vsaj takrat kot slovenske ali pa celo že prej. Ali kupujete na razprodajah? Zmeraj počakate na tovrstno znižanje cen? Se nakupi po znižanih cenah izplačajo kupcu, ali razprodaje služijo zgolj trgovini, da se znebi zalog? Mogoče ne boste obiskali trgovin, ko je razprodaja, ker ste porabili denar v predpraznično decembrskih nakupih? Ali pa razprodaj ne obiskujete iz drugih razlogov? Tokratna anketa prinaša nekaj odgovorov in mnenj o letošnjih razprodajah v Sloveniji.

ROZALIJA CEMIČ, zaposlena v novomeški Tiskarni, doma v naselju Pod trško goro v Novem mestu: "Večinoma na razprodaje ne čakam, temveč tako oblačila kot obutev kupim takrat, kadar jih potrebujemo. Vsake toliko časa grem pogledat, ali bi se na razprodaji našlo kaj zanimivega, sicer pa menim, da so te namenjene predvsem trgovcem, da se rešijo zalog."

DRAGO ZUPANČIČ, strojni tehnik iz Meniške vasi: "V naši družini kupujemo večinoma takrat, kadar kaj potrebujemo. Izberemo taka oblačila in obutev, za katera vemo, da jih bomo potrebovali in nosili. Na razprodaje ne računamo kaj dosti. Tudi sam sem že gledal, pa se težko kaj najde: ali ni modela, barve ali prave številke. Ni vedno dobro, če kupuješ poceni!"

MIHAELA KOREVEC, upokojenka iz Črnomlja: "Sploh ne vem, kdaj se začnejo razprodaje, ker ne nakupujem na njih. Kupujem takrat, ko kaj potrebujem, in me ne zagrabi nakupovalna mrzlica, ko trgovci objavijo razprodaje. Marsikomu, zlasti družinam z več otroki, pa razprodaje zagotovo pridejo prav, saj predvsem tisti, ki pohitijo, gotovo dobijo po ugodnih cenah veliko dobrih stvari."

BISERKA CRLJENICA, lastnica prodajalne Dabi v Metliki: "Ni nujno, da bi imeli razprodajo, a ker so ljudje spraševali, kdaj jo bomo imeli, smo se odločili zanjo. Zdaj tistih kupcev ni od nikoder. Tudi sicer ni opaziti, da bi ljudje čakali na razprodaje. V trgovino pridejo, ko kaj potrebujejo, in če jim ustreza, kupijo ne glede na ceno. Razumem jih, saj tudi sama tako nakupujem."

JANEZ ZUPAN, upokojenec iz Trebnjega: "Božični in novoletni prazniki so bili za marsikateri žep precej hudo breme, to pa še toliko bolj velja za nas upokojence. Končno nimam niti posebne potrebe, da bi kupoval na razprodajah, saj upokojenci skušamo praviloma dobro obrniti vsak tolar, ker smo v to prisiljeni!"

ANTON VRČEK, upokojenec iz Sevnice: "Nimam nobenih predsodkov, da ne bi kupoval na razprodajah, da bi se bal blaga slabše kakovosti ali česa drugega. Toda za zdaj imam dovolj velike zaloge in ne nameravam kupovati na razprodajah. Naposled je omejitveni dejavnik za kakšno pretirano potrošnjo za večino upokojencev tudi višina pokojnine..."

VLASTA MOŠKON, surdopedagog-logoped, s Senovega: "Namenoma sem čakala razprodajo, ker se mi zdi nesmotrno zapravljati denar za stvari, ki jih ne potrebujem nujno, vendar si jih želim, in si jih lahko z lažjim srcem privoščim na razprodaji. Obiskala sem razprodajo čevljev. Ponudba je kar dobra. Včasih sem malo skeptična pri razprodaji oblačil, ali je blago povsem kvalitetno."

NATJA JENKO-SUNČIČ, novinarka, iz Brežic: "Ko so razprodaje, pogledam, če bi bilo kaj primernega, in takrat kupim. Ustrezno kupim tudi ob običajnih cenah, če zadovolji potrebe ali navsezadnje mojo žensko željo, da si naredim lepši dan. Razprodaje imajo lahko napako: pred razprodajo sem ‚svoj komad' videla viseti v trgovini, na prvi dan razprodaje pa je izpuhtel."

SAMOIL ŽILEVSKI, gimnazijski maturant, iz Kočevja: "Po novoletnih nakupih mi je ostalo še nekaj denarja, vendar ga ne nameravam potrošiti na razprodajah. Te niso to, kar bi morale biti, in so za kupca dostikrat zavajajoče. Kvalitetne stvari imajo svojo ceno, ki je na razprodajah ne znižajo. Poceni lahko kupiš le stvari slabše kakovosti. Menim, da to ni prav."

Varnost ni kup predpisov

V novomeškem Revozu učinkovito zmanjšujejo število nesreč pri delu - Letos za cilj 180 dni brez nesreče z bolniško

NOVO MESTO - Vse več podjetij se zaveda, da je z zaposlenimi smotrno ravnati tako, da bodo zmožni delati do konca svoje delovne dobe. Vedo, da delo v dobrih delovnih razmerah zagotavlja varnost in zdravje zaposlenih, ki zato delajo bolje in več ter tako zmanjšujejo stroške podjetju.

Za novomeški Revoz varnost pri delu ni kup nepotrebnih predpisov in zapovedi, saj so se je lotili načrtno z aktivnostmi za izboljšanje in spremljanjem doseženega. Pred dvema letoma so zastavili projekt Varnost 100, vzpostavili sistem skupin in služb, hierarhijo odgovornih za to področje, si zastavili naloge, spremljali izvajanje, analizirali ter informirali in izobraževali zaposlene. V letu 1999 je zaradi tega število nesreč pri delu v tem podjetju zelo upadlo, dosegli pa so tudi, da je med dvema zaporednima nesrečama, ki sta terjali bolniški dopust, preteklo več kot 100 dni (108). Lani so dosegli novi cilj: 120 dni brez take nesreče, v tem letu pa želijo ta čas podaljšati na 180 dni.

V tem času se je zgodilo nekaj manjših nesreč brez bolniške, ki pa so jih skrbno analizirali, da bi jih v bodoče lahko preprečili. Če ugotovijo, da zaposleni ne zmore opravljati svojega rednega dela na delovnem mestu, mu najdejo delo, ki ustreza njegovim trenutnim zmožnostim. Ker je za izboljšanje varnosti pri delu potrebno vključiti vse zaposlene, pripravljajo dneve varnega dela in teme meseca, kot na primer: zaščita rok, zaščita oči, varnostne naprave, zaščita sluha, urejenost električnih napeljav in podobno.

Zanimiv je tudi sistem zgledov v delovnih okoljih. V vsaki od njih je nekdo, ki nosi obesek "Skrbim za varnost. Kaj pa ti?" in daje zgled varnega dela ter opozarja sodelavce na nepravilnosti. Na tak način je stalno aktivnih kar 120 zaposlenih iz vseh struktur.

V Revozu skrbijo tudi za varnost pri delu s kemikalijami, izobražujejo zaposlene, ki delajo z njimi, in jih redno zdravstveno pregledujejo. Redno opravljajo tudi letne ali polletne zdravniške preglede zaposlenih v lastni medicini dela, ki ugotavlja zdravstveno stanje in zmožnost za delo, pri čemer upošteva ergonomske analize delovnih mest, ki so jih pripravili v podjetju.

B. D. G.

Še preveč izgub zaradi bolniške

LJUBLJANA - Zaposleni v Sloveniji so tolikokrat na bolniškem dopustu, da država zaradi tega izgubi 10,5 milijona delovnih dni na leto. Tako imenovani absentizem, odsotnost zaradi bolniške, se sicer zmanjšuje, saj je to veliko število kljub vsemu najmanjše v zadnjih desetih letih. Zaradi bolniške je bilo lani odsotnih 811.000 delavcev, ki so bili odsotni z dela povprečno 13 dni.

Metličani najboljši

Mednarodni mejni prehod v Metliki najboljši ob južni meji - Cariniki in policisti še vedno v neprimernih kontejnerjih

METLIKA - Regionalna centra RTV Slovenija iz Maribora in Kopra ter Turistična zveza Slovenije so lani pripravili že 14. ocenjevanje slovenskih mednarodnih mejnih prehodov. Mejni prehod Metlika je v kategoriji prehodov na meji s Hrvaško zasedel prvo mesto, že leta 1992 pa je prejel tovrstno priznanje za 2. mesto.

Mejni prehod so ocenjevali konec julija, vendar ne na Postaji mejne policije Metlika, ne na carinski izpostavi in ne v prostocarinski prodajalni Regal, ki so dobile enakovredno priznanje za 1. mesto, niso vedeli za ocenjevanje. Tudi tega, kaj natančno so ocenjevali, nagrajenci niso izvedeli, zdi pa se jim, da so bile odločilne prijaznost, urejenost, ustrežljivost zaposlenih, odnos do potnikov oz. kupcev, skratka vse, kar lahko pomembno vpliva na mnenje turistov o državi na njenem pragu. Najbrž so ocenili tudi zelenice in urejenost prometnih površin. A četudi denarja za urejanje tako rekoč ni, se znajdejo, predvsem pa je odločilna dobra volja zaposlenih, saj so pogoji za delo na mejnem prehodu neprimerni. Policisti in cariniki namreč še vedno delajo v kontejnerjih, ki so jih postavili takoj po osamosvojitvi Slovenije, vendar se tolažijo, da bo bolje, ko bodo na novo uredili mejni prehod. Idejni projekt že pripravljajo.

Komandir Postaje mejne policije Metlika Anton Štubljar pa pričakuje tudi kadrovsko okrepitev, saj mora sedaj 40 zaposlenih poleg vsega ostalega dela varovati še 63,5 kilometra državne meje s Hrvaško, od tega 20 kilometrov na Kolpi. Gotovo bo še več dela, ko bo s Hrvaško šengenska meja. Posebej pa je opozoril, da ne na cestnem, ne na železniškem mejnem prehodu in ne na policijski postaji nimajo primernih prostorov za sprejem ilegalnih pribežnikov, medtem ko so edina zaščitna sredsta zgolj rokavice in razkužilni robčki. "Z metliškim županom se dogovarjamo o ureditvi kletnih prostorov za sprejem beguncev. Na srečo z izjemo Kitajcev pred letom dni k nam prihajajo le posamezni ilegalci," pravi komandir in zatrdi, da kljub slabim pogojem metliški policisti dobro delajo, tako da je varnostna ocena v občini dobra.

M. B.-J.

• Na mednarodnem mejnem prehodu v Metliki so v preteklem letu našteli 3,1 milijona potnikov, mejo je prečkalo 979.071 vozil. Ob konicah, kot so nedelje in zaključki praznikov, in ko se je promet povečal zlasti pri vstopu v našo državo, so našteli celo po 4.000 vozil z okrog 12.000 potniki. Na železniškem mejnem prehodu pa na leto prečka mejo 3.560 vlakov z okrog 30.000 potniki.

OB MEJI - Vodja policijske izmene na mejnem prehodu v Metliki Ivan Jakobčič (levo) in Anton Štubljar, komandir postaje mejne policije Metlika, ki je poleg carinske izpostave in prostocarinske prodajalne prejela priznanje za najbolj urejen mejni prehod na južni meji. (Foto: M. B.-J.)

VODA NA CESTO - Dež je tako dobro napolnil reko Krko, da je na širšem območju Novega mesta poplavljala. Voznik clia s sopotnikom je že po nekaj metrih vožnje po poplavljeni cesti med Zameškim in Kostanjevico 29. decembra ugotovil, da bi šlo naprej samo še s čolnom. S čolnom so se tedaj slab kilometer stran domačini vozili prav zares po poplavljenih travnikih. (Foto: M. Luzar)

Sinles odpušča delavce

Bodo prodali žago?

LOŠKI POTOK - Privatna lesna industrija Sinles - prej obrat Inlesa, ki je pred stečajem zaposloval 200 delavcev, danes pa v obratu dela kakšnih 60 delavcev - je za "novoletno darilo" odpustila 8 delavcev. Ta številka bi bila nekoč le simbolična, v teh časih pa kronično primanjkuje delovnih mest in nič ne kaže, da bi se v kratkem kaj spremenilo. Na delo se v druge kraje, vse tja do Ljubljane, dnevno vozi vsaj tri četrtine delovno aktivnega prebivalstva. Posledice te migracije bodo kmalu vidne na vseh področjih, saj delež prebivalstva hitro pada, veliko pa je tudi takih, ki so v občini še vedno prijavljeni, a so že dolgo odsotni ali pa se vanjo vračajo le občasno.

Šušlja se, da bo Sinles v kratkem odprodal žagarski obrat, ki je bil v času Inlesa paradni konj obrata. Sedanjemu lastniku, tako pravijo še zaposleni, pa se ne izplača rezati hlodovine ne zase ne za privatne potrebe, ker osnovni program podjetja domače surovine ne potrebuje. Če so govorice o odprodaji žage resnične, potem odpuščeni lahko upajo, da jih bo zaposlil morebitni novi lastnik, les, ki nepredelan potuje iz kraja, bi lahko, če bi delala žaga, dobil dodatno vrednost, vzporedno pa se gotovo odprlo še nekaj dodatnih delovnih mest, ki jih Potočani krvavo potrebujejo.

A. K.

Osvinčen bencin le še pol leta

Svinec nevaren zdravju

LJUBLJANA - V Sloveniji kmalu ne bo več mogoče kupiti osvinčenega bencina (Super 98), saj bo od 30. junija letos veljala prepoved njegove prodaje, od 1. januarja pa dobavitelji lahko prodajajo le še zaloge. To si morajo zapomniti predvsem vozniki avtomobilov, starejših od deset let, ki so ga doslej uporabljali.

Tako se bo Slovenija pridružila večini držav Evropske unije, ki so promet z osvinčenim motornim bencinom že opustile, popolna odstranitev svinca iz bencina na evropskem tržišču pa je zastavljena do 1. januarja 2005. Naša država se je za ta korak odločila, ker je svinec med vsemi nevarnimi snovmi v izpuhu motornih vozil najnevarnejša sestavina in ima izredno negativen vpliv na zdravje ljudi, še posebej otrok. Najbolj značilni so škodljivi učinki na živčni sistem odraščajočih otrok, ki se pokažejo kot znižanje inteligence in zmanjševanje koncentracije, zato povzročajo učne težave in vedenjske motnje.

V Sloveniji je leta 1998 emisija svinca zaradi prometa z motornimi vozili znašala okrog 50 ton, kar je več kot 80 odstotkov vse letne emisije svinca pri nas. Na Ministrstvu za okolje in prostor RS ocenjujejo, da bo zaradi novosti dve toni manj svinčenih emisij. Za natančnejšo seznanitev javnosti so izdali večjezično zgibanko, ki je ljudem na voljo na bencinskih servisih, cestninskih postajah, mejnih prehodih,...

L. M.

KAKO KAŽE NA BORZI?

Po novem skoraj vse raste

V zadnjem času se tečaji skoraj vseh delnic zelo naglo zvišujejo, zato je kar težko slediti njihovi rasti. Izjeme so le delniške družbe, ki so bile prevzete (Radenska, Color), ter nekatere pooblaščene investicijske družbe, pri katerih je lastniški delež že nekoliko bolj skoncentriran.

Glavni vzrok lahko pripisujemo pričakovanju investitorjev, da ne bo več toliko omejitev pri investicijskih vlaganjih, da bo davčna politika ugodnejša ter da bodo kotirajoče družbe objavile ugodne poslovne rezultate, saj je bila večina delnic močno podvrednotenih. Poleg navedenega je v ponedeljek skupščina Leka potrdila vse statusne spremembe, ki bodo omogočile upravi izdajo globalnih potrdil o lastništvu ter uvrstitev delnic na Londonsko borzo. Rast tečajev Leka bo prav gotovo nekoliko vplivala tudi na rast ostalih delnic, predvsem Krkinih. Prav pri navedenih delnicah je bilo v zadnjem času najobsežnejše trgovanje tako z vidika obsega kakor tudi rasti tečajev. Lekova delnica je že presegla tečaj 46.000,00 SIT, Krkina pa 29.000,00 SIT. Obe družbi sta v letošnjem letu poslovali zelo uspešno.

V zadnjem času se večina uprav v kotirajočih družbah vse bolj zaveda, kaj pomeni večja tržna vrednost družbe, zato poskušajo z različnimi poslovnimi potezami zaščititi ceno svoje delnice in s tem upravičiti pričakovanja investitorjev.

Rast beležijo tudi pidi, ki se jim vse bolj izteka "končni" rok za kritje privatizacijske vrzeli. Nekateri imajo sramotno nizko ceno. To velja v glavnem za vse skoraj prazne pide, tako imenovane dvojke. Ne smemo pozabiti, da je bila njihova nominalna vrednost leta 1993, ko smo certifikate zamenjevali za delnice, 100,00 SIT. Če to vrednost samo revaloriziramo, dobimo 250,00 SIT. Takšne tržne vrednosti ne moremo pričakovati v trenutnih razmerah kapitalskega trga, a bi morali imeti vseeno boljšo ceno.

Vse bolj se krepi vrednost pokojninskih bonov, s pomočjo katerih lahko uveljavijo dokaj ugodno dodatno pokojnino prav vsi državljani Slovenije. Boni bodo imeli namreč vedno višjo ceno, saj jih bo v obtoku vedno manj. Zato vsi, ki še imate bone iz naslova neizplačanih plač, pohitite, če razmišljate o pridobitvi dodatne pokojnine na osnovi pokojninskih bonov. Teh je namreč le za cca 14.000 Slovencev in bo kvota prej ali slej pošla.

LJUDMILA BAJEC
Dolenjska borznoposredniška družba Novo mesto
tel. 07-37-18-221, 37-18-222

Novomeška kronika

GLAVOBOL - Nekatere boli glava, ker ne vedo, kako bi prišli do strehe nad glavo, druge morda še celo bolj zato, ker ne vedo, kako bi lastno streho vzdrževali. Vse je seveda odvisno od velikosti strehe in razpoložljivega denarja. Straški Novoles je, če upoštevamo samo površino zemlje, ki jo ima v lasti, pravi veleposestnik. Skupno upravlja kar 80 ha zemlje, kar bi ga, če bi bile to njive, uvrstilo med največje slovenske kmete. Za nameček ima še celih 8 ha pokritih površin, strehe na objektih pa so povprečno stare 25 let. Si predstavljate, koliko je to streh za obnovo? Nič čudnega, če direktorja Zvoneta Novino ob misli na kritino in strehe boli glava, kot je potožil konec minulega leta.

NEOBIČAJNO - Župan Anton Starc ni mogel dovolj prehvaliti neobičajne sestave na nekem sestanku, na katerem so se enkrat za spremembo dobili dolenjski in belokranjski župani, da bi skupaj kakšno rekli, se morda kaj dogovorili ali celo kaj dosegli. "Neobičajna sestava", ki bi morala v resnici biti običajna, če ne celo pogosta, se je takoj naslednji teden spet dobila v Beli krajini, kar je pa zares neobičajno. Upajmo, da župani ne mislijo, da so s tema dvema sestankoma opravili za leto nazaj in leto naprej.

ZASUKALO SE JE - Trgovci z avtomobili so danes pripravljeni narediti marsikaj, da bi pridobili kupce. Danes oni trkajo na vrata kupcev, čakajo nanje in jih tako rekoč nosijo na rokah. Eni jim ponujajo zastonj opremo ali brezobrestne kredite, drugi odvažajo stare kripe ali jim pišejo domov. O tistih dobrih starih časih - mimogrede, bilo je samo kakih 10 let nazaj - ko so kupci pred Hadlovo vilo v Novem mestu spali, da so si obdržali mesto v vrsti za avtomobil, lahko samo še sanjajo.

STARA KATRA ob cesti od Srebrnič proti Dolenjskim Toplicam, ki je po koncu svojega življenjskega obdobja obvisela na bok prevržena in dodobra stolčena ob cesti, je medtem dočakala svojo prvo medijsko predstavitev v Dolenjskem listu, pred novoletnimi prazniki pa je dobila tudi uradno sporočilo. Občinski inšpektor je nanjo nalepil odločbo, ki pravi, da jo mora lastnik nemudoma odstraniti. Zazdaj je še tam. Če jo bo kdo odstranil namesto zadnjega lastnika, naj, prosim, tega ne zaračuna nam!

OSOVRAŽENI DOLGI - Po pravilu nihče ne mara dolgih ponedeljkov, še posebej pa ne takih, kakršen je bil zadnji. Ne samo da je vreme nesramno tiščalo navzdol in da se je približevala polna luna z napovedanim luninim mrkom. Ne, v osrednjem mestnem križišču pri Tilii in Dolenjski banki so odpovedali tudi semaforji. In marsikomu se je dolgi ponedeljek spremenil v še za vsaj pol ure daljšega.

REKLAMA - Ko so v Dolenjskih pekarnah nedavno prodali svoj stari kombi, se jim gotovo še sanjalo ni, da so naredili tako dober posel ali, kot bi se bolj sodobno lahko izrazili, marketinško potezo. Kupili so ga namreč Romi, ki so znani po tem, da ne zdržijo dolgo na enem mestu, zato so kombi, s katerega so pozabili odstraniti napis in logotip Pekarn, videli zdaj na tem zdaj na drugem koncu. Dobra, predvsem pa zastonj reklama!

Ena gospa je rekla, da so Dolenjci sicer res izgubili Dolenjsko in Belokranjci niso dobili Bele krajine, zato pa je Slovenija dobila nove južnjake, tiste iz jugovzhodne Slovenije.

ZA TRI KRALJE - Tile domačini iz Gabrja so v petek zvečer hodili od hiše do hiše in s petjem želeli srečo. Kolednikom, ki so za tri kralje pod okno prinesli "zvezdo", so odpirali in jim za pesem in lepe želje tudi dajali darove. V Gabrju koledujejo neprekinjeno verjetno že deset let. Na fotografiji: tako so v petek zvečer začeli pri Sajetovih. (Foto: M. L.)

Zdrav duh v zdravem telesu

Projekt novomeških MLD "Novo mesto koles" se nadaljuje - V novi zloženki poudarek na vlogi kolesa v smislu zdravja

NOVO MESTO - Pred slabim letom dni so novomeški mladi liberalni demokrati in demokratke (MLD) začeli s projektom "Novo mesto koles", ki je namenjen vzpodbujanju kolesarjenja v dolenjski prestolnici. Lani so izvedli kar nekaj akcij, le-te pa nameravajo z letošnjimi dodobra nadgraditi.

"Za promocijo projekta smo poskrbeli z izdajo zloženke in kartice ter obveščanjem javnosti. V smislu njegove uresničitve pa sem s svojim delom v Mestnem svetu občine Novo mesto dosegel, da so svetniki in svetnice sprejeli amandmaje k urbanistični zasnovi Novega mesta, ki zavezujejo občino, da pri vsaki obnovi in novogradnji upošteva nujnost kolesarskih stez. Zadovoljni smo, da je občina kupila dve službeni kolesi, želimo pa, da bi jih za svoje zaposlene nakupila vsaj še 15 in glede na proračunske možnosti tudi določeno število, ki bi jih lahko najeli občani," je povedal Sašo Stojanović, svetnik LDS in član MLD.

Tudi letos bodo nadaljevali s prizadevanji za namestitev stojal in privezov za kolesa po mestu, predlagali pa so tudi, da bi občina kupila kolesa za policijo. V tem letu pričakujejo tudi dokončno izdelan prostorski dokument, ki bi uredil vprašanje pešpoti in kolesarskih poti v Novem mestu. Z njim bi bila zaokrožena pravnoformalna podlaga, na podlagi katere bi se lahko v prihodnosti lotili izgradnje te infrastrukture.

Dejavnosti MLD v letu 2001 bodo nekako potekale pod skupnim imenovalcem - zdravje. "Projekt smo že od samega začetka označili kot ekološki, vendar mi ekologijo razumemo širše - poleg čistega okolja tudi čisto telo in duha, je razložil Stojanović. Tako bo v novi zloženki pod geslom "Avto? Ne, hvala", ki jo nameravajo izdati v marcu, poudarek na vlogi kolesa v smislu zdravja, skušali pa bodo pripraviti tudi sejem novih in rabljenih koles. Aprila bodo izdali novo kartico, maja bodo pripravili okroglo mizo o pomenu kolesarjenja za meščane in mesto, junij bo zaznamoval množični kolesarski izlet, julij razstava fotografij na temo kolesarjenja v Novem mestu, za septembrski mednarodni dan koles pa načrtujejo podobnem program kot lani. "Pripraviti želimo tudi karto kolesarskih poti po Dolenjski, za katero upamo, da bomo potrebnih poldrugi milijon tolarjev pridobili iz kakšnega strukturnega slada Evropske unije in državnega proračuna," je zaključil Sašo Stojanović.

M. Ž.

Dobrodelni koncert družinskega tria Novina

GABRJE - Humanitarno društvo M&V Novina priredi v soboto, 13. januarja, ob 19. uri dobrodelni koncert Družinskega tria Novina pod geslom "Samo življenje za druge je vredno življenja". Dobrodelni koncert v kulturnem domu v Gabrju bodo pripravili ob 16-letnici delovanja na glasbenem področju in 11-letnici njihove dobrodelnosti, denar od prodanih vstopnic pa namenili bolnim otrokom.

Ljubljana premalo za Ljubljansko

NOVO MESTO - Čeprav se je občina Novo mesto dogovorila z ministrstvom za promet, da bo država prispevala za rekonstrukcijo Ljubljanske ceste 87 milijonov tolarjev, si je občina komajda izborila 50 milijonov tolarjev. Če ne bo dodatnega denarja (vsaj že obljubljenih 35 milijonov tolarjev), bo obnova te ceste od nakupovalnega središča v Bršljinu proti centru mesta zastala, kar pa za mesto ne bi bilo dobro, saj je nujno urediti vsaj še kritično križišče pri Elektru oz bivšem Pionirju.

Šmihelska cesta še čaka na vrsto

Letos papirji in odkupi zemljišč in stavb - Nad cesto po koščkih - Začetek del v letu 2002? - Za zdaj le 500 metrov, a že to bo stalo najmanj 300 milijonov tolarjev

NOVO MESTO - Novomeški proračun bo letos obremenjen predvsem s stroški za severno mestno obvoznico ter za ureditev Ljubljanske ceste v Bršljinu, vendar občina in država ne bosta mogla prezreti niti Šmihelske ceste, ki že več kot desetletje čaka na rekonstrukcijo. Republiška cesta Uršna sela - Novo mesto je mestna vpadnica, ki je močno obremenjena z mestnim prometom, saj se tu na dan prepelje povprečno skoraj 20.000 vozil.

Motorni promet mimo zdravstvenega doma, železniške postaje in bolnišnice je zdaj odločno pregost in ogroža številne pešce. Križišče s Kandijsko cesto pri stari bolnišnici je preveč obremenjeno, ob zapornici pri Westrovi ulici ni odstavnega pasu, ni pa tudi primernega dostopa do Šolskega centra Novo mesto. Še marsikaj je narobe s Šmihelsko cesto, a, kot kaže, še kar nekaj časa bo, saj je cesta državna, ministrstvo za promet pa je doslej komajda pristalo na rekonstrukcijo prvih 500 metrov ceste. Tako si bo morala občina obnovo ceste do Šmihela in skozi njega še izboriti. Občina je že leta 1988 izdelala lokacijski dokument za to območje, a do odkupov zemljišč in stavb ter do gradnje ni prišlo, prav tako ne leta 1990, ko je bilo lokacijsko dovoljenje dopolnjeno. Sedanji lokacijski načrt je bil do sredine decembra v javni obravnavi. Kot rečeno, se zaradi nepopustljivosti države obravnava samo 500-metrski odsek od novega mostu, kjer se Šmihelska (po novem bo to Ljubenska) cesta priključi na cesto proti Soteski.

Kot je povedal strokovni sodelavec za komunalno infrastrukturo Mladen Gorše, bo cesta speljana naravnost od novega mostu ob železniški progi mimo železniške postaje in se nato navezala na sedanjo Šmihelsko cesto v križišču z Westrovo ulico. Predvidena sta dva vozna pasova po 3,3 metre, v vsakem križišču še trimetrski pas za zavijanje, obojestranska kolesarska steza, hodnik za pešce, javna razsvetljava in drevored, ki ga sicer Direkcija za ceste ne podpira. Sedanji odsek mimo bolnišnice naj bi zaprli za javni promet, zgradili parkirišča pri železniški postaji in s semaforji opremili križišče pri zapornicah. Zdaj proučujejo tudi osrednjo pripombo iz javne obravnave, namreč zahtevo za podvoz pod železnico in povezavo s Šolskim centrom, kajti cesta z razširitvijo močno posega na okoliška dvorišča.

Po oceni iz idejnega projekta naj bi rekonstrukcija ceste stala 290 milijonov tolarjev, še okrog 20 milijonov pa naj bi prispevala občina za ureditev pločnikov, kolesarskih stez in razsvetljave. Ureditev Kandijske ceste je preložena v poznejše čase. Kot pravi sekretar za okolje in prostor ter komunalne zadeve Jože Derganc, tečejo letos predvsem papirnate priprave za gradnjo, na vrsti pa bo tudi odkup zemljišč in stavb ter morebitne razlastitve. Pogovori z Novotehno in železnico so menda že stekli, precej trši oreh pa bo stari rumeni stanovanjski blok ob zdravstvenem domu, ki ga bo treba porušiti in stanovalce nekam preseliti. Občina računa, da bi z deli na Šmihelski cesti začeli v letu 2002. Po dosedanjih izkušnjah bo občina morala primakniti 15 do 25 odst. vrednosti naložbe.

B. DUŠIČ GORNIK

SLADKARIJ ZA PET ALJAŽEV - Novomeško podjetje Kraščommerce, ki v Sloveniji zastopa znano hrvaško tovarno sladkarij Kraš, je Aljažu Novaku, ki je v novomeški porodnišnici prvi privekal na svet, podarilo 20 kg bombonov, čokolad in drugih Kraševih dobrot, kar je petkratna teža Novakovega tretjerojenca. Direktor Kraškomerca Jože Repše je darilo Aljaževi materi Tereziji in očetu Marjanu izročil v družbi predstojnika ginekološko porodniškega oddelka splošne bolnišnice Novo mesto dr. Marjana Pavlina. Kraškomerc je pred novim leto obdaroval 36 družin oziroma 207 otrok vključenih v Anin sklad. (Foto: I. V.)

Pri stari cerkvi bo park

To zimo so začeli zasipavati grapo v bližini stare cerkve v Brusnicah - Stare nagrobnike bodo ohranili

VELIKE BRUSNICE - Ob zasipavanju pri cerkvi so se pojavile govorice, da bo nekdanje pokopališče izginilo pod zemljo. Predsednik krajevne skupnosti Tone Deželan nam je povedal, da jamo zasipava župnik, da pa skupnosti to nič ne moti in da nagrobni kamni niti ne stojijo na mestu nekdanjih grobov.

Župnik v Brusnicah Janez Bažnar je pojasnil, da so se za zasipavanje odločili na predlog Komunale, ker je bilo ravno na voljo dovolj materiala. "Zahteval pa sem, da mora biti na koncu vse poravnano, zasejano s travo in parkovno urejeno. Po nasvetih arhitekta bomo nato posekali grmovje, ki zarašča prostor, in zasadili primerne grmovnice. Nagrobne spomenike in kamne bomo ohranili in obnovili, tako da bo vse skupaj urejeno v park."

Kot je dejal župnik Bažnar, je pri stari cerkvi, kot ji pravijo krajani, nekdaj res bilo pokopališče, vendar ga je že davno prerasla trava, ohranilo pa se je nekaj nagrobnikov, ki ne stojijo na mestu nekdanjih grobov. Staro cerkev že nekaj časa obnavljajo. Tako je dobila že novo streho in prenovljen zvonik, ki ni bil poslikan. S prenovo preostalega dela cerkve bodo nadaljevali še letos. Poskrbeti bodo morali za drenažo in izsuševanje sten, seveda pa bodo zidove pregledali tudi strokovnjaki Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

B. D. G.

NAGROBNIKI PO NOVEM V PARKU - Stara cerkev v Brusnicah, danes posvečena sveti družini in nekdaj sv. križu, je ob sosednji novejši cerkvi odslužila svojemu prvotnemu namenu, ostaja pa spomenik preteklosti. Ob cerkvi iz 17. stoletja zdaj z zasipavanjem urejajo park, obnovili in ohranili pa bodo tudi obstoječe stare nagrobne spomenike. (Foto: B. D. G.)

Straža bi rada postala občina?

Svet KS Straža "za" samostojno občino - V pričakovanju odgovora Mestne občine Novo mesto - Jutri se bo svet krajevne skupnosti odločal o ponovnem razpisu krajevnega samoprispevka

STRAŽA - "Krajevna skupnost Straža in krajani smo pred odločitvijo, kako naprej. Konec meseca se bo iztekel petletni 1,5-odst. krajevni samoprispevek. Potrebno bo razmisliti, kaj narediti z njim in kaj narediti s statusom krajevne skupnosti," je povedal predsednik sveta Krajevne skupnosti Straža Alojz Knafelj. Svet KS bo o razpisu ponovnega krajevnega samoprispevka, ki je bil tudi do sedaj glavni motor vseh investicij in izvajanja programov, odločal jutri, 12. januarja.

Od 180 milijonov tolarjev, s katerimi so v zadnjih petih letih gospodarili v Straži, so krajani zbrali preko tri četrtine, po volitvah leta 1998 pa so največ pozornosti namenili cestnemu programu in urejanju komunalne dejavnosti. Glede na program o izgradnji primarne in sekundarne kanalizacije v KS Straža, ki so ga leta 1997 podpisali z novomeškim Javnim podjetjem Komunala, z deli zaostajajo za približno dve leti. Če bi program bolj podprla tudi novomeška občina, bi bil že v zaključni fazi, tako pa imajo po Knafljevih besedah zgrajeno približno tretjino sistema kanalizacije in z njim pokrito okoli polovico prebivalcev.

Sicer pa je svet KS Straža v pričakovanju odgovora Mestne občine Novo mesto, saj so sredi minulega leta komisiji za lokalno samoupravo posredovali pobudo, da začne in vodi postopek za ustanovitev občine Straža. "Ideja o ustanovitvi svoje občine je že dolgo živa, saj je bila Straža ob uvajanju lokalne samouprave predvidena kot samostojna občina v vseh gradivih vlade republike Slovenije. Sedaj pa, oziraje se po naših sosedih, menimo, da je čas, da sprejmemo odločitev, ki bo dolgoročno izboljšala življenje v krajevni skupnosti," je razlagal Knafelj. Zaradi pomembnosti te odločitve, bodo v prihodnjih treh mesecih po vaseh pripravili zbore krajanov, nato pa bi poizvedovalni referendum v skladu z zakonodajo morala razpisati država.

"Straža ima vse pogoje, da je uspešna - ima namreč vse razen policijske postaje. Smo zaokrožena celota z dovolj razvitim družbenim standardom. Straža mora s svojim prostorom gospodariti sama. Neuspešno že desetletja prosimo in moledujemo za lastno industrijsko in obrtno cono, lokacijo za individualno gradnjo. Če tega ni, ni razvoja kraja in ljudje lahko zbežijo tja, kjer jim bodo omogočili boljše pogoje. Zato želimo na te probleme sami vplivati in sami skrbeti zanje," je povedal Alojz Knafelj. Nova občina naj bi bila v mejah KS Straža, ki na 28,57 kv.km obsega Stražo, Vavto vas, Rumanjo vas, Drganja sela, Jurko vas, Potok, Prapreče, Dolnje Mraševo, Loke, Zalog in Podgoro ter ima preko 3500 prebivalcev.

M. ŽNIDARŠIČ

KANALIZACIJSKO OMREŽJE - Končuje se izgradnja kanalizacije v Vavti vasi in Rumanji vasi (na sliki) s povezovalnim zbirnim desnim kanalom. (Foto: M. Ž.)

ZVEZDA GRE V ŠKOCJAN - Fantje z vasi so lastniki nove trikraljevske zvezde, ki jo je po zamisli diplomirane slikarke Jožice Medle izdelal mizar Tone Cvelbar. (Foto: M. Ž.)

Poklon sv. treh kraljev

6. tradicionalno koledovanje treh kraljev v Šentjerneju - Trikraljevsko zvezdo dobili Fantje z vasi

ŠENTJERNEJ - Na predvečer dneva svetih treh kraljev je domače društvo Gallus Bartholomaeus že šesto leto zapored pripravilo kulturno in etnološko prireditev "Koledovanje treh kraljev". Pesmi devetih koledniških skupin, najmlajši trikraljevski koledniki so šteli komaj sedem let, je pred občinsko stavbo prisluhnila množica obiskovalcev.

Prireditev počasi prerašča meje Dolenjske, saj so tokrat v domiselni sceni - izbi, kjer je v pričakovanju prihoda treh kraljev zbrana družina - stari običaj koledovanja treh kraljev prikazali: Fantje z vasi, mlada generacija Kraljev iz Jutrove dežele, trije kralji iz Drašičev pri Metliki, Koledniki z Rake, Koledniki iz Podlipe pri Raki, KUD Franc Ilec iz občine Starše pri Mariboru, Koledniki iz Gradišča, Koledniki iz Dobrave pri Škocjanu in Oktet Veritas. S pesmijo Trikraljevska kolednica, spisano posebej za to priložnost, je nastopil ljudski pesnik Jože Grgovič, etnologinja mag. Helena Ložar Podlogar iz Inštituta za narodopisje pri znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti pa je predstavila stare slovenske ljudske običaje, ki se dotikajo treh kraljev. Drugo leto pa lahko po napovedih društva Gallus Bartholomaeus pričakujemo celo mednarodno udeležbo, saj so konec lanskega leta navezali stike s koledniki iz Republike Češke.

V šentjernejski dolini je tradicija koledovanja treh kraljev že dolgo živa in v želji, da bi tudi mladi ohranjali izročilo babic in dedkov, na vsaki prireditvi, ki sicer ni tekmovalnega značaja, eni od skupin podelijo novo trikraljevsko zvezdo. Letošnjo so dobili Fantje z Vasi. Trikraljevska prireditev pa je izzvenela tudi v spomin na Franca Hosto, kateremu se je prav tisti dan prekmalu zaključila življenjska pot. Franc Hosta je bil član domače koledniške skupine Kraljev iz Jutrove dežele (tokrat niso nastopili) in avtor ročno izdelanih glinenih jaslic, ki so si jih obiskovalci lahko ogledali na prireditvi. Zanimive jaslice so bile decembra lani ene izmed dvanajstih, razstavljenih na razstavi družinskih jaslic na ljubljanskem magistratu.

M. Ž.

Gasilci se učijo

ŽUŽEMBERK - Vodstvo Gasilske zveze Novo mesto redno skrbi za usposabljanje in izobraževanje gasilcev. Eno od izobraževanj poteka te dni tudi na občinskem poveljstvu v Žužemberku, kjer se 22 tečajnikov izobražuje za vodjo enote, pridobili pa bodo tudi naziv nižjega gasilskega častnika. Vodja tečaja Tine Filip, poveljnik GZ Novo mesto, je povedal, da 75-urni tečaj poteka od 26. novembra, končal pa se bo predvidoma sredi januarja. Tečajniki so preteklo soboto opravljali prvi del izpitov in v nedeljo še praktični del v Gasilsko- reševalnem centru Novo mesto. Po zadnjem izpitu bodo šli še na strokovno ekskurzijo. Gasilska zveza pripravlja te dni še tečaj za gasilca v sektorju Šmarjeta in nadaljevalni tečaj za gasilca v poveljstvu Škocjan.

Vzemite natakarico!

DOLENJSKE TOPLICE - Kot je ugotavljalo več topliških svetnikov, je nadzorni odbor dobro opravil svoje delo, pri čemer je delno zavrnil nekatere sume, delno pa nejevernim svetnikom tudi pritrdil. Ker je tudi sam župan potrdil, da 90 odstotkov ugotovitev odbora drži, se je predsednica odbora Marija Papež razjezila. Sama dela v gospodarstvu in ve, kakšen mora biti red v financah. Kot je dejala, nikakor noče biti "gospa, ki brska po občinskih papirjih", saj je njeno delo dobronamerno. Če ga v topliški občini ne jemljejo tako, bi raje odstopila. V tem primeru je priporočila svetnikom in upravi, naj si za pregled poslovanja občine najamejo natakarico. Ta gotovo ne bo toliko brskala niti vedela, za kaj gre.

Velike naložbe v šentjernejsko šolo

Najprej rekonstrukcija osnovne šole in gradnja prizidka, nato razširitev vrtca, za zaključek pa še preureditev telovadnice - Obnova šolske kotlovnice spomladi

ŠENTJERNEJ - Šentjernejska osnovna šola in občina sta pred veliko naložbo. Jeseni naj bi začeli z gradnjo prizidka in preureditvijo notranjih prostorov šole, nato se bodo lotili razširitve in adaptacije vrtca, naložbo pa zaključili s ureditvijo telovadnice. Takšen je namreč predvideni prednostni vrstni red, ki ga bo občina v potrditev predlagala tudi šentjernejskim svetnikom.

"S prizidkom bo šola zadostila pogoje za uvedbo devetletke. Vso tehnično dokumentacijo smo v zahtevanem roku poslali na Ministrstvo za šolstvo in šport, kjer so nas od 283 šol, prijavljenih na projekte, uvrstili na 25. mesto. To pomeni, da lahko pričakujemo, da bodo v naslednjih letih začeli s sofinaciranjem izgradnje prizidka. Kolikšna bo ta pomoč, pa je odvisno od faze in obsega del," je dejal svetovalec župana Milan Jakše. Na omenjenem ministrstvu so predstavili tudi že projekta preureditve telovadnice in razširitve vrtca.

Kot je povedal Jakše, se v občini zavedajo, da je omenjena naložba - skupaj z ureditvijo atletskega stadiona ob šoli je vredna okoli 630 milijonov tolarjev - prevelika, da bi se vsega lotili sočasno, zato so se najprej odločili za gradnjo prizidka. Zanj namreč tudi ni potrebno odkupovati zemljišče, keer je že šolsko, obstaja pa tudi komunalna infrastruktura. S prizidkom bi šola, ki jo danes obiskuje skoraj 700 učencev, dobila 4 dodatne učilnice, nekaj prostora pa še z nadaljnjo preureditvijo šole. Glede na projekte bosta prizidek in preureditev šole stala okoli 127 milijonov tolarjev, dozidava in adaptacija vrtca okoli 148 milijonov, telovadnica pa še nadaljnjih 146 milijonov tolarjev. „Takšni so izračuni po narejenih projektih, v realnosti pa to pomeni še od 10 do 15 odst. več denarja," je dodal Milan Jakše.

Sicer pa v šoli zaradi boljše toplotne izolacije in dotrajanosti pravkar menjavajo okna - izvajalec del je podjetje Vias iz Novega mesta s podizvajalcem ITZ, Marjan Počervina, s.p. - ob koncu kurilne sezone pa bodo izolirali podstrešje starega dela šole in začeli obnavljati šolsko kotlovnico. Zamenjali bodo energent, zato morajo vgraditi plinske rezervoarje. Kotle in vso ostalo opremo imajo že kupljeno, tako da se bodo v šoli v prihodnjem šolskem greli na plin. To naložbo, vredno okoli 60 milijonov tolarjev, bo v celoti krila občina.

M. ŽNIDARŠIČ

Starši povprečno manj za vrtce, občina pa več

Sprejeli so podražitve vrtca

MIRNA PEČ - V mirnopeški vrtec je vključenih 97 otrok, še 44 predšolskih malčkov pa varujejo v novomeških vrtcih. Kot so izračunali v občinski upravi, varstvo enega otroka letno občino stane okrog 380 tisoč tolarjev, saj so starši na primer v lanskem letu v povprečju prispevali le četrtino potrebnih sredstev. Gre seveda za povprečje, kajti pravi prispevek je odvisen od razvrstitve v plačilni razred, pri čemer je največ staršev razvrščenih v prve tri plačilne razrede.

Ker je s 1. januarjem začel veljati novi pravilnik o plačilih staršev, ki je zastavljen v prid socialno šibkejšim družinam, bo občina morala v bodoče zagotavljati za predšolsko varstvo in vzgoje še več denarja, predvidoma za leto 2001 dodatnih 8 milijonov tolarjev. Po novem pravilniku bodo doplačila staršev za vrtec v povprečju nižja, saj se je zvišal prag za 1. plačilni razred in hkrati znižalo plačilo staršev od 15 na 10 odst. cene programa, poleg tega pa so starši iz tega razreda oproščeni plačila za starejše otroke.

Ker dosedanji prihodki vrtca ne krijejo več stroškov, so v občini že sprejeli podražitev storitev, ki so doslej vztrajale dobro leto na isti ravni. Tako se je cena za družinsko varstvo od 48.639 SIT dvignila na 55.503 SIT (za 14 odst.), za otroke od 1 do 3 let od 51.900 SIT na 57.090 SIT (za 10 odst.) in za starejše otroke od 41.960 SIT na 47.156 SIT oz. za 12 odst.

B. D. G.

Obnova poljskih poti

MIRNA PEČ - V treh letih so na območju občine Mirna Peč porabili za posodobitev poljskih poti 12 milijonov tolarjev in navozili blizu 10.000 kubičnih metrov materiala. Veliko so naredili tudi kmetje sami, k uspešni posodobitvi pa je pripomogel tudi lastni peskokop. Brez njega bi, kot ocenjujejo, opravili kvečjemu petino posodobitev. Polovico denarja je zagotovila občina, drugo polovico pa ministrstvo za kmetijstvo. V novem letu bodo z deli nadaljevali, ker bi v nekaj letih radi zajeli celo občino, ker je to pomembno za ohranitev obdelanosti zemlje. Nekatere poti so bile tako ozke, da kmetje niso mogli s sodobnimi stroji na polja, če ni primerne poti, pa zemlje nihče ne vzame v najem.

Spet nova Fužina

Glasilo beleži dogajanje v kraju

DVOR - Tik pred iztekom leta je Kulturno društvo Dvor, ki je znano predvsem po pevskem zboru, ki ga vodi Franc Može, izdalo 27. številko krajevnega glasila Fužina. Glasilo izhaja že 11 let zapored, za to, da vsako leto izidejo dve ali tri številke časopisa, pa skrbi uredniški odbor, ki ga že vsa leta vodi Slavko Mirtič. Glasilo nadaljuje tradicijo ciklostiranega mladinskega časopisa in zadnja leta piše o dogajanju v kraju, predstavlja delo društev, šole in krajanov ter veliko prostora namenja preteklosti in zgodovini pa tudi pomembnejšim ljudem, ki so povezani z Dvorom in okoliškimi vasmi.

Kot je povedal Mirtič, občasno ob posebnih priložnostih izdajo posebno številko Fužin. Stroške krijejo z reklamami in delno s prodajo po gospodinjstvih v kraju, radi pa se pohvalijo, da kakšen izvod zaide tudi čez lužo. Glasilo je rezultat dela peščice navdušencev, ki že leta delajo za boglonaj, kakor je v manjših krajih običaj. V prihodnjih mesecih pa Dvorjani obetajo, da bodo svojo Fužino in svoj kraj predstavili celemu svetu, saj mladi pripravljajo stran na internetu.

B. D. G.

NOVOLETNI PLANINSKI GOLAŽ - Sekcija Planinskega društva Novo mesto na Dvoru je prvega dne v letu pripravila že 4. tradicionalni pohod na 888 m visoki vrh Sv. Peter. Na zasneženi vrh je že ob 7. uri prišel predsednik sekcije Marjan Zupančič z Jame pri Dvoru, ki je v zadnjih dveh letih osvojil vrh že več kot dvestokrat. Za številne pohodnike, ki so prišli iz vse Dolenjske, med njimi pa je bila tudi večja skupina planincev iz Kočevja, so pripravili planinski golaž ter poskrbeli za okrepčilo in ognjemet. Planinska sekcija z Dvora ima nedaleč stran od ruševin nekdanje cerkve sv. Pavla postavljeno zavetišče za številne pohodnike, ki v vseh letnih časih obiskujejo ta vrh. V letošnjem letu namerava prenoviti razgledni stolp in očistiti ruševine cerkvenega obzidja. (Foto: S. M.)

Suha krajina - za mnoge dobesedno

Skoraj četrtina prebivalcev je še brez pitne vode iz vodovoda - Zdaj gradijo na Kriški planoti - Brez vode tudi Ajdovska planota - Hitrost naložb odvisna od pomoči države

ŽUŽEMBERK - Suha Krajina verjetno ni dobila kar tako svojega imena, pa vendar danes ne bi smelo biti prav nobenega razloga več, da bi tamkajšnji ljudje trpeli pomanjkanje pitne vode. Pa jo. Kar 22 odst. prebivalcev žužemberške občine še vedno ni priključeno na vodovodni sistem, zato bo v prihodnjih letih treba še veliko postoriti. Država sicer daje prednost čiščenju odpadnih voda, a kako bo prepričala Suhokranjca, ki nima pitne vode, da je čistilna naprava pomembnejša od vodovoda?

V Suhi krajini so vodovodi stari, voda pa priteka iz vrtine na območju občine Ivančna Gorica, rezervni vir pa imajo v Žužemberku. Po izračunih novomeške Komunale dosega ekonomska cena kubičnega metra pitne vode za občino Žužemberk, torej če bi občani plačevali vse stroške sami, skoraj 400 tolarjev, kar je menda druga največja cena v državi. In to kljub temu, da je brez vodovoda celotno območje na levem bregu reke Krke.

Suhokranjci zdaj računajo na novi vrtini v Križih in na Vinkovem Vrhu. Zlasti slednja je po sedanjih podatkih z vodo dokaj bogata, zato upajo, da bo zadoščala za oskrbo večine občine in da nekoč ne bodo več odvisni od virov iz drugih območij. Najdlje na poti k novemu vodovodu so trenutno na kriški planoti, kjer so že napeljali cevi do vseh štirih vasi (Vrhovo, Dolnji Križ, Gornji Križ in Vrh) ter jih razpeljali do hiš, zdaj pa bo treba korak naprej. Za izgradnjo vodohrana bo potrebno zagotoviti 25 milijonov in za gradnjo vodnega zajetja še dodatnih 10 milijonov tolarjev. Pogodba o izvajanju del pri izgradnji vodohrana je že podpisana in do sredine naslednjega leta naj bi dela končali. Vmes bodo kandidirali na razpisih ministrstva za okolje in prostor ter ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. Če bodo uspeli in pridobili še kaj državnega denarja, naj bi voda pritekla v hiše omenjenih štirih vasi do konca prihodnjega leta. Isti vodovod naj bi pozneje izgrajevali še naprej za vasi Reber, Lisec in Zgornji Cvibelj, kjer pa bi potrebovali še dodatnih 50 milijonov tolarjev samo za polaganje cevi.

Brez vode je tudi cela ajdovska planota, kjer so že naredili vrtino, zdaj pa izdelujejo projektno dokumentacijo za nižji del območja (Vinkov Vrh, Mali Lipovec, Srednji Lipovec in Podlipa). Projektna dokumentacija za zgornji del naselij bo prišla na vrsto naslednje leto. Kako hitro bo mogoče graditi vodovod v tem delu Suhe krajine, bo odvisno od izdatnosti državnih in morda še kakih drugih virov, kajti občina Žužemberk sama takih naložb ne bo zmogla.

B. D. G.

DOBRODELNO ZA TRI KRALJE - Na praznik sv. treh kraljev je bil v soboto zvečer v župnijski cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Žužemberku trikraljevski dobrodelni koncert, ki so ga pripravili Kulturno društvo, vokalna skupina Prima in ženski pevski zbor KD Tabor iz Logatca. Zbrane je najprej pozdravil domači župnik Franc Povirk, ki je se toplo zahvalil za nastop in za darovane prostovoljne prispevke, ki jih bodo namenili za ureditev župnijske cerkve, nato pa še župan. Oba zbora sta prečudoviti večer pod jaslicami zaključila skupaj s pesmijo Sveta noč.

Šentjernejske črepinje

DENAR - Kot kaže, šentjernejska občina še sama ni dobro vedela, kako bogata je oziroma kolikšno je njeno premoženje. V njeni lasti so namreč tudi prostori, v katerih je šentjernejska policija, pa jim do sedaj za bivanje v njih velikodušno še ni zaračunala niti tolarja. Vse to "zastonjsko" življenje pa se bo kmalu končalo. Vodstvo občine je pripravilo pogodbo o najemu in jo poslalo pristojnemu Ministrstvu za notranje zadeve. Ali bodo angele v plavem udarili po žepu tudi za minula leta, sicer ne vemo, bo pa zato v prihodnje v občinsko blagajno gotovo priteklo nekaj denarja, ki ga bodo ob številnih naložbah lahko porabili.

ZVEZDA - Med nastopajočimi na šentjernejskem koledovanju treh kraljev so bili gotovo najprisrčnejši trije mladi kralji iz Jutrove dežele, ki so kljub temu, da niso imeli svoje zvezde, prav lepo zapeli. Ko so pred tremi leti na tej prireditvi nastopili prvič - takrat so mladi pevci šteli le po štiri leta - so jim "ta veliki" kralji iz Jutrove dežele omogočili, da so peli z najstarejšo trikraljevsko zvezdo v občini, zvezdo staro preko 100 let, s Sel pri Šentjerneju. V trenutku nepozornosti pa so jim to dragocenost odnesli dolgoprstneži. Mladi kralji se zanjo še vedno priporočajo!

Mirnopeško zijalo

PODMLADEK - Mirna Peč je mlada občina. Nastala je šele pred kratkim, ponaša pa se še z enim podatkom, ki potrjuje njeno mladost. Ima kar za 15 odstotkov manj ostarelih prebivalcev, kot je povprečje v državi, na osnovi tega pa se v kraju že pohvalijo, da so po mladosti tretja, če ne celo druga občina v Sloveniji. Ja, najlepša je mladost. Mladost je pa tudi norost. S tega vidika tu pa tam kakšen starejši zrel človek kar prav pride.

IGRIŠČA - Morda je potrebno tudi zaradi mladosti povprečnega Mirnopečana nekaj več vlagati v šport. Občina naj bi v tem letu namenila nekaj več sredstev za ureditev vaških igrišč v Globodolu, Mirni Peči, Mlakah in še kje. Že dolgo namreč ne velja več, da vaška mladina (ali tudi odrasli) ne potrebujejo rekreacije, ker se lahko dovolj gibljejo po domačih poljih, travnikih in vinogradih. Danes rekreacija v marsikateri vasi bolje živi kot v mestu.

HVALA BOGU! - Tudi začetek novega leta je Dolenjcem prizanesel s snegom, zato v občinah že veselo prerazporejajo milijone, ki bi jih sicer požrlo pluženje in posipavanje cest. Vsako zlo je za nekaj dobro.

Suhokranjski drobiž

OSTAJA ŠPORTNIK - Rok Nose z Dvora je že kot osnovnošolec v šoli Žužemberk osvojil več športnih priznanj in bil večkrat v odbojkarski reprezentanci Slovenije. Svojo športno pot nadaljuje tudi v srednji šoli, pomemben uspeh pa je dosegel z uvrstitvijo v kadetsko odbojkarsko reprezentanco Slovenije. Ta je na kvalifikacijskem turnirju za uvrstitev na evropsko prvenstvo skupine C v Ljubljani dosegla prvo mesto in se z zmago nad reprezentancami Ukrajine, Cipra in Madžarske uvrstila na evropsko prvenstvo, ki bo na Češkem. Roka in celotno reprezentanco je spodbujalo tudi več kot sto navijačev iz Suhe krajine.

NOVA PONUDBA - Novi najemnik gostilne Štupar na Dvoru, Jakob Krmelj iz Spodnjih Pirnič, bo še dodatno popestril gostinsko ponudbo. Na jedilniku bodo poleg običajne ponudbe tudi žrebičkovi zrezki pa tudi specialitete, kot so žabji kraki in polži.

Raje bodo prodali

ŽUŽEMBERK - Občina Žužemberk prodaja nekatere nepremičnine. Lani je že prodala pogorišče planinskega doma na Frati, zdaj pa bosta po vsej verjetnosti nova lastnika dobili še stavba nekdanje šole na Selih pri Hinjah in nekdanja Škrabčeva gostilna na Dvoru, ki je v tako slabem stanju, da ji inšpekcija grozi z odločbo za odstranitev. Kupca sta menda že znana, občinski svetniki pa so na zadnji seji v lanskem letu potrdili tudi ceno.

Sprehod po Metliki

FOTOGRAFIJE - Ko je metliški župan Slavko Dragovan čestital Jeli Reba iz Dol ob 60. obletnici njene poroke, je jubilantka povedala, da ga je doslej poznala le s fotografij. In bila je vidno ganjena, da ga odslej pozna tudi osebno. "Nič se ne sekirajte, če ste me doslej poznali le s fotografij," jo je potolažil župan. "Saj me tudi doma gledajo le še na fotografijah!"

ČASOMERI - Župan Slavko Dragovan in trije župniki so na prazničnem srečanju s predstavniki verskih skupnosti čakali na četrtega, Franca Šifrarja, župnika suhorske in radoviške fare. Župan je že začel telefonariti naokrog in ugotavljati, kaj se je zgodilo z gospodom Šifrarjem, ko je ta le prišel in takoj pojasnil vzrok zamude. Ima namreč dve uri: na eno gleda ob delovnih dneh, na drugo ob nedeljah. Srečanje z županom se mu je zdelo tako pomembno, da je gledal na drugo uro, čeprav ni bila nedelja. Ni pa se prepričal, če je točna. In ni bila, kot je ugotovil, ko je prišel na srečanje. Zaostajala je. No ja, sicer pa tudi gostitelj župan ni prišel povsem točno, čeprav njegova ročna ura kaže (še ali že) poletni čas.

TEKMOVALNOST - Ko so konec preteklega leta zagnani Božakovčani odprli kraško pot okrog vasi, so se začeli tudi v drugih vaseh razgledovati okrog sebe in razmišljati, kaj zanimivega bi lahko ponudili obiskovalcem. Kaže, da bo vsaj tekmovalnost zbudila ljudi iz dremeža in, upajmo, kmalu rodila sadove.

Črnomaljski drobir

OBVEŠČANJE - Ko so delavci podjetja Pion iz Kanižarice spomladi leta 1999 imeli prvo stavko, je potekala v popolni ilegali. Prepričali so jih, da bi jim obelodanjenje njihovih težav v sredstvih javnega obveščanja le škodovalo. Ko so imeli pionovci novembra 1999 drugo stavko, so kljub prepričevanju o tem, da njihov štrajk ne bi prišel v javnost, nekoliko sramežljivo le obvestili o njem lokalne medije. A ko so po letošnjih novoletnih praznikih pionovci začeli stavkati tretjič, je postala ena njihovih glavnih skrbi, kako bi čim bolje in čim bolj ažurno o dogajanjih v podjetju obvestili najširšo slovensko javnost. Pri tem pa so postali že tako utečeni, da bi jih bili veseli v marsikateri službi za stike z javnostjo.

(NE)USPEHI - Črnomaljski župan Andrej Fabjan je na zadnji seji občinskega sveta v prejšnjem tisočletju našteval, kaj vse je bilo v občini narejenega v minulem letu. Pristavil je, da ob zaključku leta ne bo sklical tiskovne konference, ki je bila v navadi v preteklih letih, ker novinarji vedo že vse o črnomaljskih uspehih. Kaj pa, če tiskovne konference ni bilo zato, ker se je župan bal, da bi ga novinarji vprašali tudi o kakšnem neuspehu?

OKRASKI - Kot smo že pisali, spodnja mostova na črnomaljskem tromostovju kljub nerganju meščanov ob minulih božično-novoletnih praznikih nista bila razsvetljena. Kar pa ne pomeni, da nista bila tudi okrašena, vendar so bili okraski za "ljudski špot". Na tretjem mostu, gledano iz mesta, so namreč pred prazniki posekali dve lipi, razžagani debli in veje pa pustili na pločniku na mostu čez vse praznike. Za hojo na „kozji plac", kot imenujejo Črnomaljci tisti del mesta, je ostala le kozja steza. Pospravljanja ostankov dreves so se komunalni delavci lotili šele pred tednom dni, ko so bili prazniki nepreklicno končani.

Semiške tropine

ZEBRA - Eden od semiških občinskih svetnikov je dejal - in to je mogoče prebrati tudi v zapisniku - da je zebra pri semiški muzejski hiši zelo nevarna. Doslej nam še ni uspelo izvedeti, a še vedno zbiramo podatke, ali je koga brcnila ali morda ugriznila.

KRIŽIŠČE - Semičani se pritožujejo, da imajo velike težave, ko v Gradcu iz semiškega konca zavijajo proti Črnomlju. Zaradi precej visoke zemeljske grive slabo vidijo na cesto, ki pelje proti Črnomlju, zgodi pa se celo, da jih v vsej zmedi v križišču ustavijo še policisti. Marsikdo pa niti ne ve, kam bi se v križišču postavil, saj ni nobene talne prometne signalizacije. Semičani predlagajo Metličanom, naj bodisi znižajo breg ob cesti ali zarišejo črte na cestišču. Ker pa je vprašanje, ali so svoje želje sploh povedali Metličanom, naj si jih slednji preberejo vsaj v časopisu.

ŽUPAN IN ŽUPNIKI - Mihajlo Jozofat Hardi, Florjan Božnar, Slavko Dragovan, Lojze Brce, Franc Šifrar in referent za splošne zadeve na občinski upravi Milan Travnikar (na fotografiji z leve) so pred pogovorom na tretjem prazničnem srečanju sedanjega župana s predstavniki verskih skupnosti v metliški občini nazdravili uspešnemu prihajajočemu letu. (Foto: M. B.-J.)

Potrebe velike, denarja pa malo

Srečanje metliškega župana s predstavniki verskih skupnosti - Predvsem o vzdrževanju in skrbi za cerkveno imetje - Grkokatoliški župnik Hardi bo pripravil prvo šolo ikonopisa

METLIKA - Metliški župan Slavko Dragovan je pred tednom dni pripravil tretje praznično srečanje s predstavniki verskih skupnosti v občini. Predstavil jim je večja dela, kot so rekonstrukcija Cankarjeve ceste, ki bo veljala tri milijone DEM, in prizidek k osnovni šoli, za katerega bodo odšteli štiri milijone DEM. Opozoril je tudi na skoraj 60-odst. izgube vode v metliškem vodovodu, zato bi bila nujna zamenjava cevovodov.

Župan se je zahvalil metliškemu župniku Florjanu Božnarju, ker je odprl vrata župnijske cerkve in cerkve pri Treh farah za kulturne prireditve. Slednji pa je dejal, da so z župnijskim proračunom, ki je lani znašal okrog šest milijonov tolarjev, poravnali dolgove za obnovo cerkve pri sv. Roku in strehe na župnišču. Z dobrodelnimi prispevki so kupili elektronske orgle, ki so veljale 15.000 DEM, a ne morejo nadomestiti klasičnih orgel. Načrtujejo še nove žlebove in fasado na župnišču, obnovo fasade in zvonikov ter elektrifikacijo zvonov pri sv. Roku ter obnovo župnijskih hlevov. Za podružnične cerkve pa ljudje s pomočjo občine skrbijo sami.

Tudi podzemeljski župnik Lojze Brce se je dotaknil vzdrževanja cerkvene imovine, prav tako kot tudi Franc Šifrar, ki, čeprav se je pred letom dni upokojil, še vedno skrbi za suhorsko in radoviško faro. Šifrar je dejal, da je dela sicer veliko, a vsemu, kar znajo narediti običajni obrtniki, je kos tudi sam. Vse to delo pa je zanj lažje kot iskanje dovoljenj. Eden večjih stroškov na Suhorju je ureditev orgel, kar bi veljalo 25.000 DEM, potrebovali pa bi jih tudi na Radovici. "Imamo velike potrebe, a ker vemo, da so drugod še večje, lahko počakamo," pravi strpni župnik Šifrar.

Grkokatoliški župnik Mihajlo Jozofat Hardi pa je dejal, da bo morala slej ko prej priti na vrsto obnova notranjščine cerkve sv. Cirila in Metoda v Metliki, ki jo je močno poškodovala vlaga. Sicer pa naj bi Hardi, ki že dolgo riše ikone, maja pri Sevnici kot njegov prispevek h kulturi v Sloveniji pripravil prvo šolo ikonopisa. Udeleženci bodo svoje izdelke razstavili, razstave pa načrtuje tudi na Hrvaškem.

M. B.-J.

Krvodajalske akcije

METLIKA, ČRNOMELJ, SEMIČ - Območno združenje Rdečega križa Metlika bo pripravilo v sredo, 17. januarja, med 7. in 13. uro odvzem krvi v metliškem zdravstvenem domu. Območno združenje Rdečega križa Črnomelj pa organizira redno krvodajalsko akcijo za Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi v Ljubljani v četrtek, 18. januarja, od 7. do 12. ure v osnovni šoli Semič ter v petek, 19. januarja, med 7. in 13. uro v črnomaljski osnovni šoli Mirana Jarca. Vabljeni redni in novi krvodajalci!

Nekateri očitno ne vedo za pogoje

V črnomaljski upravni enoti še vedno rešujejo nekaj zahtevkov za denacionalizacijo - Pri vračanju premoženja agrarnim skupnostim nekateri zahtevki tudi po sedmih letih še nepopolni

ČRNOMELJ - V črnomaljski upravni enoti je bilo vloženih 323 zahtevkov za denacionalizacijo. A glede na to, da so mnogi upravičenci vlagali skupaj zahtevke za vrnitev kmetijskih zemljišč, poslovnih prostorov in drugih nepremičnin, je bilo njihovo število v resnici bistveno večje.

Tako so do konca lanskega novembra na tukajšnji upravi enoti po zakonu o denacionalizaciji v celoti rešili 242 zahtevkov in izdali 390 odločb. Delno rešenih je bilo 24 zahtevkov in izdanih 42 odločb, 25 zahtevkov pa je bilo še v reševanju. Pri delno rešenih zahtevkih so v večini primerov izdali odločbe, s katerimi so nepremičnine vrnili v naravi. Nerešeno pa je ostalo vprašanje odškodnine, bodisi za kmetijska zemljišča ali gospodarstva, gozdove, zasebna gospodarska podjetja, stanovanjske hiše, stanovanja, poslovne stavbe ali prostore ter stavbna zemljišča, kjer je postopek bistveno daljši kot pri vračanju nepremičnin v naravi, saj kot zavezanec v postopku nastopa Slovenska odškodninska družba.

Po zakonu o agrarnih skupnostih pa so na upravni enoti v Črnomlju v celoti rešili 28 zahtevkov, medtem ko so jih konec novembra 5 še reševali. Rok za vložitev zahtev za vračilo premoženja agrarnim skupnostim je bil premaknjen že trikrat, po zadnjih spremembah pa jih je mogoče vložili do letošnjega 30. junija. A v Črnomlju opozarjajo, da je po več kot sedmih letih nekaj vlog še vedno nepopolnih in jih ne morejo obravnavati. Zato v upravni enoti sklepajo, da nekateri vlagatelji očitno ne vedo, da so v zakonu zapisani številni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da upravni organ lahko začne s postopkom vračila, ter da je breme dokazovanja na ramenih vlagatelja zahtevka za denacionalizacijo. Zato v upravni enoti ne verjamejo, da bodo tisti, ki po več kot sedmih letih niso predložili vseh listin, to storili v prihodnjih nekaj mesecih, in tudi ne vidijo razlogov, da ne bi upravni organ o teh zadevah odločil s procesnimi sklepi, kot je predvideno v Zakonu o upravnem postopku.

M. B.-J.

• V črnomaljski upravni enoti so denacionalizacijski upravičenci zahtevali 1.850 ha kmetijskih zemljišč, odločeno pa je bilo o 1.360 ha ali 73,5 odst., 1.400 ha gozdov (odločeno o 1.193 ha ali 85 odst.), 2.500 kv. metrih stanovanjskih površin (2.314 kv. metrih ali 92,5 odst.), 4.300 kv. metrov poslovnih površin (3.334 kv. metrih ali 77,5 odst.) ter 97.000 kv. metrov stavbnih zemljišč (odločeno o 66.237 kv. metrih ali 68 odst.).

Izgubljeno zaupanje

SEMIČ - Ob koncu leta ljudje navadno delajo obračun o minulem letu. Tudi eden od semiških svetnikov se ga je drznil narediti na zadnji seji sveta v preteklem tisočletju. A ne o sebi, temveč o občinski upravi, ki, čeprav je majhna, naredi veliko in rešuje težke probleme.

A ko so se občinarji ubadali z velikimi zadevami, so spregledali majhne, obrobne, ki pa imajo lahko, če jih ne bodo rešili, pomembne dolgoročne posledice. Korito za vodo na semiškem pokopališču, ki ga še vedno ni, in ureditev odtoka za meteorno vodo na železniški postaji, sta le dve majhni stvari, ki pa tiste, ki se jih neposredno dotikata, še kako žulita. Hudo kri in celo spor med občani - o tem bi lahko pisali v mali nočni kroniki, če pa se bo nadaljeval, celo v črni kroniki - pa povzroča cestna ovira v Gorenjcih. Gre za nekakšnega zasebnega ležečega policaja, ki v nasprotju z običajno prakso leži vzporedno s cestiščem.

Zaradi vseh teh in podobnih nerešenih drobnarij ljudje zgubljajo zaupanje v svetnike, je prepričan svetnik. Najhuje pa je, da izgubijo zaupanje javnosti ravno takrat, ko bi ga najbolj potrebovali: pri uvedbi uličnega sistema v Semiču.

M. BEZEK-JAKŠE

Drašiško ocenjevanje vin

DRAŠIČI - Soseska Drašiči bo pripravila v soboto, 13. januarja, ob 10. uri na Simoničevi kmetiji odprtih vrat tradicionalno ocenjevanje vin. Vzorce vin tekočega letnika v litrskih steklenicah ali buteljke s starejšimi vini lahko slovenski, a tudi hrvaški vinogradniki prinesejo danes, v četrtek, 11. januarja, med 17. in 20. uro v sosesko zidanico v Drašičih. Po sobotnem ocenjevanju bo družabno srečanje vinogradnikov, na katerem bodo razglasili rezultate.

Končno mrliška vežica?

ROSALNICE - Metliški župan Slavko Dragovan je nedavno dejal, da so po dolgem času z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto le našli skupni jezik pri iskanju prostora za postavitev prepotrebne mrliške vežice na pokopališču pri Treh farah v Rosalnicah. Vendar bodo na mestu, kjer naj bi stala mrliška vežica, najprej opravili še arheološka izkopavanja.

Balet v Črnomlju

ČRNOMELJ - Zavod za izobraževanje in kulturo bo pripravil v nedeljo, 14. januarja, ob 19.30 v tukajšnjem kulturneme domu gostovanje baletne skupine Croatia. Na sporedu bo 2. dejanje baletne romantične zgodbe o nesrečni ljubezni Giselle.

Bron za Nino

ČRNOMELJ - Na sklepnem delu državnega prvenstva v kegljanju za dečke in deklice je Črnomaljka Nina Modrinjak v 2. kategoriji osvojila bron, medtem ko je Trebanjka Megi Guculovič v 4. kategoriji osvojila 9. mesto. Med dečki se je od mladih kegljačev z našega konca najvišje uvrstil Črnomaljec Dejan Mržljak, ki je bil v svoji kategoriji peti. (N. G.)

Trije jubileji

Pezdirčeva iz Trnovca ob praznovanju odprla še eno avtopralnico

Anton in Marija Pezdirc

Obrtniška tradicija pri Pezdirčevih iz Trnovca pri Metliki je dolga že 110 let. Oče in stari oče sedanjega gospodarja Antona sta bila kolarja, Anton pa se je, ker so lesena kolesa vozov na cestah zamenjala avtomobilska, izučil za avtomehanika. Sredi lanskega decembra so pri Pezdirčevih praznovali kar tri jubileje: dvajset let Antonove avtomehanične obrti in deset let avtopralnice ter desetletje okrepčevalnice oz. bara Meli, ki ga ima poleg avtopralnice njegova žena Marija.

"Pred osmimi leti sem strankam ponudil še avtovleko, ki je danes edina v metliški občini. Ob jubileju pa smo slavnostno odprli avtopralnico za notranje čiščenje avtomobilov. Po tovrstnem čiščenju, zlasti pa po globinskem čiščenju, je bilo vse večje povpraševanje. Nekaj časa smo delo opravljali pod milim nebom, kar pa za današnje čase ni več primerno," pove Pezdirc. Veliko njunih strank je iz nekdanjih jugoslovanskih republik, saj imata Pezdirčeva svoji obrti prav ob poti, ki pelje na jug. Zanimivo pa je, da gre povsem za družinsko obrt. Pri Antonu je namreč zaposlen le njegov sin Toni, ob koncu tedna pa jima na pomoč priskoči še osnovnošolec Andrej, najmlajši od treh Pezdirčevih otrok. V Marijinem baru pa se je zaposlila hči Melita.

Čeprav je ponudba Pezdirčevih že tako pestra, pa Marija razmišlja, da bi v baru poleg pijače ponudila še jedačo. Njihova zidanica v bližnjem Križanjem vrhu, ki jo obdaja 3.000 trt in ki lahko sprejme 50 gostov, pa je že vključena v katalog ponudbe ob metliški vinski turistični cesti.

M. B.-J.

KAKŠNA BO USODA? - Jože Sepaher ob več kot poldrugo stoletje stari leseni stiskalnici za grozdje na dva ovna v še znatno starejši zidanici v Anzlovi gori. S stiskalnico bi bilo še vedno mogoče stiskati grozdje, vprašanje pa je, če ne bo začela klavrno propadati, tako kot zob časa neusmiljeno najeda starodavno zidanico. (Foto: M. B.-J.)

Do kdaj bo kljubovala zobu časa?

Sepaherjeva zidanica v Anzlovi gori je gotovo ena najstarejših v semiških vinskih goricah - Domnevno zaradi podtalne vode pokajo debeli kamniti zidovi - Obnova za lastnika prevelik strošek

ANZLOVA GORA - Res je, da v vinskih goricah okrog Semiča nikoli ni bilo toliko zidanic kot danes, so jih pa ljudje tam postavljali že pred davnimi leti. Žal jih je večino v tolikšni meri načel zob časa, da je od njih ostalo bore malo, ali pa so jih lastniki tako temeljito prenovili, da na njihovo davno poreklo spominja le še kakšen detajl. Šepaherjeva zidanica v Anzlovi gori nad tovarno Iskra na Vrtači pa je med tistimi redkimi, ki kljub svoji starosti in brez večjih obnovitev še služi svojemu namenu.

Sedanji lastnik Jože Sepaher, po domače Kržan, s Coklovce pri Semiču pravi, da je bila po pripovedovanju ljudi zidanica zgrajena že pred nekaj stoletji. Kot rečeno, je v vsem tem času ohranila svojo prvotno podobo, le strešno kritino, ki je bila po vsej verjetnosti slamnata, so zamenjali z opeko, a Jože se niti teh del ne spominja. V kleti, ki v tlorisu meri le 30 kv. metrov, je skozi vse leto približno enaka temperatura, kar je predvsem zasluga 45 centimetrov debelih zidov iz velikih kamnov, ki jih veže skupaj le ilovica, a tudi stropa, na katerem so deske, na njih pa zemlja. Nad kletjo so nekdaj shranjevali orodje in stiskali grozdje. Še danes je v tem prostoru za manjši muzej starih vinogradniških in vinarskih pripomočkov ter seveda stara stiskalnica z dvema ovnoma. Na njej je vrezana letnica 1846 in kot so ugotovili člani raziskovalnega krožka na semiški osnovni šoli, ki so pod mentorstvom likovne pedagoginje Vlaste Henigsman lani pripravili raziskovalno nalogo o zidanicah v Semiški gori, je to najstarejša stiskalnica, odkrita med njihovim raziskovanjem. "Zadnjih nekaj let z njo sicer ne stiskam več grozdja, še vedno pa je uporabna," pravi lastnik. Kako pičli so bili posegi v zidanico, kaže tudi to, da nima ne vodovoda ne elektrike, a tudi dimnika ne, saj v njej niso nikoli kurili. "Vedno je bila namenjena le za vino, odlična pa je tudi za shranjevanje suhega mesa. Naša domačija je namreč blizu, tako da v zidanici nikoli nismo prenočevali ne kuhali, saj si hrano prinesemo s seboj," pove Jože, ki ima v pretežno obnovljenem vinogradu 1.200 trt, vendar je del vinograda okrog zidanice pustil še po starem. "Rad bi, da bi se ohranila tudi zidanica, saj gre za pomembno dediščino, bojim pa se, da je sam ne bi zmogel obnoviti in tako obvarovati pred propadanjem. Debeli zidovi namreč pokajo in zvedel sem, da je največji krivec najbrž podtalna voda, ki teče prav pod zidanico," pravi Sepaher, ki mu ni vseeno, ali bo tudi njegovo zidanico doletela enaka usoda kot že številne druge v Semiški gori.

M. BEZEK-JAKŠE

Občina opravila "delo" gospodarstva

Kočevska občina bo za prihodnje šolsko leto razpisala 30 štipendij za kovinarje in šivilje - Zmotno prepričanje številnih staršev

KOČEVJE - Na podlagi odločitve, ki so jo sprejeli kočevski svetniki na novembrski seji, bo kočevska občina za šolsko leto 2001/02 razpisala 30 štipendij za kovinarje in šivilje. S tem bo postala ena redkih občin v državi s tako velikim številom štipendistov in bo, gledano z vidika obstoja in nadaljnjega razvoja gospodarstva v Kočevju, v neki meri opravila njegovo "delo".

Kot so ugotavljali svetniki na novembrski seji, se kočevsko gospodarstvo na problematiko izobraževanja kadrov potrebnih za njegov obstoj, odziva prepočasi. "Ko izpadeš iz mreže šol, je izredno težko program ponovno uveljaviti in tega se gospodarstveniki ne zavedajo dovolj", pravi kočevski podžupan Jože Lindič. Ker zanimanje za vpis na Srednjo šolo Kočevje že nekaj let upada, zaradi česar je resno ogrožen njen obstoj, so se svetniki odločili, da bo občina razpisala 15 štipendij za tekstilno in 15 za kovinarsko usmeritev. "Ta odločitev pomeni, da občina financira gospodarstvo," pravi Lindič in dodaja, da pa pomeni tudi, da so v občini odločeni na področju srednjega šolstva ohraniti dosedanjo raven; želijo pa si, da bi pripeljali tudi nove programe.

Glede višine štipendij se svetniki niso strinjali, da bi znašala 20 tisoč tolarjev, in se bo zato določala po pravilniku o dodeljevanju. Kljub temu upajo, kot pravi Lindič, da bo predvsem za starše iz manj premožnih družin dovolj vzpodbudna, da bodo svoje otroke vpisali v Srednjo šolo. Mnogi starši, kot meni, živijo v zmotnem prepričanju, da zaradi stečajev Itasa, Inkopa in Tekstilane v Kočevju ni potreb po poklicih tekstilne in kovinarske usmeritve. "Podatki urada za delo kažejo, da gre za poklice, po katerih delodajalci povprašujejo; da v občini verjamemo, da bo tako tudi v prihodnje, pa dokazujejo štipendije," pravi Lindič. Zanje so se namreč odločili v želji, da bi pripomogli odpraviti težave srednjega šolstva na Kočevskem, vendar v trdnem prepričanju, da gre za poklice, ki imajo na Kočevskem prihodnost.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Najraje poje z mamo

Nova zgoščenka Nataše Mihelič - Najbolj jo veseli delo z otroci

SODRAŽICA - Nataša Mihelič izhaja iz glasbene družine. Mama in oče sta desetletja stebra ansambla Franceta Miheliča. Marca lani je izšla njena druga zgoščenka z naslovom Še vedno verjamem. Večino besedil in glasbo je napisala avtorica sama. Predstavitev je bila več kot uspešna, saj je s prepoznavnim glasom še bolj razširila krog svojih poslušalcev vseh generacij.

Nataša Mihelič

Nataša je po izobrazbi profesorica razrednega pouka, po duši in dejanjih pa glasbenica. Pravi, da ima dovolj časa za delo v šoli, nastope na koncertih in za domača opravila. V Sodražici - Miheličevi imajo dom na prisojni strani v lični vasici Jelovec - je prvič stopile med otroke. Poučevala je angleščino in matematiko ter seveda glasbo. Kmalu je sprejela nov izziv in se prav lepo vživela v okolje podružnične šole pri Sv. Gregorju. A ker tudi v tem hribovitem okolju ribniške občine močno usiha vpis v prvi razred, je po poldrugem letu odšla v veliko večjo osnovno šolo v Ribnici.

"Čeprav se ne hvalim rada, naj povem, da delam magisterij na fakulteti za šport. Morda se boste vprašali, v kakšni povezavi sta glasba in šport z mojo osnovno izobrazbo. Ja, veliko ju združuje, saj mi proučevanje kinestezije odkriva nov svet, v katerega sta še vedno skrita ples in glasba," pravi.

Med njenimi načrti je še veliko stvari, denimo: kakšna nova zgoščenka in dokončanje magisterija. Predvsem pa bi za vselej rada ostala v družbi prvošolčkov.

M. G.

Kmetijstvo bi več denarja

RIBNICA - O proračunu je tekla beseda na zadnji seji ribniškega občinskega sveta. Denar za dvorano je bil na prepihu svetnikov nove združene stranke SKD+SLS, ki so menili, da je spričo prednostnih nalog pri financiranju obnove športne dvorane kmetijstvo nekoliko zapostavljeno. Tudi odbor za kmetijstvo je vztrajal, da bi morali vsaj odstotek proračuna, deset milijonov tolarjev, nameniti kmetijstvu, ki mu jemlje sapo. Župan je le privolil v popravilo predlaganega proračuna. Kmetijstvo bo tako dobilo nekaj več denarja, občinska uprava pa trdno upa, da pri sprejetju proračuna ne bo več njegovega prerazporejanja na škodo obnove dvorane.

V družbi najbolj urejenih krajev

Nova Štifta najbolj obiskani romarski kraj

SODRAŽICA - Med turističnimi in zgodovinskimi posebnostmi občine Sodražica sta tudi romarska cerkev in frančiškanski samostan pri Novi Štifti. Na leto ju obišče več tisoč ljudi iz vse Slovenije, občudovalci idiličnega okolja in mogočnih fresk znotraj cerkve pa so tudi tujci. Največ romarjev obišče cerkev vsako leto 15. avgusta na praznik Marijinega vnebovzetja. Zato ne preseneča, da je pred kratkim Turistična zveza Slovenije v okviru akcije Moja dežela - lepa in gostoljubna prav Novi Štifti v skupini hribovskih krajev prisodila drugo mesto v državi.

"Nedvomno pomeni priznanje Novi Štifti in naši občini dodatno vzpodbudo, da je mogoče tudi na turistično nerazvitem območju s trdim in pravim delom ter odnosom do obiskovalcev marsikaj doseči na tako zahtevnem področju, kot je turizem. Čeprav je komisija ocenjevala kraj kot celoto, ima nedvomno največ zaslug za ta uspeh prav pater Niko Žvokelj, ki je v letih, ko upravlja samostan in Marijino cerkev, naredil ogromno delo. To delo se ne odraža le v urejenih zgradbah in okolici, pač pa tudi v organiziranem kulturnem in družabnem življenju," pravi sodraški župan Andrej Pogorelc.

M. G.

Občina išče dodatne vire denarja

Morda občinski samoprispevek

LOŠKI POTOK - Občina Loški Potok si je za prihodnja leta v prvi vrsti zadala tri velike investicije: v prenovo zdravstvenega doma, rekonstrukcijo osnovne šole in prizidavo večnamenske dvorane ter v ureditev cest v občinskem središču v skladu z ureditvenem načrtom. Ob vsem tem pa razmišljajo tudi, da bi v centru Hriba uredili centralno ogrevanje z bio maso.

Za predvidene investicije občina potrebuje najmanj 700 milijonov tolarjev. Polovico tega zneska naj bi prispevala država, kljub temu pa bi morala občina vsaj tri leta od začetka gradnje iz proračuna namenjati najmanj 120 milijonov letno. To bo vsekakor za občino velika obremenitev, saj na svoj del čakajo tudi druge dejavnosti, npr. šport, kultura, gasilstvo in vaške skupnosti.

Prav zaradi denarnih težav, ki jih je pričakovati, je bil že na eni zadnjih sej občinskega sveta dan predlog, da se razpiše referendum za dveletni 1,5-odst. občinski samoprispevek, ki bi bil namenjen izključno navedenim trem investicijam. Zato so naročili tudi študijo, ki bi pokazala, koliko denarja bi se zbralo. Če bodo izračuni pokazali, da bi bil samoprispevek sploh smiseln, ko se postopno uresničujejo odloki o raznih dajatvah na ravni občine, bo občina razpisala referendum za izvedbo samoprispevka.

A. K.

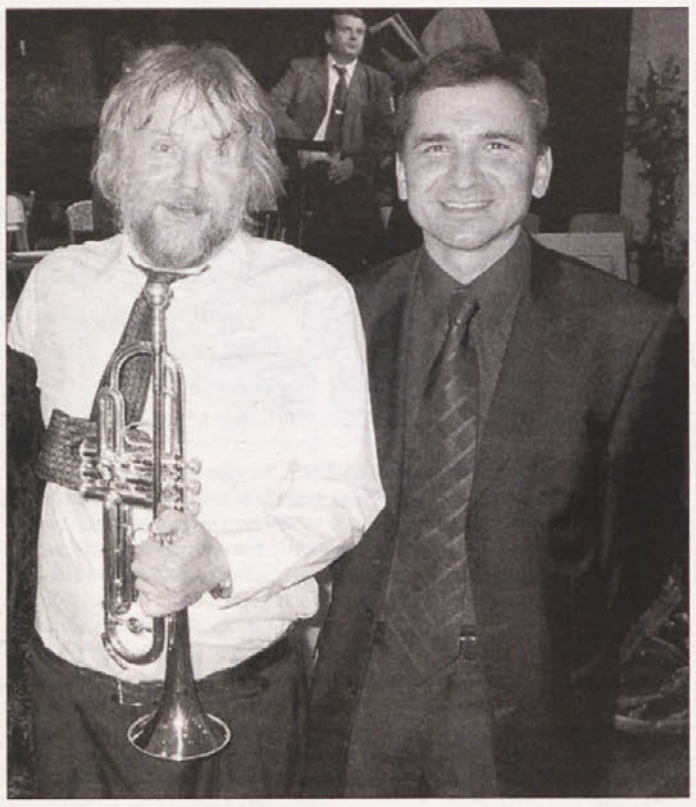

OBČINA BO POMAGALA PRI NAKUPU INŠTRUMENTOV - Tudi božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Kočevje je navdušil nabito polno dvorano Šeškoveha doma. Pihalni orkester Kočevje (prej Delavska godba) je bil ustanovljen leta 1927. Šteje 40 članov. Že šesto leto ga vodi prof. Matevž Novak. Odkar orkester deluje pod sedanjim imenom, jim je Nova ljubljanska banka pomagala pri nakupu timpanov in je tudi v prihodnje pripravljena podpirati orkester. Ob otvoritvi Dolenjske banke v Kočevju jim je banka kupila alt saksofon. V načrtu imajo nakup več inštrumentov s pomočjo občine Kočevje (na sliki župan Janko Veber in Maks Vovk, ki v orkestru igra trobento) in sponzorjev, največ denarja pa bodo prispevali sami. Med pomembne dosežke orkester šteje zlato plaketo na tekmovanju pihalnih orkestrov v Sežani v tretji težavnostni skupini, zlato plaketo na tekmovanju pihalnih orkestrov v Krškem v drugi težavnostni skupini in prvo mesto na prvem mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestrov v Kopru v prvi težavnostni skupini. (Foto: M. G.)

Dodatna predstava

VELIKE LAŠČE - Abonenti letošnje sezone gledaliških predstav, ki gostujejo v Levstikovem domu v Velikih Laščah, so dobili novoletno darilo v obliki dodatne predstave, ki bo v petek, 12. januarja, v večernih urah. Gostovalo bo Prosvetno društvo Horjul s predstavo "Opalo ima vsakdo rad". Naslednja abonmajska predstava iz rednega programa, "Pigmalion" v izvedbi Mestnega gledališča Ljubljana bo dva tedna kasneje.

Aerobika na Turjaku

VELIKE LAŠČE - V Domu krajanov na Turjaku so za poživitev rekreacijske dejavnosti organizirali vadbo aerobike, ki jo dvakrat tedensko vodi Tatjana Zalar. Ta nova dejavnost je plod dogovora KUD-a Marij Kogoj in novoustanovljenega športnega društva BIT-FIT iz Malih Lašč. V dvorani Doma vadita tudi ženski pevski zbor "Rozamunda" in moški oktet, razen tega pa uporabljajo dvorano za plesne vaje tudi učenci Podružnične osnovne šole na Turjaku.

Še en Kostelec, ki rad poje

Marjan Obranovič iz Grosupljega

KOSTEL - Marjan Obranovič iz Grosupljega je kostelske pokrajine list. Rojen je bil v Kuželiču nad Pirčami, kjer bo kmalu oživil nekdanjo več kot sto let staro domačijo. Pri petdesetih ga vleče v rojstno dolino, čeprav je v Grosupljem pognal močne korenine. Tudi on se ljubiteljsko ukvarja tako z oblikovanjem lesa kot s petjem (družinsko izročilo) in pisanjem pesmi. Piše jih v kostelskem narečju. Doslej jih ima že kar lepo število. Ko jih bo zaokrožil na sto, pravi, jih bo izdal v knjigi.

"Kostelci smo še bolj dejavni, ko odidemo od doma. Prav tako smo veseli slehernega povabila za nastop v domačem kraju. Rojakom sem se v nabito polni dvorani osnovne šole prvič javno predstavil na prireditvi oktobra. V Turistično-športnem društvu Kostel so mi povedali, da me bodo kmalu spet povabili."

M. G.

Sprejeti les kot gradbeni material!

V treh letih so v podjetju Riko hiše naredili 75 hiš - Samo v letošnjem letu naj bi jih kar 35

RIBNICA - V podjetju Riko hiše, d.o.o., ki ima ob lociranosti marketinga in prodaje za slovenski trg v Ljubljani svoje proizvodne prostore in razvoj v Ribnici na območju nekdanjega Rika, so v treh letih, odkar poslujejo, naredili 75 hiš. Obseg proizvodnje, ki je v letu 1999 znašal 5 milijonov mark, je bil že lani občutno večji, še večji pa bo letos, saj nameravajo proizvodnjo povečati za 20 do 25 odst..

Načrtovano povečanje proizvodnje pomeni, da bodo samo v letošnjem letu naredili kar 35 hiš. Tako kot v preteklih letih, ko so na svoja glavna trga prodali skupno 52 hiš, jih bodo tudi letos naredili večino za Nemčijo in Avstrijo, računajo pa tudi, kot pravi direktor podjetja Janez Pucelj, na prodajo v Švici. "Naš cilj je, da bi bili prisotni na celotnem nemško govorečem področju, kjer so lesene hiše prepoznavne in imajo tradicijo," pravi in dodaja, da je tu namreč povsem drugače kot pri nas, kjer, ko govorimo o lesenih hišah, večina najprej pomisli na brunarice. "Prvo, kar mora kupec razčistiti sam pri sebi, je, da sprejme les kot gradbeni material," pojasnjuje in dodaja, da je zato zelo pomembno vedenje o kvaliteti lesene gradnje, ki pa je pri nas še zelo slabo.

Polovica vseh hiš, ki so jih naredili, je že povsem lesenih, niti dve pa, kot pravi Pucelj, nista enaki. "V leseni bio hiši so združeni les in moderne oblike," pravi in dodaja, da je njihov produkt ekološko usmerjen, saj je tudi izolacija, ki jo uporabljajo, iz lesenih vlaken. Ker bo energija v prihodnosti vse večji problem, o Rikovih hišah, za katere je izključni dobavitelj stavbnega pohištva ribniški Inles, pravi, da so hiše prihodnosti, saj že sedaj sodijo v kategorijo nizko energetskih hiš. "K temu lahko dodamo, da je objekt ekološki in zdrav in ga je mogoče narediti v krajšem času kot zidanega, prednost je pa tudi, da je cenejši." Sedanje število zaposlenih, ki jih je od 34, v proizvodnji v Ribnici 28, zadošča, da lahko naredijo 3 hiše na mesec. Zato bodo ob povečanju proizvodnje tudi še zaposlovali, vendar samo za določen čas.

Janez Pucelj

M. LESKOVŠEK-SVETE

Zvišali vrednost točke

VELIKE LAŠČE - S prvim januarjem se je vrednost točke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča dvignila za 10 odstotkov in znaša sedaj na območju občine Velike Lašče 0,22 tolarja. Vrednost točke so dvignili po dveletnem mirovanju.

Strah pred psi!

Kočevski planinci so lahko veseli, saj se njihovih pohodov, med katerimi so nekateri postali že kar tradicionalni, udeležuje vse več ljudi. Vedno več pa se zdi, da je tudi pohodnikov, ki se predvsem ob vikendih podajajo na kočevski Mestni vrh, Fridrihštajn in druge hribe, ki obdajajo Kočevje.

Med pohodniki, ki jih je ob nedeljah največ, ni starostne kategorije, ki bi posebej izstopala, saj so med tistimi, ki jih je možno srečati v gozdovih kočevske Stojne tako otroci kot njihovi starši in ljudje, ki so jim ali pa bi jim lahko bili dedki in babice. Čeprav so različnih starosti, pa je mnogim med njimi skupno, da jih ni toliko strah, da bi se na svojih potepanjih po gozdovih srečali z medvedom, marveč s psi! In to kljub temu, da gre za kočevske gozdove, ki slovijo po medvedih! Možnost, da bodo naleteli na medveda, je namreč, kot pravijo nekateri, tako majhna, da se jim z razmišljanji o tem ne zdi vredno obremenjevati. Žal pa je menda povsem nasprotno z možnostjo, da na svoji poti že samo do denimo Mestnega vrha in nazaj ne bodo srečali psa. Pohodniki nimajo nič proti samim psom in tudi proti njihovim lastnikom na splošno ne, se pa upravičeno hudujejo na tiste lastnike psov, ki trdijo, da psi "nikomur nič ne naredijo", in jih puščajo, da prosto tekajo po poteh, ki so kot urejene in označene poti namenjene v prvi vrsti pohodnikom!

M. LESKOVEŠEK-SVETE

Drobne iz Kočevja

DNEVI ODRTIH VRAT - V Likovnem salonu v Kočevju so včeraj popoldan odprli razstavo, ki so jo pripravili dijaki in učitelji Srednje šole Kočevje v okviru dnevov odprtih vrat šole. V času razstave, ki bo odprta še jutri do 18. ure, so in še bodo potekale različne predstavitvene aktivnosti. Tako bodo iz programa lesarstva predstavili lesena glasbila in lesene ure, pokazali, kako se rezbari in izdelujejo intarzije in leseni izdelki. V okviru predstavitve strojništva bodo predstavili računalniško vodene stroje, dejavnost šole s področja tekstila pa bodo najbolje predstavili s slikanjem na svilo, modnim skiciranjem in konstrukcijo krojev ter modno revijo, na kateri bodo dijaki pokazali oblačila, ki so jih izdelali ob pomoči svojih učiteljev.

Ribniški zobotrebci

SLOVENCI NE ZAUPAMO LESU? - Glede gradenj hiš je slovenski trg specifičen, saj si Slovenci delamo hiše na dolgi rok. Tako vsaj ugotavljajo na podjetju Riko hiše, d.o.o., iz Ribnice. Čeprav je postavitev njihove lesene bio hiše cenovno primerljiva z gradnjo zidane hiše, se namreč, kot ocenjujejo po svoji prodaji na domačem trgu, le redki odločajo za lesene hiše, pa še to skoraj izključno v kombinaciji s klasično gradnjo. Razlog za to je v najboljšem primeru v mišljenju, da je z lesom vedno delo, v najslabšem pa, da je les drugorazredni gradbeni material. Da bi dokazali, da ni tako oziroma da je les material, ki ima trajnejšo vrednost, in da ima lesena gradnja tudi pri nas tradicijo, so v podjetju lani organizirali izbor najlepše in najstarejše lesene hiše v Sloveniji. Rezultate izbora so objavili na prednovoletnem srečanju v Miklovi hiši, kjer se je ob tej priložnosti celo za Miklovo hišo in v njej organizirane podobne prireditve kar trlo ljudi, med njimi pa so bili tudi takšni, ki so si celo v krogu zagovornikov lesa upali izraziti svoje nezaupanje vanj.

Kostelski rižni

RAZSTAVA NAJLEPŠIH - Razstava najbolje urejenih kostelskih stavb v letu 2000 bo v prostorih banke odprta še do konca januarja med delovnim časom banke. Organiziralo jo je domače Turistično-športno društvo.

KAKO UREDITI NAJLEPŠO PLAŽO? - Najlepši prostor za kopanje na Kolpi v občini Kostel je gotovo v Zavrtkah, ki ga vsako leto obiskujejo kopalci od vsepovsod, tudi iz Kočevja in od drugod. Zato so Kostelci lani lepo uredili, potem pa je prišlo deževje in narasla Kolpa je vse delo domačinov uničila. Kostelci so zdaj zaprosili Upravo za naravo za območje Ljubljana, ki deluje v okviru Ministrstva za okolje in prostor, naj jim svetuje, kako urediti plažo in dostop do nje, da hkrati ne bo okrnjena narava.

UREJAJO OKOLI KOČE - Že poleti je začela mednarodna mladinska delovna brigada cerkniške Vitre urejati prostor okoli nekdanje turistične koče pod kostelskim gradom. Zdaj z deli nadaljujejo Kostelci, ki so tu blizu postavili "gavge" (vislice, ki jih je imel nekdaj kostelski grad), in prav tu je tudi odcep ceste proti Žagi, ki sodi med turistično najbolj razvite kraje.

ŠKODA PO NEURJIH - Strokovnjaki Ministrstva za okolje in prostor so si 20. decembra ogledali tudi območje ob Kolpi in njenih pritokov vse od Srobotnika do Bilpe in to škodo na brežinah in jezovih. Zdaj bodo predlagali sanacijske ukrepe oziroma jih tudi financirali z ozirom na razpoložljivi denar.

ZDAJ ŠE KLEKLJANJE - Poročali smo, da so imeli v Kostelu že delavnici o poslikavanju stekla in svile. Zdaj načrtujejo še delavnico klekljanja. Zbirajo že prijave zanjo in pričakujejo, da se je bodo udeležili predvsem mladi.

PETARDA EKSPLODIRALA V ROKI - Kostelci so čakali novo leto doma, kar veliko pa se jih je udeležilo tudi prireditve na kočevski ploščadi. Povsod je tudi pokalo in je bil v Kočevju nekdo huje poškodovan, v Kostelu pa eden lažje. Zgodilo pa se je tako, da mu je dal prijatelj prižgano petardo v roko, Kostelec pa je ni odvrgel, ampak je počakal, tako da je eksplodirala in mu ranila prste.

Trebanjske iveri

PROTI UDARU, NITI ZA ROŠADO - Prvaku trebanjskih socialdemokratov in občinskemu svetniku Alojzu Gregorčiču se je resno načeto zdravje k sreči zelo izboljšalo, zato niti slučajno ne razmišlja, da bi ponudil odstopno izjavo. Kot smo zvedeli, je Gregorčič dovolj močan, da bi se ubranil tudi kakšnega strankarskega "udara", niti ni za kakšno mehko inačico kadrovske rošade pred konferenco stranke. Največji interesent in tekmec za vodilni strankarski stolček v trebanjski SDS prej ko slej ostaja tudi občinski svetnik Franc Hribar, ki je ob zadnjih strankarskih volitvah izgubil predsedniško tekmo z Gregorčičem le za en glas. Franci je bil tako prepričan o svoji zmagi nad Lojzetom, da je še pred razglasitvijo izidov naročil pojedino oz. dajal za pijačo...

PRORAČUN V POWERPOINTU - Direktor občinske uprave Janez Slak in njegovi sodelavci so dobili pohvalo nekaterih svetnikov za pregledno in kakovostno pripravljeno gradivo. Slak je proračun nazorno, tudi grafično predstavil še s pomočjo Microsoftovega programa PowerPoint, kar je bilo svetnikom tako všeč, da so sklenili, naj uprava vsakemu pošlje disketo s to predstavitvijo. Svetniki so najprej želeli predstavitev skopirano na papir, a jih je Slak le prepričal, da bi bilo to težko izvedljivo, pa tudi kakšen kopirni stroj bi "crknil" ob tolikšni množici podatkov in paleti barv. Bodo svetniki tokrat proračun vendarle sprejeli, ko so se lahko doma še tako poglobili v zahtevno materijo?

Sevniški paberki

PROMILI - V nedeljski satirično-humoristični oddaji sevniškega radia Vse v enem kosu je avtorica Nada Černič - Cvetanovska pretežno pozornost posvetila policijskim prigodam in kadrovskim rošadam. V sevniških logih pa je najbolj odmevala bodica, da naj bi nekega župana ustavili za volanom policisti, in ker naj bi napihal 2 promila alkohola, naj bi lokalnemu oblastniku dosledni policisti brez milosti vzeli vozniško dovoljenje. Ker avtorice nismo uspeli izslediti, saj si je privoščila zasluženi oddih, smo preverili pri pristojnih in zvedeli, da ne gre za sevniškega župana. Če bi on kaj preveč spil, bi ga izdala že rdečica na obrazu, ki jo Kristijan Janc dobi že, če spije dva deci cvička. Se pravi, da ni izkoristil svoje prednosti, da je namreč otrok gostilničarjev in bi lahko začel z zgodnjo vadbo... Mimogrede: brežiški policisti so 7. januarja nekaj pred polnočjo v naselju Veliki Obrež zaustavili 45-letnega kolesarja, ki je vijugal po vozišču, kot da vadi slalom. Policisti so mu seveda brž dali pihati in elektronski alkotest je "slalomistu" nameril kar 4.61 g/kg alkohola v organizmu! Tega kakšen navaden smrtnik ali pa tudi župan verjetno ne bi preživel. To omenjamo s toliko večjim veseljem, ker policijska poročila zadnja leta kažejo, da imamo v sevniški občini največ takih kronikov... Žal!

ŠKODA - Zadnji čas je, da naposled starka zima pokaže zobe, pripomore k boljšemu počutju, zdravju in veselju otrok.

Pa tudi, da skrije takšne "smeti", kakršna je odslužena "škoda" na Mrzli Planini nad Zabukovjem, na robu gozda, nad košenicami... (Foto: P. P.)

SKRB ZA KULTURNO DEDIŠČINO - Skupek najdišč v Gorenjem Mokronogu (Sv. Peter, Vrajski breg in Grad) predstavlja zgodovinski zapis, ki na Slovenskem nima para. Njegova pripoved namreč teče o dveh slabo poznanih dobah, ki pa sta zelo pomembni za poznavanje slovenske zgodovine: o prehodu iz vlaške pozne antike v slovanski zgodnji srednji vek ter o nastanku mogočnega fevdalnega gradu. Strokovnjaki so lani na izrecno zahtevo krajevne skupnosti Trebelno najdišča poimenovali Areheološka pot pri Sv. Petru. S podpisom listine (za novomeški zavod za varstvo kulturne dediščine jo je podpisal arheolog Uroš Bajec, ki je zadnja leta izkopaval na tem območju) je KS simbolično prevzela skrbništvo nad potjo, kako pa jo bodo dejansko sprejeli krajani, bodo lahko dokazali že letos. (Foto: P. P.)

"Nihče o tem, kje naj režemo!"

115 milijonov tolarjev velika proračunska luknja v skoraj 2 milijarde tolarjev težkem proračunu občine Trebnje za leto 2001 - Največji zalogaj gradnja nove šole v Velikem Gabru

TREBNJE - Direktor občinske uprave Janez Slak je poudaril, da predvidevajo v skoraj 2 milijardi tolarjev težkem proračunu za dobre 4 odstotke nižjo finančno izravnavo od lanske, ker ocenjujejo, da bodo lastni prihodki večji, medtem ko bo primerna poraba le za 4 odstotke večja. Največji zalogaj za trebanjski proračun predstavlja gradnja nove osnovne šole v Velikem Gabru; zanjo načrtujejo kot največjo možno zadolžitev 135 milijonov tolarjev.

Od države za to naložbo načrtujejo letos 70 milijonov tolarjev, ker pa je drugi del sofinanciranja ministrstvo za šolstvo preložilo na leto 2002, Trebanjci za pokrivanje te investicije namenjajo še 20 milijonov sredstev rezervnega sklada. Za del sredstev pa se bodo pogovarjali še v Ljubljani, na državni ravni, saj velikega razkoraka med prihodki in potrebami sami ne bodo mogli pokriti. Občinska uprava že za 99 milijonov tolarjev odhodkov ni našla virov za kritje, svetniki pa so s svojimi predlogi oz. zahtevami povečali proračunsko luknjo na 115 milijonov tolarjev.

Tudi zato so se odločili, da prvo obravnavo odloka o proračunu ponovijo.

Kekov odbor za proračun in finance je predlagal, da bi odlok o proračunu za leto 2001 v prvi obravnavi dopolnili, da bi primanjkljaj v višini 49.000.000 tolarjev prenesli v naslednje leto in bi ga znižali z odlogom obveznosti pri investicijah, ki jih bodo zaključevali proti koncu proračunskega leta. Za po 25 milijonov tolarjev naj bi znižali sredstva za investicije, predvsem na cestno-komunalnem področju, ter planirana sredstva na ostalih dogovorjenih programih. Predsednik odbora Tone Kek pa je podobno kot župan Ciril Pungartnik in direktor občinske uprave Janez Slak, pristal med redkimi, ki je vztrajal, da naj bi tisti, ki imajo večje proračunske apetite, tudi predlagali, kje naj ustrezno zmanjšajo proračunske postavke.

Hribarjev odbor za gospodarske dejavnosti je ob predlogu, da bi subvencioniranje drobnega gospodarstva povečali od 6 na 10 milijonov tolarjev, manjkajoče denarce pa naj bi odškrnili iz sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje na račun že realiziranih investicij požarnega alarmiranja, doživel odločno nasprotovanje svetnika in predsednika trebanjske gasilske zveze Toneta Straha.

Metelkov odbor za prostor, komunalno in prometno infrastrukturo je predlagal, naj bi proračunsko postavko za sanacijo večjih poškodb lokalnih cest in mostov zmanjšali za 5 milijonov tolarjev in ta denar razdelili krajevnim skupnostim Velika Loka, Veliki Gaber, Sela pri Šumberku, Račje selo in Dolenja Nemška vas, vsaki KS po en milijon tolarjev, in sicer za programe na krajevnih cestah. Jermanov odbor za kmetijstvo je povečal sofinanciranje prestrukturiranja kmetij za 3 milijone, na 7 milijonov tolarjev, nadalje subvencioniranje veterinarskih uslug na 8 milijonov in subvencioniranje lokalnih prevozov mleka na 1.300.000 tolarjev. Predsednik odbora Ludvik Jerman je menil, da ne bi smeli zanemariti, da se s kmetijstvom ukvarja še okrog 18 odstotkov prebivalstva. Svetnik Marjan Zupančič je menil, da bi morala občinska uprava nakazati, kje bi morali še dodatno "rezati." Svetnik Lojze Metelko je dejal, da so potrebe velike tudi pri vodooskrbi in da je vprašanje, ali je pomembnejše kopanje v bazenu na Mirni ali zagotavljanje zdrave pitne vode. "Nihče od svetnikov se noče izreči o tem, kje naj režemo, kje bomo programe širili in kje ne. To je pravica in dolžnost!" je poudaril Kek.

P. P.

O prehrani krav molznic pred porodom in po njem

TREBNJE - Kmetijska svetovalna služba in Govedorejsko društvo Trebnje vabita v ponedeljek, 15. januarja, ob 10. uri v veliko predavalnico na CIK-u v Trebnjem na predavanje dr. Andreja Orešnika, profesorja na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, o prehrani krav molznic pred porodom in po njem.

Selitev Inde za Kopitarno

SEVNICA - Župan Kristijan Janc je na pobudo vodstva podjetja Inde (Invalidske delavnice) sklical sestanek predstavnikov podjetij, ki v okviru projekta reševanja zaposlovanja invalidnih oseb v tem podjetju zaposlujejo svoje delavce. Pojavlja se veliko problemov, tako pri zagotavljanju primernega dela kot tudi primernih prostorov. Tekoče poslovanje podjetja je negativno. Za rešitev prostorskega problema potekajo pogovori o nakupu zgradbe v okviru tovarniškega kompleksa Kopitarne. Invalidskemu podjetju je potrebna pomoč pri opremljanju in pri zagotavljanju primernega dela, potreben pa je tudi dogovor o skupnem nastopu do različnih razpisov, ki zahtevajo sodelovanje in podporo tudi lokalne skupnosti. Občina bo preko proračunskih sredstev poskušala pomagati pri pridobivanju opreme in potrebnih prostorov. Načrtovana je tudi preselitev varstveno-delovnega centra v prostore na Cankarjevi ulici in tako se bodo na Trgu svobode sprostile stanovanjske površine.

Tudi podvoz in protihrupna zaščita

TREBNJE - Zaradi nemotenega gospodarjenja s kmetijskimi zemljišči severno od načrtovanega odseka avtoceste Bič-Korenitka, ki jih imajo lastniki naselja Zagorica, je potrebna prečna povezava preko AC v obliki podvoza. Ta mora omogočati prehod za vso kmetijsko mehanizacijo, tudi kombajne. Domačijo "Strmec" (Martinja vas 33) naj bi zaradi predvidene deviacije regionalne ceste odkupili in rušili. Če se to ne bi zgodilo, Trebanjci zahtevajo ureditev protihrupne zaščite. Protihrupno zaščito je potrebno zagotoviti tudi za zaselek ob cesti za Male Dole. Za nadomestitev neustreznega obstoječega podvoza na hitri cesti (H-1), ki se nahaja na koncu odseka Bič-Korenitka, je potrebna poljska pot preko pokritega vkopa, ki je predviden za prehod divjadi.

V Loki kombinirani pouk?

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU - Župan Kristijan Janc, podžupan Andrej Štricelj in predsednik KS Loka Zoran Cvar so se v Loki udeležili sestanka sveta staršev loške šole, ki je enota OŠ Savo Kladnik Sevnica. Zaradi zmanjšanja števila učencev in vpisa v sosednje šole pričakujejo v naslednjem šolskem letu na loški šoli kombiniran pouk. Šola bo poskušala storiti vse, da bo pridobila zadostno število otrok za vpis v posamezne oddelke, da kombiniranega pouka ne bi bilo. Seveda je tudi od volje staršev odvisno, kako bo s poukom v prihodnje. Dogovorili so se tudi o pomoči KS pri sanaciji dvorišča pri šoli.

Izbor najboljšega sevniškega športnika leta 2000

SEVNICA - V soboto, 13. januarja, ob 18. uri se bo v športni dvorani sevniške osnovne šole Sava Kladnika pričela zaključna prireditev ob izboru najboljšega sevniškega športnika leta 2000. Uredništvo sevniškega radia je tokrat prvič izvedlo izbor samo, brez običajnega glasovanja poslušalcev, seveda pa v sodelovanju s športnimi delavci oz. strokovnjaki. Prireditev bodo popestrili ekshibicijski nastopi sevniških karateistov, tekmovalcev ju-jitsa, plesnega kluba Lukec Krško, za zabavo pa poskrbeli glasbeniki priljubljenega ansambla Rok'n'band. Gost prireditve bo tudi ultramaratonski plavalec Martin Strel. Vstopnine ni!

Knjižnica samostojni javni zavod?

SEVNICA - Tudi z Albertom Felicijanom, vodjo izpostave Sklada ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, sta se župan Kristijan Janc in podžupan Andrej Štricelj pogovarjala o vsebini dela za vnaprej. Sklad načrtuje in izvaja široko paleto različnih kulturnih in turističnih prireditev ter upravlja z gradom in drugimi kulturnimi objekti ter občinsko knjižnico, zaposluje pa samo vodjo. Dogovorili so se, da se bodo dejavnosti organizacijsko in finančno jasno razdelile med sklad in občino, knjižnica pa naj bi postala samostojen javni zavod. Skupna ocena je, da bo na tak način razvoj turizma in kulture učinkovitejši.

Muca copatarica za otroke

TREBNJE - V Kulturnem domu Trebnje bo v drevi, 11. januarja, ob 17. uri na sporedu četrta abonmajska predstava za otroke z naslovom Muca copatarica v izvedbi Lutkovnega gledališča Fru-fru iz Ljubljane. Vstopnice za izven bodo v prodaji pred predstavo.

Komedija Vaja zbora

TREBNJE - V trebanjskem kulturnem domu bo 20. januarja, ob 19. uri gostovala gledališka skupina iz Šentjanža s komedijo Vaja zbora, ob kateri se boste od srca nasmejali, zato prijazno povabljeni.

POKUŠNJA - Društvo vinogradnikov Trebnje je s 392 člani največje v Zvezi društev vinogradnikov Dolenjske. Trebanjci že nekaj let pripravljajo pokušnje vin na štefanovo. Tako so tudi lani v Oparovi zidanici v Stari gori s pomočjo dr. Mitje Kocjančiča s Kmetijskega inštituta Ljubljana na pokušnji vin ocenjevali tokrat le 51 vzorcev. Ugotovili so razne napake na vinih, tudi čik, zato so se nekateri vinogradniki bolj kislo držali, ko so zvedeli, da nimajo ravno najboljše kapljice. Toda tovrstno izobraževanje je zelo koristno, saj je morebitne napake vina mogoče še pravočasno odpraviti, razen če gre za "čik". Zakaj ni odzivnost večja, v vodstvu društva ne vedo, še bolj pa jih skrbi, da sta se za kletarski in vinogradniški tečaj prijavila le 2 člana. Tečajev seveda Trebanjci ne bodo pripravili, saj bi moralo biti prijavljenih vsaj 20 kandidatov za vsak tečaj. Razne opazke, zakaj imajo nekatera društva tečaje, "mi pa ne", bodo našli kritiki na svojem naslovu... (P. P., foto: Janez Zupan)

Dvorana za bankete ali kulturo?

Kronologija dogodkov v zvezi z obnovljeno kulturno dvorano PGD v Sevnici - Okrog 40 milijonov tolarjev za glavno fazo obnove - Mini kopija celjskega Narodnega doma

SEVNICA - V letu 1999 so stekli pogovori o možnostih obnove kulturne dvorane sevniških gasilcev med lastnikom dvorane - PGD Sevnica ter občino in Zvezo kulturnih društev Sevnica. Sprva so razmišljali le o preobleki stolov, poda in sten ter o najnujnejši elektro opremi, brez gradbenih posegov.

Toda niso bile urejene sanitarije. Gradbeni odbor kot usklajevalec del se je znašel pred vprašanjem, ali v delno ali širšo obnovo. V odboru so bili: Anton Koren in Alojz Motore (kot predstavnika PGD Sevnica), občinska svetnika Andrej Štricelj in Štefan Teraž, načelnik Upravne enote Sevnica Jože Kovač, tajnik ZKD Albert Felicijan in Zvone Košmerl (Občina), ki pa mu je bila kot direktorju občinske uprave in predsedniku Gasilske zveze Sevnica naložena nehvaležna naloga neformalnega predsednika odbora in poglavitnega koordinatorja različnih interesov.

Po Košmerlovih besedah je Felicijan sicer imel pripravljenih nekaj predračunov, a brez zagotovljenih finančnih sredstev. Odbor je tako soglasno podprl širšo obnovo po idejni zasnovi Špacapan Elite Krško. Sestanek odbora s sevniškim županom Kristijanom Jancem oktobra 1999 je nedvoumno pokazal, da v Sevnici ni pričakovati nove kulturne dvorane, zato je tudi župan podprl program celovite obnove v večfunkcionalno dvorano ob upoštevanju varnostnih predpisov za takšne prostore. Dogovorili so se za obnovo po fazah, če denarja ne bo dovolj za celovito obnovo v enem zamahu. Program obnove so pogojno sprejeli tudi na ZKD Sevnica, pri čemer so poudarili, da je potrebno narediti vse, da bi Sevnica vendarle prišla do novega kulturnega doma in knjižnice.

Projektantska hiša Špacapan Elite je januarja 2000 odboru predstavila idejno zasnovo celotne rekonstrukcije prostorov v večnamensko dvorano, da bi povečali prostor in uredili sanitarije v nadstropju. Projektantski predračun je bil visok (sam projekt Elite Krško 1,3 milijona tolarjev) in niso zagotovili vseh sredstev. Za izvajalca so izbrali sevniško SGP Posavje in sklenili pogodbo v višini 32 milijonov tolarjev za gradbena, elektro, strojna in keramičarska dela. Ugotovili so, da bo potrebna dodatno večja priključna moč elektrike. Za opremo dvorane s stoli in mizami v vrednosti 6 milijonov tolarjev je poskrbelo PGD Sevnica.

"Glavna faza je končana. Čaka še oprema za kino, ozvočenje, negoreče zavese, oprema garderobe in drugo. Izpolnjen je osnovni pogon, se pravi, da smo dobili večnamensko dvorano za kulturne, družabne prireditve in za poslovne zadeve. Možna je različna postavitev stolov in miz. Vsebina ni pisana na kožo enega, saj je eden lastnik (PGD), drugi uporabnik (ZKD) in tretji financer (občina)," pravi Košmerl. Felicijan pa vztraja, da je to, žal, bolj banketna kot kulturna dvorana, mini kopija celjskega narodnega doma, z le 180 sedeži in premajhnim odrom. Projektant ni zagotovil ustrezne osvetlitve odra, zato je po Felicijanovih besedah vprašljivo, kako bo poslej z gostovanji gledaliških skupin v Sevnici.

P. P.

CVETLIČARNA FRICOVIH - Dolgoletni sevniški cvetličarki inž. Silvi Fric, vrsto let eni od vodilnih v sevniškem obrtnem združenju oz. zbornici, se je v preteklem letu uresničila želja, da je družinsko podjetje Fric & Ramovš, v katerem združuje razvojna hotenja v vrtnarstvu in cvetličarstvu s hčerko in zetom, prišlo do novih, večjih prostorov za prodajalno v središču Sevnice. Zelo dober odziv strank kaže, da je bila to dobra poslovna odločitev izkušene obrtnice. (Foto: P. P.)

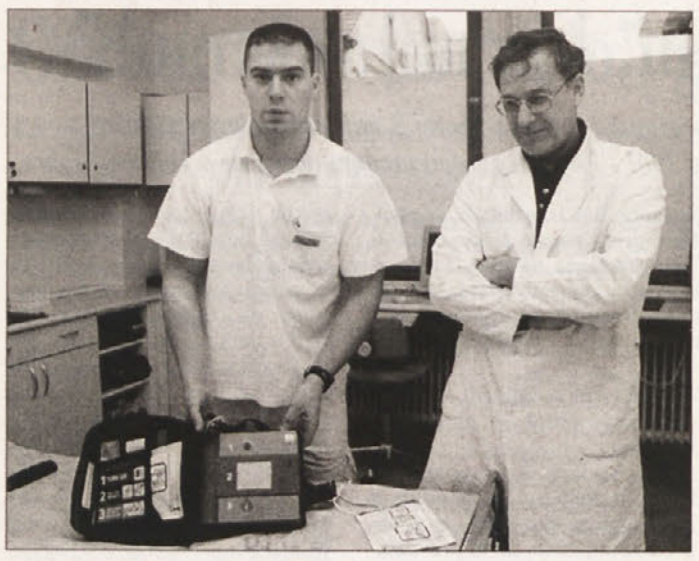

IZPOPOLNJEN IN PRAKTIČEN - Defibrilator, ki ga je Vzajemna zdravstvena zavarovalnica predala v torek zdravstveni postaji Senovo, je prav tak, kot ga že imajo v krškem zdravstvenem domu in ga na fotografiji drži v rokah zdravstveni tehnik reševalec Primož Kadunc (levo). Dr. Jožko Vučkovič (desno) pohvali tehnične prednosti aparature in njeno enostavno uporabo. Po njunih besedah s podobnimi aparaturami opremljajo tudi letališče in podobne kraje, kjer je veliko ljudi in je večja verjetnost zdravstvenih težav, ob katerih pomagajo z defibrilatorjem. (Foto: M. L.)

Srcu pride na pomoč

Zdravstveni postaji Senovo predali defibrilator - Dr. Ladika: "Gradimo v Krškem, mislimo tudi na druge kraje"

SENOVO - Zdravstvena postaja na Senovem je od torka bogatejša za defibrilator. To prenosno napravo je Vzajemna zdravstvena zavarovalnica darovala Zdravstvenemu domu Krško, ta pa je aparaturo dal na Senovo. "Naprava je velika pridobitev za prebivalstvo na območju Senovega. Tamkajšnji domačini tam se bodo nedvomno počutili v zdravstvenem pogledu varnejše. Defibrilator je nujno potrebna aparatura. Uporabljamo jo v trenutku, ko odpove srce, ko se pojavljajo življenjsko nevarne odpovedi ritma. Ta defibrilator je sodobna naprava, ki postavi diagnozo in določi terapijo," pravi o novosti dr. Rudolf Ladika, direktor Zdravstvenega doma Krško.

Darilo Vzajemne zdravstvene zavarovalnice prihaja med gradnjo novega krškega zdravstvenega doma. Aparatura na Senovem pomeni, da ob nastajanju novega zdravstvenega doma v Krškem misli vodstvo doma tudi na zdravstveni postaji na Senovem in v Kostanjevici na Krki. "Naša osnovna zamisel je, da tudi na zdravstvenih postajah v Kostanjevici na Krki in na Senovem obdržimo dobro raven storitev. To želimo obdržati kljub gradnji novega doma v Krškem. Zelo bi bili veseli, ko bi defibrilator, kot ga je pridobilo Senovo, lahko ta hip dali tudi v Kostanjevico," pravi direktor Ladika.

M. L.

Pri Drnovem se kadi

Nekdanje odlagališče lesnih odpadkov očitno še zmeraj gori - Z zemljo

DRNOVO - Pri Drnovem ob cesti od Krškega proti Velikemu Podlogu se je na nekdanjem odlagališču lubja 5. januarja popoldne še vedno kadilo. Dim kaže, da lesni odpadki, ki so jih na ta kraj stresali krški industrialci v preteklosti, še vedno tlijo in gorijo, in to kljub obilici dežja v zadnjem času.

Žerjavici in verjetno plamenom, ki opravljajo v globini nekaj metrov svoje naravno poslanstvo, gasilci z vztrajnim polivanjem z vodo in občina ne morejo do živega, zato bodo nekdanjo odlagališče prekrili z zemljo. Precejšen del površine so že prekrili z zemljo. Predvidoma sredi februarja bodo z zemljo prekrili vse nekdanje odlagališče. S tem bodo, kot upajo v Krškem, tudi pogasili dolgotrajni globinski požar.

Tleči kup pri Drnovem se je v zadnjem času pogreznil na več mestih, kjer se tudi najbolj kadi. Na površju odlagališča mimoidoči opazijo smeti, kar verjetno pomeni, da so poleg lesa in zemlje v nekdanjo jamo pri Drnovem prispeli tudi različni drugi odpadki. Na odlagališču so še vedno tudi telekomunikacijski kabli. V preteklosti so jih namreč položili prav tam. Ko jih je ogenj pretrgal, so jih odklopili.

M. L.

Valvasor

KRŠKO - V Krškem razmišljajo, da bi občinska priznanja poimenovali po Janezu Vajkardu Valvasorju. Tako bi se Krčani radi oddolžili velikemu polihistorju. V zadnjem času so po njem že imenovali krško raziskovalno središče. Pred leti so se takratni demosovci in drugi politiki v Krškem silno prepirali, kateri od njih bi prerezal trak na Valvasorjevi hiši, ko bi jo obnovili. Tako so se dajali, da hiše vse do danes niso obnovili. Če bi Valvasor mogel, bi o krških prepirih za obnovo njegove hiše verjetno napisal dodatek k svoji slavni knjigi o Kranjski.

POZIV ZA SODELOVANJE

Upravni odbor Regijskega pospeševalnega centra Posavje (RPC Posavje) je na svoji 20. seji z dne 28.11.2000 sprejel **sklep o pripravi Regionalnega razvojnega programa regije Posavje**.

Na podlagi sprejetega sklepa RPC Posavje poziva k sodelovanju v Programskem odboru za pripravo in za spremljanje izvajanja Regionalnega razvojnega programa regije Posavje naslednje organe/organizacije, predstavnike javnega in zasebnega prava:

- predstavnike posavskih občin;
- predstavnike ministrstev Vlade RS;
- predstavnike zbornic;
- predstavnike gospodarskih in negospodarskih interesnih združenj;
- predstavnike društev, zavodov in ustanov;
- predstavnike delojemalcev (sindikati);
- ter ostale predstavnike javnega in zasebnega prava in fizične osebe.

Prosimo, da zainteresirani akreditirate svoje predstavnike in njihove namestnike, ki vas bodo zastopali v programskem odboru ter potrebne dokumente in pooblastila za zastopanje dostavite na naslov **Regijskega pospeševalnega centra Posavje, CKŽ 23, 8270 Krško, najkasneje do 19.1.2001.** O potrditvi članov programskega odbora vas bomo pisno obvestili.

Za vsa dodatna pojasnila in informacije se lahko obrnete na RPC Posavje, oziroma na tel. št.: **07-488-10-40**.

Društvo gluhih mora plačati

Društvo gluhih in naglušnih Posavja v Krškem na zatožni klopi zaradi nespoštovanja pogodbe, ki je nikoli ni bilo - Župnišče ni podpisalo - Dolg v breme pokrajine Posavje

KRŠKO - Društvo gluhih in naglušnih Posavja v Krškem se je znašlo na zatožni klopi. To se mu je zgodilo, ker je za uporabo društvenih prostorov plačalo manj denarja, kot ga je za najemnino zahtevalo župnišče na Vidmu v Krškem, lastnik stavbe.

Denacionalizacijska zakonodaja je omenjene prostore v nekdanji kaplaniji vrnila župnišču. Župnik Janez Zorko je skladno s to možnostjo društvo pozval, naj zapusti prostore. To se je zgodilo leta 1994, vendar je društvo ostalo tam še dve leti. Leta 1996 je župnik vložil tožbo, s katero je zahteval od društva, naj mu za omenjeni dve leti plača najemnino.

Ko je šla zadeva na sodišče, je občina Krško že pripravila najemno pogodbo, po kateri naj bi društvo ostalo tam, kjer je bilo, tj. v kaplaniji. Toda župnik se ni strinjal z najemnino, ki jo je v pogodbi predlagala občina, ampak je vztrajal pri svoji, višji. Vendar pa ni bil o tem pripravljen podpisati pogodbe.

Društvo se je z občinsko pomočjo le izselilo, toda župnijski urad je vseeno vložil tožbo, s katero je terjal neplačano dveletno najemnino. Zahteval je plačilo 480.000 tolarjev. Društvo je od tega plačalo približno polovico zahtevane vsote, zato je župnišče preostanek denarja spet terjalo preko sodišča. Višje sodišče v Ljubljani, ki je dobilo primer v obravnavo, je odločilo, da mora društvo plačati preostalih 325.000 tolarjev ter zamudne obresti in 146.000 tolarjev pravdnih stroškov. Ta odločba je prispela 29. novembra lani.

• Denar, ki ga je torej iztožilo župnišče, naj bi plačal Svet pokrajine Posavje v ustanavljanju.

Društvo gluhih in naglušnih je skušalo obrniti stvari sebi v prid s pritožbami na različne sodne inštance, vendar je bilo neuspešno.

M. L.

Letališče in letalska šola

Krški letalci na svoje, potem ko ustanavljanju civilnega letališča v Cerkljah ob Krki ni videti konca - Registrirana steza

KRŠKO - Ker se stvari v zvezi s civilnim letališčem v Cerkljah ob Krki urejajo prepočasi, so šli krški letalci na svoje. Tako je nekaj dni pred novim letom v Žadovinku pri Krškem zaživela letalska šola RB Borisa Resmana iz Leskovca pri Krškem. Doslej je domovala na letališču v Novem mestu. V kratkem času so postavili lopo za 4 do 5 športnih letal in usposobili vzletno pristajalno stezo. Šola ima sedaj tri športna letala Cesna 182, letalo Ruben 200 in akrobatsko letalo.

Doslej se je v šoli uspešno šolalo za bodoče športne pilote 7 kandidatov, na novi, domači lokaciji pa šola pričakuje še večje zanimanje, saj bodo tu možnosti šolanja ugodnejši, predvsem za Posavce.

Šola, ki ima dva poklicna učitelja letenja, Jožeta Vidriha in Marka Bukovca, izvaja teoretični del v šolskih prostorih v Leskovcu. Osnovni program šolanja obsega od 50 do 60 ur letenja. Poleg šolanja motornih športnih pilotov opravlja letalska šola RB tudi turistične panoramske polete, reklamiranje z vleko transparentov in fotografiranje iz zraka ter omogoča padalstvo. Šola je registrirana po novih, mednarodno priznanih predpisih, registrirana je tudi vzletno pristajalna steza. Zemljišče ima šola v najemu za 10 let.

Športno letališče in letalsko šolo sta velika pridobitev za Krško in Posavje in za krajevno skupnost Leskovec. Lastnik šole RB Boris Resman namerava kupiti tudi dvomotorno letalo in na ta način izboljšati ponudbo letenja. Šola vzorno sodeluje tudi z letalskimi modelarji in klubom Krila Krško, ki združuje letalce z motornimi zmaji, oboji pa imajo pribežališče v Žadovinku.

M. VESEL

LOPA ZA LETALA - Na športnem letališču v Žadovinku imajo tudi streho za letala. Lopa za letala je velika 15 krat 15 metrov, vajo lahko shranijo 4 do 5 športnih letal. Ob krilu cesne 182 sta Boris Resman in Jože Vidrih. (Foto: M. Vesel)

Nasveti za šolo in delo

V Brežicah Center za informiranje in poklicno svetovanje v Posavju

BREŽICE - Tu od lanskega decembra deluje Center za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS) v Posavju. Tako kot slovenski Nacionalni center za informiranje in poklicno svetovanje tudi brežiški pokrajinski informira o možnostih izobraževanja in usposabljanja, finančnih pomočeh pri študiju, o poklicih, trgu dela in delodajalcih, skratka, obvešča o marsičem, kar posameznik potrebuje pri iskanju dela in načrtovanju poklicne kariere.

Po besedah Antona Korena, direktorja sevniške območne službe Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, v Cipsu tudi posamično svetujejo pri načrtovanju poklicne poti, organizirajo predavanja o poklicih in pogovore z delodajalci. Pripravljajo tudi krajše delavnice, ki jih organizira Zavod za zaposlovanje.

"Cips je namenjen šolajoči se mladini v času odločanja za nadalnje izobraževanje, brezposelnim osebam, ki potrebujejo poglobljeno poklicno svetovanje pri iskanju zaposlitve oziroma dodatnem izobraževanju, presežnim delavcem, da bi se izognili pri prehodu v brezposelnost, in tudi zaposlenim. Na Zavodu za zaposlovanje omenimo, da bodo rezultati dejavnosti Cipsa pomemben doprinos pri vključevanju posameznikov v svet poklicev oziroma v uspešno zaposlitev." Tako pravi Anton Koren.

Vzpostavitev Cipsa, ki posluje na Uradu za delo Brežice, so poleg Zavoda RS za zaposlovanje omogočili Rotary klub Čatež, občine Brežice, Krško in Sevnica, Lisca, d.d., Nuklearna Krško, Terme Čatež, d.d., in Zavarovalnica Triglav.

M. L.

Kdaj naj gre iz službe trgovec?

Brežice dajejo prednost trgovini, poznajo tudi spore med delodajalci in delavci v prodajalnah - Svetniki o dežurnih trgovinah - Svobodno podjetništvo in red

BREŽICE - Brežice so trgovsko mesto. To imajo mestne in občinske oblasti vzele za vodilo, ko načrtujejo lokalni gospodarski razvoj. Mestu in občini prinese precej denarja prav trgovina. Zaradi brežiške naklonjenosti trgovanju so mnogi tukajšnji domačini našli zaposlitev prav v tej dejavnosti.

Brežiško vsesplošno priseganje na trgovino ima še drugo plat. Če je redni obratovalni čas trgovin določen od ponedeljka do sobote med 7. in 21. uro, pa mnoge prodajalne obratujejo tudi zunaj tega časa. Dežurne trgovine so odprte tudi ob nedeljah, praznikih in drugih dela prostih dnevih. Zaradi takih dežurstev prihaja do sporov med delodajalci in delavci v trgovinah. Tudi navedbe občine Brežice opozarjajo, da delavci v trgovinah pogosto delajo prekomerno, zunaj rednega obratovalnega časa prodajaln.

Občina Brežice je sprejela vlogo tistega, ki bo naredil red v dežurnih trgovinah, saj je župan dal občinskemu svetu v obravnavo pravilnik o merilih za določanje dežurnih prodajaln. Svetniki so pravilnik vzeli v precep. Toda s tem, ko so začeli tako razpravljati o trgovinah, so ugriznili v kislo jabolko.

Ali se ima občina pravico vmešavati v delovni čas prodajaln, pač glede na to, da Slovenija in občina podpirata svobodno podjetništvo? Za Boruta Mokroviča, direktorja Term Čatež in občinskega svetnika v Brežicah, bi bilo sprejemljivo občinsko določanje delovnega časa trgovin samo takrat, ko bi odprtost trgovin motila okolje. Podobno menita tudi Bojan Petan in Jože Avšič. Prvi je na ponedeljkovi seji občinskega sveta prepričeval, da bi z uradniškim določanjem delovnega časa jemali trgovini delovno orodje, kar bi bilo v nasprotju z brežiško odločitvijo o prednostni trgovini. Drugi vidi nevarnost odloka, zlasti slabo pripravljenega, v tem, da bi trgovine ali silil v delo ali jim delo prepovedoval.

Ali naj se občina, ko podpira svobodno odločanje trgovcev, boji, da bi podjetniška svoboda lahko sčasoma zaprla sedanje dežurne trgovine? Svetnik Adolf Korber je prepričan, kot je povedal na ponedeljkovi seji sveta, o nevarnosti, da čez čas v Brežicah ne bo odprtih dežurnih trgovin. Vsaj za nakup kruha mora biti po njegovem odprta kaka trgovina.

Trgovsko dežurstvo kot način prodaje zunaj rednega obratovalnega časa je sicer precej po nepotrebnem zaposlilo Brežice. Dežurstvo verjetno ni sporno, bolj moti to, da delodajalci samovoljno določajo, kako dolgo bodo ostajali v službi njihovi zaposleni. Brežice bi morali rešiti te podjetniške samovolje, najverjetneje so za to poklicani inšpektorji, ki bi dejanske delovne razmere v trgovinah primerjali s slovenskimi zakoni in kršitelje kaznovali. Če bodo besedo imeli predpisi, bo manj razprav, ali svobodna trgovina v Brežicah ogroža človekove pravice. Res pa je, da bo potem tudi kak "svobodni" podjetnik manj.

M. L.

Krške novice

KONEC PRIJATELJSTEV, ZAČETEK PRIJATELJSTEV - Krško je dalo odstraniti table v okolici, na katerih so bila izpisana imena nekdanjih prijateljskih mest. Na tablah je bilo zapisano tudi zemljepisno ime iz nekdanje Jugoslavije, čeprav so to ime v zadnjem obdobju prebarvali. Table s podobnimi jugoslovanskimi imeni bodo mogoče postavili znova. Iz nekdanje skupne države že in še prihajajo pisma s prijaznimi pozdravi in povabilom za sodelovanje.

KRŠKO V BREŽICAH - Krško se poteguje za to, da bi bilo središče bodoče pokrajine Posavje. Vendar mora hkrati priznati, da Krškemu pri njegovi rasti pomagajo sosednje Brežice. Dokaz: dojenček, ki se je rodil letos prvi v porodnišnici v Brežicah, je doma iz krške občine.

KAM BI ŠLI ZDAJ? - Ni panike? Je, med tistimi, ki so se drogirali v nedokončanih blokih pri domu starejših. Ne vedo, kje bodo uživali v prihodnje. Žalostno, toda resnično.

NASTOPI - Ko bodo v Krškem ugibali, kako naj porabijo javne finance, bi ga lahko nekaj namenili tudi za obisk šole govorništva. Nekaj kandidatov za slušatelje je med javnimi delavci.

Polnočnice ni bilo!

KRŠKO - V cerkvi svetega Mihaela v Krškem v nekdanji Stari vasi ni bilo polnočnice. Čudno! Domačini so že več mesecev prej govorili o njej. Domačini so pred časom celo uredili okolico cerkve, in to prav zato, kot so rekli, da bodo ob polnočnici ljudje lahko varneje kot dozdaj stali pred cerkvijo. Le kaj jih je pičilo, da niso marali imeti polnočnice v svoji cerkvi? Odgovor pozna Bog, vendar tudi nekateri nižji od njega. Gotovo. Bomo že izvedeli!

Ognjemeti

KRŠKO - Ognjemet, ki so ga v Krškem za tokratno silvestrovo naredili organizatorji pričakovanja novega leta na prostem, je bil manj bogat od lanskega. No, bo že držalo, da je občina Krško bolj revna, kot je bila včasih. Vendar pa je bil ognjemet, ki so ga po "uradnem" naredili nekateri obiskovalci, razkošen. Nekateri pravijo, da je bil lepši od „uradnega". Revnejša občina in bogatejši občani v Krškem - mogoče gre za to?

Novo v Brežicah

POSEL - Ena od tekstilnih trgovin v Brežicah ima včasih tudi po 400 tolarjev prometa. Ali je vsota veliko ali malo, je odvisno od tega, s čim jo boste primerjali. Človek, ki tam prodaja, bi se nedeljskemu "biznisu" zato raje odpovedal. Toda kaj si more pomagati! Pogodba je taka, da mora biti v trgovini tudi v nedeljo, čeprav je vsem jasno, da ob nedeljah zaslužijo s prodajo oblek v Brežicah manj kot s prodajo sladoleda pri minus 20° Celzija.

IMENA CEST - Vsaka cesta v Brežicah ima ime. Imena jim dajejo po tako ali drugače zaslužnih možeh slovenske in brežiške zgodovine ali novejše zgodovine. Tudi nekatere ceste v okolici Brežic imajo ime. Eni od cest pravijo ljudje "Županova". Le zakaj?

VODOVODNI STOLP - Meščani so zelo veseli, da imajo nekaj lepih slik in fotografij vodovodnega stolpa. Prepričani so, da bo ta mestna znamenitost v prihodnje imela precej drugačno podobo. Brežičani upajo, da lokalna oblast ne bo presenečena nad podobo, kakršno bodo z njenim soglasjem dali stolpu podjetni lokalpatrioti.

NEKATERIM GRE DOBRO - Nekatere krajevne skupnosti v občini imajo zelo dobro plačano vodstvo. Natančen spisek razkošnih krajevnih skupnosti po abecednem redu nastaja in bo, upamo, lahko tudi nastal.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjevke na skromno založeni novomeški tržnici ponujale: česen po 500 do 600 tolarjev kilogram, čebulo po 150, šalotko po 400, krompir po 80, fižol v zrnju po 500 do 600, koren po 200 do 250, kolerabo po 200, sveže zelje po 100, kislo zelje in repo po 200, kisle zeljne glave za sarme po 300 in zavitek motovilca po 400. Šopek peteršilja je stal 50, kilogram orehovih jedrc 1200, neoluščenih orehov 500 do 700 in lešnikov 600, suhih sliv 700 do 800, suhih fig 700, suhih jabolk 1200 in hrušk, suhih marelic 1000, rozin 420, kivija 300, ajdove moke 450, zavitek mlincev in rezancev 300, liter sadjevca 800, slivovke 1000, jurčkov v kisu 1000, liter in pol domačega kisa 200, kilogram medu 900 do 1200, steklenička propolisa 300, suhi šopek 200 do 650 in šopek teloha 200.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 107 do 3 mesece starih prašičev, 55, starih 3 do 5 mesecev, in 14 starejših. Prve so prodajali po 320 do 380 tolarjev kilogram, kar je 8.000 do 12.000 tolarjev za žival, druge po 300 do 350, kar znaša 14.00 do 24.000, in tretje po 300 do 340 tolarjev kilogram, kar pomeni 30.000 do 34.000 tolarjev za žival.

• V imenu kokoši, ki nese zlata jajca, kokodakajo porabniki zlatih jajc.
• Menjavanje volkove dlake ovce čutijo v denarnici.

Zakonodaja in praksa v boju proti BSE

Ukrepi države Slovenije in njihovo izvajanje v praksi

Bovina spongiformna encefalopatija ali t.i. bolezen norih krav je v Evropi prisotna že 15 let. Veterinarska, kmetijska in medicinska znanost si že ves čas zelo prizadevajo najti zadovoljive odgovore na vprašanja, ki se v zvezi s širjenjem te smrtonosne bolezni govedi porajajo. Okoliščine, v katerih se je in se še pojavlja, služijo za temelje raziskovanja. Dokončnih potrditev sumov o vzrokih in povzročiteljih bolezni znanost uradno še ni objavila.

Tudi prenosa bolezni na ljudi ni doslej zanesljivo razložila nobena teorija. Ravno zaradi mnogih nejasnosti in strahu pred možno okužbo človeka v prehranski verigi so vse evropske države sprejele ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni. Vsi ukrepi so preventivni in namenjeni predvsem zaščiti potrošnika mesa.

Država Slovenija se je za prve ukrepe za preprečevanje bolezni BSE odločila v aprilu 1996. leta. V Uradnem listu št. 18 in 34/96 je izšla odredba, s katero se v Slovenijo prepoveduje uvoz pošiljk govedi, mesa in izdelkov iz Velike Britanije, Švice, Irske, Francije in Portugalske. V letu 1998 se je prepoved razširila še na Belgijo in Nizozemsko.

V maju 1996 je država Slovenija sprejela nov ukrep, s katerim je prepovedala uporabo govejih možganov, hrbtenjače v celoti, vranico, priželjc, črevesje in vidno limfatično tkivo govedi v prehrani ljudi. Vse klavnice so pod strogim veterinarskim nadzorom vse te dele kot konfiskat odvažale na sežiganje.

Od 25. maja 1996 je v veljavi uredba o prepovedi uporabe mesno in mesno-kostne moke v prehrani vseh prežvekovalcev (Ur. list št. 27/96). Od tedaj krmne mešanice za prežvekovalce (govedo, ovce, koze) ne vsebujejo mesne in mesno-kostne moke. Na vsaki vreči krmil je deklaracija, na kateri so natančno opisane vse sestavine, ki jih izdelek vsebuje, katerim živalim je namenjen, kako krmiti i.t.d.

V začetku decembra pa je država Slovenija ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni še poostrila. Od 2.12.2000 se v klavnicah odstranjujejo in dnevno uničujejo živalska tkiva s specifičnim tveganjem: pri govedu cela glava razen jezika, hrbtenjača v celoti, vranica, priželjc, črevesje in limfatično tkivo; pri prašičih, težjih od 30 kg, možgani in hrbtenjača, pri ovcah, težjih od 20 kg, cela glava, bezgavke in hrbtenjača ter vranica pri ovcah in kozah vseh starosti.

Z isto uredbo je tudi prepovedan uvoz mesne, mesno-kostne moke, topljenih živalskih maščob ter krmil, pridobljenih s predelavo živalskih odpadkov.

Država Slovenija je z 2.12.2000 razširila prepoved uvoza pošiljk govedi, mesa, izdelkov in surovin, ki izvirajo iz govedi, tudi iz Danske, Španije in Nemčije. Predvsem Dolenjska ima že leta dovolj govedi za sveže meso in predelavo iz domače reje. Spremenjena je bila tudi Odredba o označevanju in registraciji govedi v Sloveniji. Institut za patologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani od leta 1991 sistematično pregleduje možgane vseh govedi s kliničnimi nevrološkimi znaki, od leta 96 pa tudi možgane naključno izbranih govedi, starejših od štirih let.

Z januarjem 2001 pa se v diagnostiko bolezni vključujejo prav vse živali, starejše od 30 mesecev. Po U.L. št. 115 meso živali, ki po zakolu niso bile testirane, ne sme in ne more v prodajo.

Od 1.1.2001 dalje se v Sloveniji prepoveduje uporaba predelanih živalskih beljakovin v prehrani vseh vrst živali. Krmilom je še dovoljeno dodajati mleko, mlečne proizvode ter ribjo moko za neprežvekovalce. Uredba velja zaenkrat do 30.6.2001 (Uradni list št. 115/14.12.2000).

Torej od leta 1996 v krmnih mešanicah za prežvekovalce, od konca decembra 2000 pa v nobenih krmnih mešanicah ni več mesne moke, mesno-kostne moke, ne krvne ali perutninske, niti živalskih maščob. Krmne mešanice so vsebovale vsega nekaj procentov živalskih beljakovin. Zaradi prepovedi pa ni spremenjena kvaliteta krmil. Vsi predelovalni obrati (mešalnice krmil, klavnice, predelava mesa, mesnice) so stalno pod strogim veterinarskim nadzorom. Vse odredbe se ne glede na stroške natančno upoštevajo in v praksi izredno strogo izvajajo.

SILVA BEVC, KZ Krka,
PE Krmila
BARBKA NOVAK, KZ Krka,
PE Mesarstvo

Bodo belokranjske krave izumrle?

Zaradi bolezni norih krav in manjšega povpraševanja po govejem mesu rejci namesto vhlevljanja dali teleta v zakol - Inšpektor Štefanič: "Bolezni norih krav v Sloveniji ni"

ČRNOMELJ, METLIKA - Vik in krik, ki so ga zaradi bolezni norih krav zagnali po Sloveniji, je vplival na potrošnike, da so začeli vse manj segati po govedini in izdelkih iz govejega mesa. Jože Bajuk, vodja programa Meso v metliški Kmetijski zadrugi, je prepričan, da se je poraba govedine v naši državi v zadnjih mesecih zmanjšala za 50 do 60 odst.

Manjše povpraševanje po govedini so najbolj občutili rejci, klavničarji in mesarji. V programu Meso črnomaljske Kmetijske zadruge se je po besedah vodje Martina Mušiča začela kriza v drugi polovici novembra, najhuje pa je bilo v prvi polovici decembra. "Takšne krize mesarji skoraj ne pomnijo. Zaklali smo tudi do 30 odst. manj mladega pitanega goveda in krav. Mesnine prodajamo po trgovinah in ustanovah po Beli krajini in Dolenjski, sveže meso pa tudi v Ljubljano. Zaradi manjšega povpraševanja tudi drugi predelovalci niso potrebovali svežega mesa," je povedal Mušič. Živino v glavnem kupujejo v Beli krajini in nekoliko na Dolenjskem. A čeprav se je januarja povpraševanje po govedini nekoliko povečalo, tako v Črnomlju kot v Metliki upoštevajo priporočilo, naj čim bolj omejijo klanje živine, stare več kot 30 mesecev, saj preiskave hrbtenjače in možganov trajajo šest dni. Tako se sedaj odločajo v glavnem za zasilne zakole in zakole poškodovanih živali, februarja, ko naj bi preiskave trajale le nekaj ur, pa bodo znova klali tudi krave.

Metliška Kmetijska zadruga, ki živino kupuje od belokranjskih rejcev in slovenskih zadrug, s katerimi poslovno sodeluje, je svoje kupce obvestila, da kmetje živini ne pokladajo z mesno-kostno moko. Tako v njihovih lastnih prodajalnah v Metliki in Ljubljani promet ni padel, manjše povpraševanje pa je bilo pri njihovih drugih večjih kupcih, kot so prodajalne in ustanove. "Decembra smo res zaklali za polovico manj bikov, zato pa trikrat več prašičev ter tudi veliko več telet, jagnjet in odojkov kot običajno. Tako skupno nismo imeli nič manj klanja. Zadnje čase koljemo zopet več goveje živine, vesel pa sem, da bomo kmalu lahko hitro ugotavljali bolezen norih krav in kupcem zagotovili, da je živina zdrava," je dejal Bajuk.

• "Inšpekcija ni ugotovila, da bi naši rejci pokladali goveji živini mesno-kostno moko. Ne moremo pa dokazati, da odredbe o prepovedi uporabe mesno-kostne moke za prehrano prežvekovalcev, ki je začela veljati leta 1996, ni morda kdo zlorabil. Vendar trdim, da bolezni norih krav v Sloveniji ni. A če ljudje dvomijo, je prav, da s preiskavami dokažemo, da bolezni v resnici ni," je dejal republiški veterinarski inšpektor dr. veterinarske medicine Peter Štefanič.

Zaradi manjšega zakola imajo veliko težav tudi rejci. Čeprav je živina zrela za klanje, mora čakati na vrsto tudi po več mesecev. V Črnomlju je sedaj čakalna doba dva meseca, zaradi česar postajajo biki bolj zamaščeni. Kmetje se bojijo, da jim bo začelo primanjkovati krme, saj si zaradi lanske izredne suše niso mogli pripraviti dovolj velike zaloge. Bajuk opozarja tudi na pomanjkanje živine čez nekaj mesecev, saj v zadnjih mesecih tako rekoč noben rejec ni bil pripravljen pustiti telet za nadaljnjo rejo. Če so v metliški klavnici v povprečju zaklali po 25 telet na mesec, so jih decembra kar 120.

M. BEZEK-JAKŠE

Revija o konjih

LJUBLJANA - V prvi letošnji reviji o konjih lahko berete o appaloosa konjih, mini Šetland poniju - najmanjšem konju na svetu za najmlajše jahače, dnevu posavske konjereje, uspešnem nastopu članov kasaške sekcije KK Komenda na prijateljskem tekmovanju v Nemčiji, jesenskem pohodu KD Soča na matajursko pogorje in rodeu v Ameriki. Revija predstavlja tudi konjeniški klub Ratitovec iz Železnikov in novosti v podkovstvu (podkve iz umetne snovi), zapise o bontonu v jahalnici, zimski ligi v preskakovanju ovir na Gradu Prestranek, o osnovah prehrane konj itd.

O breskvah in nektarinah

KRŠKO - V zadnji številki revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo Sad večino prostora namenjajo predstavitvi sort breskev in nektarin, ki so jih proučevali v Sadjarskem centru Bilje, ki leži v spodnji Vipavski dolini. V tokratnem prvem delu sta avtorici zajeli opise rumenomesnatih breskev in breskev, primernih za predelavo, oz. industrijskih breskev. Beremo lahko tudi o analizi vpliva čistih vinskih droži in o dobitniku Pirčevega priznanja v letu 2000 Marku Babniku.

Občni zbor sevniških čebelarjev

SEVNICA - Predsednik Čebelarskega društva Sevnica Janez Levstik sklicuje za soboto, 13. januarja, ob 16. uri v dvorani sevniške Lisce občni zbor društva. Med drugim se bodo odločali o vključitvi v akcije Čebelarske zveze Slovenije za izgradnjo Čebelarskega centra Slovenije, prisluhnili zdravstvenemu svetovanju dr. vet. med. Anite Vraničar ter čebelarskemu mojstru Franciju Maroltu o začetku uvajanja blagovne znamke za slovenski med in o novih tehnologijah.

kmetijsko svetovanje

Trženje ekoloških pridelkov (II. del)

Za uspešno trženje moramo obvladovati vse štiri elemente tržnega spleta: proizvod, prodajne poti, promocijo in ceno

Sodobni kupci imajo vedno manj časa za nakupe, zato se prodaja vedno bolj koncentrira v velikih nakupovalnih središčih, ki jih obvladujejo trgovske verige. Vedno manj je tudi časa za pripravo hrane, kupci pa iščejo že pripravljeno hrano ali polpripravljene izdelke. Zanje postaja zanimiva dostava na dom. Pomembno je, da imajo možnost kupiti izdelke, ki jih želijo, vsepovsod.

Pri prodaji ekoloških pridelkov in izdelkov v supermarketih moramo paziti, da se ponujajo na posebnih oddelkih ali policah, ločeno od ostalega blaga. Pomembno vlogo tu odigra blagovna znamka, ki mora biti oblikovana premišljeno in prepoznavno ter mora kupcu zagotavljati poreklo blaga, stalno kakovost in pristnost. Blagovna znamka nosi imidž izdelka. Če je kupec našega izdelka zadovoljen z njegovo kakovostjo, bo še naprej iskal to blagovno znamko. Če s kakovostjo ne bo zadovoljen, si bo blagovno znamko zapomnil še bolj; slaba ali nestalna kakovost proizvodov določene blagovne znamke ogrozi obstoj proizvoda na trgu.

Sodobna trgovina se vedno bolj koncentrira v nekaj trgovskih verigah, nasproti katerim nastopa razpršena ponudba kmetijskih pridelkov in izdelkov. Veletrgovci zahtevajo razmeroma veliko in stalno količino ponujenih pridelkov, ki je posamezen pridelovalec ne more zagotoviti. Za nastopanje v trgovinah je zato nujno koncentriranje ponudbe. To pomeni povezovanje pridelovalcev, skupno trženje, enotna kakovost, skupna blagovna znamka. Za uspešno trženje moramo obvladati vse štiri elemente tržnega spleta: proizvod, prodajne poti, promocijo in ceno.

O proizvodu smo nekaj že povedali (notranja in zunanja kakovost, imidž izdelka). Prodajne poti so različne: že omenjena prodaja v trgovinah, neposredna prodaja s kmetije, sodobne oblike prodaje preko ponudbe na internetu, nove možnosti pa lahko iščemo podobno kot na primer v Avstriji (biomalice v šolah). Cena ekoloških proizvodov mora biti nad proizvodnimi stroški, sicer se nam taka pridelava ne izplača, maksimalno možno ceno pa določa povpraševanje na trgu: koliko največ so kupci pripravljeni plačati zanje (po nekaterih naših podatkih okoli 25%, največ do 50% več kot za pridelke iz konvencionalne pridelave).

V tržnem spletu je zelo pomembna tudi promocija. Najpomembnejše promocijske aktivnosti so: oglaševanje (časopisi, revije, radio, TV, plakati, publikacije), pospeševanje prodaje (sejmi, demonstracije, seminarji, nagradne igre, popusti, neposredna prodaja), stiki z javnostjo in publiciteta. Oglaševanje mora biti usmerjeno na medije in okolja, ki so blizu ciljni skupini potencialnih kupcev. Pospeševanje prodaje lahko izrazito ciljno usmerimo, deluje hitro in vzbuja velik interes. Publiciteta je pomembna, ker je oglaševanje v množičnih medijih izjemno drago. Zato je pomembno, da se o ekološki pridelavi in pridelkih ter izdelkih iz te pridelave, aktivnosti pridelovalcev in njihovih združenj veliko piše, saj je tovrstna odmevnost v medijih najučinkovitejša reklama.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

TANJA STRNIŠA

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Kakšen je okus eko-vin?

Na značilnosti vina vpliva kletarjenje

Povzetek študije o razlikah o vonju in okusu med vini in tako imenovane eko- pridelave in vini iz običajne pridelave, o katerih smo v tem kotičku že pisali, kaže, da so opazna odstopanja. Splošno razširjeno stališče, da ni mogoče pridelovati zdravega grozdja brez močnega škropljenja s kemičnimi pripravki, je v precejšnji meri ovrženo. Da je možno pridelati neoporečna vina z manj žveplanja, uspešno dokazujeta tako znanost kot praksa.

Študija ugotavlja, da to, kar je bilo opaženo pri vinih sorte zeleni silvanec, ne velja za vina sorte beli pinot. Dejavnik sorta bo prisoten pri izbiri postopkov predelave grozdja in nege vina. Težko bo postati specialist za vse sorte. Značilno za naše vinogradništvo je veliko sort na kmetijo. Kmetija, ki se bo odločila za t.i. integrirano pridelavo, bo dobila dovoljenje le, če bo preusmerila vse vinograde, ki jih obdeluje.

Velik vpliv na kakovost vina so imele posamezne kmetije (kleti). Vina iz običajne in ekopridelave so se po intezivnosti arom zelo razlikovala, celo za 50%. Zato ni mogoče trditi, da ena ali druga vina zaradi drugačne obdelave vinograda kažejo več sadnosti v vonju ali okusu. Nedvomno pa je, da imajo vpliv na značilnosti vina raznoliki načini kletarjenja: uporaba lesene posode, ali razsluzenje z ali brez, spontano alkoholno vrenje ali uporaba čistih kultur kvasovk, hlajenje posod med alkoholno fermentacijo itd. Gotovo se sestava grozdja zaradi drugačne obdelave vinograda razlikuje. Razlike so v sladkorni stopnji, vsebnosti kislin, a tudi v sestavi avtohtone mikroflore. Zato bo za hitrejšo uveljavitev eko-vin v Sloveniji potrebno dobro kletarjenje. Ne bo dovolj navesti na etiketi eko-vino, nujno bo pridobivati kupce z enakovredno kakovostjo.

V študiji so preverjali tudi sposobnost staranja eko-vin. Izbrali so renski rizling letnika 1995. Tega leta so bili ugodni pogoji za razvoj glivičnih bolezni. Tudi med trgatvijo je grozdje zelo napadala gniloba. Zato je bilo pričakovati, da bodo vina iz eko- pridelave s staranjem zgubljala kakovost. Na veliko veselje sodelujočih v raziskavi je eno od eko-vin v sadnosti pustilo za seboj vsa vina iz običajne pridelave. Torej v težavnem letu za varstvo vinske trte ob strogo zmanjšani paleti škropiv ni nujno, da je ogrožena kakovost vin.

Zopet se je potrdil močan vpliv posameznih kleti na zorenje vina. Z leti se zaradi površnega kletarjenja pridelane vinske napake ali bolezni stopnjujejo, in vina, ki so bila v prvem letu še sprejemljive kakovosti, so bila po dveh letih izločena. Tako je izpadlo eno vino iz eko- in eno iz običajne pridelave.

Na kratko povzeta nemška študija nas lahko navdaja z optimizmom. Žal Nemci niso zajeli v raziskavo nobene rdeče sorte. Dobro pa vemo, da je za odlično kakovost rdečega vina nujna zelo zdrava jagodna kožica. Tisti, ki so se lotili eko-vinogradništva, so gotovo pripravljeni na trnovo pot, ki jih čaka. "Na hrabrih svet stoji", to velja tudi za bodočnost vinogradništva! V človeški zgodovini je vinska trta spremljala razvoj civilizacije, doživljala vzpone in padce tako kot človeški rod. V vinogradniških krajih je bila odvisnost ljudi od trte in obratno, ekonomsko zelo pogojena. Koliko muk je bilo potrebnih, da so vinogradniki obvarovali vinsko trto pred grdo nadlogo trtno ušjo! Ob novem izzivu v eko- pridelavi želim vinogradnikom toliko poguma in vztrajnosti, kot so ju imeli naši predniki koncem 19. in v začetku 20. stoletja.

Vsem bralcem Dolenjskega lista in vinogradnikom želim v novem letu 2001 srečo in zdravje in tudi vero, da bomo z dobrim delom uspevali!

Dr. JULIJ NEMANIČ

HELENA MRZLIKAR **gospodinjski kotiček**

Pogoste napake suhih mesnin

Napake prekajenega in sušenega mesa ter drugih suhih mesnin se pojavijo zaradi slabe kakovosti mesa, slabega hlajenja po zakolu živali, kar ima lahko tudi za posledico smrdljivo zorenje mesa, slabo izkrvavljene mišičnine ali zaradi nepravilno razsoljenega mesa ter nepravilnega prekajevanja in sušenja. Občutljivi so predvsem večji kosi mesa s kostmi (plečeta, šunke). Če se hočemo prepričati o kvarjenju mesa zaradi različnih vzrokov, to opravimo tako, da z dobro ošiljeno in čisto paličico zabodemo ob kosti nekaj centimetrov v globino. Ko jo izvlečemo, po vonju lahko ugotovimo ali meso zori normalno. Meso, ki se je pričelo kvariti zaradi gnilobnih sprememb, zavržemo, ker je nevarno za zdravje.

Ko pripravljamo razsolico, bodimo pazljivi predvsem pri odmerjanju količin soli in nitrata. Pretirane količine nitrata vplivajo na barvo mesa, ki dobi sivkaste odtenke in ima grenko-pekoč okus. Na razsoljevanje mesa tudi zelo slabo vplivajo nizke temperature okoli 0° C, ker sestavine slabše prodirajo v notranjost, slabo se razvija barva in večje je zadrževanje vode, kar povzroča težave med sušenjem mesa. Neprimerna temperatura je tudi nad 10° C, ker se meso hitreje razsoljuje in oblikuje barvo, vendar je več možnosti, da se prične kvariti.

Napake, ki se pojavijo pri prekajevanju in sušenju mesa, imajo enak izvor kot pri prekajevanju in sušenju klobas in salam. Pogosta napaka je pretirano prekajevanje mesa in previsoka temperatura dima, ker aroma dima prekrije vse ostale arome. Površina pa je prekrita z neprijetno temno smolnato barvo. Istočasno se pojavi tudi trd, temen in zasušen rob na površini mesa, ki preprečuje oddajanje vlage iz mesa. Podobne napake se pojavijo tudi, če meso v prvi fazi sušenja zori pri prenizki vlagi in prehitrem gibanju zraka. Manj bo tveganja, če oblikujemo za sušenje manjše kose mesa, ker se hitreje razsolijo in tudi sušijo.

Napake prekajenih in sušenih mesnin lahko glede na njihove vzroke razdelimo v tri skupine. V prvo skupino spadajo napake, ki nastanejo pri izbiri surovine in nehigienski pripravi med obdelavo. V drugo skupino prištevamo napake, ki so nastale zaradi nepravilno hlajenega mesa ali slanine. Tudi nepravilno polnjenje ovitkov, ki povzroča zračne mehurje, ima za posledico krčenje nadeva, neznačilno barvo in rumenkasto ter žarko slanino. V tretji skupini pa so napake, ki nastanejo med prekajevanjem, sušenjem in zorenjem zaradi neusklajenega delovanja temperature, vlage in kroženja zraka. To so odločilni dejavniki pri zorenju vseh mesnih izdelkov. Izdelava suhih mesnin je na naših kmetijah zelo razširjena, tradicionalna in pestra. Vendar so lahko del naše zdrave prehrane le kakovostni izdelki.

Svetloba pred nočjo

Nova pesniška zbirka Janeza Kolenca

NOVO MESTO - Upokojeni prof. slovenskega jezika in književnosti Janez Kolenc iz Novega mesta, ki smo ga kot pesnika in pisatelja desetletja dolgo spoznavali predvsem po revialnih in časopisnih objavah, je v zadnjih desetih letih presenetil z nenavadno plodno knjižno bero, saj so se v tem času njegove knjige vrstile tako rekoč ena za drugo, od pesniških zbirk, pesmi za otroke, satiričnih spisov in esejev do črtic in tudi prvega romana. Zadnja v kar dolgi vrsti Kolenčevih knjig stoji pesniška zbirka, ki je pod naslovom SVETLOBA PRED NOČJO in z likovno opremo akad. slikarke prof. Ane Guštin na platnicah izšla proti koncu lanskega leta pri Tiskarstvu Opara.

Janez Kolenc je v nji zbral nekaj več kot sedemdeset pesmi in jih razporedil v štiri sklope: V zatišju, V mesnici, Zima v pomladi in Razmišljanja. Gre za izpovedne lirske, mestoma aktualistično in satirično obarvane pesmi, ki po avtorjevi jasno izraženi volji ostajajo v risu tradicionalne poezije, saj je le v njem lirski subjekt resničen, nepotvorjen in smiseln. Četudi ve, da njegova pesem nima orfejevske moči, da bi skrenila svet z zgrešene poti v razčlovečenje, "peti on ne jenja", kot bi dejal Prešeren. "Vežem bolečino in radost/ v venec;/ vežem smrt in življenje/ v venec" zapiše v prvih verzih uvodne pesmi in nato skozi knjigo z nihajočo pesniško močjo v svobodnem verzu ali v zahtevnejših pesniških oblikah (sonet, glosa) niza grenke resnice tega življenja in sveta ter jih prepleta z osebnim čutenjem življenja, ki se mu na robu Neznanega, skrivajočega se za zastorom smrti ali niča kaže v še bolj tragični luči, le tu in tam zasejani z upanjem na zrušljivost smrti, kot ga ponuja pesem, v kateri mu je spomin na mater, ta tabernakelj skrivnosti v oltarju ljubezni, kot večno življenje "In prav zaradi nje/ smrti moči ne priznava". V slednjem motivnem krogu je Kolenc pesniško močnejši in prepričljivejši kot v verzih, ki jih porajajo racionalnejši motivi bičanja zmot sveta, poplitvenja ljudi ali vzneseno rodoljubje. Morda bi bila v tem smislu prečiščena zbirka, četudi drobnejša, tehtnejša, a tudi taka, kot je, zasluži pozornost.

M. MARKELJ

Janez Kolenc

Rastoča knjiga, pomnik slovenstva

Pobuda dobronamernih Slovencev o gradnji pomnika v obliki svetilnika, slavoloka ali svetišča, ki bo odražal slovensko istovetnost - Začetek zbiranja denarja 8. februarja

Premislek, kako obeležiti kup pomembnih obletnic, ki so se strnile v prehodu iz drugega v tretje tisočletje - omenimo deseto obletnico naše države, tisočletnico Brižinskih spomenikov, štiristopetdesetletnico prve tiskane slovenske knjige, dvestoletnico Prešernovega in Slomškovega rojstva - in hkrati kako tudi na simbolni ravni krepiti državljansko, narodno in kulturno samozavest, vse to je vodilo skupino dobronamernih Slovencev, da so lani decembra dali v javnost pobudo za gradnjo posebnega pomnika slovenstvu, imenovanega Rastoča knjiga.

Šlo naj bi za pomnik, ki bi ga postavili na urbanistično atraktivnem mestu v Ljubljani. O kraju, kjer bi pomnik stal, je bilo nekaj tehtanja, saj se je razmišljalo o Vrhniki, Rašici, Vačah pri Litiji, Kostanjevici na Krki in še o drugih krajih, vendar je na koncu prevladalo mnenje, da je najbolje, če tako pomemben in simbolen pomnik stoji v slovenski prestolnici. Ljubljana je kulturni center Slovenije, bila je mesto kulture v evropskih povezavah pa tudi sicer naj bi kot glavno mesto Slovenije igrala povezovalno vlogo.

Po zamislih pobudnikov bodo pomnik zgradili v obliki nekakšnega svetilnika, na katerem se bodo vsako uro s pomočjo elektronskih medijev na stilizirani "rastoči knjigi" prikazovali ključni slovenski knjižni spomeniki, kot so Brižinski rokopisi, Trubarjeva Abecedarij in Katekizem, Dalmatinov prevod Biblije, Vegove Logaritemske tablice, Prešernove Poezije in podobno. Na manjšem ekranu se bodo izmenjavala imena organizacij in vseh tistih, ki so s svojimi prispevki omogočili gradnjo pomnika. Najlepše bi seveda bilo, menijo pobudniki, če bi se prikazovala imena vseh Slovencev, da bi bili na ta simbolični način povezani in združeni. To bi bila posebna "rastoča knjiga", ki bi vsako leto lahko rasla z novimi imeni.

Če se bo zbralo več denarja, bodo pomnik zgradili v obliki slavoloka, ki bi prav tako vseboval prej opisane elemente, če pa z denarjem ne bo težav, potem bodo zgradili stavbo (svetišče) v stilizirani obliki knjige. Prostor bo uporaben tudi za pomembne promocijske prireditve slovenske kulture, znanosti in umetnosti. Zamisel so na večerni televizijski oddaji Polnočni klub 8. decembra, ko so o ideji Rastoče knjige razpravljali dr. Janez Bernik, dr. Janez Gabrijelčič, dr. Jože Krašovec, prof. dr. Jože Mencinger in voditelj oddaje Jože Hudeček, povezali z gradnjo nove Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Novomeščan dr. Janez Gabrijelčič, član Računskega sodišča v Ljubljani, je glavni pobudnik zamisli o gradnji pomnika Rastoča knjiga.

Po zamisli pobudnikov naj bi tudi financiranje gradnje povezalo vse Slovence, doma in po svetu, saj naj vsak daroval en, deset, sto, tisoč ali več tolarjev, odvisno od možnosti, želja in hotenj. Svoj delež bi primaknila tudi podjetja, organizacije in ustanove. Tako bi zbrali 100 do 200 milijonov tolarjev, kar bi zadostovalo za ugleden pomnik, velikega simbolnega pomena za naslednja leta in stoletja.

Denar se bo zbiral na posebnem računu pri Poštni banki Slovenije. Pošta Slovenije in Poštna banka Slovenije bosta namreč s svojo široko razpredeno mrežo omogočila vsem Slovencem, da bodo lahko sodelovali pri tej državotvorni in obenem kulturni akciji, hkrati pa bo Pošta Slovenije na zares poseben način obeležila 500-letnico poštne dejavnosti na Slovenskem.

Začetek zbiranja denarja je predviden za 8. februar, torej na dan slovenskega kulturnega praznika, zaključilo pa se bo 25. junija, na dan državnosti.

Kdor pozna večletna prizadevanja Novomeščana dr. Janeza Gabrijelčiča, da bi v nekdanjem Pionirju po načelih doktrine organizacijskega razvoja spodbudil zaposlene k ustvarjalnosti, osebnem izpopolnjevanju in z vsem tem tudi k večji delovni uspešnosti posameznika in kolektiva v celoti, temu pojem rastoča knjiga ni tuj. Kasneje je podobna načela uveljavljal tudi pri večletnem urejanju istoimenske rubrike v reviji Rast. Vsekakor gre za izviren pojem, ki ga je v stroko uvedel prav on. Zato ime dr. Gabrijelčiča nikakor ni slučajno med glavnimi pobudniki o gradnji pomnika Rastoča knjiga. V skupini "dobronamernih Slovencev", kot so se pobudniki sami poimenovali, najdemo ob njem še nekaj Novomeščanov oziroma Dolenjcev: dr. Staneta Grando, dr. Toneta Horvata, dr. Franceta Novaka, dr. Petra Jermana, Jožo Miklič in Janeza Pezlja. Med tistimi, ki so zamisel, ko je bila še v nastajanju, z navdušenjem podprli, je bil tudi naš najslavnejši olimpionik Leon Štukelj. Žal je smrt preprečila, da bi kot prvi vplačal prispevek za pomnik.

Dr. Gabrijelčič je prepričan, da bo pobuda naletela na širok odmev v slovenski javnosti in da se bo zamisel o pomniku Rastoča knjiga uresničila. "Prepričan sem, da bomo zbrali denar za res ugleden pomnik slovenstvu," zatrjuje.

M. MARKELJ

Novomeški glasbeniki na radiu

LJUBLJANA - V nedeljo, 7. januarja, je med dopoldansko mašo v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru nastopil s koncertom božičnih pesmi Frančiškanski komorni zbor s priložnostnim orkestrom pod vodstvom Mateja Burgerja iz Novega mesta. Mašo so snemali in v živo predvajali na 3. programu Radia Slovenija in Ognjišče. Koncert smo imeli priložnost slišati v Novem mestu 25. in 26. decembra lani ter 6. januarja letos v frančiškanski cerkvi.

Izidor Jalovec razstavlja v Galeriji Krka

Nova likovna razstava

NOVO MESTO - Kulturno-umetniško društvo Krka bo v ponedeljek, 15. januarja, ob sedmih zvečer v prostorih galerije Krka odprlo razstavo del grafika in slikarja Izidorja Jalovca. Avtorja in njegova dela bo predstavil umetnostni zgodovinar in likovni kritik dr. Cene Avguštin, glasbeno noto večeru bo pa bo dodala vokalno-instrumentalna skupina Dom za sanje.

Samostojni likovni in grafični umetnik Izidor Jalovec je študij grafike končal leta 1977, nato pa se grafično in slikarsko izpopolnjeval pri prof. Štefanu Simoniču-Pišti v Centru za estetsko vzgojo Kranj. Doslej je razstavljal na 54 samostojnih razstavah doma in v tujini, sodeloval na številnih mednarodnih slikarskih in grafičnih razstavah ter bil za svoje delo večkrat nagrajen. Od leta 1984 je član Društva slovenskih likovnih umetnikov. Pred dobrim letom se je z družino preselil iz Kranja, kjer je ustvarjal večji del svojega življenja, na dolenjsko podeželje v vasico Lipovec pri Dvoru, kjer ima tudi atelje.

Razstava bo odprta do 25. februarja.

Razstava Mežanovih fotografij

NOVO MESTO - V Galeriji Luna bodo danes, 11. januarja, ob sedmih zvečer odprli samostojno razstavo fotografij, ki jo je avtor Tom Mežan naslovil Dolnje Ponikve 5.

Video instalacije in slike

NOVO MESTO - V razstavišču Simulaker, ki ima svoj prostor v klubu LokalPatriot, bodo v torek, 16. januarja, ob osmih zvečer odprli razstavo video instalacij v spremstvu klasičnih slik Gorazda Krnca.

Oddelek za odrasle kmalu odprt

NOVO MESTO - V Knjižnici Mirana Jarca bodo oddelek za odrasle v novem prizidku odprli predvidoma v ponedeljek, 15. januarja. Načrtovali so sicer, da se bo to zgodilo teden dni prej, vendar je zaradi objektivnih razlogov prišlo do zakasnitve.

Predstavitev knjige Krvava žetev

ŠMARJETA - V petek, 19. januarja, bodo ob štirih popoldan v tukajšnji osnovni šoli predstavili knjigo Krvava žetev Mirana Beretiča, ki je izšla pri Dolenjski založbi. Gre za drugo knjigo od načrtovanih štirih, v kateri avtor, doma iz teh krajev, popisuje dogajanja v Šmarjeti med drugo svetovno vojno.

Don Mentony Band v LokalPatriotu

NOVO MESTO - Skupina Don Mentony Band je pred kratkim izdala nov album z naslovom "Dobr se mi dogaja". Posneli so ga v novomeškem studiu Luca. Album, ki je po mnenju poznavalcev najboljši doslej, bo Don Mentony Band predstavil jutri, 12. januarja, ob devetih zvečer v LokalPatriotu.

V zgodnje poletje

Festival Brežice letos po starem, prihodnje leto pol meseca prej

BREŽICE - Festival Brežice je potekal v prvem letu svojega delovanja v prvi polovici avgusta, že naslednje leto pa je organizator Ars Ramovš termin osrednjih koncertov iz poslovnih razlogov pomaknil za pol meseca nazaj v drugo polovico julija. A tudi ta termin, kot kaže ne ustreza povsem, saj odzivi in pogovori kažejo, da bi utegnila biti prva polovica julija še ustreznejši čas za potrebe poslovnega sveta, ki festival omogoča, hkrati pa bi tako prireditev ohranila svoj poletni značaj. Razmislek je zdaj dozorel in v vodstvu festivala so se odločili, da bodo od leta 2002 osrednji festivalski koncerti razveseljevali ljubitelje stare glasbe v prvi polovici julija. Letošnji festival bo še ostal pri dosedanjem terminu, se pravi, da bo potekal od 14. do 28. julija, prihodnje leto pa bodo osrednji koncerti na sporedu že od 29. junija do 13. julija.

Tu poezija še polno živi

Na petnajstih salonih poezije v Novem mestu se je zvrstilo 65 različnih ustvarjalcev z vseh koncev Slovenije - Ob verzih v več jezikih tudi likovne stvaritve in glasba

NOVO MESTO - Marjanca Kočevar, znana dejavna pesnica, ki že več kot dvajset let živi v Novem mestu, po rodu je namreč Belokranjica, več let pa je živela in delovala v Kočevju, je pred poldrugim letom začela v svojem stanovanju na Seidlovi cesti prirejati salone poezije, s katerimi je popestrila kulturno dogajanje ne samo v dolenjski metropoli, ampak na nek način kar v vsej Sloveniji.

Njeni saloni so za naše razmere nekaj posebnega. Niso nastali zato, ker bi bili pri nas javni prostori za branje pesmi zaprti, kot se je dogajalo denimo pred zrušenjem Berlinskega zidu v nekaterih komunističnih državah, kjer so mnogi umetniki lahko prebirali svoje verze samo v ozkih polzasebnih krogih, prav tako niso nastali le iz potreb po druženju ustvarjalcev, ampak so v svojem bistvu svojevrsten boj za poezijo, klic k temu, da police s pesniškimi zbirkami v knjižnicah naše dežele ne bi samevale. Prav verzi iz pesmi Police s poezijo samevajo Petra Semoliča, ki pravijo: "Tako malo nas je, ki še beremo v stolpce razvrščene misli. Tako malo nas je, ki še iščemo rožo mogoto", so vsakič natisnjeni na listih, s katerimi Marjanca vabi na svoja srečanja "zaljubljence v poezijo", da bodo poezijo "brali, poslušali, poživali na posteljah svojih jezikov in v pernicah svojih duš," kot nadaljuje Semoličeve verze.

Marjanca Kočevar je namreč poeziji vsa predana in globoko zavezana. Od šolskih let, ko so nastali njeni prvi verzi in so prve njene pesmi zagledale beli dan v šolskem glasilu, pa do današnjih dni, ko so za njo številne revialne objave, dve pesniški zbirki, uvrstitev v več antologij in stoteri literarni večeri, ostaja poeziji zavezana kot ustvarjalka in kot oznanjevalka, saj ni ves čas samo ustvarjalno dejavna, ampak poskuša poeziji odpirati vrata do drugih tudi kot organizatorka in spodbujevalka. Več let je bila predsednica kočevskega literarnega kluba, po preselitvi v Novo mesto je bila pobudnica za ustanovitev novomeškega literarnega kluba, sodelovala je v uredniškem odboru nekdanjih Kočevskih razgledov in Dolenjskih razgledov, mladim novomeškim literatom je uredila antologijo In P veritas in še bi lahko naštevali. Novost in nekaj posebnega pa so gotovo saloni poezije, ki jih je na slovensko literarno sceno uvedla julija 1999.

"Pobudo mi je že sredi osemdesetih let dal filmski režiser Filip Robar, ko mi je na enem od obiskov dejal, da bi lahko kot dobra gostiteljica in velika ljubiteljica poezije v svojem stanovanju prirejala srečanja, na katerih bi ustvarjalci preživeli nekaj ur v pogovoru in branju ter ob čem dobrem za pod zob in za v grlo. Ta pobuda je v meni kar dolgo spala, predlani poleti pa se je spontano oblikovala v zamisel o salonih poezije," pripoveduje Marjanca Kočevar. "Na prvi večer sredi poletja 1999 sem povabila k sebi kočevske in novomeške literate, ki so prebirali svoje pesmi, se pogovarjali in razpravljali o širjavah umetniškega ustvarjanja do zgodnjih jutranjih ur. Za vse je bilo to čudovito in nepozabno doživetje. Tudi sama sem bila navdušena in odločila sem se pripraviti še kakšen tak večer, še toliko bolj, ker so me vsi prepričevali, da ga je treba ponoviti."

Marjanca Kočevar, vsakomesečna gostiteljica "zaljubljenih v poezijo".

Drugi salon je bil na prvi jesenski mesec, nato pa so si v sledili vsak mesec. Lani je Marjanca vnesla v zasnovo večerov še nekaj vsebinskih obogatitev: udeleženci niso prebirali le svoje poezije, ampak so vsakič prebrali tudi nekaj pesmi najljubših tujih avtorjev, če je bilo le mogoče v slovenskem prevodu in v izvirniku. Tako je bilo ob slovenskih verzih na salonih mogoče prisluhniti zvenu pesmi kar v enajstih jezikih, od starodavnega sanskrta in latinščine, jezikovnih sosed hrvaščine in srbščine, velikih svetovnih jezikov, kot so angleščina, francoščina, nemščina, španščina in ruščina, do eksotične bengalščine. Kot gostje so se literatom pridružili še likovni ustvarjalci, glasbeniki in založniki. Pesniška in pisateljska beseda je poslej tekla ob glasbenih nastopih in likovnih razstavah. Kar sedem likovnikov je postavilo nekajtedenske razstave v Marjančinem stanovanju. S krogom udeležencev se je širil tudi prostor, iz katerega so prihajali v Novo mesto. Dolenjskim, belokranjskim, kočevskim in posavskim literatom so se pridružili ljubljanski in primorski, tako da so bili saloni tudi v tem pogledu vse bolj pestri.

Vseh salonov je bilo doslej petnajst, od tega sta bila dva gostujoča: eden v koči na Mestnem vrhu pri Kočevju, drugi v Velikem Podlogu pri Ani Rostohar. Pri Marjanci je bilo v gosteh 65 različnih ustvarjalcev, pesnikov, pisateljev, glasbenikov, urednikov, založnikov, slikarjev in fotografov, vsega skupaj 155 ljudi, saj so nekateri prišli večkrat.

"Prav zanimivo se mi zdi, ko slišim kasneje od svojih gostov pripovedovati, da jih je sodelovanju na salonu spodbudilo k nadaljnjemu delu, da so se zaspani ustvarjalci prebudili ali pa so nekateri sploh prvič v življenju še sami zastavili pero," pravi Marjanca. "Tudi name so saloni vplivali pozitivno. Še bolj sem začutila zavezanost poeziji. Mislim, da osebni stiki, srečanja z raznolikimi poetikami, odkrivanje novih obzorij in spodbuda k branju drugih avtorjev poglobijo vsakega udeleženca. Mnogi potem še raje sežejo po pesniških zbirkah. Če jih sami nimajo, si jih lahko sposodijo kar pri meni, saj imam doma kar bogato knjižnico, v kateri je seveda največ poezije."

Na namige, češ da gre pri njenih salonih le za zasebno zabavo, odgovarja, da je zaseben samo prostor, kar se v njem dogaja, pa gre po vsej Sloveniji. Drugače pač ni mogoče, ker je tak način srečevanja ustvarjalcev mogoč le v ožjem krogu, poezija je take narave, da zahteva zbranost, posebno vzdušje, posvečenost.

Kadar Marjanco Kočevar prime, da bi s svojimi saloni prenehala, se spomni na vse spodbudne in navdušene besede, ki jih je slišala ali so jih ji napisali. To ji daje moč za nadaljevanje. Igor Divjak iz založbe Beletrina je denimo dejal, da, če bi štirje ljudje v Sloveniji počeli to, kar dela s saloni Marjanca Kočevar, potem se ne bi bilo treba bati za prihodnost slovenske poezije. "Ti enostavno prisiliš človeka, da ponovno začne brati pesmi. Dosegla si, da tudi sama napišem kakšno enostavno pesmico, kar tako, zase, za svojo dušo," je v pismu napisala Marija Šulman iz Kočevja.

Moralne podpore Marjanci ne manjka, a tudi gmotne, brez katere pač ne gre, ji ne odrekajo. Pomagajo ji različni ljudje, tudi taki, ki bi jih s poezijo ne povezovali. Tako so ji doslej pri pripravi salonov priskočili na pomoč Gostilna Na hribu, Gostišče Kos, družina Planinc iz Grčevja, ki redno skrbi za cviček, Roletarstvo Medle, Telekom Novo mesto, Krka in Labod. Pomoč obljublja tudi Mestna občina Novo mesto in tudi iz državne blagajne bo menda nekaj kanilo. Saloni poezije se bodo namreč nadaljevali, pri Marjanci Kočevarji bodo enkrat na mesec še potekala srečanja, posvečena žlahtnosti besede, ki ji dandanašnji žal ne znamo več prav prisluhniti, ki prepogosto sameva, zaprta v knjigah, po katerih ne segamo, a bi jo potrebovali morda bolj, kot si mislimo.

M. MARKELJ

POTA IN STRANPOTA §

dežurni poročajo

OBLEKEL SE JE - Neznanec si je 29. decembra v trgovini M club na Novem trgu v Novem mestu postregel z oblačili v vrednosti 27 tisoč tolarjev. Ukradel je moške hlače, puli, srajco in kravato. Nato je verjetno odšel na praznovanje.

DRAG AVTORADIO - V prodajalni podjetja Elektronic, d.o.o., v Brežicah je neznanec med prazniki izkoristil nepazljivost prodajalcev in s police odnesel skoraj 180 tisoč tolarjev vreden avtoradio CD znamke Nakamichi MB75.

SPRAVIL SE JE NA AKUMULATORJE - Med 30. decembrom in 3. januarjem je neznanec na parkirnem prostoru na železniški postaji v Črnomlju s tovornega vozila odmontiral dva akumulatorja.

KABLI - Milijon tolarjev znaša škoda Elektra Ljubljana, PE Novo mesto, ker mu je neznanec med prazniki na Livadi v Bršljinu vlomil v skladišče in odnesel 17 kablov po deset metrov.

V NEDOGRAJENO HIŠO - Iz nedograjene stanovanjske hiše v Rodinah, last S. K. iz Črnomlja, so v noči na 2. januar izginile plastične cevi in plinska jeklenka z gorilcem.

OB MOBITEL – 60 tisoč tolarjev stane mobitel znamke Siemens, ki ga je lastniku 6. januarja zvečer iz garderobe jedilnice Gastromiks v Krškem ukradel neznanec.

Krška policija pred novim vodstvom

Kandidat za novega direktorja PU Krško Andrej Zbašnik, komandir Postaje mejne policije Obrežje - Zgled dobrega policista - Miha Molan postal državni sekretar za policijo

KRŠKO - Generalni direktor slovenske policije Marko Pogorevc je pretekli teden skupaj s svojim namestnikom dr. Andrejem Anžičem in direktorjem kadrovske službe Generalne policijske uprave mag. Milanom Makovcem obiskal policijsko upravo (PU) Krško. Razlog ni bil le seznanitev z varnostnimi razmerami na tem področju, temveč predvsem izbira kandidata za novega direktorja krške uprave.

Dosedanji direktor Miha Molan je bil namreč imenovan za državnega sekretarja za policijo, tako da je treba zapolniti kadrovsko vrzel. "Molan, ki se mu ob tej priložnosti zahvaljujem za opravljeno delo v policiji, saj je veliko naredil tudi med osamosvojitveno vojno, je dal mnenje o Andreju Zbašniku, komandirju postaje mejne policije Obrežje, kot najprimernejšem kandidatu in tudi mi bomo ministru dali ta predlog, ki uživa našo večinsko podporo. Kot sem že večkrat poudaril, podpiramo karierni sistem napredovanja, kar v tem primeru nedvomno je," je dejal Pogorevc. Zbašnik je diplomirani pravnik, ki ima že 16 let delovnih izkušenj v policiji. Od policista je napredoval v pomočnika vodje okoliša, vodjo okoliša, pomočnika komandirja policijske postaje, namestnika komandirja policijske postaje, inšpektorja za posebne naloge na PU Krško do dosedanjega delovnega mesta na Obrežju.

"Izkazal se je s svojim delom in uspehi. Kljub mladosti - ima 34 let - je zrela in odgovorna oseba, ki ve, kaj hoče in se odgovornosti dobro zaveda. Pozitivno je tudi, da prihaja iz tega delovnega okolja, ki ga podpira," je o svojem nekdanjem učencu v srednji policijski šoli v Tacnu dejal dr. Anžič.

Zbašnik se je na prvi javni predstavitvi zahvalil za izkazano zaupanje in poudaril, da si bo pod njegovim vodstvom krška policija prizadevala zlasti za varnost, "kajti nikoli ni tako dobra, da ne bi mogla biti še boljša. Le varni državljani so zadovoljni državljani," je dejal in omenil probleme, povezane s hrvaško mejo, ter dodal še skrb za varnost v cestnem prometu.

L. MURN

ZBAŠNIK NOVI DIREKTOR – Andrej Zbašnik (desno) bo v prihodnje načeloval PU Krško. Na sliki mu čestita generalni direktor slovenske policije Marko Pogorevc. (Foto: L. M.)

Zasegli 128 nabojev

TRŽIŠČE – Pri 23-letnem R. K. iz okolice Tržišča so policisti 5. januarja zasegli 115 nabojev kal. 7,62 mm in 13 nabojev različnih kalibrov. Sledi predlog sodniku za prekrške.

82-letnika pogrešajo

BRESTANICA - 3. januarja okrog 9. ure je od doma neznanokam odšel 82-letni J. J. iz okolice Brestanice. Nazadnje so ga opazili ob 9.15, ko je šel v smeri reke Save. Po zbranih obvestilih in ugotovitvah na kraju je pogrešani padel ali namerno skočil v vodo, in sicer na območju Dolenjega Leskovca, kjer je tok Save zelo močan. Gasilci so pregledali reko in obrežje, vendar trupla oz. pogrešanega niso našli. Oblečen je bil v rjave hlače, svetlorjav vetrni jopič ter v srajco neznanega opisa. Obut je bil v starejše delavske čevlje velikosti 42.

Raje v smrt kot v zapor

M. Novoselc bi zaradi trgovanja z orožjem moral v zapor, a si je raje sodil sam - Še prej ugrabil znanko, a jo izpustil

KRŠKO – Namesto da bi 45-letni M. N. iz Brezin pri Brežicah v petek, 5. decembra, pričel prestajati zaporno kazen – zaradi nezakonite proizvodnje in prometa z orožjem ali razstrelilnimi snovmi ga je čakalo leto in pol sedenja za rešetkami – si je raje sodil sam: ustrelil se je v srce.

Tragična zgodba se je pričela že pred usodnim strelom. Okrog pol štirih zjutraj se je 29-letna M. Š. iz Krškega z avtom odpravljala v službo, ko je k njej nenadoma prisedel znanec s pištolo, omenjeni Marjan Novoselc, in jo prisilil, da ga je odpeljala v bližino hipodroma na Bregah. Tu je morala ustaviti. K sreči je prej po mobitelu lahko poklicala sodelavca in mu dejala, naj pokliče policijo, če je čez deset minut ne bo v službo; da ji neki moški grozi s pištolo, pa sta videla tudi dva znanca, ki sta se slučajno pripeljala mimo. Od hipodroma sta Novoselc in ugrabljenka pot nadaljevala peš, Novoselc pa ji je še dovolil, da je poklicala sestro in ji povedala, da sta na nekakšnem smetišču. Po izjavi načelnika urada kriminalistične policije na PU Krško Saša Jejčiča so vse razpoložljive patrulje začele z iskanjem po prvih obvestilih in kmalu odkrile ustavljeno vozilo. V delo, ki ni bilo lahko in se je končalo šele po 12-urni agoniji, se je vključila tudi specialna enota policije. Ko so policisti Novoselca in ugrabljenko zaznali, je osumljeni oškodovanko (povedala je, da ji je ves čas grozil z lastnim samomorom, s pištolo pa je mahal in meril tudi vanjo) izpustil, sam pa je pobegnil v gramozno jamo pri Zasapu. Policisti so ga skušali prepričati, naj se preda in odloži orožje, a jih ni hotel poslušati. Ko so specialci okrog 13. ure pregledovali jamo, so zaslišali strel. Slabo uro kasneje so Novoselca našli mrtvega – ležal je na hrbtu s prestreljenim srcem. Poleg njega so našli pištolo FM starejše belgijske izdelave. Komisija kriminalistične policije je pod vodstvom preiskovalnega sodnika našla tudi tulec in kroglo. V njegovem avtomobilu so odkrili še poslovilno pismo, naslovljeno na njegovo družino.

L. M.

Trebanjska postaja tretja v državi

PP Trebnje razglašena za tretjo najbolj urejene in gostoljubno v Sloveniji - Dvakrat prvi - Lani kar šest mrtvih na hitri cesti št. 1 - Diskoteka Afrika in mamila - Porast tatvin

TREBNJE - Turistična zveza Slovenije v sodelovanju z ministrstvom za notranje zadeve RS že nekaj let vodi akcijo ocenjevanja urejenosti in gostoljubnosti policijskih enot v okviru projekta Moja dežela - lepa in gostoljubna. Že tretjič se je zelo dobro uvrstila trebanjska policijska postaja: leta 1995 in 1996 na prvo mesto, v letu 2000 pa si skupaj s PP Slovenske Konjice deli tretje mesto.

"Tekmovanje je zdaj zastavljeno malo drugače, saj so bile prej postaje razdeljene v kategorije, zdaj pa na državno raven pride iz vsake policijske uprave najboljša enota. V novomeški PU smo bili izbrani mi in tudi nadaljnji uspeh nam veliko pomeni. Prav gotovo gre za prispevek vseh zaposlenih, ki se trudimo," je povedal komandir policijske postaje Trebnje Edo Fišter. Komisija je upoštevala zunanji izgled, prvi vtis, gostoljubnost, notranjo urejenost prostorov, vložek lastnega dela,...

Seveda je prvenstvena naloga tudi trebanjskih policistov zagotovitev varnosti občanov. Po besedah komandirja jim veliko preglavic dela hitra cesta št. 1 oz. odsek, ki ga pokrivajo, od Biča do Poljan. Prometnih nesreč je bilo v lanskem letu sicer za 4 odstotke manj kot leto poprej, toda več je smrtnih primerov. V letu 1999 so imeli pet smrtnih žrtev, lani pa devet in od tega kar šest na hitri cesti. "Med glavnimi vzroki nesreč so nepravilna stran in smer vožnje, neprimerna hitrost, kar za 25 odstotkov pa se je povečalo tudi nepravilno prehitevanje. Slednje kaže, da je omenjena cesta vedno bolj obremenjena, pogoste so kolone in nestrpni vozniki nepravilno prehitevajo," je pojasnil Fišter in dodal, da bi izgradnja avtoceste gotovo omogočila izboljšanje prometne varnosti. Žal je še vedno velik odstotek udeležencev v nesrečah tudi pod vplivom alkohola.

Kršitve javnega reda in miru so lani upadle za 37 odstotkov, porast pa so trebanjski policisti zaznali le pri mamilih. To je povezano z diskoteko Afrika, ki slovi po raznih zabavah in rave party, ki ne minejo brez mamil. "Ob takšnih prireditvah poskrbimo za poostrene nadzore, izvedli pa smo že tudi posebno akcijo in zasegli raznovrstna mamila ter napisali kar nekaj kazenskih ovadb. Pazljivi bomo še naprej," je zagotovil komandir.

Edo Fišter, komandir PP Trebnje

Na trebanjski policijski postaji so imeli lani v postopku 19 tujcev, ki so ilegalno prestopili državno mejo, 9 jih je zaprosilo za azil, prijeli in kazensko ovadili pa so tudi enega vodiča ilegalcev. Sicer pa so lani podali 347 kazenskih ovadb. Med kaznivimi dejanji izstopa predvsem premoženjska kriminaliteta. Več kot polovico vseh kaznivih dejanj predstavljajo tatvine in velike tatvine, pogosto denarja iz pisarn. „Zdi se mi, da se ljudje še vedno obnašajo premalo samozaščitniško in premalo pazijo na svojo lastnino. Koliko je kraj mobijev, vlomov v avtomobile! Zato naj jih ne parkirajo na zakotnih mestih! Tudi varnostne naprave ne bi smele biti neznanka. Skratka, za svojo varnost se moramo potruditi tudi sami," opozarja Fišter, ki še naprej upa na dobro sodelovanje trebanjske policije z lokalno skupnostjo, šolami, gasilsko zvezo in drugimi.

L. MURN

Zagorelo gospodarsko poslopje

TRŽIŠČE - 4. januarja okrog 11.40 je 37-letni gospodar J. J. iz okolice Tržišča odšel do gospodarskega poslopja. Na seniku je bila priročna električna napeljava za osvetljevanje senika. Ko je J. J. priključil kabel, sta žarnica in grlo počili in vnela se je slama. Ogenj, ki so ga lokalizirali domačini in gasilci PGD Tržišče in Sevnica, se je nato v hipu razširil na celotno gospodarsko poslopje. Zgorelo je celotno ostrešje poslopja, okrog 45 kubičnih metrov slame, 20 kubičnih metrov sena, sušilna naprava za krmo z ventilatorjem in električnim motorjem. Po nestrokovni oceni znaša škoda okrog 500 tisoč tolarjev.

Letošnje praznovanje mirnejše?

Kljub opozorilom policije na previdno uporabo pirotehničnih sredstev še vedno poškodbe - Manj pokanja

Prazniki so za nami in upanje je, da z njimi tudi pogosta pokanja petard, ki, če nič drugega, skoraj vsakega močno prestrašijo. Na previdno uporabo pirotehničnih sredstev so kar naprej opozarjali policisti, pa je vseeno tudi letos prišlo do neljubih poškodb. 29. decembra je 16-letnik iz Podobena pri Gorenji vasi doma izdeloval pirotehnično sredstvo, toda pri varjenju je prišlo do eksplozije, ki je mladoletniku poškodovala obraz in oči. Dan pozneje je 23-letnik v Hrastniku vrgel na dvorišče petardo, ki pa je padla tik pred 19-letnico in ji poškodovala oko. Mladoletnik iz Tominja pri Ilirski Bistrici pa je 1. januarja streljal s karbidom in se pri tem huje poškodoval. Se res ne znamo zabavati, ne da bi ogrožali varnosti drugih?

ANICA BUČINEL, zaposlena pri policijski postaji Trebnje: "Novo leto sem praznovala skupaj z domačimi in prijatelji doma. Ni mi do rajanja na prostem. Z balkona smo po polnoči opazovali petarde in začutili posebno praznično vzdušje. Zdi se mi, da je bilo letos manj pokanja petard, vsaj v našem bloku sem opazila, da jih mečejo predvsem otroci. Starši bi jih morali bolj opozoriti na nevarnosti, saj so se tudi letos z njimi mnogi poškodovali."

MATEJ KOŠIR, novinar Dela, iz Brestanice: "Občutek imam, da je bilo letos med prazniki manj pokanja s petardami in morda so vsa opozorila policistov pa tudi novinarjev vsaj malo zalegla. Sam sem se letos odločil praznovati prehod v novo tisočletje zunaj, z družbo na Trgu Matije Gubca v Krškem. Bilo je zabavno, veselo, tudi petard ni manjkalo. Seveda ni prav, da jih še vedno marsikdo meče tam, kjer je zbranih več ljudi, nekaterim se pač ne da ničesar dopovedati."

ALENKA ČERNELIČ, prodajalka, iz okolice Krškega: "Pokalo ni le za praznične dni, temveč že od oktobra naprej, kar me zelo moti. Predvsem mladi so kar naprej hodili k nam v trgovino po vžigalice, ter zunaj veselo prižigali petarde. Sploh se ne zavedajo, kaj vse se lahko pri tem zgodi. Silvestrsko noč sem preživela doma ob čaju, ker se me je lotil prehlad. Sicer pa se praznovanj na prostem tudi zaradi petard ne bi udeležila."

L. M.

V veljavi zakon o orožju

LJUBLJANA - Od 7. januarja velja lani sprejeti zakon o orožju, ki je v celoti usklajen s standardi Evropske unije. Zakon med drugim prinaša možnost legalizacije orožja, in sicer v šestih mesecih, to je do 8. julija.

Že prva smrtna žrtev

V Ledeči vasi voznik med prehitevanjem zadel pešca - Med prazniki mnogi vozili pod vplivom alkohola

KRŠKO, NOVO MESTO - policisti so imeli praznične dni veliko dela s pridržanjem voznikov, ki niso sodili za volan.

30. decembra so pridržali vinjenega 21-letnega voznika S. P. iz okolice Novega mesta, ker je povzročil prometno nesrečo, med postopkom žalil policiste, jih oviral pri delu in jim grozil. Dan pozneje so zaprli vinjenega 49-letnega J. N. iz okolice Mirne Peči, ker je pri hčerki v Šmihelu razbijal inventar in grozil domačim. Prvi dan novega leta so policisti na hitri cesti št. 1 ustavili vinjenega 20-letnega Litijana M. M., ki mu je alkotest pokazal 2,14 promila. S sodnikom za prekrške se bo srečal tudi vinjeni 21-letni D. M. iz Črnomlja, ker je hodil na križišču cikcak in oviral promet. 2. januarja so policisti pri Karteljevem obravnavali prometno nesrečo z materialno škodo, v kateri je bil udeležen 61 - letni ljubljanski voznik A. J. Ustavili so ga že dan prej, vendar je odklonil preizkus z alkotestom. Ker prepovedi nadaljnje vožnje ni upošteval, so ga pridržali.

Na cesto gotovo ni sodil 49-letni J. N. iz okolice Mirne Peči, ki so ga policisti 3. januarja ustavili na Cikavi v Novem mestu in mu dokazali, da vozi pijan. Napihal je kar 2,47 g/kg alkohola. Začasno so mu odvzeli vozniško dovoljenje in ga pridržali. Podobno se je istega dne zgodilo še z vinjenim 40-letnim B. Ž. iz okolice Črnomlja, ker je v Malem Nerajcu v baru Moravec nadlegoval goste, natakarju, ki mu ni hotel postreči s pijačo, pa je grozil. 4. januarja so policisti med kontrolo prometa na Otočcu ustavili še enega pijanega voznika, 42-letnega J. J. iz okolice Novega mesta. Alkotest je pokazal 2,35 promila, zato so mu odvzeli vozniško dovoljenje in ga po ponovni ustavitvi - prepovedi vožnje ni upošteval - pridržali.

Žal so ceste na našem področju terjale že prvo smrtno žrtev v tem letu. 46-letni M H. iz Kostanjevice je 5. januarja ob 17.05 na cesti proti Šentjerneju v Ledeči vasi z osebnim avtom prehiteval vozilo pred seboj. Medtem je zadel 51-letnega pešca A. Z. iz Ledeče vasi, ki je hodil ob robu vozišča. Zaradi poškodb je pešec umrl. 6. januarja pa sta na cesti Šentjanž – Cerovec z osebnima avtoma čelno trčila Litijan in Sevničan. Oba se ranjena zdravita v celjski bolnišnici.

L. M.

12 tujcev

KRŠKO – Na območju PU Krško so policisti 6. in 7. januarja prijeli 12 tujcev: 9 državljanov ZRJ in tri Romune. Vrnili so jih na Hrvaško.

Dovoljenja ponarejena

OBREŽJE - Pri mejni kontroli so se trije Romuni 3. januarja izkazali z nacionalnimi potnimi listi, v katerih so imeli nalepljena nemška dovoljenja za začasno prebivanje. Policist je ugotovil, da so ponarejena, zato so osumljence po končanem postopku vrnili na Hrvaško.

Trobec bo v zaporu do leta 2014

LJUBLJANA – Višje sodišče v Ljubljani je najslavnejšemu slovenskemu zaporniku Metodu Trobcu potrdilo kazen osem let zapora za poskus umora sojetnika avgusta 1992 ter enotno kazen 15 let zapora, saj je bil za podobno kaznivo dejanje Že obsojen na deset let in pol zapora. To kazen je marca lani določilo Okrožno sodišče v Novem mestu. Trobec je v zaporu od leta 1979, ko so ga zaradi umora petih ženski ki jih je razkosal in sežgal v krušni peči, obsodili na smrt in nato spremenili kazen v 20 let zapora. Za rešetkami bo tako ostal do leta 2014, in če bo kazen popolnoma odsedel, bo v zaporu nepretrgoma 35 let.

Napolnite jo!

Mercator Slovenska košarica

Splošna nepismenost po vaseh je posledica brezbrižnega šolskega sistema. Starši večino svojih otrok najraje zadržijo doma.

Otroci, ki obiskujejo šolo, pa se morajo že takoj v prvem razredu samodejno naučiti španskega jezika, v katerem govori učitelj.

Če delaš, kolikor hočeš, in dobiš, kolikor narediš,

to pomeni,

da zaslužiš, kolikor hočeš. In prav tako je pri nas.

Kaj vam ponujamo ?

- zanimivo delo - svetovanje in trženje osebnih in premoženjskih zavarovanj;
- redno zaposlitev;
- strokovno usposabljanje;
- možnost dobrega zaslužka;
- ustvarjalno in prijazno delovno okolje.

In kaj od vas pričakujemo ?

- vsaj 5. stopnjo strokovne izobrazbe;
- delovne izkušnje v prodaji;
- vozniški izpit B-kategorije;
- sposobnost dobrega komuniciranja

Zavarovalne zastopnike iščemo za področje
PE Novo mesto

Adriatic
zavarovalna družba d.d.

Pisne prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh od objave na naslov:
Adriatic zavarovalna družba d.d.
PE Novo mesto
Novi trg 1
8000 Novo mesto

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas 1 leta s 3-mesečnim poskusnim delom in možnostjo zaposlitve za nedoločen čas.

Kandidati boste o odločitvi obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Če želite vsak četrtek v letu prejeti vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:
Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.
Za vse drugo bomo poskrbeli mi, vi pa pazite, da si ne bo ob četrtkih sosed iz vašega poštnega nabiralnika pred vami "izposodil" vašega Dolenjskega lista.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek:_____ **Upokojenec: da ne**

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

_____

_____ **Pošta:**_____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisno odpovedal, sicer pa bo naročnino plačeval osebno ali s posebno položnico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list.
Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: 2001

Kraj: Datum: Podpis:

PRI MEHIŠKIH INDIJANCIH

Velika nepismenost zaradi brezbrižnega šolskega sistema

Gorati Chiapas je od leta 1994, ko je indijanska gverila vdrla v mesto San Cristobal in pobila petdeset ljudi, najbolj razvpita mehiška zvezna država. Zaradi nevzdržnih življenjskih pogojev so se uporni Indijanci povezali v gverilsko vojsko Zapatistov, ki zahteva socialne pravice, gradnjo cest do njihovih v tropske gozdove umaknjenih skupnosti, poštene cene za kmetijske pridelke in seveda umik vojske iz vseh območij. Ta se v tej pretežno indijanski državi zadržuje že šesto leto, zaradi česar vlada v njej občutek zlovešče represije.

Vojska na cestah neprestano ustavlja domačine in turiste, pregleduje dokumente ali pa izvaja osebne preiskave. Še dosti težje pa je vaškim Indijancem, ki jih mnogi objestni vojaki že leta nekaznovano terorizirajo, kradejo ali jih posiljujejo. Chiapas pa ne zbuja pozornosti le zaradi gverilske vojne, temveč tudi zato, ker mnoge indijanske etnične skupine tam še vedno živijo povsem tradicionalno, oklepajo se svojih navad, verovanj in narodnih noš. Prav zato sem se na svojem šestmesečnem potovanju po Mehiki odločila nekaj časa preživeti prav v tem najjužnejšem delu države. Za pet tednov sem se kot prostovoljka zaposlila pri Uradu za človekove pravice, kar mi je omogočilo od blizu spoznati revščino in diskriminacijo teh avtohtonih ljudstev, hkrati pa njihovo preprostost ter duhovno bogastvo njihove kulture.

Kadar smo z oddelkom, ki je po indijanskih skupnostih prirejal tečaje o človekovih pravicah, odšli na teren, smo vstajali že ob štirih zjutraj. Ponavadi smo potrebovali najmanj pet ur, da smo po razmajanih makadamih prispeli do vasi. Podeželske ceste so bile v deževni dobi polne blata, v katerem se je naš kamion mnogokrat zagozdil, večkrat smo kar v vozilu prečkali hudournik. Prihod v vas je bil vedno znova posebno doživetje. V vaseh nas je z velikim pričakovanjem in z žarečimi obrazi sprejela skupina zbranih moških - ženske so namreč redko hodile na naše tečaje, ponavadi kar v kakšnem večjem skednju ali kleti. Tam so nato izbranci, najuglednejši vaščani, poslušali predavanje, katerega uvodni stavek se je vedno glasil: "Kdo ve, kako deluje država?"

Preproste indijanske kmete smo želeli poučiti o osnovnih državnih inštitucijah (razlagali smo, kaj je parlament, sodišče, kdo so poslanci, odvetniki) ter jim s sporočilom, da je zakon enak za vse (belce, mešance in Indijance, bogate in revne, izobražene in neizobražene) izboljšati etnično samopodobo ter zmanjšati občutek manjvrednosti. Opozorili smo jih na najpogostejše kršitve človekovih pravic, ki zadevajo njihovo ljudstvo na tem območju: predvsem diskriminacijo, izsiljevanje in agresijo vojakov iz bližnjih vojaških oporišč ter aretacije mladoletnih oseb, hkrati pa smo jih nagovarjali naj vse nepravilnosti prijavijo pristojnim organom. Večina poslušalcev je bila nepismenih, v nekaterih vaseh pa niso govorili niti špansko, zato smo za prevajanje iz njihovega jezika večkrat potrebovali prevajalca.

Splošna nepismenost po vaseh je posledica brezbrižnega šolskega sistema, o čemer sem se lahko kmalu prepričala na lastne oči. Nekaj dni so bili namreč naši tečajniki otroci v odročnih šolah in internatih. Skozi igrice, pripovedovanje zgodb in pogovore smo jih poizkušali osvestiti o diskriminaciji njihovega ljudstva, o pravicah otrok, vendar, ko so zagledali žoge, obroče in ostale igrače, ki smo jih prinesli s sabo, jim je za pogovore o diskriminaciji postalo prav malo mar in so se le še nestrpno spraševali, kdaj se bodo lahko odšli igrat. Zanje so bile barvne žoge neznansko doživetje, nekateri najmlajši jih do takrat niti še videli niso, saj so šole tako skromne in revne, da si ne morejo privoščiti niti popravila streh, tako da jim v deževni dobi marsikdaj popolnoma zamoči učilnico.

Starši večino svojih otrok najraje zadržijo doma, da jim lahko pomagajo na polju, zato so tisti, ki smejo obiskovati šolo, privilegirani med ostalimi brati in sestrami ali pa so lažji invalidi, ki za naporno kmečko delo niso sposobni. Tisti, ki so doma iz še bolj oddaljenih vasi in ne morejo peš obiskovati pouka, pa živijo v internatu, kamor pridejo že s šestimi leti. Ponavadi so to najrevnejši hribovski malčki, katerih družine bi se tako rade znebile enih lačnih ust. Osnovna človekova pravica do šolanja v maternem jeziku zaenkrat ostaja črka na papirju zaradi preprostega razloga - pomanjkanja učiteljev, ki bi obvladali indijanske jezike. Zato se morajo otroci takoj, ko pridejo v prvi razred, samodejno naučiti tudi španskega jezika, v katerem govori učitelj. Za učitelje in ravnatelje internatov delo v teh od boga pozabljenih krajih največkrat pomeni kazen, gre za dobesedno kazen za alkoholike in nasilneže, ki jih zaradi slabega opravljanja dela odpustijo iz mestnih šol. S svojim početjem nato nadaljujejo tudi na podeželju, še posebej, ker tam nadzora skoraj ni. Pa tudi sicer se oblasti ravnajo po načelu: bolje slab učitelj kot nobeden.

Alkoholizem med gorskimi učitelji je tako razširjen, da se otroci sploh ne čudijo, če pouka kak teden ni. Učitelj pač že spet nekaj dni pije. Zaradi takšnih razmer jim nihče ne bi smel zameriti, da mnogi med njimi po končani osnovni šoli ne znajo niti dobro pisati niti računati. Učitelji in ravnatelji si prav tako svobodno prisvajajo šolski denar na račun otrok, ki zato dosti slabše jedo. Dnevni urnik, ki je visel na steni internata v eni od vasi, je tak: vstajanje ob 5.30, nato umivanje in zajtrk. Po šolskem pouku jih ob 13. uri čaka kosilo, nato pa se vsi skupaj, tudi šestletni prvčki, lotijo pospravljanja in čiščenja internata. Potem vsak dan preživijo še tri ure na njivi koruze, in že tečejo večerjat. Šele po večerji, od 20. do 21. ure, ko so najbrž pošteno utrujeni, imajo le urico na dan za domače naloge in šolske obveznosti.

Naj samo še dodam, da je poteza novega mehiškega predsednika Foxa, ki je iz Chiapasa v začetku decembra lani, ko sem sama že zapustila deželo, vsaj iz najbolj upornih območij umaknil vojsko, žarek svetlega upanja za vse te ljudi, da bodo morda le uspeli razbiti začarani krog revščine in nasilja.

TINA BAN

SOOČANJE RAZLIČNIH KULUTUR

Sobotno nakupovanje na Madžarskem

Svetel šop las, ki je mladi Madžarki silil izpod pletene črne kape, je tako zelo razsvetlil njen prezgodaj utrujeni obraz, da so se mnogi obiskovalci sejma v madžarskem mestu Lenti ozirali za njo. Oblečena v preprosto krojen moder smučarski pajac in zavita v debel šal je vzbujala vtis nedostopnosti, kar ni preveč dobrodošla značajska poteza prodajalke na trgu.

Pa vendar, njena stojnica, bila je ena izmed največjih na tokratnem sejmu, se je šibila pod urejeno razobešenim ženskim perilom v odtenkih rdeče, modre, sive, črne in bele barve. Celo dopoldne so jo obkrožale babice, poslovne ženske, osnovnošolke in študentke. Možje se po stari navadi niso mogli odločiti, kdo je zanimivejši: prodajalka ali blago, ki ga ponuja. Večinoma so v kotu z enimi očesom pogledovali proti ženi in z drugim proti dekletu, ki ni moglo imeti več kot petindvajset let.

"Akcija" je bila njena najbolj pogosta beseda, čeprav so se ji ljudje ob tem smejali, češ, kakšna akcija neki, akcije so v trgovinah, ne pa na sejmih, kjer vsak "zbaranta" svojemu žepu primerno. A so se zmotili. Gospodična je dokazala, da ni od včeraj in ni dovolila izpodbijanja cene. Pogum so ji verjetno dajali drugi kupci, ki so se gnetli okrog nedrčkov, nekateri pa so ji tudi že ponujali denar.

Le od časa do časa, ko je videla kakšen neodločen obraz, ki bi ga lahko pritegnila na svojo stran, je poudarila, da je ponudba zares ugodna. Nekdo ji je dejal, da bo prišel naslednji teden, a ga je hitro odpravila. "Naslednji teden meli krismas." Ne vem, ali je moški razumel njeno "polangleščino", vem pa, da je bila kupčija sklenjena, kot že ne vem kolikokrat ta dan.

1000 forintov ali 900 tolarjev (tudi tisoč tolarjev, če je nisi izrecno vprašal) za komplet nedrčka in spodnjih hlač, ki sicer nima znamke, ampak "saj spodaj nihče ne vidi", kot je bilo slišati med ženskami, ki so se pridušeno smehljale, ker niso mogle verjeti svojim očem. Doma stane takšen komplet približno desetkrat več. Prodajalka bi jim morda celo razložila, zakaj je cena tako smešno nizka (menda ne zaradi kvalitete), če bi jo le kdo to vprašal v njenem maternem jeziku in bil ob tem pripravljen poslušati (in razumeti) plaz besed, ki bi se usul.

Vztrajanje pri madžarščini nima pomena, to so ugotovili tudi drugi prodajalci - vseh je bilo na sejmu blizu sto - ki so že po slovensko odgovarjali na nekatera enostavna vprašanja, kot so "Koliko stane?" in "Ali imate večjo številko?" Tu nekje pa se njihovo znanje tujih jezikov konča, globlji pogovori so tako rezervirani le za tiste, ki obvladajo madžarščino. Takšnih pa v Lentiju minulo soboto ni bilo prav veliko.

Verjetno so madžarski sejmi - zelo spominjajo na tiste v hrvaškem Samoboru - eni izmed redkih primerov soočanja tako različnih kultur. Tisti, ki brskajo in želijo čim ceneje kupiti čimveč oblačil, so predvsem Slovenci, prijetno in toplo oblečeni ljudje najrazličnejših starosti. Iz naše domovine se tja pelje vsak konec tedna nekaj avtobusov ljudi, ki jim ni težko vstati ob drugi uri zjutraj, nekaj ur potovati v eno smer ter so v poznih popoldanskih urah vrniti domov. Še več obiskovalcev pa prihaja sem z lastnimi avtomobili, ki močno odstopajo od starih trabantov in hroščev, ki prevladujejo med Lentijci.

Domačini so večinoma preprosti podeželski ljudje, na prvi pogled zelo prilagodljivi in zadovoljni s svojim gmotnim položajem, čeprav večini ne uspe doseči položaja povprečno premožnega Slovenca. Niso brezbrižni, impulzivni ali celo nasilni v prometu, kar do neke mere drži za naše zahodne sosede, morda tudi zaradi spoštovanja do tujcev, ki vozijo boljše avtomobile in vsak teden pustijo ogromno denarja v njihovo deželi. Oblačila domačinov so pisana in neudobno krojena. Takšnih v Sloveniji ne najdeš več v nobeni trgovini.

Ko prestopiš mejo svoje domovine, se ti pogosto zazdi, da stopaš v povsem nov svet. In Madžarska to vsekakor je. Človek skoraj ne more verjeti, da nas loči ena sama samcata črta...

MOJCA RAPUŠ

Slovenska košarica od 3. 1. do 30. 4. 2001

Majhna dežela velikih dobrot. Zeleni zakladi se spreminjajo v bela bogastva. Podzemne katedrale ponujajo osvežitev za žejna usta. Vinske gorice nasmejejo srca. Tradicija domačega se rokuje z modernim. Vse, kar ponuja narava, se spreminja v dobro. Narejeno pri nas ima svojo vrednost. Ki bi jo radi imeli tudi tujci.
Vabimo vas v naše trgovine! Ponujamo vam dve možnosti:
1. V Mercatorjevih centrih in hipermarketih vas čaka 50 slovenskih izdelkov, za katere boste skupno odšteli manj denarja kot običajno.
2. V drugih Mercatorjevih trgovinah z živili pa vam od teh petdesetih ponujamo 10 izbranih dobrot z istimi ugodnostmi.

*Če boste kje našli košarico 50 enakih izdelkov cenejšo, vam bomo vrnili razliko v vrednosti košarice.**

*Razliko v vrednosti košarice s 50 izdelki vam bomo vrnili, če nam boste med ponudbo predložili račun o nakupu enakih izdelkov iz košarice, ki so bili kupljeni v eni prodajalni v Sloveniji.

Mercator *najboljši sosed*

BREZ DAVKOV ZMANJŠUJEJO SOCIALNO NAPETOST

Velika Kladuša, nakupovalna meka za Slovence

Veliko Kladušo, mesto na severozahodu Bosne in Hercegovine, tik ob meji s Hrvaško, je širša javnost prvič bolj spoznala pred štirinajstimi leti, ko je Fikret Abdić, takratni prvi mož cazinske krajine, območja, kamor sodi tudi Velika Kladuša, v žile gospodarskega prebujanja megalomanskega Agrokomerca vcepil menice (vrednostni papir) "kot zakonito plačilno sredstvo". Ekonomsko učene glave v nekdanji skupni državi so si bile razdeljene glede "Babovega" (priljubljeno ime za velikokladiškega moža) "izuma", državni (partijski) vrh pa ga je označil kot nezakonitega.

Agrokomerec je takrat zaposloval več kot 25 tisoč ljudi, največ v prehrambeni industriji, samo mesto, kjer je Fikret na noge postavljal tudi prvo zasebno televizijo in gradil največjo džamijo v Evropi, pa je štelo okrog deset tisoč duš. V mogočnih proizvodnih halah si je tako kruh rezalo dela zmožno prebivalstvo tega dela Bosne in Hercegovine, Babo je imel strokovno logistiko v vseh največjih jugoslovanskih institutih.

"Samo iz Slovenije je za nas delalo več kot trideset doktorjev znanosti in ekonomistov. Bili smo Jugoslavija v malem, danes smo reveži na robu preživetja," pravi Esad, eden vplivnejših Agrokomercevih mož. Poznajo ga tudi vsi Slovenski "cujnarji" oziroma nakupovalci, ki se ob torkih, petkih ali sobotah odpravljajo v "šoping" v Veliko Kladušo. Na vhodu v improvizirano tržnico, kjer so bili pred vojno živilski sejmi, z vpitjem prodaja "deset parov nogavic za deset mark". "Kaj naj vam rečem? Mesto v vojni ni bilo razdejano, a je duhovno zelo opešalo. Leta 1992 smo se skupaj s Hrvati bojevali proti Srbom, kasneje je Babo razglasil avtonomijo zahodne Bosne. Čez noč smo skupaj s Hrvati in Srbi merili puške v naše brate muslimane. Tiste, ki so bili zvesti petemu korpusu vojske Bosne in Hercegovine, katerim je poveljeval Atif Dudaković. Noro, ni kaj. Popolna zmeda, v kateri so najbolj trpeli ljudje, domačini, sosedje, Muslimani. Ko so vojaki korpusa vkorakali v Kladušo, so morali Babovi privrženci zbežati v sosednjo Hrvaško, v Moljevac, vasico, ki je poldrugi kilometer oddaljena od mesta. Fikreta so obsodili kot izdajalca, Tuđmanovega in Miloševićevega človeka. Še danes je na Hrvaškem, na Reki, v Kladušo si ne upa, saj bi ga oblast ujela, a Kladušani bi mu vse oprostili, saj bi bil spet pripravljen feniksa dvigniti iz pepela," pravi.

Tudi pri naslednjem prodajalcu smo skušali zvedeti, koliko Slovencev roma v te kraje po nakupih, a je zgovorna študentka, ki je v času vojne "ilegalno" žulila klopi tamkajšnje gimnazije, vnovič zavrtela kolo zgodovine. "Vas ne zanima, kako smo trpeli? Prav! Slovencev je čedalje več. Decembra še posebej odvežejo mošnjičke, saj imate pri vas tri velike praznike. Čeprav so cene tekstilnih izdelkov smešno nizke, se radi pogajajo. Blago ‚šefi' uvažajo iz Turčije in Italije. Ne bom rekla, da je najbolj kakovostno, a je v primerjavi z vašimi cunjami zelo poceni," razlaga Hidajeta, ki je doma iz Bihaća in je redna prodajalka. Med stojnicami s hlačami, krili, telovniki, bundami, čevlji, perilom in drugo šaro mrgoli množica kupcev. Navzočnost kantonske policije ni moteč dejavnik. Možem v črno-modrih oblekah ni mar, da prodajalci nimajo ustreznih papirjev, bolj so tam zato, da bi morebitnim tatovom stopili na prste.

Med Slovenci, sodeč po registrskih oznakah NM, KK, LJ, CE, jih je največ z Dolenjskega. Hrvatom je Kladuša nakupovalno mesto, za domačine so tudi nizke cene zelo visoke. Za zimske čevlje je treba odšteti 50, za trenirke 30, srajce 20, puloverje od 15 do 30 mark. Po teh izdelkih je trenutno največje povpraševanje. Nakup je brez računov, garancije torej ni. Tisti, ki vsak mesec že drugo leto pridejo 150 kilometrov od doma (tolika je razdalja med Novim mestom in Kladušo), povedo, da se tukaj izplača zapravljati. "Poglejte, za sto mark sem se oblekel od glave do pete," vpije znanec iz Kočevja. Poleg osebnih avtomobilov, ki so se tistega zgodnjega sobotnega jutra od Karlovca čez porušeni Vojnić - povsod so namreč vidni sledovi vojne - hitro prebijali proti mejnemu prehodu, so že na vhodu v Bosno in Hercegovino v vrsti stali avtobusi, polni nakupovajočih romarjev. Že na hribu pred vstopom v mesto obiskovalce pričaka trgovina z nič kaj prijaznim imenom "Mina". V veliki mogočni novi stavbi prodajajo pogrebno opremo. Prodajalka v manjši trgovini čez cesto pove, da je med vojno Mina cvetela od zaslužka, saj so ljudje zadnji dinar porabili za pogreb svojcev, večinoma padlih v borbi. Zdaj gre bolje njej, v trgovini slovenski kupci najbolj kupujejo sladkor (kilogram stane marko) in drugo hrano.

Ker ni davka na carino, davka na dodatno vrednost in drugih obremenitev, naj bi bila ulična trgovina legalna le do leta 2002. Država tako zmanjšuje socialno napetost, ljudje si nekaj zaslužijo za preživetje, najbolj pa so zadovoljni kupci. Sodeč po gmotnih razmerah domačinov, ki so vidne na vsakem koraku, je kot na dlani, da bo Velika Kladuša še dolgo nakupovalno središče tudi za Slovence.

Ob vrnitvi, na mejah ni prav nobenih težav. Tudi na mednarodnem prehodu Metlika so za slovenske "romarje" vedno dvignjene zapornice.

MILAN GLAVONJIĆ

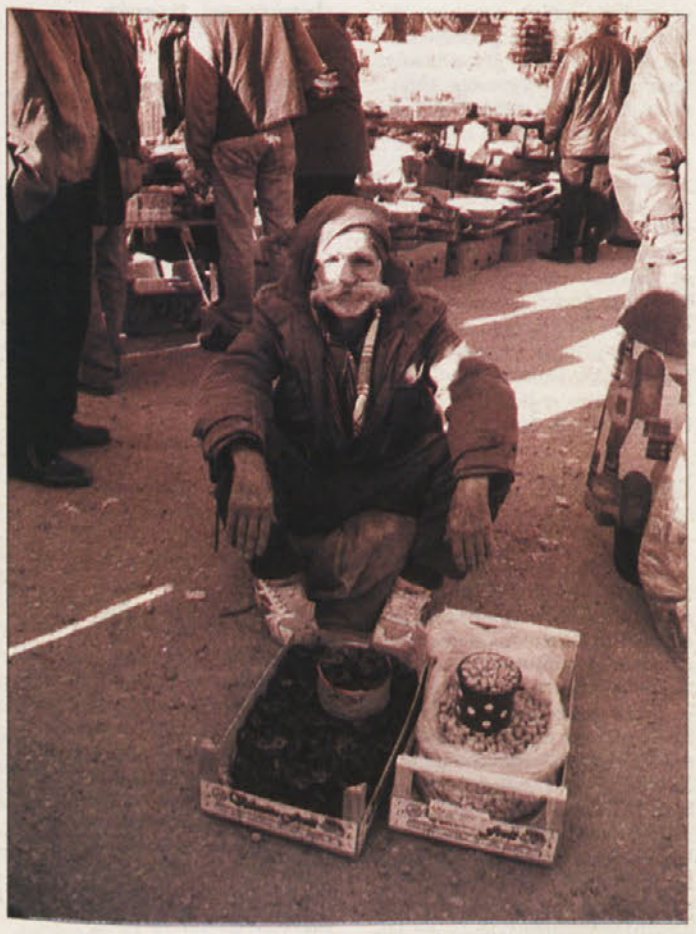

Dedek Asim: "Prodajam in kradem Alahu dneve." (Foto: M. Glavonjić)

Na stojnicah je največ tekstilnih izdelkov, ki so poceni. (Foto: M. Glavonjić)

Zmaga v Gentu jih je vrnila v igro

Košarkarji Krke Telekoma so v Gentu v Belgiji premagali favorizirani Oostende - Odločila obramba in Anzulović - Courtney od desetih metov zadel le enega

NOVO MESTO - Košarkarji Krke Telekoma so v devetem krogu v Belgiji potrdili sloves najbolj nepredvidljivega moštva B-skupine suprolige, moštva, ki je sposobno premagati vodilne in izgubiti z zadnjeuvrščenimi. Trener belgijskega Oostendeja Lucien Van Kersschaever je v intervjuju pred tekmo opozarjal predvsem na Davisona in Arapovića, po porazu pa je potožil nad slabo igro svojega moštva in tudi nad navijači, ki svojih košarkarjev v težkih trenutkih niso podprli. Krki Telekomu sta pomembno zmago prinesla izvrstna obramba in Hrvat Vladimir Anzulović s trojkami v odločilnih trenutkih.

Tekma v Belgiji je bila za Krko Telekom po dveh zaporednih porazih na Švedskem in doma z Paujem Ortezom izjemno pomembna. Belgijci, ki jih je tik pred tekmo okrepil 32-letni estonski košarkar Rauno Pehka, ki je v zadnjih sezonah nastopal za Kalev, Hapoel in Broceni, so bili pred srečanjem izraziti favoriti, saj so pred tem v osmih krogih kar petkrat zmagali, tokrat pa so bili od zmage zelo daleč.

Novomeščani so vse stavili na odlično igro v obrambi, posebno pozornost pa so posvetili Američanoma Holdnu in Biggsu. Trener Aleš Pipan je v začetno peterko postavil Američana Davisona in Courtneyja, Hrvata Anzulovića in Arapovića ter Dončića. Po začetnem vodstvu domačinov je Anzulović v 6. minuti izenačil in s svojo prvo trojko svoje moštvo malo kasneje popeljal do prvega vodstva, ter le nekaj sekund zatem še z drugo zaporedno trojko vodstvo zvišal na 14:9.

Čeprav nikomur od Novomeščanov razen Anzulovića žoga ni hotela v koš, Belgijcem, ki so v napadu polovili večino odbitih žog, nikakor ni uspelo ujeti Novomeščanov, ki so malo pred koncem tretje četrtine vodili z 12 točkami razlike. Po nenatančnosti meta iz igre je prednjačil novinec v moštvu Američan Joe Courtney, ki je od desetih metov zadel le enega, ostale točke pa je dosegel iz prostih metov. Ko je sredi tretje četrtine zaradi poškodbe igro zapustil Anzulović, sta na srečo začela zadevati Grum in Driobnjak.

Na začetku zadnje četrtine so Belgijci predvsem po Doylovi zaslugi z delnim izidom 10:0 Krko Telekom skoraj spravili na kolena in prešli v vodstvo s 55:54, vendar se je v pravem trenutku vrnil Anzulović, s trojko svoje moštvo prebudil in ga v zaključku tekme popeljal do četrte suproligaške zmage. Novinarji so ga po tekmi zasluženo proglasili za najboljšega igralca tekme.

Krka Telekom je tekmo 10. kroga suprolige s solunskim Iraklisom, ki ga je premagala že v prvem krogu v Grčiji, igrala že sinoči, v 11. krogu pa Novomeščane čaka težko gostovanje v Turčiji v Carigradu pri trenutno drugouvrščenemu Efesu Pilsnu, naslednja domača tekma pa bo 1. februarja z beograjskim Partizanom.

I. V.

Blaž pa kar zmaguje

NOVO MESTO - Mladi tenisar novomeškega teniškega kluba Portovald je na turnirju Jaki športa brez izgubljenega niza dobil vseh pet dvobojev. Z zmago na svojem drugem turnirju vodi na slovenski lestvici igralcev do 9. leta. Na turnrji v Krškem sta se Blaževi klubski tovarišici Ana Benčina in Nika Drkušič uvrstili v finale A, pred katerim pa bo na vrsti še državno prvenstvo v Ljubljani.

Vladimir Anzulović

Vrhovnik čaka na Wengen

NOV MESTO - Smučarjem je nenavadno toplo vreme konec minulega tedna pošteno zagodlo, tako da je odpadel tudi nedeljski slalom za svetovni pokal v Les Arcsu v Franciji, na katerem bi nastopil tudi član smučarskega društva Krka Rog Matjaž Vrhovnik, ki je pred tem nastopil na slalomu za FIS točke v Mauternu v Avstriji. Zmagal je Avstrijec Manfred Pranger, Matjaž Vrhovnik pa je s 7 desetinkami zaostanka zasedel 6. mesto. Lani tretji najboljši slalomist na svetu letos še ni ponovil lanskih uspehov, saj je bil v sezoni 2000/2001 najbolje uvrščen na 5. mesto. V novomeškem klubu upajo, da bo Matjažu uspelo vrniti se v svetovni vrh na naslednjih tekmah za svetovni pokal v Wengnu in Schladmingu.

besedo imajo številke

KOŠARKA

Suproliga, skupina B, 9. krog - TELINDUS OOSTENDE : KRKA TELEKOM 63:72 (14:21, 25:32, 45:54); Gent, gledalcev 2000, sodnika: Facchini (Italija) in Aitchesa (Anglija).

TELINDUS OOSTENDE: Holden 10 (4:6), Pehka 3, Biggs 11 (1:2), Doyle 14, Van Den Spiegel 10 (2:6), Praskevicius 15 (0:2).

KRKA TELEKOM: Anzulović 22, Dončić 2, Davison 8 (2:4), Grum 12, Drobnjak 17 (4:5), Arapović 3 (1:2), Courtney 8 (4:4).

Prosti meti: Telindus Oostende 7:16, Krka Telekom 11:15. **Met za dve točki:** Telindus Oostende 22:55, Krka Telekom 17:44. **Met za tri točke:** Telindus Oostende 4:15 (Doyle 2, Praskevicius, Pehka), Krka Telekom 9:23 (Anzulović 6, Grum 2, Drobnjak). **Skoki:** Telindus Oostende 41 (13 + 28), Krka Telekom 31 (7 + 24). **Osebne napake:** Telindus Oostende 14, Krka Telekom 19.

Ostali izidi v skupini B - Pau Orthez : Iraklis Balkan 76:74 (46:37), Efes Pilsen : Plannja Basket 104:75 (47:36), TSV Bayer 04 : Scavolini 78:82 (41:28), Maccabi Tel Aviv : Partizan 89:53 (35:23).

1. Maccabi Tel Aviv	9	7	2	793:688	16
2. Efes Pilsen Carigrad	9	6	3	745:687	15
3. Partizan Beograd	9	6	3	726:740	15
4. Scavolini Pesaro	9	5	4	743:702	14
5. Telindus Oostende	9	5	4	740:737	14
6. Iraklis Solun	9	4	5	748:757	13
7. Krka Novo mesto	9	4	5	673:684	13
8. Pau-Orthez	9	4	5	695:714	13
9. TSV Bayer Leverkusen	9	2	7	788:834	11
10. Plannja Basket Lulea	9	2	7	675:783	11

Pari 10. kroga - Krka Telekom : Iraklis Solun, Pau-Orthez : Partizan Beograd, Efes Pilsen : Oostende (vse sreda, 10. januar), Maccabi : Scavolini, TSV Bayer 04 : Lulea (četrtek, 11. januar).

Liga Kolinska, 14. krog - ZAGORJE BANKA ZASAVJE : KRKA TELEKOM 62:71 (14:13, 32:32, 48:55); Zagorje, gledalcev 1000, sodnika: Vidič (Tolmin), Gojkovič (Ljubljana). ZAGORJE BANKA ZASAVJE: Kandžić 6 (0:2), Klepo 4 (0:2), Leban 16 (6:8), Rituper 8 (1:3), Subotič 7 (1:2), Primorac 14 (2:5), Bukva 7. KRKA TELEKOM: Anzulović 15 (2:4), Jevtović 6 (1:2), Dončić 2, Petrov 21 (8:9), Grum 10 (1:1), Drobnjak 12 (2:4), Courtney 3 (1:2), Ščekić 2.

Prosti meti: Zagorje Banka Zasavje 10:22, Krka Telekom 15:22. **Met za tri točke:** Zagorje Banka Zasavje 4:12 (Leban 2, Rituper, Bukva), Krka Telekom 6:21 (Petrov 3, Grum, Anzulović, Jevtović). **Osebne napake:** Zagorje Banka Zasavje 26, Krka Telekom 24.

Ostali izidi - Rogla Zreče : Loka kava 102:84, Helios Domžale : Kemoplast Alpos 102:81, Triglav : Kraški zidar 76:71, Savinjski Hopsi : Union Olimpija 72:91, Geoplin Slovan : Pivovarna Laško 96:77.

1. Krka Telekom	14	14	0	1213:1002	28
2. Union Olimpija	14	13	1	1297: 934	27
3. Geoplin Slovan	14	10	4	1158:1041	24
4. Pivovarna Laško	14	9	5	1249:1141	23
5. Kraški zidar	14	8	6	1080:1126	22
6. Rogla	14	6	8	1155:1189	20
7. Savinjski Hopsi	14	5	9	1143:1261	19
8. Triglav	14	5	9	1054:1124	19
9. Helios	14	4	10	1111:1191	18
10. Kemoplast Alpos	14	4	10	1233:1275	18
11. Zagorje Banka Zasavje	14	3	11	1087:1257	17
12. Loka kava	14	3	11	1070:1263	17

Topliški atleti zdaj Novolesovi

Atletska sekcija Dolenjske Toplice je dobila glavnega pokrovitelja - Lani 11 naslovov državnih prvakov - Poškodba preprečila nastop na olimpijskih igrah

DOLENJSKE TOPLICE - Podpis pokroviteljske pogodbe z Novolesom je za atlete iz Dolenjskih Toplic pomemben dogodek, zadnji delovni dan v drugem tisočletju pa so na redni letni skupščini športnega društva Dolenjske Toplice, v okviru katerega deluje atletska sekcija, sprejeli tudi sklep, da bodo topliški atleti v letu 2001 nastopali pod imenom atletska sekcija Novoles.

Zaradi omejenih možnosti za vadbo so se v Dolenjskih Toplicah že pred leti odločili, da se bodo posvetili predvsem skokom in tekom na kratke proge, največ uspehov pa so v preteklosti dosegli v troskoku, v katerem je dolgo časa kraljeval sedanji trener topliških atletov Milan Šimunič. Ko se je nekdanji slovenski prvak, rekorder in reprezentant tekmovalno upokojil, je imel že kopico naslednikov, med katerimi sta tudi hči Nina in sin Boštjan.

Lani so topliški atleti osvojili 11 naslovov državnih prvakov, na državnih prvenstvih pa skupaj kar 34 medalj. Osem članov atletske sekcije je nastopilo v dresu državne reprezentance. Žal se je sredi sezone ponovno poškodoval najboljši tekmovalec sekcije Boštjan Šimunič, ki je bil na dobri poti, da kot prvi Topličan nastopi na olimpijskih igrah.

Tekmovalnih ciljev Novolesovim atletom ne manjka, med njimi so tudi nastopi na evropskih prvenstvih. Člani društva, ki ima tudi svojo rekreativno sekcijo, vodi jo Franci Papež, bodo tudi letos 17. junija družno pripravili tradicionalni skakalni miting, na katerem želijo videti vse najboljše slovenske skakalce in katero izmed evropskih atletskih zvezd. Miting je vedno tudi dobra priložnost, da svojim pokroviteljem pokažejo, kaj delajo. Poleg Novolesa klubu stoji ob strani še 62 podjetij in posameznikov, brez katerih bi bilo delo društva nemogoče.

Marjan Kastelic najboljši čez celo leto

Novoletni turnir Robertu Rudmanu

NOVO MESTO - Novomeški šahovski klub je lani pripravil 12 mesečnih hitropoteznih turnirjev, na katerih je sodelovalo 52 igralcev iz Dolenjske in Bele krajine, v skupnem vrstnem redu pa je po pričakovanju zmagal najboljši novomeški šahist Marjan Kastelic. Na zadnjem tekmovanju v letu tradicionalnem novoletnem hitropoteznem turnirju je sodelovalo kar 36 šahistov. Ob priložnostni zakuski so na kratko pregledali delo v iztekajočem se letu, nato pa so odigrali 13 krogov po švicarskem sistemu. Po izenačenih in napetih bojih je tokrat zmago slavil Robet Rudman.

Vrstni red novoletnega turnirja: 1. Robert Rudman 10,5, 2. Marjan Kastelic 10,5, 3. Jure Zorko 9, 4. Emil Luzar 8,5, 5. Vojko Srebrnič 8 itd.

Končni skupni vrstni red 12 mesečnih turnirjev: 1. Marjan Kastelic 780, 2. Robert Rudman 640, 3. Emil Luzar 495, 4. Jože Pucelj 455, 5. Bojan Jerančič 363 itd.

Šahovsko društvo Novo mesto bo tudi letos pripravilo vrsto turnirjev v hitropoteznem in pospešenem šahu. Prvi turnir v pospešenem šahu so odigrali že v torek, 9. januarja.

Krčana z gofom do zmage na Lošinju

KRŠKO - Krška potapljača Robert Podgoršek in Jani Longo sta zmagovalca znamenitega novoletnega pokala v podvodnem ribolovu na Malem Lošinju. Tekmovanje, ki je dolga leta veljalo tudi za evropski pokal, so Lošinjčani pripravili že štiridesetič. Zmago sta si Krčana priborila z 2700 g težkim gofom, ki ga je ujel Robert, to pa je bila tudi najkvalitetnejša ulovljena riba na tekmovanju. Drugo mesto sta zasedla domačina iz Nerezin Gulam in Gospić, tretje pa člana prve ekipe Rovinja brata Cafolla. Drugi najboljši izid med slovenskimi podvodnimi ribiči sta s 15. mestom dosegla Blejca Škofič in Ukmar, druga krška ekipa Gerjevič in Kiss pa je zasedla 22. mesto.

Avtokleparstvo Štukelj prvak Bele krajine

ČRNOMELJ - Med božični prazniki je Športna zveza Črnomelj v športni dvorani srednje šole v Črnomlju pripravila belokranjsko prvenstvo v malem nogometu. Nastopilo je 24 moštev, za katere je ves čas turnirja navijalo precej belokranjskih ljubiteljev nogometa, samo finalne boje pa si je ogledalo 400 gledalcev. Najprej so moštva igrala v skupinah, prvouvrščeni pa so se uvrstili v finalni del na izpadanje. V polfinalu je Bistro Medved z 2:1 ugnal Orel Gopi, Avtokleparstvo Štukelj pa je z enakim izidom premagalo Krone Market. V velikem finalu je Avtokleparstvo Štukelj premagalo Bistro Medved in tako osvojilo naslov belokranjskih prvakov, tretje mesto pa je pripadlo Orlu Gopiju. Najboljši igralec prvenstva je bil Matej Pezdirc (Avtokleparstvo Štukelj).

Spremembe pri Trebanjcih

TREBNJE - V trebanjskem rokometnem klubu Trimo so se, nezadovoljni nad jesenskim izkupičkom, odločili za nekatere spremembe v prvem moštvu. Moštvo je že okrepil Srđan Veselinović, Pivovarna Laško je Trebanjcem posodila Davida Kovača, Trimu pa naj bi se priključil tudi makedonski reprezentant Rade Stojanović. Pod vodstvom trenerja Miša Toplaka se bo moštvo Trima na nadaljevanje sezone pripravljalo v Dolu in Izoli. Odigrali bodo tudi nekaj pripravljalnih tekem, med drugim predvidoma s člansko in mladinsko reprezentanco Slovenije, Izolo in Koprom.

Novoletni in društveni turnir

STARI TRG OB KOLPI - Tretjega novoletnega turnirja v namiznem tenisu v Starem trgu ob Kolpi se je udeležilo 24 igralcev iz Bele krajine, Novega mesta in Kočevja. Pri dvojicah je bil najboljši par Vidmar-Mlakar iz Kočevja, drugo mesto sta osvojila Novomeščana Špringer in Vidic, tretje pa Stanešič in Kure iz Črnomlja. Med posamezniki je bil najboljši Gregor Vidmar iz Kočevja, drugi je bil Zvone Stanešič iz Vinice, tretji Tone Špringer iz Novega mesta in četrti Drago Badovinac iz Brezovice pri Metliki. Pred tem so pripravili tudi društveni turnir športnega društva Kolpa za lovoriko najboljši Poljanec. Po pričakovanjih je bil najboljši Jurij Kure iz Dolenjih Radenc, drugi je bil Martin Lindič iz Srednjih Radenc, tretji Uroš Kobe iz Starega trga in četrti Roman Horvat iz Laz pri Predgradu. (M. L.)

Na Šmarno goro

NOVO MESTO - Planinska skupina Krka bo v soboto, 20. januarja, pripravila planinski izlet na priljubljeno izletniško točko Ljubljančanov, 669 visoko Šmarno goro. Udeleženci se bodo iz Novega mesta ob 7.30 odpeljali z vlakom s kandijske železniške postaje, kjer se bodo zbrali ob 7.10. Cena izleta je 1.500 tolarjev za člane Trim kluba Krka in 2200 za druge udeležence. Prijave zbirajo na oddelku za oddih in rekreacijo v Krki (tel.: 07 331 25 37) do četrtka, 18. januarja.

Šport doma tudi ob Kolpi

Športno društvo Kolpa iz Starega trga prvo leto obstoja uspešno v raftingu in namiznem tenisu

STARI TRG OB KOLPI - Prvo leto delovanja športnega društva Kolpa iz Starega trga je bilo uspešno. V društvu, ki deluje na območju reke Kolpe organizirajo programe rekreacije športa za vse, ki se odvijajo v telovadnici OŠ Stari trg in v naravi. Člani društva tekmujejo v raftingu in namiznem tenisu. Preteklo sezono je ekipa Rafting team Kolpa pri članih na državnem prvenstvu zasedla 11. mesto, na tekmovanjih v spustu na reki Kolpi pa je na prvomajski prireditvi zasedla 3. mesto, na septembrskem spustu pa je zmagala. Dečki in deklice so bili še uspešni tudi na področnem prvenstvu Dolenjske v raftingu, kjer so osvojili drugo mesto, na državnem prvenstvu za te kategorije pa so zasedli 4. mesto. Na OŠ Stari trg deluje tudi prvi in edini rafting krožek v Sloveniji. V zimskem času imajo suhe treninge v telovadnici, ko pa bo vreme dopuščalo, bodo trenirali na reki Kolpi.

V namiznem tenisu člani športnega društva Kolpa tekmujejo v Belokranjski namiznoteniški ligi, kjer so zasedli 4. mesto. Lani so organizirali turnirje v namiznem tenisu v počastitev občinskega praznika občine Črnomelj, v počastitev krajevnega praznika krajevne skupnosti Stari trg in v počastitev 180-letnice šolstva v Poljanski dolini, turnir za lovoriko najboljši Poljanec in turnir ob dneva samostojnosti. Ker doživlja namizni tenis v Beli krajini pravi preporod, se ekipa namiznoteniške sekcije ŠD Kolpa že pospešeno pripravlja na kvalifikacije za igranje v III. slovenski ligi.

M. LINDIČ

Tekmovanje v Štukljev spomin

KRŠKO - Gimnastično društvo Rain Krško bo v soboto, 13. januarja, ob 10. uri v telovadnici osnovne šole Jurija Dalmatina v Krškem pripravilo drugi novoletni ženski gimnastični pozivni turnir v spomin na olimpionika Leona Štuklja. Med sabo se bodo pomerile telovadke društev Partizan Studenci Maribor, Tabor Ljubljana in Rain Krško. Gre za troboj treh najboljših ekip med deklicami in kadetinjami tako imenovanega B-programa Gimnastične zveze Slovenije.

Za obstanek potrebujejo tri zmage

Kočevske rokometašice jeseni osvojile le dve točki - Kljub temu upajo na obstanek v prvi ligi - Ekipo pestijo poškodbe in dolgovi - Okrepitev iz Ljubljane

KOČEVJE - Rokometašice Gramiza iz Kočevja čaka negotovo nadaljevanje prvenstva v prvi državni rokometni ligi. V jesenskem delu so osvojile vsega dve točki, tako da se jim v spomladanskem delu obeta krčevit boj za obstanek v prvi ligi, v kateri nastopajo že vse od osamosvojitve. Trener Kočevk Ciril Andoljšek upa, da bodo njegove varovanke lahko osvojile še šest točk, saj naj bi osem točk zadostovalo, da ostanejo v družbi najboljših.

Po končani jesenski sezoni dekleta niso počivala. Do novega leta so trenirala v nekoliko okrnjeni postavi, zdaj pa se treningov udeležujejo vse članice ekipe. V ekipi tudi v prihodnje ne bo Kristine Mihič in Nine Kersnič, ki že dalj časa mirujeta zaradi poškodbe kolena, najverjetneje pa v ekipi ne bo niti obetavne Ane Starc, ki si je poškodovala gleženj. V prestopnem roku je Gramiz okrepila vratarka iz Ljubljane Sandra Milivojevič, ki je blestela na prijateljski tekmi proti Škocjanu.

"Za nas bo zelo pomembna druga tekma proti Velenju v Ribnici 20. januarja. Menda imajo Velenjčanke velike težave pri sestavi ekipe, a se s tem ne obremenjujem. Tudi lani smo na nekaterih tekmah preveč skrbeli za nasprotnice, kar se nam je maščevalo," pravi trener Ciril Andoljšek. Dušana Zamido, člana uprave kluba, bolj skrbi pomanjkanje denarja. Klub dolguje poldrugi milijon tolarjev, med upniki pa je tudi Rokometna zveze Slovenije, saj ji Kočevke, tako kot skoraj vse ekipe prve lige razen Krima niso plačale takse in drugih pristojbin. Dolžne so tudi prevoznikom, trgovinam s športno opremo ter Športni zvezi Ribnica za uporabo dvorane. Zamida pravi, da so pokrovitelji že obljubili, da bodo vsaj ublažili gmotne razmere, denarja za igralke pa ne bo.

Dušan Zamida

M. G.

SIMON SE JE VRNIL - Simon Petrov se je po poškodbi kolena na čelo moštva Krke Telekoma vrnil v pravem trenutku. Kljub temu, da so ga košarkarji Zagorja prijeli precej na trdo, takole je nad njim naredil prekršek Rituper, je kapetan novomeškega moštav v 21 minutah igre dosegel prav toliko točk. (Foto: M. Klinc)

V Zagorju tokrat ni šlo zlahka

Košarkarji Krke Telekoma so se morali pošteno potruditi, da so v 14. krogu premagali predzadnjeuvrščeno Zagorje - Vrnil se je Simon Petrov, ki spet zadeva

NOVO MESTO - Tekma s predzadnjeuvrščenim moštvom lige Kolinska Zagorjem Banko Zasavjem bi morala biti za državne prvake in v letošnji sezoni še edino neporaženo moštvo bolj formalnost, a košarkarji Krke Telekoma so imeli v soboto kar precej dela, tako da so šele v zadnjih minutah strli odpor žilavih Zagorjanov. Dvoboj z najuspešnejšim moštvom lige je za vsako moštvo velik izziv, krkaši pa se utrujeni od nenehnega potovanja in nastopanja v suproligi ne morejo na vsaki tekmi pokazati tega kar zmorejo.

Tako so Novomeški košarkarji v Zagorju na začetku domačinom prepustili pobudo, kar so izjemno motivirani Zagorjani izkoristili in hitro povedli. Še preden je Krka Telekom dosegla prvi koš, si je v tretji minuti Benett Davison poškodoval gleženj, prvi točki pa so Novomeščani dosegli šele minuto kasneje. Zagorjani so v prvi četrtini povedli s 14:7, potem pa so Novomeščani z delnim izidom 8:0 v 13. minuti prvič povedli. Vendar se domačini niso predali, ampak znova povedli kar za 10 točk, kar pa ni bilo dovolj, da Novomeščani do polčasa ne bi izenačili. Tudi v drugem polčasu je bila tekma izenačena, v novomeškem moštvu pa je po daljši odsotnosti zaradi poškodbe kolena spet zaigral kapetan Simon Petrov, ki se mu prisilni počitek ni poznal, saj je spet zadeval kot za stavo. Zagorjanom je v zadnji četrtini še enkrat uspelo ogroziti zmago favoritov, a so bili v odločilnih trenutkih nespretni, tako da je Krka Telekom na koncu brez težav vknjižila novo zmago.

V soboto novomeške košarkarje čaka tekma v Škofji Loki, sladili pa bosta tekmi z lani drugim in tretjim moštvom v državi Pivovarno Laško, ki jo je za novo leto okrepil nekdanji košarkar Krke in Krškega Hrvat Ivo Nakić, na domačem igrišču, in Unionom Olimpijo v Ljubljani.

Povše zbral največ točk

SEVNICA - V sevniškem šahovskem klubu Milan Majcen ob koncu leta po posebnem pravilniku izberejo najboljšega šahista kluba. Točkujejo izide šahistov, ki so nastopili na vsaj 10 turnirjih in pri tem upoštevajo uvrstitev šahista na posameznem tekmovanju in moč ter raven turnirjev, na katerih so nastopili, in še vrsto drugih dejavnikov. Največ točk je zbral mojstrski kandidat Martin Povše, ki je lani nastopil na 22 turnirjih. Na lestvico je uvrščenih 25 sevniških šahistov, manj kot 10 turnirjev pa je igralo še nadaljnjih 15 šahistov. Vrstni red: 1. Martin Povše 1073, 2. Zvonko Mesojedec 766, 3. Toni Kranjec 627, 4. Andrej Grilc 624, 5. Bojan Kuzmič 515 itd. (J. B.)

Za začetek Ivan Gmajner

SEVNICA - Na januarskem turnirju za odprto prvenstvo Sevnice v pospešenem šahu je nastopilo 17 igralcev. Zmagal je prvokategornik Ivan Gmajner iz šahovskega kluba Milan Majcen iz Sevnice, ki je v sedmih partijah šestkrat zmagal in izgubil samo en dvoboj. Vrstni red: 1. Ivan Gmajner 6, 2. Milan Mitrovič 5, 3. Franc Derstvenšek 5, 4. Predrag Lazič 4,5, 5. Janez Blas (vsi Milan Majcen Sevnica) 4,5 itd. (J. B.)

Kegljaška reprezentanca v Novem mestu

NOVO MESTO - V soboto, 13. januarja, se bodo kegljavke Trebnjega ob 11. uri na kegljišču Dolenjskega lista v Novem mestu ob 30-letnici kluba pomerile s slovensko žensko reprezentanco, ki je na lanskem svetovnem prvenstvu osvojila srebrno medaljo.

Franc Zadravec

Potapljaška sezona se bo začela v Krki

NOVO MESTO - Skoraj 20 let je že tega, kar so potapljači Kluba za podvodne aktivnosti Novo mesto proslavili prihod novega leta z novoletnim potopom. Na Otočcu je bilo tedaj 1. januarja precej snega, zato je bil dogodek zanimiv tudi za novic lačne novinarje Televizije Slovenija, ki je poročilo o novoletnem potopu objavila v osrednjem dnevniku. Čeprav so novomeški potapljači v naslednjih letih novoletni potop v reko Krko počasi prestavljali proti sredini januarja, se je tradicija ohranila, ime je ostalo, novoletni potop pa velja za uradno otvoritev sezone tudi v okviru Slovenske potapljaške zveze. Letos bodo slovenski potapljači uradno odprli sezono v soboto, 13. januarja, med 11. in 12. uro, ko se bodo potopili v reko Krko pred prenovljenimi klubskimi prostori na Loki v Novem mestu.

Med najboljšimi tudi Dolenjci, Posavci in Belokranjci

Proglasili najboljše strelce v državi

Strelska zveza Slovenije je razglasila najboljše strelce za leto 2000 po kategorijah v vseh strelskih disciplinah. Zlato plaketo sta prejela olimpijski zmagovalec Rajmond Debevec in paraolimpijec Franci Pintar. Med dobitniki bronastih plaket za uspehe v streljanju s puško šibrenico in zračno puško pa so tudi društva in posamezniki iz Dolenjske, Posavja in Bele krajine.

Strelsko društvo Rudar Globoko in strelska družina Leskovec sta prejeli bronasti plaketi za dosežena državna rekorda v dvojnem trapu za člane, oziroma za državni rekord za mlajše mladince z zračno puško. Srebrni plaketi za dolgoletno delo sta prejela Jože Arh iz Leskovca in Tomislav Stonič iz strelskega društva Semič. Anton Ajster in Rudolf Mlinarič sta prejela bronasti plaketi za dosežena državna rekorda v skeetu, Matija Mlinarič za državni rekord za mlajše mladince, Jani Šekoranja za dosežena dva mladinska državna rekorda in Marko Slemenšek za dosežene štiri državne rekorde, od katerih sta se dva upoštevala celo za člansko konkurenco.

Sevničan Marko Slemenšek je bi proglašen za najboljšega med mlajšimi mladinci. Strelsko društvo Rudar Globoko je proglašeno kot društvo z največjim napredkom v letu 2000.

M. S.

NOGOMET TUDI ŽENSKI ŠPORT - Da nogomet ni le domena močnejšega spola, ampak ga lahko igrajo tudi dekleta, so slovenske in hrvaške nogometašice dokazale na turnirju v Novem mestu. Če za moškimi kolegi zaostajajo po tehničnem znanju in moči, tega ne bi mogli rekli za bojevitost. Med najbolj vnetimi je bila tudi mladinska reprezentantka iz Novega mesta Jasmina Mlakar.(Foto: M. Klinc)

Žogo brcajo tudi naša dekleta

Ženski nogomet prodira tudi k nam - Pokal Intel servisa osvojile Škale - Novomeščanke, ki imajo v svojih vrstah tri reprezentantke, nastopile z dvema ekipama

NOVO MESTO - Ženski nogomet je prišel v Novo mesto pred tremi leti, v tem času pa se je ta sicer med moškimi najbolj priljubljena športna zvrst na svetu, tudi med dekleti zelo razširila tudi pri nas. Dokaz za to je tudi zdaj že tradicionalni ženski nogometni turnir za pokal Intel servisa, ki ga je v soboto že tretjič zapored pripravil novomeški ženski nogometni klub Radio Krka. Nastopilo je 14 ekip iz Slovenije in Hrvaške, tako da je to najmočnejši ženski turnir pri nas in najverjetneje tudi v tem delu Evrope.

Kakovostni vrh slovenskega ženskega nogometa tvorijo tri ekipe, ki so si razdelile prva mesta tudi na turnirju v Novem mestu. Tako kot predlani so pokal Intel servisa osvojile Velenjčanjke (Škale), drugo mesto je pripadlo ljubljanskim Jaršam, tretje mesto pa je zasedla lanska zmagovalka Ilirija, ki se je tokrat s Škalami srečala že v polfinalu. Najbolje uvrščena hrvaška ekipa je bila Velika Gorica na četrtem mestu. Novomeščanke so na turnirju nastopile z dvema ekipama. Radio Krka je osvojila sedmo, Foto Life pa osmo mesto.

Že v teh treh letih se je kakovostna raven ženskega nogometa opazno izboljšala, saj večina klubov načrtno dela z mladimi nogometašicami, izjema pa ni niti novomeški klub, ki ima najmlajšo ekipo v slovenski prvi ligi, Novomeščanke Irena Čegovnik, Jasmina Mlakar in Jasmina Medle pa igrajo tudi v slovenski mladinski reprezentanci, ki nastopa v kvalifikacijah za evropsko mladinsko prvenstvo. Čeprav se naše mladinke niso uvrstile na prvenstvo, je pomembno, da so prisotne na evropski ženski nogometni sceni, na pripravah in na tekmah pa se dekleta tudi veliko naučijo. Slovenske nogometašice se za zdaj ne morejo primerjati z najboljšimi na svetu, saj ima v mnogih državah ženski nogomet precej daljšo tradicijo kot v Sloveniji.

V Evropi je ženski nogomet najbolj razvit na Norveškem, od koder prihajajo tudi zmagovalke olimpijskega turnirja v Sydneyju, v Nemčiji in na Švedskem, v svetovnem merilu pa poleg omenjenih evropskih držav prednjačijo Združene države Amerike, Brazilija, Kitajska, Nigerija in Avstralija. Če kdo v Avstraliji ni vedel, da obstaja ženski nogomet, je to zvedel po oglaševalni akciji, s katero so avstralske nogometašice opozorjale nase in zbirale denar za priprave na olimpijski nastop. Izdale so namreč koledar s svojimi golimi fotografijami, s katerimi so svetu pokazale, da nogometašice niso možače, za kakršne so jih imeli nasprotniki ženskega nogometa, ampak zelo čedna dekleta, ki bi si denar brez težav služila tudi kot manekenke.

Že vse od ustanovitve je na čelu ženskega nogometnega kluba Radio Krka novomeška podžupanja Martina Vrhovnik, trener ekipe pa Franc Zadravec, medtem ko velik del organizacijskega dela v klubu opravi direktor kluba Zdenko Ivančič. Pokrovitelj turnirja je bil s svojim podjetjem Intel servis nekdanji prvi mož ženskega rokometa v Novem mestu Janez Štrukelj. Ko je on vodil novomeške rokometašice, ki so tedaj igrale celo v jugoslovanski drugi zvezni ligi, so na treningih velikokrat igrale tudi nogomet.

I. V.

• Novomeške nogometašice igrajo v 1. ženski ligi in so po jesenskem delu na šestem mestu, po besedah trenerja Franca Zadravca pa se bodo spomladi skušale uvrstiti še kakšno mesto višje. Poleg tega so se nogometašice Radia Krke jeseni uvrstile v polfinale pokala Slovenije, kjer se bodo pomerile z eno izmed naslednjih treh ekip: Ilirijo, Škalami ali Pohorjem. V klub vabijo tudi novinke. Dekleta, ki bi želela igrati nogomet, se novomeškim nogometašicam lahko pridružijo na treningih ob sredah ob 15.30 v športni dvorani Marof v Novem mestu.

Športni oddelek se je dobro obnesel

Na novomeški gimnaziji imajo športni oddelek v prvem in drugem letniku - Dobre izkušnje - Namen je uskladiti šolske obveznosti s športno vadbo - Razen športne vzgoje je program enak in enako zahteven kot na običajni gimnaziji

NOVO MESTO - Dolenjski športniki so na novomeški gimnaziji predlani jeseni prvič dobili možnost študija v posebej njim prilagojenem oddelku. Pri športnem oddelku ne gre za poseben program šolanja, saj je predmetnik enak predmetniku v drugih gimnazijskih oddelkih. Gre predvsem za to, da se dijakom - športnikom omogoči, da lažje uskladijo šolske obveznosti s športno vadbo. Po poldrugem letu izkušenj s športnim oddelkom na novomeški gimnaziji ugotavljajo, da je bila njihova odločitev pravilna.

18 dijakom, ki letošnje šolsko leto v športnem oddelku obiskujejo drugi letnik, se je lani jeseni pridružilo 24 dijakov druge generacije. Med dijaki sicer prevladujejo atleti, čeprav med njimi najdemo predstavnike skoraj vseh športnih zvrsti, ki so na našem območju bolj razširjene, od rokometa, košarke in nogometa do odbojke, plesa in tenisa.

Kot rečeno je bistvo športnega oddelka v usklajevanju šolskih obveznosti z vadbo in tekmovanji. Program je enako zahteven kot v običajnih oddelkih, s tem da se dijaki športnega oddelka z učitelji posebej dogovarjajo o posebnem režimu preverjanja znanja, če so v določenem času odsotni zaradi tekmovanj ali priprav. Tak način preverjanja znanja po eni strani zahteva povezovanje in usklajevanje med dijaki, učitelji, trenerji in starši, po drugi strani pa tudi neprimerno več samodiscipline pri učencih, ki morajo večkrat nadomeščati zaradi tekmovanj in priprav zamujene ure in snov predelati samostojno. Kljub vsemu športniki glede na dosedanje izkušnje po učnem uspehu ne zaostajajo za dijaki, ki se sicer ne ukvarjajo s športom.

Program šolanja v športnem oddelku gimnazije se od programa ostalih oddelkov razlikuje le v poudarku na športni vzgoji. Tako ima športni oddelek redno športno vzgojo na urniku trikrat na teden po dve uri. Le tako lahko profesorji športne vzgoje pouk organizirajo kot vadbene enote, med katerimi dijaki razvijajo splošne motorične sposobnosti in pridobivajo znanja iz drugih športnih panog. Marsikdaj je treba pri posameznih športnikih program šolske vadbe prilagoditi zaradi bližajočih se nastopov na tekmovanjih. Poleg redne športne vzgoje se v času srednjega šolanja dijaki športnega oddelka udeležijo več tedenskih programov tako imenovane šole v naravi, kamor na novomeški gimnaziji vključujejo tečaje plavanja in potapljanja na morju, tečaj smučanja, planinsko turo, taborjenje in čolnarjenje.

Poleg novomeške gimnazije imajo posebne športne oddelke tudi na gimnazijah v Ljubljani, Celju, Mariboru, Murski Soboti, Ptuju, Novi Gorici, Škofji Loki in Kopru. Poseben program šolanja v športnih oddelkih ni enoten, tako da se na vsaki gimnaziji glede na gmotne in organizacijske zmožnosti prilagajajo po svoje. Po besedah prof. Janeza Mohorčiča se je športni oddelek na novomeški gimnaziji dobro obnesel, dijaki praviloma nimajo težav z učenjem. V športu so pridobili delovne navade in se naučili postavljati dolgoročne cilje, športniki kolektivnih športnih panog pa se veliko lažje vklopijo v skupinsko delo. Tudi medsebojni odnosi med dijaki v letniku so zelo prijateljski in sproščeni, dijaki drug drugega spodbujajo in drug drugemu pomagajo. Zanimivo pa je, da večina dijakov želi šolanje nadaljevati na različnih fakultetah, ki nimajo neposredne povezave s športom. Prof. Mohorčič ugotavlja, da nekateri starši mladih športnikov zmotno menijo, da bo njihov otrok omejen pri vpisu na določene fakultete, če bo obiskoval športni oddelek gimnazije, kar seveda ne drži, saj je program in zahtevnostna stopnja pri vseh ostalih predmetih razen športne vzgoje povsem enaka kot v običajnih oddelkih gimnazije.

I. V.

ŠOLSKO LETO ZAČELI V VODI - Dijaki športnega oddelka novomeške gimnazije so šolsko leto začel s plavalnim in potapljaškim tečajem v Vrsarju, kjer so morali del časa posvetiti tudi matematiki, za kar je poskrbel njihov razrednik prof. Gregor Mohorčič. Na lastno željo in lastne stroške se jim je pridružil tudi tretji letnik naravoslovne gimnazije, ki se je v Krkinem počitniškem domu v Vrsarju poleg s plavanjem ukvarjal še s psihologijo in slovenščino. (Foto: I. V.)

OB MEDNARODNI RAZISKAVI

Vsako učenje ne daje znanja

Nedavno smo se bralci lahko seznanili z rezultati tretje mednarodne raziskave znanja matematike in naravoslovja med šolarji 38 držav. Slovenski učenci, stari 14 let, so v matematiki dosegli 11., pri naravoslovju pa 13. mesto. V medijih je takoj stekla polemika o tem, ali je ta dosežek zadovoljiv. Pred našimi šolarji so predvsem azijski - iz Singapura, Republike Koreje, Tajvana in Japonske, pa tudi učenci iz Belgije, Nizozemske, Madžarske in Slovaške. Ti v šoli in pri domačem delu preživijo dosti več časa kot naši učenci, ki so najmanj obremenjeni s šolskim in domačim delom. Po vsem tem bi lahko rekli, da so naši učenci uspešni, saj so za nami ostali njihovi sovrstniki iz Združenih držav Amerike, Ruske federacije... V primerjavi z dosežkoma iz prejšnjih dveh raziskav pa je moč zaznati nazadovanje.

Slovenska šola je z uvajanjem devetletke v prenovi predmetnika. Od slednje veliko pričakujemo vsi, vendar ne brez večjega truda vseh udeležencev izobraževalnega procesa. Vse prevečkrat potekajo razprave o preobremenjenosti in utrujenosti učencev in učiteljev. Vprašanje je, če vse to povzroča obravnavana snov ali nemir, ki ga šole čutijo od zunaj. Šolniki vemo, koliko razprav je potrebno, da se kakšna novost umesti v naš prostor. V dosežene rezultate nihče ne verjame, našo družbo pa razjedajo dvomi. Tu želim omeniti le spremenjeni način vpisa osmošolcev v srednjo šolo. Ali so bili testi zunanjega preverjanja res tako naporni, učenci pa pod takim stresom? Mislim, da ne. K sedanjemu rezultatu točk učnega uspeha, preverjanja in tekmovanj bi bilo potrebno dodati še faktor splošnih sposobnosti učenca. Menim, da je zadnji predlog ministra preveč subjektiven in bo v naše šolske vrste vnesel še več nemira.

Pomemben del uspešnega pouka je priprava učiteljev na pouk. Temu bi morali ravnatelji posvetiti več pozornosti. Učenčevo delo v šoli in doma bi moralo težiti h koristnim znanjem za življenje in ne le za oceno. Želja vseh nas je, da bi bili mladi uspešni, zato je potrebno v pouk vključevati več ustvarjalnega dela. Samo delo v šoli bi moralo biti nivojsko, prilagojeno željam in sposobnostim vsakega učenca. Rezultati TIMSS niso slabi, niso pa najboljši. Za boljše moramo poskrbeti vsi v Sloveniji.

JOŽE PEČNIK

Odgovori, popravki in mnenja

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom *"Odgovori, popravki in mnenja"*, vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Dolg iz KS Hinje

DL, št. 52, 28 decembra

V vašem časopisu št. 51 z dne 21. 12. 2000 in št. 52 z dne 28. 12. 2000 so bili v zvezi z dolgom nekdanje KS Hinje od Cestnega podjetja Novo mesto posredovani napačni podatki. V obeh primer vaš novinar B. Dušič Gornik oz. v članku z dne 28. 12. 2000 brez podpisa navaja številko 60 milijonov tolarjev.

KS Hinje se ni nikoli zadolžila za tako velik znesek, saj je glavnica bistveno manjša in znaša brez zamudnih obresti 16.707.664,00 tolarjev. Res pri tem niso upoštevane zakonite zamudne obresti, res pa je tudi, da je bila meseca oktobra 2000 sklenjena pogodba o izvensodni poravnavi, ki sta jo sklenila CP Novo mesto in predsednica nekdanje KS Hinje. V tej pogodbi je bilo dogovorjeno, da občina Žužemberk Cestnemu podjetju Novo mesto plača 30 milijonov tolarjev. Resnično nedopustno in politično neodgovorno je, da župan občine Žužemberk govori o enkrat višjem znesku dolga, kot je v resnici dogovorjeno s sklenjeno in podpisano izvensodno poravnavo. Prosimo, da navedeno objavite v vašem časopisu kot odgovor na neresnične navedbe župana občine Žužemberk gospoda Franca Škufce.

MARIJA BRECELJNIK,
nekdanja predsednica KS Hinje

Zakaj so kočevski Nemci ostali brez domovine?

DL št. 51, 21. decembra

V zvezi s člankom "Zakaj so kočevski Nemci ostali brez domovine?", objavljenem v DL št. 50, z dne 14. decembra, se je oglasil Avgust Gril. Kot predsednik Društva Kočevarjev staroselcev s sedežem v Občicah pri Dolenjskih Toplicah se je s svojimi stališči znašel med vrsticami v nasprotju z univ.prof. Johnom Tscinklom iz ZDA. Ta zastopa mnenje, da deluje društvo Kočevarjev staroselcev povezano z združenjem kočevarskih rojakov na avstrijskem Koroškem in drugje po svetu - proti Sloveniji. Njegove navedbe Avgust Gril zavrača in dodaja, "da uredništvo očitno pri ameriških društvih tudi ni nič preverjalo, sicer bi vedelo, da Lampeter z dogajanji v Avstriji in Ameriki nima nobene zveze, saj je bil v ruski okupacijski coni in potem v NDR..." Profesor iz ZDA je namreč doslej večkrat poudaril, da so vključeni v krog Gottscheer Landsmannschafta v Avstriji in Nemčiji tudi bivši nacisti, neke vrste podaljšana roka tega pa je v Sloveniji Društvo Kočevarjev staroselcev iz Občic pri Dolenjskih Toplicah.

Iz gradiva, ki ga hranimo v redakciji, je razvidno, da se je prof. Wilhelm Lampeter iz Leipziga pojavil med svojimi kočevarskimi rojaki, ko je padla železna zavesa. Nato ga 17. in 18. septembra 1994 najdemo med rojaki na kulturnih dnevih Gottscheer Landsmannschafta, in sicer v vlogi kulturnega referenta. Med pomembnim zastopstvom je tudi Richard Lackner, vodja kulturnih referentov. Ob njem sta kasnejša žena Maria Kundegraber in nekdanji urednik v Gottscheer Zeitung Ludwig Kren. Slednjima je Slovenija na široko odprla vrata za njuna znanstvena raziskovanja.

Leta 1939 sta bila Lampeter in Lackner na Kočevskem med vodji t.i. "Volksdeutsche Mannschaft". Pravzaprav je bil vodja moštva Wilhelm Lampeter, med njegovim služenjem vojaškega roka v jugoslovanski vojski pa ga je nadomestoval mladinski vodja Richard Lackner. Dve leti kasneje so že nosili germansko runo, ki pomeni "Boden",t.j. zemljo, posest. Imeli so posebne prepustnice in nosili zastave s ključastim križem ter orožje.

Italijani, ki so po dveh letih zasedli Kočevsko, niso dovolili, da bi kočevski Nemci nosili orožje. Pri Richardu Lacknerju ga je iskal kar štiriindvajsetčlanski oddelek, aretirali so tudi vodjo krajevne skupine Kulturbunda v Kočevski Reki Rudolfa Höglerja in mladinskega vodjo Michitscha iz Gotenice (glej: Tone Ferenc: Nacistična raznarodovalna politika v Sloveniji v letih 1941-1945, str.567, 578, 579).

Nekateri še živeči člani nekdanjih nacističnih moštev, zbranih danes v okviru Gottscher Landsmannschaft, so si na stara leta zadali izreden projekt: Slowenien. Na posebnih kulturnih dnevih med 22. in 24. aprilom 1995 v Münchnu so se s projektom Slowenien ukvarjali: dr. Wilhelm Lampeter, Ludwig Kren, dr.Herbert Krauland, Leopold Mausser, Ernest Stalzer, Erika in Erwin Meditz ter predstavnik društva Kočevarjev staroselcev inž. Avgust Gril. Rojaki so si zadali nalogo, da ga bodo odslej podpirali v okviru možnosti. Osrednji referat za omenjeno srečanje pa je pripravil Ludwig Kren z naslovom: Sklepi AVNOJ-a. Dr. Lampeter je sodeloval v razpravi in dodal, da mora brezpravje v zvezi s tem za Slovence tako pomembnim dokumentom biti odpravljeno. Del avstrijske diplomacije se je začel strinjati z nekdanjim SS Sturmführerjem in člani nekdanje Hitlerjugend.

Te in podobne povezave je opazil univ. prof. John Tschinkel. Ko je obelodanil dejstva, so nanj letele grožnje. Tudi v ZDA. Po obiskih v Sloveniji so tamkajšnje organizacije kočevskih Nemcev začele zbirati denar za kočevarski društvi. Lani je padla pod vpliv in postala članica krovne organizacije kočevarskih združenj Gottscheer Arbeitsgemeinschafta v Avstriji tudi ameriška GHGA (Združenje za negovanje kočevarske dediščine in genealogijo). Zato je Tschinkel spomnil predsednico GHGA Elisabeth Nick: *Zavedate se torej, da je vodstvo Gottscheer Arbeitsgemeinschaft vzelo v zavetje nekdanje kočevarske nacistične vodje Volksgruppenleitung, ki so leta 1941 s svojo zbiralno politiko izsilili preselitev, s čimer so prodali našo kočevarsko dediščino Hitlerju. Tako se je naša edinstvenost vključno z jezikom popolnoma izgubila, kočevski Nemci pa so kot etnična skupina izginili s tretjim Reichom. Vse to je popisano v knjigi dr. Frensinga z naslovom "Preselitev kočevskih Nemcev". V naselitvenem območju, od koder je bilo izgnano 37.000 Slovencev, da bi našli prostor za nas, so mi kot 11-letnemu šolarčku prepovedali, da bi se imenoval Kočevar ali da bi govoril kočevaršćino."* Kočevskim Nemcem po preselitvi v Posavje in Obsotelje, kot vemo, Hitler ni priznal njihove jezikovne posebnosti. Morali so govoriti nemško, čeravno mnogi niso znali tega jezika.

Prof. John Tschinkel je še opozoril organizacijo GHGA, da se je nevarno priključila Gottscheer Arbeitsgemeinschaft, politični organizaciji iz Celovca, ki izvaja pritisk na drugo državo - Slovenijo.

O omenjenih pritiskih je avgusta lani obvestil tudi dr. Jörga Haiderja. Koroški deželni glavar je odgovoril, da je dejavnost kulturnega doma v Občicah dokaz, da ni "konca Kočevarjev kot etnične skupine". Tako se je namreč imenovala knjižica, s katero je prof. Tschinkel želel dokazati, zakaj so kočevski Nemci ostali brez domovine. Haider je v odgovoru na Tschinklovo pismo ironično dodal: *"Morda je tudi Vam, zelo spoštovani gospod univ. prof., mogoče apelirati na pristojne politike v Ljubljani, da bi storili vsaj prvi korak v smeri priznanja staroavstrijske manjšine v Sloveniji."*

Ker so kočevski Nemci v Sloveniji maloštevilni, se pritisk zdaj širi na tiste, ki so imeli kdaj v rodu kočevske Nemce. Vedoč ali ne vedoč za ta dejstva, so se mnogi iz mešanih zakonov pa tudi Slovenci vpisali v društvo Kočevarjev staroselcev in Slovensko - kočevarsko društvo Peter Kosler.

Uredništvo Dolenjskega lista

Kdo si zatiska oči v topliški dolini

S svojim prispevkom bi morda bolj uspel v kakšnem drugem časopisu, a mi poreklo in vest narekujeta, da je prav, če stvari urejamo v domačem okolju.

Spomladi bo minilo eno leto, odkar je na stavbi Društva Kočevarjev staroselcev v Občicah zaplapolala nemška zastava. Vse je bilo v pričakovanju obiska nemškega konzula in še nekaterih predstavnikov s tega področja. Lokalne oblasti iz Dolenjskih Toplic so dvignile vik in krik in, kar je najbolj boleče: med samim obiskom so policisti sneli zastavo ter tako izrazili veliko politično in kulturno nestrpnost. Poznejša razčiščevanja so prinesla drugo miselnost, ki pa nam ni bila v prid. Povedati moram, da sem kot Slovenec tudi sam član tega društva, kar še potrjuje odprtost in dostop vsem ostalim. Društvo ima namen ohranjati kulturno dediščino, ne pa kaj drugega, kot namigujejo nekateri. V prejšnjem sklicu sem bil tudi član sveta KS Dolenjskih Toplic, zato me takšna dogajanja še posebej pritegnejo.

Takoj po dogodku je bila sklicana izredna seja občinskega sveta, kateri sem z dovoljenjem prisostvoval tudi sam. Še danes mi ni jasno, ali je bilo naključje ali pa vse vnaprej dogovorjeno, da svet ni bil sklepčen. Močno prisotna pa je bila tudi tako imenovana "sedma sila". Po manjši zamudi predstavnika Kočevarjev staroselcev, g. Grila, se je seja sprevrgla v tiskovno konferenco. Prisotni so bili tudi uniformirani predstavniki topliške in novomeške policije. Pritisk na g. Grila je bil dokaj evforičen in je spominjal na svinčene čase naše zgodovine.

Vse skupaj naj bo uvod v neka druga čudna dogajanja. Taisti zagreteži se zelo malo zmenijo za nekaj, kar bi potrebovalo več medijske pozornosti pa tudi sankcij. Pred dobrim mesecem dni so se na še vedno nedograjeni mrliški vežici pojavili napisi v cirilici: "Jebem vam slovenačku mater. To je Srbija," itd. V roku desetih dni so to nekako uspeli pobeliti, ob pokopališču pa se na obcestni škarpi še bohoti napis "To je Srbija" z njihovim emblemom. To gledajo turisti in mimoidoči. Mislim, da nam to ni v ponos, temveč v sramoto in globok razmislek, kaj nam še sledi. Ali še živimo v Sloveniji ali pa smo spet v objemu Beograda?

Vse, ki ste bili tako navdušeni nad snemanjem zastave, sprašujem, zakaj si ob tem neokusnem pisanju oz. packanju zatiskate oči.

ANTON ŠKUFCA
Obrh 17

OB NEKEM ZAPISU

Tudi mene je učila "Saječka"

V sobotni prilogi Dela (16. december 2000) piše novinar Dušan Jovanović v prispevku z naslovom "Francoski krožek", da je bil pred kratkim v Francoskem inštitutu v Ljubljani sprejem v čast Marije Saje, znamenite profesorice francoščine, ki je praznovala svojo 90-letnico življenja in da so se ji prišli množično poklonit njeni bivši dijaki, tudi on, Jovanović, in da so se udeleženci radovedno ogledovali in spraševali: "A je tebe tudi Saječka učila?"

Žal Jovanović o priljubljeni in znameniti profesorici ne pove ne kje je bila rojena in ne kje je poučevala, vendar sem kljub temu prepričan, da je poučevala tudi mene v šolskem letu 1945/46 v prvem razredu takratne novomeške gimnazije, vendar me ni učila francoščine, ampak slovenščino. Že naslednje leto je odšla neznano kam, nekateri so mi dejali, da je odšla poučevat v Črnomelj, vendar tega nisem nikoli preverjal. Nanjo kot človeka sem bolj ali manj pozabil, nikoli pa ne nanjo kot odlično učiteljico. Še danes rad povem, da me je slovenščino - kolikor je znam - naučila ona, Marija Saje, in to v kratkem letu dni, čeprav so me kasneje poučevali še znameniti slavisti, med drugim Niko Kuret (ki je v Novem mestu nasledil Marijo Saje, kasneje pa me je v srednji šoli v Ljubljani poučeval francoščino, se pravi priljubljeni predmet Marije Saje) in pisateljica Nada Matičič, ki nas je naučila razumevati tudi druge umetnosti.

V tistem prvem povojnem letu smo bili vsi precej revni. Marije Saje se spomnim kot profesorice, ki je prihajala poučevat v krilu, narejenem iz stare vojaške odeje. Taka krila takrat niso bila posebnost, saj jih je nosilo kar precej deklet in žena, tudi moja sestra, ker je bilo težko dobiti blago. Tudi pričesko je imela preprosto, a kljub vsemu je bila lepo urejena.

Dolžan pa sem pojasnilo, zakaj sem prepričan, da gre v Jovanovićevem zapisu res za "mojo Saječko". Slovenščino nas je učila tako, da si si moral zapomniti, kar je učila. Tako še danes vem - čeprav tega kasneje skoraj nisem več potreboval - kaj je glagolnik in da se mu po latinsko reče gerundij. Še posebno se spomnim, kako nam je dala za domačo nalogo napisati igrico o mravljah. Že vnaprej je povedala, da bo gotovo najboljšo napisal sošolec Jože Petrič (danes žal že pokojni, bil je tudi direktor GG Novo mesto) in da bomo njegovo delo uprizorili v Podgradu pod razvalinami mehovskega gradu v Gorjancih, kamor bomo šli na izlet. Ne vem, kaj me je pičilo, da sem se zelo potrudil in doma, sedeč na ganku na vreči moke, napisal kar precej dolgo igrico. Nanjo in na izlet sem že skoraj pozabil; ko je nekaj dni pred izletom profesorica Sajetova razglasila, da je Jože Peterič (sicer odličnjak, kar jaz nikoli nisem bil) napisal res dobro igrico in da sem zelo dobro igrico ustvaril tudi jaz in da bomo v Podgradu zato igrali obe, ki ju bomo združili v eno.

V šolah me je učilo veliko profesorjev. Po mojem prepričanju sta bila najboljša prav Sajetova in Marjan Dobovšek, ki sta me učila v takratni nižji gimnaziji. Njuna zasluga je, da sem vzljubil slovenščino ter zgodovino in zemljepis, kar mi je kasneje pomagalo pri nadaljnjem izpopolnjevanju in v novinarskem poklicu. Le nekoliko za njima sta pisateljica Nada Matičič in etnolog dr. Niko Kuret, za njimi pa je množica učiteljev oziroma profesorjev, ki niso sloveli po prenašanju znanja na mlade, ki jim je šlo (kot v mnogih drugih poklicih) le za to, da delajo v častnem poklicu, in če nekoliko hudobno prenesem vse na današnji čas: se znajo boriti le za višje plače. Prepričan sem, da se Sajetova in Dobovšek nista nikoli borila za višje plače, da nikoli med svojim delom zaradi svojega uspešnega poučevanja nista dobila kakšne pohvale ali dodatka na plačo. Bila sta vedno skromna, mi, njuni učenci, pa smo ju imeli še posebno radi in smo ju spoštovali, kot ju še danes in ju bomo vedno.

JOŽE PRIMC

VSAKA KOTANJA JE DOBRA, še posebej, če leži čisto ob magistralni cesti in je vanjo povsem enostavno možno stresti celo traktorsko prikolico odpadnega gradbenega materiala, žagovine, polivinila, gospodinjskih odpadkov, kovinskih sodov... Tako priročna je tudi ta, ki smo jo pred kratkim ob cesti med Občicami in Starimi Žagami (Dolenjske Toplice-Črnomelj) ujeli v fotografski objektiv. (Foto: B. D. G.)

Otresanje z jezikom

Saj ni kriva gospodična, ne. V človekovi naravi je, da rine navzgor. Nekateri se tudi radi kažejo. In za take so si izmislili televizijo. Se pravi za lepe in, ne nujno, tudi pametne. Slednje, pametni namreč, bi morali biti uredniki. Kar pa seveda ni pogoj. V mislih imam mladenke (in mladeniče), ki z mikrofoni v rokah drvijo po Dolenjski in Beli krajini, ne obvladajo pa osnovnega za pojavljanje v javnosti: jezika. Maternega jezika, ne kakšne culukafrščine! Za nekajurno sedenje pri frizerju, šminkerju in pedikerju imajo čas, to ja, da pa bi vzele (vzeli) v roke Toporišiča ali kaj drugega, to pa ne. Je prenaporno in predolgočasno. Fuj in fej!

Prevladuje miselnost, da je nastopanje nekaj enostavnega, da to zmore vsak, ki zna artikulirati glasove, da se tega ni treba učiti. Dokaz: moja znanka mi je rekla: "Čuj, ti, ki imaš poznanstva, bi lahko zrihtal mojemu Janku kak posel na televiziji." "Res? Kaj pa bi tvoj Janko delal na televiziji?" "Otresal bi z jezikom. Tako kot ti." Pa sem dobil, kar sem iskal. Toda nazaj k bistvu. Pred kratkim sem preko ekrana slišal tole: "Pa ste vedela, da boste rodila?" Vprašanje je postavilo dekle, sodelavka televizije. Nisem slišal, da bi jo urednik poslal ponavljat sedmi razred ali da bi ji plačal seminar, na katerem bi jo naučili enostavnega vikanja. Bržkone jo je povabil na kavico, jo potrepljal po kolenih in ji stisnil roko, rekoč: "Mater, si pa bila prodorna!"

TONI GAŠPERIČ

Nova imenovanja

VIDEM - DOBREPOLJE - Po nekaterih zapletih v zvezi z imenovanji v svet šole s strani lokalne skupnosti, pri čemer ena od političnih strank ni imela možnosti dati svoj predlog, je postopek stekel znova. Statutarnopravna komisija je prejela predloge vseh političnih strank, ki so zastopane v občinskem svetu, in tako so bili v JIVZ OŠ Dobrepolje imenovani Brane Brodnik, Nevenka Novak in Janez Šuštar. Na predlog iste komisije je bil v upravni odbor Medobčinskega sklada za razvoj malega gospodarstva občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica imenovan Franci Žnidaršič.

Ljubljansko pismo

Brusničani uspeli s pritožbo

Letos prve odškodnine za žrtve vojnega nasilja

LJUBLJANA - Vse kaže, da bodo žrtve druge svetovne vojne oziroma njihovi potomci letos končno deležni vsaj delnih odškodnin za prestano trpljenje v tistem usodnem času. Tako je s podpisi meddržavnih sporazumov v ZDA na eni strani in Češko, Poljsko, Madžarsko, Ukrajino, Rusijo in Belorusijo na drugi Republika Avstrija že 24. oktobra zagotovila, da bo izplačala simbolične odškodnine preživelim žrtvam suženjskega dela na ozemlju Avstrije med letoma 1938 in 1945. Med 150.000 upravičenci so poleg državljanov omenjenih sopogodbenic Avstrije tudi "drugi", katerih države niso bile povabljene na pogajanja. Med njimi so tudi upravičenci iz Slovenije.

Status slovenskih žrtev suženjskega dela v Avstriji je bil urejen že z izmenjavo diplomatskih not 10. oktobra lani. Koristi slovenskih upravičencev zastopa Slovenska odškodninska družba (SOD), v njenem okviru pa deluje koordinacijski odbor, sestavljen iz predstavnikov državnih organov (zunanjega ministrstva) in predstavnikov društev. Ta je pristojen za sprejemanje vlog odškodninskih upravičencev z območja Slovenije, oprl pa se bo tudi na že zbrane podatke društev, ki zastopajo njihove interese. To pomeni, da bodo prizadeti državljani Slovenije lahko v slovenščini vložili zahtevke v Sloveniji, odbor pa bo nadzoroval reševanje zadeve. Po avstrijskem zakonu o ustanovitvi sklada je rok za vložitev odškodninskih vlog dve leti od začetka veljave zakona (torej do 27. novembra 2002).

In še druga težko pričakovana novica v korist žrtev vojne. Ustavno sodišče RS je v postopku za oceno ustavnosti dveh členov dveh zadnjih novel zakona o žrtvah vojnega nasilja na pobudo treh prizadetih posameznikov iz Brusnic soglasno razsodilo, da ti zakonski določbi nista v skladu z ustavnim načelom o pravni državi. Nanašata pa se na šestmesečni rok v katerem se lahko žrtve vojnega nasilja (pregnanci, ljudje iz med vojno požganih vasi, otroci, katerih oba starša sta bila med vojno ubita) uveljavljale status in pravice žrtev vojnega nasilja oziroma pravice njihovega družinskega člana. Pobudnikom te ustavne pritožbe so z upravnimi odločbami zavrgli njihove vloge za priznanje statusa in pravic žrtve vojnega nasilja, ker so pri oddaji vlog zamudili oziroma prekoračili šestmesečni rok od uveljavitve zakona, v katerem naj bi bilo mogoče te pravice uveljaviti. Ustavno sodišče s takšnim mnenjem ni soglašalo. Osnovni namen zakona je po oceni Ustavnega sodišča bil, da država tistim državljanom, ki so med drugo svetovno vojno pretrpeli nasilje, olajša prenašanje škodljivih posledic takratnega vojnega gorja z zagotovitvijo posebnega socialnega varstva. Po načelih pravne države bi morala ta zakonska ureditev upoštevati primerno dolgo obdobje, v katerem bi lahko upravičenci (večinoma starejši ljudje, ki niso vsi seznanjeni s pravnimi informacijami) uveljavili zagotovljene pravice. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je šestmesečni rok prekratek in zato neprimeren. Časovna omejitev je bila nesprejemljiva tudi zato, ker ni bilo določenih obveznih (uzakonjenih) uradnih poti za seznanjanje morebitnih upravičencev s pravicami, ki jim gredo po zakonu in novelah zakona o žrtvah vojnega nasilja, pa tudi zato, ker marsikateri upravičenec potrebuje pomoč pri uveljavljanju svojih upravičenj, kar tudi terja čas.

A vse to praktično pomeni, da so upravičenci, ki so doslej veljavni rok za uveljavljanje statusa žrtev vojnega nasilja zamudili, slej ko prej še vedno upravičeni uveljavljati svoje pravice, to je terjati odškodnino za prestano trpljenje v drugi svetovni vojni.

VINKO BLATNIK

Izvor imena vasi Griblje

V ponos nam je, da se je tekmovanja v oranju udeležil Tone iz Gribelj. To me je spodbudilo, da navežem misli na oranje in izvor kraja Griblje. TV Slovenija je pred 30 leti posnela oranje v Gribljah. Upam, da nam bo uspelo dobiti ta posnetek, ki bo v ponos našega kraja, ne glede na to, kdo drži za plug.

Ob tem se spomnim, da je bilo kmečko oranje vedno spoštovano, a težko kmečko opravilo. Ko sta se srečala kmeta, ki sta bila namenjena orat na njivo, sta se pozdravila: "Bog daj srečo!" Še preden je šel kmet orat, je moral pognojiti, pripraviti voz, nabrusiti lemeže, motiko, namazati kolca in otko ter nakrmiti krave in vole, ki so morali ta dan izdatno vleči. Konji so bili v starih časih bolj redki. Posebno močni voli so bili cenjeni, ker so brez prekinitve enakomerno močno vlekli. Videl sem, da je bila Jureča njiva vedno lepo zorana. Takšna je bila okolici v okras. Ob poti nisi videl nobene grude, ob kateri bi se mimoidoči lahko spotaknil. Na koncu so namreč z motiko natančno obdelali njivo.

Podobno je bilo tudi drugod v Beli krajini, posebno v vaseh, ki ležijo ob reki Kolpi. Vendar pa nima ime nobene vasi takšnega izvora kot vas Griblje. Griblje ne izvira iz besede groblje, kakor so nekoč trdili ljudje. Starejši izvori kažejo, da griba pomeni brazda, gribljati pa brazdati, kar je starinska beseda za oranje. Beseda griva pomeni njivo, tratino na manjši vzpetini. Zanimiv argument prihaja iz Kanalske doline, kjer se je rodil pesnik Valentin Stanič (Stanig). Tretja kitica pesmi Kosec zvečer pravi tako: Naj se, ko Bog če, zgodi / čem h´ pokoju jiti: / Tudi ti griba se spoči! / Jutri znam trositi. / Lahko noč tud´ ptice vam! / Znate h´ mladim jeti; / in kjer pridem jutri sam / očmo sopet peti!/ (Valentin Stanič: Pesme, za kmete inu mlade ljudi, V´Gorici, 1822) V tej pesmi beseda griba ni grob.

Griba je torej zelo staro ime, tako pa tudi kraj Griblje. Upam si trditi, da je starejši od Črnomlja. Naš etimolog F. Bezlaj ni prišel do konca gribeljskim besedam, pa tudi etnolog in zgodovinar Niko Županič, rojen v Gribljah, svojih argumentov ni nikoli dokončal, čeprav jih je znal dobro utemeljiti.

JOŽE ŠIMEC
Ljubljana

Poučno predavanje o nezdravem življenju

Vse več starejših

LOŠKI POTOK - Društvo upokojencev Loški Potok je 10. decembra organiziralo predavanje o posledicah nezdravega življenja, ki se običajno začne že v mladih letih, prave posledice pa se pokažejo v zrelejših letih. Predaval je direktor Zdravstvenega doma Ribnica in dolgoletni potoški zdravnik dr. Peter Rus. Predavanje je bilo dobro obiskano. Kar uro in pol je dr. Rus odgovarjal na številna vprašanja, za katera pogosto v ordinaciji ni časa.

Tokrat je večina udeležencev prvič slišala, da je na območju Loškega Potoka, ki velja za relativno čisto in nima škodljive industrije, veliko število obolenj na pljučih, sladkornih bolnikov ter bolezni srca in ožilja. Vzrok ni znan, je pa dr. Rus mnenja, da bi bile te bolezni lahko posledica še do danes nepojasnjenih dogajanj v nekdanjem bližnjem zaprtem območju. Tudi voda je pogosto onesnažena in vzrok raznih obolenj.

Prebivalstvo v občini se hitro stara. V domove za ostarele je težko priti. Često je vzrok tudi denar, ostareli se pa tudi domov branijo. Občina je že pred leti delala načrte, kako v domačem okolju urediti posebno službo, ki bi skrbela za prehrano in higieno teh ljudi, žal pa so načrti ostali zgolj na papirju, čeprav bi bila takšna oskrba cenejša od domske. Na predavanju je bilo nakazanih kar nekaj rešitev, ki bi jih bilo možno uresničiti v najkrajšem času.

A. K.

ŠESTLETNA TAMARA NA BONTONČKIH - Med desetimi nastopajočimi na 1. otroškem festivalu Bontončki 2000 konec novembra v Kranju je bila tudi šestletna Mirnopečanka Tamara Kokol. Predstavila se je s pesmico Jutranja telovadba v aranžmaju Janija Lipičnika iz Novega mesta. Tekst in glasbo je napisala njena mamica Maja Kokol, vzgojiteljica v mirnopeškem vrtcu Cepetavček, ki je lani skupaj s še dvema sodelavkama poskrbela za izid glasbene kasete Za male in velike lumpe. (Foto: R. Kokol)

Dobrota ne pozna meja

NOVO MESTO - Na humanitarni klic za pomoč Oštirjevim so se odzvali in darovali: SKB banka, d.d., Ljubljana, 1.800.000 tolarjev; Krajani spodnjega dela vasi Leskovec 415.000; Certius BPH, Ljubljana, 200.000; Generali SKB Zavarovalnica, d.d., Ljubljana, 150.000; Dolenjski list, d.o.o.; Perspektiva, d.d., Ljubljana; Zaklad, d.o.o., Krško; Eventus, d.o.o., Novo mesto; MU-REN, d.o.o., Trebnje; Stil Commerce, d.o.o., Novo mesto, in KORK Straža po 100.000; Kmečka zadruga Krško, z.o.o., 70.000, Igor Vidic; KORK Šmihel - Novo mesto; KORK Gotna vas in Kompas, d.o.o., Novo mesto, po 50.000; KORK Šentjernej in Biro Bonus, Novo mesto, po 40.000; Krajani KS Prečna 37.000; KOP, d.d., Brežice; PCK Novo mesto; Begrad, d.d., Novo mesto; Jure Muren; Ninamedia, d.o.o., Ljubljana; Območno združenje RK Novo mesto in Globus, d.o.o., Metlika, po 30.000; Sindikat Kolinska, Črnomelj, 23.000; Marija Hren, Dvor; Maruša Levstik; Plastoform, d.o.o.; Šmarješke Toplice, Lekarna Novak, Novo mesto; Jože Lamovšek in KORK Regrča vas po 20.000; KORK Novo mesto; Marija Krese, Šentjanž; Volf & CO, d.n.o., Črnomelj, in Kana, d.o.o., Žalec, po 15.000. Po 10.000 tolarjev in manj: KORK Dolenjske Toplice; KORK Hinje; KORK Brusnice; KORK Bučka; KORK Dvor; KORK Uršna sela; Danica Hrastar; Ivana Zajc; KD Otočec; AC Bogdan Krašna, Škocjan; Melita Ramov, Ljubljana; Ivan Divjak, Kostanjevica; Vezočnik, Gomilsko; Staša Kostevc, Žužemberk; Smolič; dr. Meta Turk; Zorka Vidak, Portorož; Ana Vide; Boštjan Indihar, Ljubljana; Gorenc; Žarko Šepic; Glavač, Otočec; Alojz Zarabec; Nevenka Udovič; Vrbinc; Vladimira Grahek; Lopatec, Škocjan; Draga Kržan; Kati Petric, Ljubljana; Nikolaj Potočar; Ciril Jarnovič; Štefanič, Metlika; Marija Kolarič, Velenje; Majda Umek, Straža; Zdenko Potočar; Joža Florjančič; Alenka Ostrez, Ljubljana; Anica Tubolj, Murska Sobota; Milena Kocjan; Darinka Grašič; Elka Pavlič, Ljubljana; Martina Špringer; Lidija in Franci Štojs, Sevnica; Kristina Plut; Anica Jurečič; KS Stopiče; Franc Repše, Mokronog; Jakše; Irena Bogdanov; Ambrožič & CO, d.n.o., Črnomelj; Marija Gršič, Metlika; Robert Femc; Irena Kos, Ljubljana; Anica Selak; Jože Mrzlak; Jožica Gomiljšek, Krško; Marija Nagelj; Zdenka Kenda; Vesna Gulič, Dutovlje; Boštjan Šurla in Fanika Hutar.

Območno združenje RK Novo mesto se v imenu Oštirjevih vsem zahvaljuje. Akcija zbiranja sredstev bo potekala še do konca februarja. Denarne prispevke lahko nakažete za žiro račun Območnega združenja Rdečega križa: 52100-678-80144 s pripisom "Za družino Oštir, sklic 02/2000", za pomoč v obliki gradbenega materiala in storitve za nedograjeno hišo pa pokličite na telefon: 041/ 625 278!

Najlepše v Kostelu

KOSTEL - V Kostelu so prvič razpisali nagrado za prednovoletno najlepše urejeno kostelsko stavbo in okolico predlani in podelili eno skromno nagrado. Lani, se pravi za minulo novo leto, so razpis ponovili in ocenili, da nagrado za najlepše okrašene zasebne hiše zaslužijo družine Cvitkovič (Briga), Rauh (Vas 3 A), Kolenc in Bojc (Vas) ter Štimec (Potok); med poslovnimi stavbami pa je bila najlepša stanovanjsko-poslovna stavba v Potoku, kjer sta tudi banka in pošta. Vsi omenjeni bodo prejeli darila občine Kostel in Turistično-športnega društva Kostel. Predsednik TŠD Stanko Nikolič je povedal, da je bilo lepo urejenih stavb letos še več, a tokrat še niso mogli vseh obiskati, oceniti in nagraditi, in da bodo tak razpis ponovili za prihodnje novo leto.

Predavanja za upokojence

NOVO MESTO - Društvo interesnih dejavnosti upokojencev Novo mesto pod pokroviteljstvom Zdravstvenega doma Novo mesto bo v januarju in prvi polovici februarja pripravilo predavanja za upokojence. Prvo je bilo v avli grmske osnovne šole že v ponedeljek, naslednja pa bodo: 15. januarja ob 17. uri bo prim. dr. Tatjana Gazvoda predavala o alergijskih in kožnih boleznih, nato pa o negi kože z demonstracijo ličenja v zrelih letih še univ. dipl. hem. Kristina Ban; 22. januarja bo dr. Gazvodova najprej govorila o preventivnem cepljenju v zrelih letih, ob 18. uri pa bo sledila predstavitev zdravilišča Atomske toplice z ugodnostmi za upokojence; 29. januarja bo predavanje dr. Petra Kapša o vodi kot viru življenja, ki bo izjemoma ob 18. uri. O najpogostejših boleznih prebavnih organov v zrelih letih bo 5. februarja predaval dr. Boris Pogačar, o pomladanskem delu v sadnem in okrasnem vrtu pa bo upokojence 12. februarja ob 17. uri podučil strokovnjak Slavko Zgonc. V prostorih Doma starejših občanov Novo mesto bo 19. februarja ob 17. uri predstavitev interesnih dejavnosti v letu 2000.

I. T.

Film o Prešernu

Prešernove Poezije v vsak dom

Filma o Prešernu nisem videla. Nisem ga hotela videti, ker vem, da se taka duhovna veličina ne da spraviti na filmski trak. Prešeren je v mojem srcu zapisan kot zaveden Slovenec, umetnik, genij, videc in prerok.

Take umetnine, kot nam jih je zapustil Prešeren, ne pridejo na dan pri normalni zavesti, na dan privrejo iz depresivne, potrte duše. To je posebno stanje duha, zato je bil posebnež, čudak. Njegovo življenje je bilo eno samo trpljenje, razmišljanje in snovanje, tega ni mogoče prikazati v filmu.

Če ima naša država še kaj denarja za kulturo, jo prosim, naj na televiziji napravi primerno reklamo v tem smislu. Vsaka družina si mora ustvariti majhno knjižnico. Na najbolj vidnem mestu naj bodo Prešernove poezije, potem knjige o Prešernu, Sv. pismo, nato pa knjige slovenskih pesnikov in pisateljev. Slovenci smo lahko ponosni na tako bogato duhovno dediščino. Ljudem je treba svetovati, naj za rojstni ali godovni dan svojih dragih ne kupujejo viskija in konjaka za darilo, ampak lepo knjigo. Knjiga s posvetilom bo razveseljevala drago osebo vse življenje.

Obenem predlagam naj bi knjige slovenskih pesnikov in pisateljev prodajali na vseh poštah v Sloveniji, da bi jih ljudje brali, se duhovno bogatili, postajali srečnejši in bolj zdravi. Da bi bil svet lepši, boljši!

KATARINA TINCA KUHELJ
Šmarje 9
Šentjernej

60 SKUPNIH LET - Diamantne poroke so v metliški občini redkost, zato sta jo Jela in Marko Reba iz Dol proslavila toliko bolj slovesno. Nevesta iz Dol in ženin iz sosednjih Drag sta se vzela 6. januarja pred šestimi desetletji, že teden dni po poroki pa je moral Marko v Beograd služit vojaški rok, ki so mu ga po odsluženi vojaščini podaljšali še za pol leta. Leta 1942 so Italijani požgali njuno domačijo v Popovičih, a četudi nista za obnovo dobila niti dinarja, sta v vasi vztrajala do leta 1951, ko sta si kupila kmetijo v Dolah. Jela je bila kmečka gospodinja, Marko pa je odšel v pokoj s suhorske žage. Danes v vasici pod Gorjanci živita sama, zato pa se toliko bolj razveselita obiskov treh hčera, šestih vnukov in petih pravnukov. Na fotografiji: ob jubileju sta jima prišla čestitat tudi metliški župan Slavko Dragovan in predsednik KS Suhor Slavko Brunskole. (Foto: M. B.-J.)

ZAKLJUČEK TISOČLETJA - Učenci osnovne šole Dvor in otroci vrtca so prav veselo zaključili minulo tisočletje. Kot je postalo že kar tradicionalno, so jih obiskali kulturniki iz Doma starejših občanov Novo mesto. Tokrat so jim zaigrali igrico Zrcalce, pripeljali pa so tudi Božička, ki jim je delil bombone in z njimi prepeval. (Foto: Z. Struna)

Malčki morajo biti prvi

Skrb za otroke do starosti treh let bo pripomogla k razvoju revne družbe, ugotavlja Unicef

Izvršilna Unicefova direktorica Carol Bellamy v letni publikaciji Stanje otrok sveta 2001 pravi, da se lahko s pravim razvojem majhnih otrok izboljša izobraževanje, gospodarski razvoj ter zmanjša kriminal in zadolženost.

Vsako leto umre skoraj 11 milijonov otrok zaradi obolenj, ki jih je možno preprečiti. 170 milijonov otrok je slabo hranjenih, eden od desetih je invaliden, več kot 100 milijonov jih nikoli ne vidi šole odznotraj. Izgube zaradi slabe skrbi za majhne otroke pa ni mogoče izmeriti. Da bi vsakemu novorojenčku lahko omogočili dober začetek življenja, bi Unicef potreboval okoli 80 milijard letno, zato v letnem poročilu prosijo tudi za finančno pomoč.

V "Stanju otrok sveta 2001" pišejo, da je skrb za majhne otroke del človekovih pravic, katerih izpolnjevanje mora zagotoviti država. To se ji dolgoročno tudi obrestuje, saj se vsak ameriški dolar za majhne otroke povrne kot sedem dolarjev v obliki zmanjšanih stroškov. Otroci z bolj razvitim jezikom, motornimi spretnostmi in osebnostjo namreč redkeje ponavljajo razred, izostajajo iz šole ali kasneje v življenju potrebujejo pomoč. Namesto v otroke pa države raje vlagajo v vojne ter zmanjšanje revščine in aidsa.

Uspešna skrb za malčke pa je povezana tudi s polno zaščito žensk, saj izobražene, zdrave in usposobljene mame lahko veliko pripomorejo k blagru svojih otrok. Moški pa naj bi skrbeli, da ženske in otroci ne bi veljali za drugorazredne državljane, še piše v Stanju otrok 2001.

Bogat koncert pevskih zborov

LOŠKI POTOK - Na koncertu, ki je nekaj dni pred novim letom v telovadnico OŠ dr. Antona Debeljaka privabil lepo število poslušalcev, so nastopili: mešani PZ Planinskega društva Loški Potok pod vodstvom Štefke Debeljak, otroški PZ pod vodstvom Jožeta Lovka, mladinski PZ pod vodstvom Marije Montanič, dekliški PZ, ki ga prav tako vodi Marija Montanič, a ga je za to priložnost pripravila njena hči Emanuela, in mešani PZ z Blok pod vodstvom Jožeta Rajka.

Sprejeli Odlok o nadomestilu za stavbna zemljišča

VIDEM - DOBREPOLJE - V občini Dobrepolje so konec decembra sprejeli Odlok o nadomestilu za stavbna zemljišča, ki je stopil v veljavo z začetkom letošnjega leta. S tem naj bi občina dobila okoli polovico količine sredstev, ki jih je prej dobivala s samoprispevkom, ta pa je potekel konec leta 2000.

Osnova za izračun nadomestila je površina zazidanega stavbnega zemljišča za stanovanjski, počitniški in poslovni namen, sem se šteje tudi površina funkcionalno povezanih poslovnih prostorov izven zgradbe (interna parkirišča, nepokrita skladišča ipd.), nezazidanega stavbnega zemljišča v okviru ureditvenega in zazidalnega načrta, ki je veljavno sprejet, in nezazidano stavbno zemljišče, za katero je pristojni organ izdal lokacijsko dovoljenje. V odloku so opredeljeni tudi pogoji za določitev števila točk in korekcijskih faktorjev ter oprostitve plačevanja za objekte in funkcionalne enote, namenjene nekaterim dejavnostim, med drugim tudi za zasebno kmetijstvo. Nadomestilo bo plačljivo v trimesečnih ali polletnih obrokih.

B. Ž.

Za Veseli december

NOVO MESTO - V tednu med 3. in 8. januarjem so za Veseli december na žiro račun novomeškega društva prijateljev mladine Mojca št. 52100-678-80209 nakazali: po 3.000 tolarjev Marjan Lukšič, s.p.; Jože Jakše, s.p.; Trgovina Prinovec; Aurora Hobby& Art; po 5.000: Apartmaji Ravbar; Kastelic, Šolski center Novo mesto; Avtomehanika Podržaj; Sandi Škedelj, s.p., Šentjernej; PGD Ajdovec; Štefka Pucelj, s.p., 8.000; Alkatron, d.o.o.; Heda - Trans, d.o.o., Šentjernej; Geodet, d.o.o., in Dolenjski muzej 10.000; HKS Novo mesto, p.o., 20.000 in OŠ Vavta vas 40.000. Z delovnim materialom in uslugami so pomagali: Kovinska galanterija Bojan Šmajdek, s.p., 30.000; Foto Life, Marko Klinc, s.p., 50.000 in Labod Novo mesto 40.000 tolarjev.

POLŽKI PRENOČILI V VRTCU - Skupina polžkov iz vrtca Labod je noč preživela v vrtcu. Spremenili so se v škrate in skupaj ugotavljali, kaj vse se v vrtcu dogaja, ko pride noč. Sicer pa so peli pesmice, pekli palačinke, se sprehajali, si ogledali predstavo učencev 3. razreda osnovne šole Grm, praznovali rojstni dan in iskali skriti zaklad. Malčke je obiskal tudi dedek Mraz in jim prinesel darila. (Polžki, Lučka in Indira)

KREMININO KRALJESTVO - Malo brežiško ljubiteljsko gledališče KremININO kraljestvo dela prve korake na javni oder. S krstno uprizoritvijo Mojce Pokrajculje je v prazničnih dneh obiskalo otroški oddelek Splošne bolnišnice Brežice. Karmen Molan (na fotografiji v ospredju levo kot čarovnička Kremina), ustanoviteljica Kremininega kraljestva in režiserka opažene literarno-recitacijske lepljenke z naslovom Franceta Prešerna križev pot v 14 slikah, napoveduje, da bodo Mojci Pokrajculji gotovo sledile nove predstave. (Foto: M. L.)

SPOMNILI SO SE STAREJŠIH - Aktivistke krajevne organizacije Rdečega križa Hinje so pred božičnimi in novoletnimi prazniki obiskovale invalide ter starejše in bolne krajane. Prav posebno pozornost so namenile najstarejšim, ki še vztrajajo na trdi hinjski zemlji: Feliksu Vidmarju iz Lazine, ki je dopolnil 94 let, in leto dni starejši Heleni Kastelic z Visejca ter 95-letni Mariji Blatnik z Vrha pri Hinjah (na sliki levo s predsednico KORK Marijo Pečjak). Na desni fotografiji je zabeležen eden od večkratnih nujno potrebnih obiskov pri družini Vidmar iz Lazine: očetu Feliksu, sinu Marku, ki je invalid na vozičku in skrbi za gospodinjstvo, ter hčerki Olgi, ki je tudi huda bolnica. (Besedilo: B. D. G.)

NAŠE KORENINE

Prazniki v strmini

Sneg je brez prestanka naletaval. Breg se je odel v tišino in gozd nad njim je potonil v belo meglo. Tudi vinogradi okoli domačije so se pogreznili vanjo in ravnine tam spodaj ni bilo več. Pisane njive, travniki, širni gozdovi, vse je izginilo v brezmejnem belem somraku in svet se je skrčil na utripanje lastnega srca.

Bilo je tisto zimo pred vojno. Božična noč je legla nad debelo snežno odejo. Vsi Arhnaverjevi iz Podgore bi ponavadi seveda šli k polnočnici v Prečno. Lepo jih je bilo videti, ko so se v dolini vrstile drobne lučke proti farni cerkvi sv. Antona Padovanskega. Praznična toplina se je naselila v srce, ko si stopil v njihovo gaz. Toda tokrat je bilo snega preveč. Nobene svetlobe ni bilo nikjer, kot da bi se vse potuhnilo v gluho noč. A Arhnaverjeva Mimi in njen brat Ivan se nista dala. Bila sta mlada in neugnana. Zagazila sta v celec in se spustila v dolino. V prečenski cerkevi ju je čakalo razočaranje. V velikem prostoru je bilo sicer obilo svetlobe in orgle so donele, da se je vse treslo, toda ljudi je bilo bolj malo, zato je bil korak domov težak in mraz se je hitreje zajedel v kosti. Vendar tisti mraz in mrak nista bila nič v primerjavi z vsem, kar je sledilo. S pomladjo je namreč prišla vojna, z njo pa trpljenje in smrt.

Gašperičeva Mimi, nekdaj Arhnaverjeva, mi pripoveduje o tistem visokem snegu. Da svojčas to ni bilo nič nenavadnega, saj ga je bilo večkrat blizu meter in čez, mi pravi. "Toda tukaj pri Gašperšičevih v Podgori je bilo gotovo še malo bolj nerodno," si mislim. "Zaradi strmine moraš že tako ali tako paziti na vsak korak, ko pa sta vsepovsod sneg in led, te hitro spodnese."

Govoriti o visokem snegu, ko so prazniki že tukaj, današnja mladina pa ga je dobila komaj za vzorec, je seveda nepravično. Toda Mimi ima še veliko drugih spominov na mladost v tej strmini. Na primer na dedka Janeza Matevžiča. Od tod se je podajal na delo v Ameriko. Vsakič, ko se je vrnil, je dokupil nekaj zemlje. Tudi nov grušt in strešno kritino za domačo hiško je kupil. V tistem času, ko je bilo na deželi še veliko lesenih, s slamo kritih kočic, to ni bilo kar tako.

Streho je potem podzidal Mimin oče Janez Arhnaver, ki se je sem priženil iz Koroške vasi. Ta se na delo ni podajal tako daleč kot njen dedek, a ga je delo vseeno klicalo od doma. A Gašperšičevim otrokom ni bilo dolgčas. Nad hišo je bil domači kamnolom in tam so preživeli večino časa. Ne ob igri, ampak ob trdem delu - tolčenju kamna. Da, tudi to je bilo včasih pomembno in koristno opravilo. Vse ceste in vsa pota v deželi so bila svojčas makadamska in za posip je bil potreben kamen. Belega in na drobno stolčenega so iz Gašperšičevega kamnoloma vozili na cesto Prečna - Straža, bolj grobega in nečistega pa na gozdno cesto, ki se mimo domačije vzpenja na gozdno planoto ter naprej na Brezovo Reber. Mimi je tu dostikrat vihtela kladivo. Taka je bila včasih mladost v tej strmini.

Spominja pa se tudi strica Janeza. Ta je bil po poklicu čevljar, delal pa je tudi kot vlakovodja. Drugi stric, Jože po imenu, se je vrgel po dedku. Odšel je v Ameriko in tam ostal. No, tudi stric Janez je šel že zgodaj od doma. Živel je v Ljubljani, a se je rad vračal na svoj stari dom. Otroci so ga imeli radi, saj jim je vedno kaj prinesel, imel pa je tudi polno malho zanimivih pripovedi. Zagotovo je prišel jeseni, ko se je začela polharija, njegova velika strast. Ni čudno, saj je zrasel pod tem velikim gozdom. Mimi se spominja tistih večerov, ko so dolgo v noč sedeli ob polharskem ognju, stric Janez pa je pripovedoval napete zgodbe o daljnjih mestih, ki jih je prepotoval, o velikem potresu v Ljubljani in o dogodivščinah ob njem. Pripovedoval je tudi o teh goricah, saj jih je poznal še predno jih je izsesala trtna uš.

Zdaj pa je vse drugače, le breg je prav tako strm. Če bi bil sneg, semkaj pod Brezovo Reber z avtomobilom niti ne bi mogel. Še tako sem imel slab občutek, ko sem se peljal po ozki, v breg vkopani poti in negotovo zrl v dolino pod seboj. Pričakala sta me zakonca Mimi in Rudi. Mimi je bila rojena tu. Spomni se kravjih vpreg. S kravami so zvozili vse, z njiv in in iz gozda, s kravami so orali. Pokaže mi tudi, kje je včasih stal hlev: čisto zraven tiste kočice, katero je svojčas pozidal njen oče. Zdaj sta hiša in hlev prazna. Le malo niže sta Mimi in Rudi postavila novo. V strmini nad staro hišo je včasih stala drvarnica.

Drva so bila svojčas tukaj poseben problem. Zložili so jih kar ob gozdni cesti, kakih petdeset metrov nad domačijo, potem pa so jih zvalili po strmini navzdol do drvarnice, kjer so jih razžagali in zložili. Še sedaj rase nad krajem, kjer je včasih stala drvarnica, vrsta velikih dreves. Posadili so jih predniki, da bi se obvarovali pred hlodi, ki bi zbezljali v dolino, pa tudi pred mogočnimi skalami, ki stalno prežijo v gozdu nad domačijo in potrpežljivo čakajo, da jih bo čas odtrgal in se bodo s silno močjo odkotalile navzdol.

Ta stalna nevarnost je neprijetna, a človek hitro pozabi nanjo, ko posije sonce in razgrne plodno ravnino z bleščečo Krko na sredini. Med reko in vznožjem hriba je zdaj novomeško športno letališče, včasih pa je doli stala graščina Brajtenav. Večina najlepših polj na ravnini je bila v njeni lasti. Leta 1943 je bila zažgana. Dva dni so s te strmine opazovali njeno ognjeno agonijo. Večina domačinov je bila nekako povezana z veleposestvom na ravnini, saj jim je dajalo delo in zaslužek. Rudijev ded je bil Gorenjec. Na Brajtenav je prišel za hlapca. Domačiji na Resi, kamor se je priženil, so potem rekli Pri Gorenjčevih. Rudijev oče Janez je imel v treh zakonih enajst otrok. Rudi izhaja iz drugega. V začetku petdesetih se je priženil semkaj. Z Mimi imata tri otroke: dve hčerki in sina. Ena od hčera se je že omožila v dolino, druga dva pa še vztrajata v strmini. Zakaj ne, saj so prazniki tukaj gori prav tako lepi. Kajti prazniki so tam, kjer je srce.

TONE JAKŠE

PREDSEDNIK SMS DOMINIK S. ČERNJAK

Mladi vzeli svojo sedanjost in prihodnost v svoje roke

SMS - Stranka mladih Slovenije je na presenečenje mnogih na državnozborskih volitvah presegla 4-odstotni prag in prišla v parlament. Za velik uspeh te mlade stranke - ustanovljena je bila 4. julija lani v Ljubljani in danes šteje okoli 7 do 8 tisoč članov - je nedvomno v največji meri zaslužen predsednik stranke Dominik S. Černjak, diplomirani pravnik, ki je zadosti velik del javnosti dobesedno navdušil s svojim svežim nastopom na televizijskih soočenjih. Po volitvah, v katerih sicer ni bil izvoljen za poslanca, ostaja predsednik stranke in direktor popotovalne agencije Collegium. Ali je s stranko v naš političen prostor res zavel svež veter, pa bo pokazala prihodnost.

Bili ste presenečenje tokratnih državnozborskih volitev. V politični prostor ste namreč vstopili nepričakovano in precej pozno. Zakaj ste se odločili mlade vplesti v politiko?

"Preprosto zato, ker je politika tista, ki vendarle oblikuje prihodnost države. Dejstvo je, da smo mladi, pred katerimi je vse življenje, od politike deloma soodvisni. Potrebujemo možnost, da lahko vplivamo na politiko, se pravi na svojo sedanjost in prihodnost. Pri tem lahko izbiramo med tremi možnostmi: srednja pot je, da te politika ne zanima in se prepustiš toku; ena skrajnost je, da "greš" na ulice, druga pa, da se preprosto vključiš v to igro, sprejmeš njena pravila ter se skozi sistem demokracije in njene elemente, kot so parlament, glasovanje, mediji, boriš za svoje cilje. Če smo vstopili v politični prostor pozno? Mislim da ne, naš vstop je bil rezultat stanja v družbi."

Torej do sedaj interesi mladih v politiki niso bili dovolj zastopani?

"Kljub temu da imajo stranke svoje podmladke, interesi mladih niso bili zastopani. Imajo jih pravzaprav zgolj zato, da imajo podmladke, medtem ko se z mladimi globalno nobena politična opcija ni ukvarjala. Temu smo deloma krivi sami. Med mladimi je namreč največji delež tistih, ki niso šli na volitve, med njimi sem bil do sedanjih volitev tudi jaz. S tem smo dejansko skušali pokazati svoj upor in nestrinjanje. Kajti če strankam ne daješ glasov, se s tabo preprosto ne ukvarjajo. In če se s tabo ne ukvarjajo, ne dajo nobenih obljub. Mislim, da smo z uspehom stranke postavili nova merila, kaj pomeni biti mlad in kaj pomenijo mladi."

• "Kljub temu da imajo stranke svoje podmladke, interesi mladih niso bili zastopani. Imajo jih pravzaprav zgolj zato, da imajo podmladke, medtem ko se z mladimi globalno nobena politična opcija ni ukvarjala."

V smernicah in izhodiščih stranke ste zapisali, da nočete nositi bremen preteklosti. Kaj ste pri tem mislili?

"Dejstvo je, vsaj izkazalo se je tako, da se politiki vedno ukvarjajo s preteklostjo, kadar hočejo obračunavati med sabo. Mi cenimo modrost starejših ter želimo te izkušnje uporabiti. Spoštujemo zgodovino, vendar pa nas ne obremenjuje. Jemljemo jo kot izkušnjo, zanimata pa nas sedanjost in prihodnost."

Dominik S. Černjak

Z LDS ste podpisali dogovor o sodelovanju in tako na neki način postali del vladajoče koalicije. Kaj pričakujete od tega?

"V bistvu dogovor pomeni, da smo in nismo koalicija. Z njim smo želeli predvsem hitro, jasno in glasno izraziti voljo večine volivcev, da podpremo dr. Drnovška za mandatarja. Nismo hoteli izgubljati časa, povzročati daljše vladne krize ali pa tržiti, temveč naravnost povedati: to so projekti, ki nas zanimajo. In s tem smo dobili možnost, da se pravzaprav prvič dejansko izpostavi problematika mladih in možnost da se bodo določeni projekti tudi realizirali. S tem smo dr. Drnovšku povedali, da je odgovornost za oblikovanje vlade v celoti njegova in da bomo v trenutku, ko bo imenovana, začeli zahtevati izvajanje določil in projektov, ki so zapisane v dogovoru, predvsem kar se tiče mladih. Ta dogovor pa nikakor ne pomeni, da moramo koalicijo podpirati. Tako, kot imamo koalicijo pravico podpreti, bomo imeli še večjo pravico, če bo potrebno, vlado tudi kritizirati."

Kako se boste mladim približali na lokalni ravni?

"Glede lokalne usmerjenosti na splošno podpiramo mladino, tudi t.i. podeželsko mladino. Zavzemamo se za decentralizacijo. Velik poudarek dajemo regijam, zato SMS pospešeno po vsej Sloveniji ustanavlja lokalne odbore stranke. Naša želja je, da se vsi, predvsem pa mladi, izobrazijo oz. dobijo možnost izobraževanja. Zato se zavzemamo, da bi se visokošolska središča prestavila tudi v regionalna okolja, ne le da so združena v dveh centrih. Prvi temelj za to bo že tretja univerza na Primorskem. Torej, najprej je pomembno, da se mladi izobrazijo, nato pa v bi morali v sodelovanju z gospodarstvom, ki bi jim ponudilo možnost delati v domačem okolju, doseči, da bi ostali doma. Morda se mladi, ki ne žive v centrih, počutijo nekoliko odrinjene, bolj ali manj brez neke vsebine. Tukaj imajo veliko vlogo mladinski centri, ki naj bi predstavljali središče dogajanj mladih, kjer bi se lahko družili in zabavali, se aktivno ukvarjali s kulturo, športom oz. z različnimi dejavnostmi v njihovem prostem času. Na Dolenjskem to vlogo dobro opravlja Društvo novomeških študentov."

Vidite možnost približevanja mladim na lokalni ravni preko povezovanja z različnimi mladinskimi organizacijami?

• "Tako kot imamo koalicijo pravico podpreti, bomo imeli še večjo pravico, če bo potrebno, vlado tudi kritizirati."

"Vsekakor podpiramo njihov razvoj. Naša želja takoj po reorganizaciji obstoječega Urada za mladino v Urad za mladinsko politiko je bila, da bi omogočili tako vsebino kot sredstva za realizacijo projektov za mlade, predvsem na regionalnem področju. Želimo si sodelovati z vsemi, od podeželske do delavske mladine in različnih klubov ter zastopati njihove interese."

Kako boste stranko in njena prizadevanja predstavili mladim na Dolenjskem?

"V februarju ali marcu nameravamo pripraviti vrsto obiskov na lokalni ravni, kjer bomo skušali zbrati vse, ki se ukvarjajo z mladinsko problematiko. Na območju Dolenjske dobro sodelujemo s Francijem Kekom, ki se je od 12. do 15. decembra v Bruslju udeležil srečanje Urada za regijska sodelovanja v okviru Evropske unije in se je seznanil s problematiko regij, kako delujejo znotraj unije, možnostjo pridobitev sredstev..."

Omenili smo že mlade na podeželju. Kako bi osnovne smernice stranke, npr. možnost enakega izobraževanja, stanovanjska politika, uresničili na podeželju?

"Stanovanjska problematika na podeželju je v morda celo lažje rešljiva kot npr. v Ljubljani. Vemo, da imajo največ težav mlade družine. Zato je naša globalna ideja, naj bi država stimulirala gradnjo stanovanj. Tipičen primer, kjer lahko nastane kriza, bo čez dobra štiri leta, ko se bo sprostila prva stanovanjska shema. Kar naenkrat bo veliko sredstev in malo stanovanj, katerim lahko cena nenormalno zraste. Naslednje, kar si želimo, pa je oblikovanje posebnih kreditov za mlade družine z odlogom plačila za pet let, katerim naj bi porok bila država."

Mladim gotovo ni vseeno, v kakšnem svetu živijo. Ekologija in skrb za okolje sta pomemben del vsake družbe. Vaša prizadevanja na tem področju?

"V SMS se zavedamo, da bomo v naši deželi, ki je lepa in smo ponosni nanjo, najdlje živeli. Prvi problem je prilagajanje tehnologije, npr.: na Dolenjskem imate kar nekaj gospodarskih velikanov, ki zaposlujejo veliko ljudi; vsaj zaenkrat se ti danes trudijo, da bi bili, če je le mogoče, okoljevarstveno zavedni. Upam, da za ceno dobička ne bodo zapostavili ekologije. Sicer pa bo potrebno predvsem v nas samih vzgojiti ekološko zavest in s tem začeti že pri otrocih. Šele nato se lahko pogovarjamo o čisti energiji, novih virih energije, zmanjševanju emisij, čistilnih napravah...."

• "Izraz mladi oz. stranka mladih pomeni nam drugačen, nov pristop k reševanju problemov, nove poglede."

Za konec pa še: kdo so pravzaprav "mladi" v Sloveniji?

"Za nas so mladi tisti, ki so mladi po srcu in duhu. To je lahko tudi devetdesetletnik, naša najstarejša članica gospa Zofka iz Trbovelj je stara 83 let. Zato nismo stranka, ki je omejena zgolj na mlade, ki so sicer temelj našega delovanja. Izraz mladi oz. stranka mladih pomeni nam drugačen, nov pristop k reševanju problemov, nove poglede."

MOJCA ŽNIDARŠIČ

Posvetujte se...

Resnično me zanima, na katerem planetu živijo sestavljavci nekaterih reklamnih sporočil. Na primer tistih, pri katerih na koncu z majčkenimi črkami piše, da se je pametno pred uporabo posvetovati s svojim zdravnikom ali farmacevtom. Pa gre navadno za tabletke zoper zgago, bolečine, za vitaminčke ali za kaj podobnega, čemur ljudstvo rado reče "blažev žegen". Pa ni štos v tem. Saj natančno ne vem, koliko glav pride v Sloveniji na enega zdravnika, vem pa, da število ni majhno. In kdor hodi okrog dohtarjev, ve, da so zaposleni bolj od vseh drugih zaposlenih. Da nimajo časa niti za pogovor, niti za temeljit pregled, niti za nasmešek. Delajo kot črnci, pa še plačani so slabo. Slednje mislijo sami. Če ne verjamete zapisanemu, poskušajte priti do specialnega pregleda prej kot v nekaj mesecih. Boste videli vraga! Ob vsem tem zberite pogum (in predrznost), postavite se v vrsto, in ko boste v ordinaciji, recite: "Gospod doktor, nič mi ni, le prišel sem vas vprašat, če lahko pri vnetem grlu uporabim ta in ta sprej."

Ne vem sicer, kaj vas čaka, a stisk roke, topla beseda in prijazen nasmešek gotovo ne. Vprašanje je tudi, če ste si ga sploh zaslužili.

TONI GAŠPERIČ

MODNI KOTIČEK

Zgodovina moške dišave

Včasih so se moški z odišavljenimi vodicami mazali zlasti ob praznikih in gostijah, seveda potem, ko so se temeljito umili. Medtem ko danes že večina dnevno uporablja najrazličnejše kolonjske vodice za po britju, saj poleg odišavljenih mil za tuširanje, losjonov za telo in osvežilnih dezodorantov sodijo med osnovne izdelke za osebno higieno. Razširjenost in ponudba farmacevtske in kozmetične industrije dokazuje, da tudi moški postajajo pomembni uporabniki njihovih izdelkov.

Parfumarji v starem Egiptu pred nekaj tisoč leti so odlično obvladovali pripravljanje eteričnih olj pa tudi preprostih cvetnih vonjev. Poleg smol, ki so pripravkom zagotavljale obstojnost, so bile glavne sestavine opojnih substanc, ki jih v proizvodnji parfumov še vedno uporabljajo: rožmarin, cipresa, limona, poprova meta, janež in kasija.

Med vodilnimi mojstri za zadovoljevanje voha so bili predvsem Indijci, Kitajci, Japonci ter arabska in druga ljudstva z Bližnjega vzhoda. Sicer pa je nastal prvi pomembni mejnik, revolucija v parfumeriji, že v antičnih Atenah, ko so Grki lepotilnim dišavam z bregov Nila dodajali olja, odišavljena s cvetjem, najpogosteje z vrtnico, vijolico ali lilijo. Svojim bogatim dišavnicam do dodajali začimbe in dišave, ki so jih uporabljali v kuhinji. In dva tisoč let kasneje je priznani modni mojster Saint Laurent njihov poskus ponovil z grškim parfumom, v katerem je združil eterične vonjave divjega pelina, rožmarina, koriandra, cimeta in nageljnovih žbic.

Novo iznajdbo je prinesla tudi sredina 18. stoletja, ko je nastal eden od najslavnejših parfumarskih izdelkov, kolonjska voda. Ta alkoholna raztopina, odišavljena z grenko pomarančo in bergamotko, naj bi bila delo družine Farina.

Po prvi in drugi svetovni vojni pa se je začela demokratizacija parfuma, nastopil je čas velikih legend, ki so še kot pojem moških dišav ohranile do danes. Moški so bili za razliko od žensk, ki so se ravnale po navodilih iz Pariza, pri izbiri dišav precej domoljubni. Italijani so oboževali "gozdno vodico" z vonjem po borovcih, Francozi so noreli za mešanico vonjav lesa, mahu, praproti in cedre, Angleži so ostali zvesti sivki, Nemci in Američani pa so prisegali na vonj po tobaku.

Novi mejnik moškega parfumarstva pa je bilo leto 1964 v ZDA, ko je Fabrege predstavil svojo legendarno dišavo Brut, ki je poudarjala moškost, naravno sproščenost in sodobno spolnost. To, kar je v ospredju tudi danes.

JERCA LEGAN

NOVOMEŠKI INTERNATI

»Tu so stanovali tudi gostinci, trgovci..., še jaz sem kidal za njimi...«

Malo pred božičem je bil v novomeški proštiji lep literarni večer, ki se ga je udeležilo mnogo ljudi. Pisatelj Sivec je predstavil svoji novi knjigi Koledniki so peli, g. Lap je večer lepo povezoval in nas nazadnje povabil v stanovanjske prostore nekdanjih proštov, ki so danes svetli, freske so restavrirane... Obložene mize so vabile. Bil bi res lep večer, če ne bi bile izrečene besede iz naslova z glasom, kot da so ti nekdanji stanovalci oskrunili te svete prostore.

Ker sem se v povojnem času tudi jaz šolala tako, da sem stanovala v nekdanjem samostanu v Šmihelu in sem se v to problematiko še posebej poglabljala, ko sem ob 50-letnici dijaškega doma v Novem mestu urejala zbornik, si ne morem kaj, da naših bralcev v imenu mnogih tedanjih dijakov ne bi spomnila na tisti čas. Pomagala si bom s podatki iz zbornika, ki ga lahko dobite, če ne drugje, v novomeški študijski knjižnici (Dijaški dom Novo mesto, 1947-1997). Dotaknila se bom le povojnega obdobja, ko so se v vseh večjih krajih odpirale splošnoizobraževalne šole, nižje in popolne gimnazije ter strokovne šole. Zaradi pomanjkanja prostorov so nastanitev vseh šolajočih se reševali na različne načine. Nekdanji dijaški domovi (tudi v Šmihelu) so bili podržavljeni, nanovo ustanovljeni pa locirani v starih, dotrajanih stavbah, kjer je bila mladim zagotovljena le zasilna nastanitev. Sprva je bilo poskrbljeno le za prehrano in vzgojo, ki je bila omejena na bolj ali manj strogo vzdrževanje reda in discipline, kasneje pa so se v njih odvijale bogate kulturne, športne in druge dejavnosti, poskrbljeno je bilo tudi za razvedrilo.

Prvi zasilni dijaški dom srednješolcev v Novem mestu je vodila gospa Mira Trdan, ki se še danes živo spominja, kako težko je bilo. "Otroci so prišli od vsepovsod, niso pa imeli kaj jesti in kje spati. Bilo ni ničesar. Z ženskami smo šle na kmete prosit slamo, ličkanje, slamnjače, da bi imel vsak svoje ležišče."

Deški internat je bil v frančiškanskem samostanu, dekliški pa v prostorih osnovne šole. Kuhinja za vse dijake je bila v bivšem Rokodelskem (kasneje Sindikalnem) domu. Bivali so v prenatrpanih prostorih, skoraj v nemogočih razmerah. Tisti, ki smo bili takrat v njih, to vemo. Priprave na selitev v samostanske prostore v Šmihelu so stekle januarja 1947, do vselitve ob začetku novega šolskega leta pa je bilo potrebno postoriti marsikaj, saj je bila stavba od vojne močno poškodovana. Za upravnika je bil imenovan učitelj Ivan Jurčec, ki je prevzel težko in odgovorno nalogo. Zaradi težav s prehrano je pri dijaškem domu organiziral tudi ekonomijo, da so pridelovali potrebno zelenjavo za lastno kuhinjo. Obdelovali so nekaj njiv, imeli pa so tudi svinjak, kjer so gojili pitance, kar je prehrano popestrilo in pocenilo.

Sprva so bili v ta dom sprejeti le gimnazijci, nato še dijaki učiteljišča in ekonomske šole. Spominjam se spalnice v 1. letniku, ko nas je v eni sobi spalo kar 45. Umivali smo se v mrzli vodi, kopali po razporedu enkrat na mesec pod primitivnimi tuši. A nam je bilo lepo, ker smo se lahko šolali in smo bili vsi enako revni.

Drugi dijaški dom (Dijaški dom strokovnih šol v Kettejevem drevoredu) je bil ustanovljen septembra 1961. V njem je bilo 84 gojencev. Stanovali so v treh barakah in enem zidanem objektu v Bršljinu, v njegovem oddelku na Kapitlju pa je bilo nastanjenih 40 dijakov v prostorih župnišča. Tu so bili pogoji bivanja še težji. Dijaki so se hranili v dijaški kuhinji ali v drugih menzah.

Svoj dom so imeli tudi dijaki srednje kmetijske šole na Grmu. V 1. nadstropju je bila poleg učilnice ena spalnica, druga pa je imela vhod s posebnega stopnišča.

17. 6. 1964 je Skupščina občine sprejela sklep, da se vsi dijaški domovi združijo pod eno upravo s centrom in sedežem v Šmihelu. Upravnik je postal Tone Šega. Takrat je v Šmihelu bivalo 160 dijakinj, v Bršljinu 64 gojencev, na Kapitlju pa 32. Kljub težkim razmeram in slabim materialnim pogojem so ti dijaki živeli polno, ustvarjalno življenje in se učili za življenje. Vzgojitelji jih niso več le "čuvali", ampak so poleg pomoči pri učenju bogato organizirali njihov prosti čas.

Razmere so se začele glede prostorov vidno boljšati šele v obdobju 1976-1980, ko je bil sprejet družbeni dogovor za gradnjo domov učencev in študentov v vsej Sloveniji. Tako je bil 15. 9. 1977 tudi v Novem mestu položen temeljni kamen za nov dijaški dom, ob katerem je kmalu za tem zrastel tudi Center srednjih šol. Svečana otvoritev novega doma, ki ga je v tistem obdobju vodil Franc Zaman, je bila 28. oktobra 1978. V njem so bili dani vsi pogoji za uspešno delo in bogato kulturno in športno življenje. Svoj dijaški dom so ob šoli dobili tudi učenci kmetijske šole na Bajnofu. Razmere so se za vse šolajoče končno dostojno uredile.

A pomudimo se še malo ob spominih! Fanika Primc, ki je bila vzgojiteljica v domu v Bršljinu, je za Zbornik zapisala:

"Pogoji bivanja so bili celo za tisti čas nemogoči. Sobe, kjer so učenci spali, je že močno najedala lesna goba. Sanitarije so bile dotrajane, tople vode ni bilo. Pozimi pa mraz! V vsaki sobi je stala Lutzova železna peč, ki se je ohladila z zadnjim dogorelim polenom. Učenci so sami kurili in sami čistili sobe. V mrzlih zimskih jutrih je na odejah ležalo ivje. Ko so vstali, jim je iz pip pritekla mrzla voda. Vzeti so morali pot pod noge in oditi na zajtrk v dijaško kuhinjo, ki je bila v osnovni šoli v mestu. Tam so imeli po pouku tudi kosilo. Dislocirani oddelek v Bršljinu so v šolskem letu 1968/69 zaprli. Skupaj z učenci sem se v naslednjem šolskem letu preselila na Kapitelj in ostala tam do junija 1974. Tu so bili pogoji le nekoliko boljši, pa tudi šolam smo bili bliže."

Kako je bilo bivati takrat na Kapitlju, se spominja nekdanji dijak tega doma in še vedno vzgojitelj v Dijaškem domu v Novem mestu Janez Dolenc. Takole pravi:

"Kot petnajstletnik sem prišel iz Kočevja na novomeško gimnazijo in bil sprejet tudi v dijaški dom. Šokanten je bil prihod petnajstletnika v prostore na Kapitlju. Prehod je vodil skozi pravo črno kuhinjo po ozkih razmajanih stopnicah v 1. nadstropje, kjer je dolgi hodnik služil za učilnico, za njo pa so bile tri večje spalnice. Tople vode sprva še ni bilo, kasneje smo dobili bojler. Razsvetljava je bila izredno šibka. Pozimi smo se nekateri bolj, drugi manj ogreli ob edini peči v učilnici. Postelje smo videli šele po 20. uri, saj so bile spalnice ves čas zaklenjene."

Na dijaški dom na Kapitlju se spominja tudi bivši župan novomeške občine Franci Koncilja, ki v uvodniku v Zbornik med drugim piše:

"Del pestrega in dinamičnega življenja ter dela novomeškega dijaškega doma sem živo doživljal tudi sam. V nepozabno in čudovito otroštvo, ki sem ga tako polno doživljal s prijatelji na Kapitlju, je bil nehote vpleten tudi ta. V proštiji je takrat živela čudna druščina ljudi: duhovniki kolegiatnega Kapitlja, vojaščina, ki je v kleteh hranila ozimnico, najrazličnejše stranke, ki so stanovale po vseh koncih proštije, in nazadnje internat, ki je imel svoje prostore v severnem traktu zgradbe. Vsi ti ljudje se med seboj ob srečavanjih niso pozdravljali, so pa budno pazili, kaj je kdo počel in govoril. Prestrašeni kmečki fantje pa so vse to v internatu doživljali v nemogočih razmerah. In vendar je iz njihovih vrst izšlo kar nekaj danes uveljavljenih in pomembnih znanstvenikov itd..."

Tako je! Redki so bili tisti srečneži, ki so lahko med šolanjem bivali doma, a kljub zelo težkim razmeram smo živeli bogato, polno življenje in smo hvaležni družbi, da nam je šolanje omogočila. Nobenih prostorov nismo osramotili ali celo onečastili, tudi proštijskih ne! Če boste še kdaj hodili po teh prostorih, raje pomislite na to, v kako težkih razmerah je živela in se šolala mladina v letih po 2. svetovni vojni!

I. MESTNIK

Marija Škulj: "Ne le prebivalci Rut, tudi izletniki bodo verjetno ostali brez možnosti nakupa."

Trgovina za dve stranki

VELIKE LAŠČE, MOHORJE - Rutarska planota, ki obsega devet vasi s 110 prebivalci, ima le eno trgovino, ki se nahaja v opuščeni podružnični šoli v Mohorju. Trgovino so pred nekaj meseci prevzeli Škuljevi iz iste vasi, saj so pričakovali, da bodo oskrbovali lokalne prebivalce, poleti pa še izletnike. Skozi Mohorje namreč poteka evropska pešpot E-7, v bližini je znameniti slap Kobilji curek, bolj zagreti pohodniki pa obiščejo tudi stičišče štirih občin ob sotočju Iške in Zale.

Ljudje se tu preživljajo s kmetijstvom in prodajo suhe robe, zato tu kupijo le najnujnejše za življenje. Marija Škulj pravi: "V Mohorje smo se preselili iz Škofje Loke pred dvajsetimi leti. V začetku smo se ukvarjali z rejo drobnice, nato smo se do poškodbe moža Milana preživljali s suho robo. Izdelovali smo lesene lopatke, vendar so šle čedalje težje v prodajo. Od zadnje izdelave so nam ostale skoraj vse. Sedaj smo se odločili za trgovino, vendar redno zahajata vanjo le dve stranki. Iz skoraj vsake hiše je kdo v službi, zato pripeljejo hrano in ostalo s seboj iz trgovin z večjo izbiro."

Milan in Marija Škulj imata dva otroka. Grega ima 17 let in obiskuje srednjo šolo, 23-letni Gašper pa študira arhitekturo. Kot večina mladih, si bosta poiskala službo in verjetno zapustila Rute. Marija pa upa, da bo dobila kakšno delo vsaj preko javnih del, saj jim trgovina ne bo prinašala dovolj dohodka.

B. Ž.

310 krvodajalcev v Sevnici

SEVNICA - Na zadnji krvodajalski akciji v starem letu v Sevnici je v dveh dnevih prišlo na odvzem krvi 310 krvodajalcev. 27. decembra je darovalo kri 150 krvodajalcev, dan pozneje pa še 10 več. Z dobrim odzivom so v vodstvu sevniške območne organizacije Rdečega križa zadovoljni. Tudi tokrat so pridobili nekaj novih, mladih krvodajalcev in upajo, da bodo postali redni darovalci krvi. Vsem krvodajalcem se zahvaljujejo za solidarnost in human odnos do soljudi, zahvala pa velja tudi njihovim delodajalcem, ki so jim omogočili vsaj en prost dan za darovanje krvi.

Srečanje otoških gasilcev veteranov

OTOČEC - Člani Prostovoljnega gasilskega društva Otočec so pod vodstvom predsednika upravnega odbora Franca Ivnika pred kratkim pripravili že 3. srečanje gasilcev veteranov. V gostilni Pri Štefki na Otočcu so se poleg veteranov zbrali še tekmovalna desetina, člani upravnega in nadzornega odbora ter predstavnik občine, odgovoren za zaščito in reševanje, Fikret Fejzić, kateremu gre zahvala za opremo vasi Vrh pri Pahi, Paha in Herinja vas z omaricami za hitro posredovanje. Na srečanju so se z minuto molka spomnili tudi treh letos preminulih članov.

H. M.

Dobrodelni koncert

LITIJA - Dobrodelni koncert za otroke s prilagojenim programom podružnične osnovne šole Litija, ki ga je pripravila tamkajšnja šola in učitelj Jurij Marussig, je pomenil žarek upanja tako za vse ogrožene otroke kot tudi vse tiste, ki bodo s pomočjo zbranih sredstev lahko letovali v šoli v naravi. Številne zbrane je pozdravila ravnateljica OŠ Litija Gabrijela Hauptman in se vsem nastopajočim in obiskovalcem prireditve zahvalila, da so se odzvali povabilu. Nastopili so: ansambel Vasovalci iz Bele krajine, harmonikarja Jure Ciber in Lidija Virant z Iga pri Ljubljani, pevska skupina TD Suha Krajina, pesnik Jurij Marussig, učiteljski, otroški in mladinski pevski zbor ter plesna skupina otrok tamkajšnje šole s prilagojenim programom.

Enodejanka Krvavska legenda

Najprej napisal pesem, potem dramo - Krstno uprizoritev si je ogledalo 250 ljudi - Igro popestrili konjeniki

VELIKE LAŠČE - Milan Tekavec, ki je legendo iz turških časov zapisal kot pesem in kot enodejanko, pravi: "Kot mlad fantič sem prišel živet na Veliki Osolnik leta 1948. V času, ko še ni bilo televizije, smo ob večerih za razvedrilo poslušali pripovedke starejših ljudi. Zgodbo, kako se je Rožna vas preimenovala v Krvavo Peč, sem slišal od Škalarjeve Micke in zgodba je v meni zorela kar pol stoletja. Pred dvema letoma sem napisal pesnitev Krvavska legenda, letos pa je nastala tudi dramska igra, enodejanka, ki je doživela krstno uprizoritev ob otvoritvi vodovoda v Krvavi Peči. Legenda opisuje turške vpade na slovensko ozemlje, pri čemer so se tri dekleta iz Rožne vasi suženjstvu izognile s skokom s pečin pod cerkvijo, vaščani pa so v njihov spomin preimenovali vas v Krvavo Peč. "

Milan Tekavec je dramo napisal v sedmih večerih, igralci KUD-a Rob so jo vadili le kratek čas, pa je gledalcem vendar segla v srce.

Enodejanko je Milan napisal v tednu dni, ko so mu otroci za 60. rojstni dan podarili teden oddiha v toplicah. Glavne vloge je napisal za posamezne igralce KUD-a Rob, zato za uprizoritev ni bilo potrebno veliko vaje. Pri igri je sodelovalo še devet konjenikov Konjerejskega društva Velike Lašče, udeleženci so sami pripravili kulise in kostume, odlično ozvočenje pa je bilo delo Toneta Cente. Krstno uprizoritev igre si je ogledalo okoli 250 ljudi. Zaradi uporabe domačega jezika, ki ni deloval vsiljeno, in zelo dobre izvedbe smo med gledalci opazili marsikatero rosno oko in od obilice čustev stisnjene zobe. Igra je vsekakor pomembna za vse proučevalce slovenskih narečij in zgodovine.

B. ŽAGAR

Pobrateni gasilski društvi

LOŠKI POTOK - Prijateljevanje med dokaj oddaljenima prostovoljnima gasilskima društvoma iz Malega Loga v Loškem Potoku in Pšate pri Domžalah traja že več kot dve leti in je nastalo zgolj po naključju. Takrat so v Loškem Potoku ukinili obrat Saturnusa ter so se delavci in delavke morali začeti voziti v Ljubljano, kjer so se srečali s člani PGD Pšata. Beseda je dala besedo in naneslo je, da se je član PGD Mali Log Karol Turk dogovoril z gasilci s Pšate, da jim podarijo starejši, s še dobro ohranjen kombi. Avgusta leta 1998 so kombi pripeljali v Mali Log, ga primerno "zalili" in se domenili za pobratenje, katerega so nedavno potrdili tudi s podpisanim sporazumom. Dogodek je vreden omembe predvsem zato, ker se ob takih pobudah sklepajo prijateljstva, ki so lahko za zgled drugim. Navsezadnje gasilci že več kot stoletje uporabljajo geslo: Na pomoč!

A. K.

DELOVNE JUBILANTKE - Vodstvo novomeške osnovne šole Šmihel se je na srečanju vseh delavcev ob izteku minulega leta že tretjič spomnilo vseh jubilantov, ki so dopolnili 10, 20 ali 30 let delovne dobe. Tako je 30 let dopolnila Tilka Bogovič, dvajset Janja Bukovec in Diana Dronjak ter 10 let Klavdija Hrastar. Jubilantkam sta darilo - šopek in grafiko izročila ravnateljica šole Irena Hlača in njen pomočnik Stane Papež. (Foto: H. Murgelj)

PRVIČ VEČDNEVNA RAZSTAVA - Društvo podeželskih žena Nežica iz Kostela je prejšnji mesec prvič priredilo večdnevno razstavo z božično - novoletno tematiko. V stavbi nekdanje podružnične osnovne šole v Vasi so na otvoritvi razstave nastopili pevski zbor in posamezni učenci osnovne šole v Fari, članica društva Polona Vec nas je poučila o starih običajih za božič in novo leto, ženska pevska skupina Nagelj je zapela nekaj domačih pesmi, članica Marjana Kajfež pa je po kostelsko povedala staro kolednico. Vsem, ki so na razstavi sodelovali, je predsednica društva Dunja Klarič izročila priznanja, nagrade pa so prejeli vsi nastopajoči ter sodelujoče šole. Na razstavi so na ogled poleg značilnega peciva in ročno izdelanih okraskov za smrečice, stenskih venčkov in drugih izdelkov, povezanih s prihajajočimi prazniki, tudi preko sto let stare, papirnate jaslice, last Marije Južnič. (Foto: B. Žagar)

91 LET MARIJE ZALETELJ IZ ZAGORICE - Predsednik sveta krajevne skupnosti Dobrnič Silvester Prpar je pred iztekom starega leta obiskal in se s skromnim darilom spomnil najstarejše krajanke, Marije Zaletelj iz Zagorice pri Dobrniču. (Foto: P. Perc)

Topel dom številne družine

91-letna Marija Zaletelj povila 11 otrok - Otroci ter 23 vnukov in 27 pravnukov - Zelo rada okopava njivo - Bere Dolenjski list

ZAGORICA - Marija Zaletelj je 91. rojstni dan sicer praznovala 31. julija 2000, z zelo vitalno ženico pa smo se zadržali okoli božično-novoletnih praznikov v prijetnem kramljanju v hiši njenega najmlajšega - 11. otroka, 49-letnega Staneta, ki je poskrbel, da je nova domačija, zgrajena na istem mestu, sicer posodobljena, ohranila značilnosti toplega doma. Zato se vanj radi vračajo vsi Minkini otroci. (Minka so svojo edinko Marijo klicali njeni starši, Špeličevi iz Korit). Najstarejši sin, 72-letni Ivan, se iz Novega mesta pogosto pripelje kar z motociklom.

Večina otrok si je ustvarila domove v bližini domače vasice, še najdlje od doma živita sin Tone (v Mariboru) in hči Angela (na Ptuju). Oba pogosto obiskujeta mater pa tudi ona je bila že velikokrat pri svojih otrocih na Štajerskem. Samo na Ptuju je bila letos že dvakrat. Ena hči je že umrla, mož Janez pa je leta 1987 preminil v 84. letu. "Samo poglejte tole sliko iz leta 1952!", pravi skromna Marija, gotovo ponosna na svojo družino, na otroke, ki so vsi lepo preskrbljeni, pri kruhu, o sebi in svojih pa najraje ne bi govorila. Obvezna oddaja je po vojni zelo prizadela družino. Toda to je življenjska epizoda, s katero sicer Marija ne bi rada obremenjevala svojih 23 vnukov in 27 pravnukov, pozabiti pa tega preprosto ni moč, če je že vsem, ki so bili morda tudi prisiljeni to početi, oprostila.

"Za Dolenjski list se 'cukamo'. Jaz bom samo mrliče pogledala," pravi svojim domačim mati Marija vsakokrat, ko prinese pismonoša priljubljenega "Dolenjca" in hoče pregledati predvsem osmrtnice. Poleg tega imajo Zaleteljevi naročeno še Družino. Sicer pa skorajda ne zamudi TV dnevnika. "Najraje pa okopavam njivo. Če tega ni, sem kar bolna," še pojasni Marija, ki ima od živali najraje kokoši. Je pa bila vedno dobra kuharica. Svoje znanje je uspešno prenesla tudi na snaho, Stanetovo ženo, ki zna pripraviti tako izvrstne žlinkrofe, z nadevom zmlete šunke, kisle repe, domače klobase, kruha in jajca, da ne smejo manjkati okoli božičnih in novoletnih praznikov. Hčerka Angela si te dobrote zaželi vsakokrat, ko pride na obisk s Ptuja.

P. P.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 11.1.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Risanka; Male sive celice - 9.50 Zgodbe iz praznične školjke - 10.20 Risanka - 10.30 Svet narave, dok. odd. - 11.30 Slovenija - dežela kraškega ovčarja - 12.00 Dok. oddaja - 12.30 Svetovni izzivi - 13.00 Poročila - 13.40 Kaj so rekli večerni gostje v letu 2000 - 14.30 Zoom - 16.00 Slovenski utrinki - 16.30 Poročila - 16.45 Oddaja za otroke - 17.10 Enajsta šola - 17.45 Novi raziskovalci, dok. nan. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Tednik - 21.00 Prvi in drugi - 21.20 Osmi dan - 22.05 Odmevi - 22.50 Pisave - 23.20 Ulkus

SLOVENIJA 2

8.30 Videospotnice - 10.05 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 10.50 Grace na udaru, nan. - 11.15 Frasier, nan. - 12.30 Tedenski izbor: Šport; Svet poroča; March v Chicagu, film - 16.30 Caroline v velemestu, nan. - 17.00 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 18.00 Paw, film - 19.30 Videospotnice - 20.05 Osamljen planet - 21.00 Emily z mesečeve domačije, nad. - 22.00 Poseben pogled, film - 23.25 Beck, švedski film

KANAL A

9.00 Križarjenje, nan. - 9.30 Ljubica, otroci so se skrčili, nan. - 10.25 SeaQuest, nan. - 11.50 Ricki Lake - 12.45 Adrenalina - 13.45 Mladoporočenci - 14.45 Racki Lake - 15.40 Mladenič v modrem, nan. - 16.35 Mreža, nan. - 17.35 Fant zre v svet, nan. - 18.00 Noro zaljubljena, nan. - 18.30 Pa me ustreli!, nan. - 19.00 Udarci pravice, nan. - 22.00 Košarkarska Evroliga

POP TV

10.00 Ne pozabi me nikdar, nad. - 11.00 Večna ljubezen, nad. - 11.50 Brez tebe, nad. - 13.15 Zgodba južnih morij, nan. - 14.10 Gorski zdravnik, nan. - 15.40 Oprah show - 16.30 Brez tebe, nan. - 17.20 Večna ljubezen, nad. - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Raztresena Ally, nan. - 20.55 Nikita, nan. - 21.50 Prijatelji, nan. - 22.20 Seks v mestu, nan. - 22.55 Jag, nan. - 23.40 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Risanka - 17.45 Pokličite župana! - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 20.40 Nas poznate? - 20.50 Predstavitve - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.30 Iz združenja lokalnih TV - 22.00 Turistična oddaja

HTV 1

9.30 Poročila - 9.40 Izobraževalni program - 11.05 Za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 13.20 Afriški trnov raj, dok. odd. - 14.10 Poročila - 14.15 Izobraževalni program - 15.10 Program za otroke in mladino - 16.00 Informativno politični program - 16.30 Hrvaška danes - 17.05 Deček spoznava svet - 17.30 Hugo - 17.55 Izobraževalna oddaja - 18.25 Kolo sreče - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.15 Ameriški film - 21.50 Pol ure kulture - 22.25 Viza - 23.10 Odmevi - 23.35 Dok. odd. - 0.05 Nočni program

HTV 2

9.55 Poročila - 10.00 Ponovitve oddaj - 13.30 Globalna vas - 14.15 Južni Brooklyn, nad. - 15.00 Ekran brez okvira - 16.00 Poročila - 16.10 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 17.00 Vsakdanjost - 18.25 Panorama - 18.55 Poročila - 19.00 Na zdravje, nan. - 19.30 Policija, nan - 20.10 Kviz - 20.25 Chicago Hope, nan. - 21.20 Polni krog - 21.40 Željka Ogresta z gosti - 22.45 Dosjeji X, nan. - 23.30 Filmska noč z Alom Pacinom - 1.00 Najboljša dela svetovnih muzejev

PETEK, 12.1.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; Duhovni utrip; Oddaja za otroke; Enajsta šola; Oddaja za otroke; Novi raziskovalci, dok. nan.; Alpe-Donava-Jadran; Trust, angleška drama - 13.00 Poročila - 14.00 Tedenski izbor: Prvi in drugi; Ulkus; Osmi dan; Vsakdanjik in praznik - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Pravljičar, nan. - 17.05 Zares divje živali - 17.45 Humanistika - 18.20 Dosežki - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Garači, nad. - 21.00 Deteljica - 21.10 TV Poper - 21.50 Odmevi - 22.50 Traviata II. - 22.50 Polnočni klub

SLOVENIJA 2

8.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Hotel ob Vrbskem jezeru, nan.; Osamljen planet - 13.05 Film - 14.30 Oliver Twist, angleški film - 16.30 Caroline v velemestu, nan. - 17.00 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 18.00 Film - 19.30 Videospotnice - 20.05 Planeti, dok. odd. - 21.00 Nana, nad. - 21.55 Gentila, izraelski film - 23.10 Jezera, nad.

KANAL A

9.00 Križarjenje, nan. - 9.30 Ljubica, otroci so se skrčili, nan. - 10.25 SeaQuest, nan. - 11.50 Ricki Lake - 12.45 Pop'n'Rolf - 13.45 Bravo, Maestro - 14.45 Ricki Lake - 15.40 Mladenič v modrem, nan. - 16.35 Mreža, nan. - 17.30 Fant zre v svet, nan. - 18.00 Noro zaljubljena, nan. - 18.30 Pa me ustreli!, nan. - 19.00 Udarci pravice, nan. - 20.00 Komedija zmešnjav - 20.30 Mladoporočenci - 21.00 Felicity, nan. - 22.00 Dediča, ameriški film - 23.40 Najbolj nori zločinci, dok. odd. - 0.10 Policisti, nan.

POP TV

10.00 Ne pozabi me nikdar, nan. - 11.00 Večna ljubezen, nad. - 11.50 Brez tebe, nad. - 13.15 Zgodba južnih morij, nan. - 14.10 Gorski zdravnik, nan. - 15.40 Oprah show - 16.30 Brez tebe, nan. - 17.20 Večna ljubezen, nad. - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Smrtonosno orožje, ameriški film - 22.00 Teksaški mož postave, nan. - 22.50 F/X - umori s trikom, nan. - 23.40 Zlobni dvojček, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Dokumentarni film - 17.45 Turistična oddaja - 18.00 Kmetijski razgledi - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Glasbena oddaja - 21.00 Novice - 21.20 Brez panike - 21.40 Motosport mundial - 22.10 Kako biti zdrav?

HTV 1

9.30 Poročila - 9.40 Izobraževalni program - 11.05 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 13.20 Siloviti vulkan, dok. odd. - 14.15 Poročila - 14.20 Izobraževalni program - 15.15 Program za otroke in mladino - 16.00 Svet podjetništva - 16.30 Hrvaška danes - 17.00 Televizija o televiziji - 17.30 Hugo - 17.55 Alpe-Donava-Jadran - 18.25 Bogovi ognja, dok. oddaja - 19.00 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.15 Glasbena oddaja - 21.15 Kickboxer, ameriški film - 22.55 Odmevi - 23.20, 0.55 in 2.25 Ameriški film - 4.25 Nočni program

HTV 2

9.50 Poročila - 9.55 Ponovitve oddaj - 13.00 Pol ure kulture - 13.30 Chicago Hope, nan. - 14.15 Željka Ogresta z gosti - 15.15 Dosjeji X, nan. - 16.00 Poročila - 16.10 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 17.00 Vsakdanjost - 18.25 Panorama - 18.55 Poročila - 19.00 Humoristična nan. - 19.30 Policija, nan. - 20.10 Kviz - 20.25 Pravica za vse, nan. - 21.20 Polni krog - 21.40 Latinica - 23.25 Pravi čas - 0.55 Najboljša dela svetovnih muzejev

SOBOTA, 13.1.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; Zgodbe iz školjke; Radovedni taček; Male sive celice; 10.10 Ameriški film; Lingo - 12.10 Tednik - 13.00 Poročila - 13.30 Mostovi - 14.30 4 x 4 - 15.00 Win Again, ameriški film - 16.30 Poročila - 16.45 Franček, ris. nan. - 17.10 Fliper in lopatka, ris. nan. - 17.50 Na vrtu - 18.15 Ozare - 18.20 Umetnost življenja po svetu, dok. nan. - 18.50 Risanka - 19.00 Danes - 19.05 Utrip - 19.30 Dnevnik - 20.05 Razvedrilna odd. - 21.35 Dokumentarna oddaja - 22.05 Frasier, nan. - 22.45 Poročila - 23.25 Sopranovi, nad. - 0.20 The Theater, ameriški film

SLOVENIJA 2

8.15 Videospotnice - 8.50 V telovadnici, nad. - 9.10 Družinska zaveza, nad. - 10.00 Štafeta mladosti - 10.20 Smučarski poleti - 12.10 Vremenska panorama - 12.20 Šport - 19.30 Videospotnice - 20.05 Nevihtno nebo, francoski film - 21.35 Praksa, nan. - 22.20 Družinska zaveza, nad. - 23.00 Sobotna noč

KANAL A

9.15 Šerif v New Yorku, angleški film - 11.00 Kung Fu, nan. - 12.00 Nezgodni oddelek, nan. - 13.00 Mladoporočenci - 13.30 Stilski izziv - 14.00 Košarka, Evroliga - 16.30 Živalim na pomoč, dok. odd. - 17.00 Pop'n'Roll - 18.00 Beverly Hills 90210, nan. - 19.00 Prijatelji, nan. - 19.30 Dvakrat v življenju, nan. - 20.30 Prijatelji, nan. - 21.00 Bližina, ameriški film - 22.40 Brat in sestra, ameriški film - 0.30 Policisti, nan.

POP TV

8.30 Risanke - 10.00 Power Ranger, nan. - 10.20 Knjižni molj Wishbone, nan. - 10.40 Navihanka, nan. - 11.00 Mladi učitelj, nan. - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.30 Ameriška gimnazija, nan. - 13.00 Gepard, ameriški film - 15.30 Zgodba o Jackie, nad. - 17.10 Ženska sokol, ameriški film - 19.15 24 ur - 20.00 Eraser, ameriški film - 22.00 Maska, ameriški film

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Kako biti zdrav? - 17.30 Motosport mundial - 18.00 Posavski obzornik - 18.30 Rezerviran čas - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Iz združenja lokalnih TV - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.20 Glasbena oddaja

HTV 1

9.30 Poročila - 9.35 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.30 Dokumentarna oddaja - 13.00 Prizma - 13.55 Poročila - 14.05 Oprah Show - 14.55 Hruške in jabolka - 15.35 Dokumentarni film - 16.05 Zlata dekleta, nan. - 17.05 Glasbena oddaja - 18.40 Kulturna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.15 Tedenski pregled - 21.05 Ameriški film - 23.05 Poročila - 23.25 Dalziel in Pascoe, nan. - 1.05 Ameriški film - 2.40 Nočni program

HTV 2

8.40 Ponovitve oddaj - 13.00 Hišni ljubljenčki - 13.45 Pot k samuraju, dok. odd. - 14.20 Beverly Hills, nan. - 15.05 Briljantina - 15.55 Melrose Place, nan. - 16.40 Črno-belo v barvi - 17.30 Priča obtožbe, ameriški film - 19.30 Policija, nan. - 20.10 Družina Soprano I., nad. - 21.05 Koncert berlinske filharmonije - 22.00 Glasbena odd. - 22.55 Seks in mesto - 23.20 Metropolis - 0.50 Najboljša dela svetovnih muzejev

NEDELJA, 14.1.

SLOVENIJA 1

8.00 Živžav: Telebajski; Tabaluga; Pika nogavička; Ranč pri kraguljčkovi sedmici - 10.00 Glasbena odd. - 11.00 Svet divjih živali, dok. nan. - 11.30 Obzorja duha - 12.00 Ljudje in zemlja - 13.00 Poročila - 13.15 Razvedrilna odd. - 14.40 Garači, nad. - 15.30 Parada plesa - 16.00 Čari začimb - 16.30 Poročila - 16.50 Vsakdanjik in praznik - 17.45 Slovenski magazin - 18.15 Naravni parki Slovenije - 18.45 Risanka - 18.50 Žrebanje lota - 19.00 Danes - 19.05 Zrcalo tedna - 19.30 Dnevnik - 20.05 Zoom - 21.40 Intervju - 22.40 Poročila - 22.55 Prešernove Gazele v skladbi L. M. Škerjanca - 23.10 Brez komentarja - 0.05 Nocoj z Lesley Garret

SLOVENIJA 2

8.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Noro zaljubljena, nan.; Prava stvar, nan.; Emily z mesečeve domačije, nad.; Evromuzika - 13.00 Šport - 19.30 Videospotnice - 20.05 Nove pustolovščine Nicolasa Hulota, dok. nad. - 21.00 Trend - 21.30 Homo turisticus - 22.00 Šport v nedeljo - 23.00 Dež za ubijanje, ameriški film

KANAL A

9.25 Joe Kidd, ameriški film - 11.00 Kung fu, nan. - 12.00 Nezgodni oddelek, nan. - 13.00 Komedija zmešnjav - 13.30 Pop'n'Roll - 14.30 Diamantna past, ameriški film - 16.10 Mestni divjak, dok. odd. - 17.00 Divja zemlja, nad. - 18.00 Merlose Place, nad. - 19.00 Prijatelji, nan. - 19.30 Roswell, nan. - 20.30 Prijatelji, nan. - 21.00 D3: Mogočni racmani, ameriški film - 22.45 Stilski izziv - 23.20 Čudež na avtocesti, ameriški film

POP TV

8.30 Risanke - 10.00 Power Ranger, nan. - 10.20 Hroščeborgi, nan. - 10.40 Navihanka, nan. - 11.00 Mladi učitelj, nan. - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.30 Ameriška gimnazija, nan. - 13.00 Izganjalka vampirjev, nan. - 14.0 Antibiotiki, dok. odd. - 14.30 Prva izdaja, nan. - 15.30 Ronnie in Julija, ameriški film - 17.20 Obalna straža, nan. - 18.10 VIP, nan. - 19.15 24 ur - 20.00 E.T. Vesoljček, ameriški film - 22.00 Športna scena - 22.45 Na plaži, ameriški film

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Posnetek dogodka - 18.00 Smo dobri gospodarji? - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Moj kraj - 20.30 Posavski obzornik - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.20 Kmetijski razgledi - 22.00 Športna scena

PONEDELJEK, 15.1.

SLOVENIJA 1

8.00 Tedenski izbor: Utrip; Zrcalo tedna; 4 x 4; Zares divje živali, dok. odd.; Oddaja za otroke; Humanistika; Dosežki; Na vrtu; Umetnost življenja po svetu, dok. odd.; Parada plesa - 13.00 Poročila - 13.30 Ljudje in zemlja - 14.20 Polnočni klub; Pisave - 16.00 Dober dan, Koroška - 16.30 Poročila - 16.45 Telebajski - 17.10 Radovedni taček - 17.45 Volja najde pot - 18.35 Žrebanje 3 x 3 plus 6 - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Gozdarska hiša Falkenau, nan. - 21.00 Gore in ljudje - 22.00 Odmevi - 22.55 Ustrelila sem Andyja Warhola, ameriški film

SLOVENIJA 2

8.00 Simpsonovi, nan. - 8.20 Videospotnice - 9.55 Tedenski izbor: Hotel ob Vrbskem jezeru, nad.; Nana, nad.; Planeti, nad.; Trend; Policija na naši strani - 16.30 Caroline v velemestu, nan. - 17.00 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 18.00 Regionalni program - 18.30 Jasno in glasno - 19.30 Videospotnice - 20.05 Kon tiki, dok. odd. - 21.00 Studio City - 22.00 South Park, nan. - 23.30 Metropolis - 23.00 Brane Rončel izza odra - 0.25 Vem, kam grem, angleški film

KANAL A

9.00 Križarjenje, nan. - 9.30 Ljubica, otroci so se skrčili, nan. - 10.25 SeaQuest, nan. - 11.50 Ricki Lacke - 12.45 Dannyjeve zvezde - 13.45 Zmenkarije - 14.45 Ricki Lake - 15.40 Mladenič v modrem, nan. - 16.35 Mreža, nan. - 17.30 Fant zre v svet, nan. - 18.00 Noro zaljubljena, nan. - 18.30 Pa me ustreli!, nan. - 19.00 Udarci pravice, nan. - 20.00 Ninja z Beverly Hillsa, ameriški film - 21.40 Tretji kamen od sonca, nan. - 22.10 Seinfeld, nan - 22.40 Sedem, nan.

POP TV

10.00 Ne pozabi me nikdar, nad. - 11.00 Večna ljubezen, nad. - 12.50 Brez tebe, nad. - 13.15 Športna scena - 14.10 Gorski zdravnik, nan. - 15.40 Oprah show - 16.30 Brez tebe, nad. - 17.20 Večna ljubezen, nad. - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Sedma nebesa, nan. - 21.00 Adijo ljubezen, ameriški film - 22.40 Jag, nan. - 23.40 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 16.30 Posnetek dogodka - 18.30 Športni pregled - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Rezerviran čas - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Moj kraj - 21.45 Športni pregled

TOREK, 16.1.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Risanka; Srebrnogrivi konjič; Radovedni Taček; Oddaja za otroke; Volja najde pot; Dokumentarna oddaja; Gozdarska hiša Falkenau, nan. - 13.00 Poročila - 15.05 Gore in ljudje - 16.00 Prisluhnimo tišini - 16.30 Poročila - 16.45 Otroška oddaja - 17.10 Sprehodi v naravo - - 17.45 Dokumentarna oddaja - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Na morje, nad. - 21.10 Aktualne teme - 22.00 Odmevi - 22.50 Zaupanje, angleška drama

SLOVENIJA 2

8.00 Simpsonovi, nan. - 8.20 Videospotnice - 10.05 Tedenski izbor: Hotel ob Vrbskem jezeru, nan.; Kon Tiki, dok. odd.; Nove pustolovščine Nicolasa Hulota, dok. odd.; Win Again, film; Studio City; Metropolis - 16.30 Caroline v velemestu, nan. - 17.00 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 18.00 Nenadno izginotje, ameriški film - 19.30 Videospotnice - 20.05 Dirkalni konj, dok. odd. - 21.00 Bringing up Girls in Bohemia, češki film - 23.20 Svet poroča

KANAL A

9.00 Križarjkenje, nan. - 9.30 Ljubica, otroci so se skrčili, nan. - 10.25 SeaQuest, nan. - 11.50 Ricki Lake - 12.45 Pop'n'Roll - 13.45 Stilski izziv - 14.45 Ricki Lake - 15.40 Mladenič v modrem, nan. - 16.35 Mreža, nan. - 17.30 Fant zre v svet, nan. - 18.00 Noro zaljubljena, nan. - 18.30 Pa me ustreli!, nan. - 19.00 Udarci pravice, nan. - 20.00 Dober policist, ameriški film - 21.40 Tretji kamen od sonca, nan. - 22.20 Seinfeld, nan. - 22.50 Tretja izmena, nad.

POP TV

10.00 Ne pozabi me nikdar, nad. - 11.00 Večna ljubezen, nad. - 11.50 Brez tebe, nad. - 13.15 Zgodba južnih morij, nan. - 14.10 Gorski zdravnik, nan. - 15.40 Oprah show - 16.30 Milady, nan. - 17.20 Brez tebe, nad. - 18.15 Večna ljubezen, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Rekla je ne, ameriški film - 21.40 Bolnišnica upanja, nan. - 22.30 Jag, nan. - 23.20 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.00 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Risanka - 18.30 Športni pregled - 18.45 Nas poznate? - 19.15 24 ur - 20.00 Rekla je ne, ameriški film - 21.35 Novice - 22.00 Športni pregled

SREDA, 17.1.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Dober dan, Koroška; Babar, ris. nan.; Fliper in lopatka, ris. nan.; Sprehodi v naravo; Ranč pri kraguljčkovi sedmici, nad.; Lingo; Dokumentarna oddaja; Na morje, nan. - 13.00 Poročila - 13.10 Obzorja duha - 13.40 Best bad Thing, ameriški film - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Pod klobukon - 17.45 Svet narave, dok. odd. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Daddy Nostalgie, fr. film - 22.00 Odmevi - 22.55 Gospodarski izzivi - 23.25 Resna glasba

SLOVENIJA 2

8.00 Simpsonovi, nan. - 8.20 Videospotnice - 10.05 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 10.50 Bringing up Girls in Bohemia, češki film - 13.40 Homo turisticus - 14.10 Alica, Evropski dok. film -16.30 Caroline v velemestu, nan. - 17.00 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 18.00 Menih Dawson, angleški film - 19.40 Videospotnice - 20.05 Prenos košarkarske tekme - 21.45 Proglasitev športnika sveta za leto 2000 - 22.45 Vse, razen umora, nan. - 0.15 Tooll Booth, ameriški film

KANAL A

9.00 Križarjenje, nan. - 9.30 Ljubica, otroci so se skrčili, nan. -10.25 SeaQuest, nan. - 11.50 Ricki Lake - 12.45 Dannyjeve zvezde - 13.45 Komedija zmešnjav - 14.45 Ricki Lake - 15.40 Mladenič v modrem, nan. - 16.35 Mreža, nan. - 17.30 Fant zre v svet, nan. - 18.00 Noro zaljubljena, nan. - 18.30 Pa me ustreli!, nan. - 19.00 Udarci pravice, nan. - 20.00 Providence, nan. - 21.00 Družinsko pravo, nan. - 21.50 Tretji kamen od sonca, nan. - 22.20 Seinfeld, nan. - 22.50 Mesto greha, nan.

POP TV

10.00 Večna ljubezen, nad. - 11.00 Brez tebe, nad. - 11.50 Milady, nad. - 13.15 Zgodba južnih morij, nan. - 14.10 Gorski zdravnik, nan. - 15.40 Oprah show - 16.30 Milady, nad. - 17.20 Brez tebe, nan. - 18.15 Večna ljubezen, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Sladko maščevanje, ameriški film - 21.40 Newyorška policija, nan. - 22.50 Jag, nan. - 23.40 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Nebeška vrata, ameriški film - 18.30 Smo dobri gospodarji? - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Pokličite župana! - 20.30 Rezerviran čas - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Brez panike - 21.30 V svetu oktanov - 22.00 ATV predstavlja

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal

RADIO SRAKA 94,6 MHz

STUDIO D 103.0 MHZ

DOLENJSKI LIST — DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju **lestvice Studia D** in **Dolenjskega lista** dodelil nagrado **Ivanki Košele, Moša Pijade 2, Črnomelj.** Nagrajenki čestitamo! Lestvica, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 17. uri (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

1. (1) Ljubezen na recept - **ansambel Marjana Kočevarja**
2. (4) Kitaro rad igram - **ansambel Mladi Dolenjci**
3. (3) Atov valček - **ansambel Korenine**
4. (2) Dekle iz mlina - **ansambel Franca Potočarja**
5. (7) Potpouri risank - **ansambel Mesečniki**
6. (5) Srce odpira svet - **ansambel Vrisk**
7. (9) Na Dolenjskem je dekle - **ansambel Slapovi**
8. (-) Vsak klas je zlat - **ansambel Tonija Verderberja**
9. (8) Slovo - **Trio Odmev**
10. (6) Moja reka - **ansambel Rog**

Predlog: Zvon želja - **ansambel Toneta Rusa**

Kupon št. 2

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

NAGRADNA KRIŽANKA 2

				DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	PODROČJE, KJER SE STEKAJO POTOKI, REKE	KAR ODPADE PRI PILJENJU	DVIGNJENA POVRŠINA OB CESTI	VRSTA AVTO-MOBILSKE TEKME	DEDNA POSEST PO OČETU	DEDNA ZASNOVA	IZRAELSKA LUKA
				ZAKONSKA ŽENA							
				TELOVNIK							
				GODALNI INŠTRUMENT / GROFIJA S. OD PARIZA							
				>						KAMEN, OB KATEREGA SE TOLČE, DA NASTANEJO ISKRE	GRŠKI BOG SMRTI
AVTOR: JOŽE UDIR	SLAVLJENJE, SLAVA!	PRIPADNIK SEKTE, KI SE ZAVZEMA ZA NAGOTO	GL. MESTO JEMNA / KLONICA, VOZARNA					SPIS / POSEBNO MERILO ZA NATANČNE ODČITKE			
BURKEŽ, PAVLIHA									KEM. SIMBOL ZA RADIJ / MOŠKO IME		
KONCERTNA ALI PLESNA DVORANA						OGNJIŠČE, KAMIN / IT. MESTO V PIEMONTU					
SAMOTA							LEVI PRITOK ODRE / KANON				
ANGL. PISATELJ (KINGSLEY, 1922-1995)					STEBRNI SVETNIK / SREČKO KOSOVEL						
DEL TENIŠKE IGRE				STALO							
OČE				STATUE, SOHA				DEL OBRAZA			

Nagrade v Metliko, Ribnico in Ljubljano

Žreb je izmed reševalcev 52. nagradne križanke izbral **Martino Vraničar iz Metlike, Janeza Kovačiča iz Ribnice** in **Aljo Gazvoda iz Ljubljane**. Vraničarjevi je pripadla denarna nagrada, Kovačič in Gazvodova pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 22. januarja na naslov: **Dolenjski list, Germova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto,** s pripisom **"križanka 2"**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

Rešitev 52. križanke

Pravilna rešitev 52. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: VANADAT, SRETENA, TOPONIM, KAMILICA, AJAS, TAR, KOKRA, MOR, ATOM, PEKAČA, LOKA, UNICEF, ILA, SPOTIKA, NOVALIS, JAR, AGAPANT, ANI.

zavarovalnica triglav, d.d.

TRI-PRO zavarovalna agencija, d.o.o.
Brnčičeva 13, 1000 Ljubljana

V najbolj uspešno pooblaščeno zavarovalno agencijo vabimo:

1. **direktorja podružnice (Novo mesto, Krško)**
2. **svetovalce/ke osebnih zavarovanj**
3. **svetovalce/ke pripravnike osebnih zavarovanj**

v naših podružnicah Novo mesto in Krško; obiski so pri znanih strankah.
Pogoji: pod 1. visokošolska izobrazba, vodstvene sposobnosti; pod 2. visoka šola; pod 3. pripravniki z visoko ali višješolsko izobrazbo.

Dodatne informacije g. Janez Radovan, tel.: 041/754-392.

ZAHVALA

Zakaj si morala, mama, nam umreti?
Odkar od nas si ti odšla,
v nas ostala je tiha bolečina...

V 81. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila mama

JOŽEFA KOŠALE

iz Malega Cerovca 3

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, ZD Novo mesto, sodelavcem Dinosa, gospodu župniku iz Stopič in pogrebni službi Oklešen, ki ste s prijazno besedo počastili njen spomin in jo spoštljivo spremili na zadnji poti. Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ljubil življenje si,
dom, vinograd, polje,
a tvoje opešale so moči,
za vedno zaprl si trudne oči.

V 91. letu starosti nas je za vedno zapustil oče, ded, praded in stric

MIHAEL LENART

iz Smolenje vasi 21

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali sveče in cvetje. Posebna zahvala patru Felicijanu za opravljen obred, Tovarni zdravil Krka in Gasilskemu društvu Smolenja vas.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 90. letu nas je zapustila žena, teta, botra

ANA RATKOVIČ

roj. Grgovič

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem za podarjeno cvetje, sveče in sv. maše, cerkvenemu zboru za zapete pesmi, trobentaču g. Bucotu za odigrano Tišino in g. kaplanu za opravljen obred.

Žalujoči: mož Tone in ostali

AFORIZMI

- *Ko smo končno postali gospodarji svojega, so to predali tujcem.*
- *Lastninjenje: do leta 1945 njihovo, do leta 1990 naše, po letu 1990 tuje.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, hčerke in sestre

JANJE JANČIČ

iz Cankarjeve 26, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem, znancem in sorodnikom za izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo dr. Alenki Simonič za zdravniško pomoč, govorniku Dušanu Ilovarju za poslovilne besede, Onkološkemu inštitutu Ljubljana in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustil ljubi mož, dragi oče, tast in dedek

FRANC VIDMAR

z Broda 36 v Novem mestu

Ob boleči izgubi dobrega moža, dragega očeta, tasta in dedka Franca Vidmarja se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in sv. maše. Hvala dr. Balogu, ZD Novo mesto, Splošni bolnišnici Novo mesto, pogrebni službi Komunala, gospodu Francu Konciliji, pevcem za zapete žalostinke, gospodu župniku za lepo opravljen obred. Iskrena hvala vsem in vsakemu posebej, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Milka, sin Miran z ženo Katarino, sin Zlat z ženo Matejo, vnuki Sandra, Klemen, Nejc, Nastja, brat in sestra z družinama

ZAHVALA

Prazen dom je in dvorišče,
zaman oko te naše išče,
le solza in duša ve,
kako boli, ker te več ni.

V 72. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in brat

ANTON LENARČIČ

iz Gabrijel 9

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem ostalim za ustne in pisne izraze sožalja, za podarjeno cvetje, sveče, svete maše in drugo izkazano pomoč. Posebno zahvalo izrekamo g. župniku za lepo opravljen obred, pevcem za ganljivo zapete pesmi ter ge. Flajsovi za poslovilne besede. Hvala Društvu upokojencev Krmelj, kolektivom Inkos Krmelj, Dorema Mokronog in Trgovini Kramer Mirna. Iskreno se zahvaljujemo tudi pogrebni službi Novak. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Kdor živi v spominu svojih dragih, ni mrtev,
je samo oddaljen,
mrtev je tisti, ki ga pozabijo.

V 78. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra, tašča, teta in prababica

JOŽEFA KIRM

šivilja iz Migolice pri Mirni

Naša iskrena zahvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vaščanom za izraze sožalja, za prisotnosti na njegovi zadnji poti, za podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Zahvala g. dekanu Petku za lepo opravljen obred, cerkvenemu pevskemu zboru, ge. Logarjevi za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu, izvajalcu Tišine, pogrebni službi Novak, posebno pa dr. Kranjcu in Infekcijskemu oddelku bolnišnice v Novem mestu ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani ter našo pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti k večnemu počitku.

Žalujoči: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za dom, družino dal.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 91. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JANEZ SMOLIČ

iz Ostroga 2 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče, sv. maše in našega očeta tako številno pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala g. kaplanu Mitji za obiske, g. dekanu Trpinu za lepo opravljen obred, moškemu cerkvenemu zboru iz Šentjerneja za občuteno zapete žalostinke, Gasilskemu društvu Ostrog za spremstvo, podjetjema Lipa Kostanjevica in Mercator Dolenjska ter pogrebni službi Oklešen. Vsem in vsakemu posebej, ki ste ga imeli radi in sočustvovali z nami, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Frančiška, sin Janez in hčerka Jožica z družinama, vnuki Robi, Janja, Mateja in Petra

ZAHVALA

Je čas, ki da, in čas, ki vzame...

Ob smrti naše ljubljene mame

JOSIPINE ROSENBERG

roj. Falkner

iz Novega mesta, Lebanova 33

se zahvaljujemo vsem, ki ste se od nje poslovili, nam izrazili sožalje in pokojnici darovali cvetje in sveče. Hvala govorniku ZB Drska, pesniku Smiljanu Trobišu in pravnukinji Lei. Posebna zahvala osebju Doma starejših občanov Novo mesto za vso skrb in nego. Hvala našim dragim prijateljem in sosedom za vso pomoč in tolažbo.

Žalostni: hčerki Jožica, Božena z Janezom in Srečkom ter vnukinja Vesna z Jožetom in Leo

DOLENJSKI LIST

ZAHVALA

V 91. letu starosti je tiho zaspala naša draga mama, stara mama, prababica in tašča

FRANČIŠKA KNAFELJC

roj. Golob

iz Novega mesta, Adamičeva ulica 46

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče ter vsem, ki ste se od nje poslovili. Še posebej se iskreno zahvaljujemo osebju Doma starejših občanov v Novem mestu za skrb, nego in lajšanje njenih težav v zadnjih dneh njenega življenja, ge. Jožefi Colarič za potrpežljivo pomoč naši mami, JP Komunala za izpeljano organizacijo pogreba, Društvu upokojencev Novo mesto za izkazano pozornost s praporom, pevskemu zboru iz Šmihela za čustveno zapete pesmi, gospodu patru Marjanu za lepo opravljen pogrebni obred ter sosedi ge. Pepci Pekolj za ganljive in iskrene poslovilne besede ob grobu. Prisrčna hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: hčerka Marijana in sin Tone z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Zakaj si, mama, morala umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.
Ljubila si življenje, polje in dom,
vendar brez slovesa zapustila si naš dom.

V 76. letu starosti nas je zapustila draga mama

MILKA ŠKETELJ

roj. Cvetan

iz Razdrtega 7 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v žalostnih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče, sv. maše ter jo tako številno pospremili na zaadnji poti. Posebna zahvala Internemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto, za lajšanje bolečin, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke, podjetjem Žito Gorenjka Lesce, VVO Novo mesto, P&EM Šentjernej in g. Nacetu Gregorčiču za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: njeni otroci z družinami in vsi, ki smo te imeli radi

tedenski koledar

Četrtek, 11. januarja - **Pavlin**
Petek, 12. januarja - **Tatjana**
Sobota, 13. januarja - **Veronika**
Nedelja, 14. januarja - **Feliks**
Ponedeljek, 15. januarja - **Maver**
Torek, 16. januarja - **Marcel**
Sreda, 17. januarja - **Anton**

Lunine mene
16. januarja ob 13.37 - **zadnji krajec**

kino

BREŽICE: 11. in 12.1. (ob 18. uri) ter 13. in 14.1. (ob 16.30 in 18. uri) risanka Dinozaver. Od 11. do 15.1. (ob 20. uri) Neimenovani.

ČRNOMELJ: 12. in 13.1. (ob 20. uri) Trčeni profesor 2. 13.1. (ob 17.30) in 14.1. (ob 16. uri) risanka Tiger in medvedek Pu.

GROSUPLJE: 12.1. (ob 17. uri) Road trip. 12.1. (ob 19. uri) Vroča linija.

IVANČNA GORICA: 11.1. (ob 16. uri) Road trip. 11.1. (ob 18. uri) Vroča linija.

KOČEVJE: 13.1. (ob 18. uri) Road trip. 14.1. (ob 18. uri) Vroča linija.

METLIKA: 12.1. (ob 18. uri) risanka Tiger in medvedek Pu. 14.1. (ob 18. in 20. uri) Trčeni profesor 2.

RIBNICA: 13.1. (ob 21. uri) Vroča linija.

VELIKE LAŠČE: 13.1. (ob 19. uri) Vroča linija.

TREBNJE: 12.1. (ob 20. uri) in 14.1. (ob 17. uri) Jack, Brian in Ana.

MALE OGLASE
sprejemamo osebno, po pošti in na telefonsko številko
07/39 30 512
Izven delovnega časa lahko mali oglas oddate na avtomatski telefonski odzivnik.

OSMRTNICE in ZAHVALE
sprejemamo osebno, po pošti in na faks številko
07/39 30 540
Male oglase, osmrtnice in zahvale sprejemamo tudi po elektronski pošti na naslov:
info@dol-list.si
Male oglase brezplačno ponovimo na internetni strani Dolenjskega lista na naslovu:
http://www.dol-list.si

KMETIJSKI STROJI

SAMONAKLADALKO za seno, večji železen voz, primeren za težja bremena in domače žganje prodam. ☎ (041)537-105. 53

MOTORNA VOZILA

AUDI A6 2.5 TDI, letnik 10/96, prvi lastnik, prodam. ☎ (041)625-404. 26

OMEGO 2.0 16 V, prva registracija 1997, prodam. ☎ (041)739-120. 34

RENT-A-CAR kombi 8+1 za prevoz tovora ali oseb, z voznikom ali brez, za daljše najeme ugodni popusti, neomejeni kilometri. ☎ **041/412 532**.

PREPIS VOZIL
041/546-159

SUZUKI ALTO 1.0 GL, 5V, nov, zadet na loteriji, prodam 200.000 SIT ceneje. ☎ (07)3024791 ali (041)691434. 48

JUGO KORAL 45, letnik 1989, registriran do 7/01, prodam. ☎ (07)3342408. 51

KIA SPORTAGE 2.0 MRDI, letnik 1995, 72.000 km, ugodno prodam. ☎ (041)619-625 ali (07)3073451. 87

POSEST

16 A VINOGRADA z vikendom, elektrika, blizu Dolenjskih Toplic prodam. Dostop možen z vsakim vozilom. ☎ (07)3065309.

VINOGRAD na Trški gori, 15 a, 530 trt, prodam. ☎ (040)355-455. 27

SUZUKI
Avtomehanika Jurij Murn, s.p.
Resslova 4, Novo mesto
☎ 07/30 24 791
- prodaja vozil
- servis vozil
- vulkanizerstvo
- kleparstvo
- ličarstvo

Za vse Suzukijeve modele letnika 2000 13 % popusta!

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: *Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.* Direktor: *Drago Rustja*
Uredništvo: *Jožica Dornič (odgovorna urednica), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakše Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar*
Izhaja ob četrtkih. *Cena izvoda v kolportaži* **240 tolarjev**; *naročnina za 26 izvodov v 1. polletju* **5.980 tolarjev**, *za upokojence* **5.382 tolarjev**, *za pravne osebe* **11.960 tolarjev**; *za tujino letno* **70 evrov** *oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni kolportažnega izvoda oz. naročnini je upoštevan 8-odst. DDV.*
Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.
Oglasi: *Cena 1 cm v stolpcu za oglas (in mali oglas pravnih oseb)* **3.100 tolarjev** *(v barvi* **3.300 tolarjev***), na prvi ali zadnji strani* **6.200 tolarjev** *(v barvi* **6.600 tolarjev***); za razpis* **3.700 tolarjev**. *V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV.*
Mali oglas do deset besed **2.000 tolarjev**, *vsaka nadaljnja beseda* **200 tolarjev**. *V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.*
Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: **52100-601-59881**. Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: **970-7100-4405/9**.
Naslov: ***Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.***
Telefoni: *tajnica* **07/39 30 500**, *direktor* **39 30 502**, *odgovorna urednica* **39 30 528**, *propagandna služba* **39 30 514**, *naročniška služba* **39 30 508** *in* **39 30 510**, *mali oglasi in osmrtnice* **39 30 512**, *računovodstvo* **39 30 504** in **39 30 506**.
Telefaks: **07/39 30 540**.
Elektronska pošta: *info@dol-list.si* Internet: *http://www.dol-list.si*
Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.
Računalniški prelom in filmi: ***Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.***
Tisk: ***DELO-TČR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.***

NA GRABROVCU pri Metliki prodam več kmetijskih zemljišč. ☎ (07)3058270, zvečer.

HIŠO, 140 m² poslovnih prostorov in 140 m² stanovanja, na izredni lokaciji v bližini Novega mesta prodam. ☎ (041)634-134. 42

ZAZIDLJIVO PARCELO z vinogradom, 15 a, na Ljubnu prodam. ☎ (041)829-747. 57

VINOGRAD v Šmavru pri Ponikvah prodam. ☎ (01)7885442. 63

HIŠO z večjim vrtom v Novem mestu ali večjo gradbeno parcelo kupim. ☎ (031)354-360.

2 ZAZIDLJIVI PARCELI v Dolenjskih Toplicah prodam. ☎ (041)613-965. 72

ZAZIDLJIVO PARCELO, 22 a, v Dol. Suhadolu prodam. ☎ (041)616-557. 86

PRODAM

KOSTANJEVO KOLJE za vinograd in smrekovo za fižol prodam. ☎ (07)3078276. 33

4000 DO 5000 kg dobrega sena prodam. ☎ (07)8184682. 35

GSM ACER G 520 s SIM kartico prodam za 10.000 SIT. ☎ (041)923-751. 45

HRASTOVE PLOHE prodam. ☎ (07) 3084484. 61

VINO malvazija, rebula po 180 SIT/l, merlot po 250 SIT/l prodam. Možna dostava na dom. ☎ (041)875934 ali (031)249039. 69

RAZNO

2 POSLOVNA PROSTORA v Metliki, 20 m² in 50 m², oddam. ☎ (07)3059432 ali (041) 837-582. 29

VARSTVO za 11-mesečnega fantka na območju Novega mesta iščem. ☎ (041)205-738. 30

GARAŽO v Novem mestu (Drska) najamem. ☎ (041)422-114. 54

POSLOVNE PROSTORE oddajamo. ☎ (07)3930844. 56

HITRO IZPLAČILO gotovine z nizko provizijo pri prodaji vaših delnic nudimo. BPH Medvešek Pušnik, Ljubljana, poslovalnica Mercator center Novo mesto, ☎ (07)3930262. 58

FRIZERSKI SALON (z možnostjo opravljanja kake druge dejavnosti) v Novem mestu oddamo v najem. ☎ **07/33 73 460.**

TESNENJE oken in vrat s silikonskimi tesnili. Velik prihranek pri ogrevanju. Izvajam tudi vsa mizarska popravila. Tel. **07/33 22 750**, GSM **041/242 701**.

ROLETARSTVO **BAYER**
Bayer Aleksander, s.p., Stopiče 37 a
07/ 30 80 210
040/ 202 868

PRAZNO GARAŽO blizu centra Novega mesta najamem pod ugodnimi pogoji. ☎ (040)357-668. 65

ZAVAROVANCI avstrijske zavarovalnice Wiener Stadtische - WVP! Če ste vplačali enega ali več obrokov življenjskega zavarovanja, vam povrnemo del vplačanega zneska, tudi če ste izgubili polico. ☎ (02)6232227, od 12. do 14. ure. 66

POSLOVNI PROSTOR, 50 m², na Šmarješki cesti oddam. ☎ (041)643-974. 77

SLUŽBO DOBI

FERMACEVTSKEGA TEHNIKA s strokovnim izpitom in vsaj dvema letoma delovnih izkušenj zaposlimo za nedoločen čas v trgovini Medis. Ponudbe pošljite na naslov: Medis, Ljubljanska 26, Novo mesto. 28

HONORARNO DELO za šankom nudim. ☎ (07)3379770. 64

M & M, d.o.o.
Vrtna 35, Črnomelj
Tel. **07/30-61-443**
Zaposlimo tri delavce:
TRGOVEC - PRODAJALEC
Pogoji:
- 3-letna trgovska šola
- 1 leto delovnih izkušenj

Pisne prijave pošljite na zgornji naslov.

Nova prodajalna obutve
TURBO SCHUH
v NOVEM MESTU
vabi k sodelovanju:
- **prodajalke obutve**
- **urejevalke regalov**

Pisne ponudbe pričakujemo v 8 dneh na naslov:
STIEFELKÖNIG, d.o.o.
Šentiljska c. 49, 2000 Maribor

UČILA
K sodelovanju vabimo KOMERCIALISTA za trženje učnih pripomočkov na področju Dolenjske.
Pogoji: najmanj V. stopnja izobrazbe, zanesljivost, urejenost, samostojnost pri delu, vozniški izpit B-kategorije.
Vloge v osmih dneh pošljite na naslov: Učila, založba, C. Kokrškega odreda 18, 4294 Križe. Informacije: 04/5980 000

TRGOVSKO PODJETJE ZRNO, d.o.o.
Gmajna 6, 8274 Raka
zaposli
PRODAJNEGA REFERENTA ALI REFERENTKO.
Pogoj:
- aktivno znanje nemškega ali angleškega jezika
- osnovno znanje računalništva
- srednja izobrazba ekonomske ali gradbene smeri

Vloge pošljite na naslov:
ZRNO, d.o.o., Gmajna 6, 8274 Raka.
Informacije na telefon **07/47-57-080**

V REDNO DELOVNO RAZMERJE sprejmemo delavca z izkušnjami oblikovanja kovin - orodjarja. ☎ (07)3081797, Bos kovinarstvo, Stanislav Grubar. 31

MIRENA, salon pohištva v Vavti vasi, zaposli trgovca z izkušnjami pri prodaji pohištva. ☎ (07)3847030 ali (041)628-422. 47

V GOSTILNI pri Mokronogu zaposlimo natakarja (-ico) v redno delovno razmerje, lahko tudi pripravnika. ☎ (031)205-182. 62

PRIKUPNO DEKLE ali FANTA iščemo za delo v šanku v eni od novomeških okrepčevalnic. Omogočimo opravljanje pripravništva. ☎ 07/33 22 765 ali 041/628 385.

TAKOJ ZAPOSLIM natakarico v okrepčevalnici Pri Kocjanu, Bič 11, Veliki Gaber. ☎ (07)3469027. 68

NATAKARICO zaposlimo v okrepčevalnici. ☎ (07)3321520. 70

SIMPATIČNO DEKLE za delo v strežbi zaposlimo. ☎ (041)647-179. 73

SIMPATIČNO DEKLE zaposlimo za delo v strežbi. ☎ (07)3081344. 74

DEKLE za strežbo v bifeju zaposlimo. ☎ (07)3328275. 81

SLUŽBO IŠČE

V ČRNOMLJU ali okolici sprejme mlajša upokojenka honorarno delo čiščenja v popoldanskem času. ☎ (07)3057545. 46

STANOVANJA

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Novem mestu najame mlajši par. ☎ (031)813-864. 71

OPREMLJENO enosobno stanovanje v Novem mestu oddam. ☎ (031)312-498. 76

TRISOBNO STANOVANJE v Novem mestu, v Levstikovi ul., oddam. ☎ (07)3341008, popoldan 78

DVOINPOLOSBNO STANOVANJE z balkonom, v privatni hiši, oddam za 5 let. ☎ (07)3328275. 80

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam. ☎ (041)279-601. 82

ŽIVALI

PRAŠIČA, 170 do 180 kg, prodam. ☎ (07)4987065, od 18. do 20. ure. 32

2 PRAŠIČA, težka 30 do 160 kg, krmljena z domačo hrano, prodam. Možen zakol. ☎ (07)3076715. 36

PRAŠIČA, težkega 160 kg, prodam. Možen zakol. ☎ (07)3071394. 37

KOZLIČKE prodam. ☎ (041)926-432, po 17. uri. 38

PRAŠIČE, 25 do 120 kg in svinjo, 200 kg, prodam. ☎ (07)3081179. 40

PRAŠIČA, 200 kg, domača hrana, prodam. ☎ (07)3091037. 41

PRAŠIČE, težke 120 do 170 kg, prodam. ☎ (07)3091232 ali (041)929-723. 43

5 MESECEV brejo telico simentalko in smrekove deske, debeline 25 mm, prodam. ☎ (07)3083789. 44

KRAVO, brejo 9 mesecev, in telico, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (07)3085621, Jože Udovč, Hrušica 7, Novo mesto. 49

PRAŠIČE, težke 130 kg, prodamo v okolici Šentjerneja. ☎ (031)284-359. 50

RJAVE JARKICE pred nesnostjo prodajamo vsak dan. Kuhelj, Šmarje 9, Šentjernej. ☎ (07)3082424. 52

NEKAJ ovac z mladiči ali brez njih prodam. ☎ (07)3346006. 79

VALILNICA na Senovem obvešča, za zbira naročila za vse vrste enodnevnih in večjih piščancev. ☎ (07)4971375. Naročila pa bomo zbirali tudi v trgovini Graben v Novem mestu na ☎ (07)3323141. 55

TELICO, brejo 8 mesecev in avtoprikolico z atestom prodam. ☎ (07)3085466. 59

TELIČKO SIMENTALKO, staro 8 tednov, prodam. ☎ (031)513-392 ali (07)3085684.

PRAŠIČA, 150 kg, domača krma, in belo vino z ustrezno dokumentacijo prodam. ☎ (07) 3077223. 75

ČRNO-BELEGA BIKCA, starega 14 dni prodam ali menjam za črno-belo teličko. ☎ (07)3463065. 83

TELICO, brejo v devetem mesecu prodam. ☎ (041)859-091. 84

20 DNI staro teličko prodam. ☎ (07) 3025083. 85

salon za pse
Budja - Ul. talcev 12 - Novo mesto
☎ **07/33 24 377**

Verjemite ali ne...
RADIO OGNJIŠČE
Krvavec 104,5 Kum 105,9

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

LERAN
Novo mesto
Lebanova 24
http://www.leran.si
e-mail: leran@siol.net
telefon: 07/33 79 940
07/33 79 941
faks: 07/33 22 282
mobitel: 0609/633 553
041/633 553

Prodamo:
- **HIŠE:** na Ajdovcu (okolica), Bački, v Črnomlju, na Dobravi, v Dol. Ponikvah (pri Trebnjem), Gor. Brezovici, Jagodniku, v Krškem, Metliki, Mokronogu (in okolici), Novem mestu (in okolici), na Otočcu, v Semiču, Sevnici (okolica), Straži, Šentjerneju, Škocjanu, Viru pri Domžalah, Žužemberku;
- **STANOVANJA:** v Krškem, Novem mestu, Straži;
- **VIKENDE:** v Brestanici (okolica), Dol. Kotu pri Dvoru, Gor. Suhadolu, Podbočju (Šutenski Vrh), Straži, Šentjerneju (okolica), Škocjanu (okolica);
- **GRADBENE PARCELE:** v Črnomlju, nad Tuševim Dolom, v Mirni Peči, Mokronogu, Novem mestu, Šentjerneju (Groblje), Šentrupertu (Vrh), Šmarjeških Toplicah;
- **POSLOVNE PROSTORE:** v Črnomlju (picerija, diskoteka), Dolenjskih Toplicah (središče), Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center), Straži in drugod;
- **POSLOVNO-STANOVANJSKE OBJEKTE V OBRATOVANJU:** v Šentjerneju, Dol. Vrhpolju (gostilna in stanovanje), Novem mestu (gostilna);
- **KMETIJE:** v Beli krajini (pri Semiču), Šentjerneju (okolica), Šentrupertu (okolica), Trebelnem (okolica), Trebnjem (okolica).

Oddamo:
- poslovne prostore, gostilno in stanovanja v Novem mestu.

Oglasite se na sedežu podjetja ali nas pokličite.

ZRNO
ZRNO, d.o.o.
Gmajna 6, 8274 Raka
Zrno, d.o.o., vam nudi ves material od temeljev do strehe po izredno konkurenčnih cenah in lastno dostavo na dom, oz. gradbišče.

Poleg gradbenega materiala vam v Zrnu, d.o.o., nudijo kvalitetno izvedbo:
- notranji in zunanji strojni ometi
- vse vrste fasad
- izvedba tlakov
- soboslikarske storitve
- mavčne obloge stropov in predelne stene
- ostala zaključna dela v gradnji

Poleg gradbenega blaga nudijo veliko izbiro kmetijskega repromaterila:
- *UMETNA GONJILA*
  - vinogradniški
  - superfosfat
  - in ostala gnojila

Cene so 20% nižje od sezonskih, saj so že od 1.900 do 3.000 SIT.

Vinogradnikom in poljedelcem nudijo zaščitna sredstva, ki so v obdobju od 1.1. do 31.1.2001 za 10% nižja od sezonskih.

ZBIRAJO NAROČILA ZA SEMENSKI KROMPIR.
ZA SEMENSKO KORUZO NUDIJO 15-odst. RABAT V PREDSEZONI.

- *VELIKA IZBIRA ŽIT:*
  - soja 69,00 SIT/kg
  - oves
  - ječmen
  - koruza
  - krmila Emona Ljubljana

Telefon:
07/49-75-410
07/49-75-086

DOLENJSKI LIST
Poleg kegljišča
na Germovi 6
v Novem mestu
posluje

Postregli vas bodo s:
- **picami**
- **hamburgerjem**
- **giricami**
- **pomfritom**
- **sladoledom**
- **ledeno kavo**
- **sadnimi kupami**

in raznovrstnimi pijačami.
☎ **07/ 33 21 878**
Vabljeni!
DOLENJSKI LIST

RADIO UNIVOX
107.5 MHz
e-mail: info@univox.si

Prihajajo diamanti!

DAEWOO... *veliki popusti za vozila letnika 2000!*

Ob nakupu kateregakoli modela Daewoo bo prvih 500 kupcev prejelo zelo dragoceno darilo!

DAEWOO MOTOR

Avto-hit
Podbevškova 6a, Novo mesto
SALON VOZIL Kandijska 53 Novo mesto

tel.: 07/33 76 490

TVOJIH MINUT

Dinamično delo išče strokovnjake!

V sistemu DON DON se ukvarjamo s proizvodnjo, distribucijo in prodajo dnevno svežega peciva. Slovenijo pokrivamo iz proizvodnih obratov v Kranju, Mariboru, Metliki in Kozini. K sodelovanju pri povečanju obsega dejavnosti na področju DOLENJSKE IN BELE KRAJINE vabimo kandidate za pogodbeno delo

DISTRIBUTER

Od kandidatov pričakujemo lastno prevozno sredstvo -kombi bele barve velikosti 10-15 m³, osebno urejenost in komunikativnost. Izbranim kandidatom ponujamo redno in trajno sodelovanje, dinamično delo, stimulativno plačilo, dodatno strokovno izobraževanje ter delo v regiji bivanja. Lastnoročno napisane vloge z opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljite na naslov podjetja:

DON DON
MANJA d.o.o.
Trdinova pot 2a
8330 Metlika
tel. 07-30 63 071

PROTEKT P NOVO MESTO

Podjetje za varovanje premoženja in oseb, d.o.o.
Novo mesto, Seidlova 5
tel.: 07/3 325 325
faks: 07/3 917 305

Prodajni center podov
PCP PUREBER
PARKETARSTVO
Foersterjeva 10, Novo mesto

RADIO 94,9 Mix VESELJAK

USTVARJAMO AVTOMOBILE.

RENAULT

Obeta se zima neverjetnih spustov

... do popustov! In to za vse modele letnika 2000 od 120.000 do 400.000 SIT. A to še ni vse - dodatno popust lahko nadgradite s posebnim EKO BONOM v vrednosti 50.000 SIT, če svoj stari avto katerekoli znamke brez katalizatorja zamenjate za novega Renaulta. Od cene pa še odštejemo vrednost vašega rabljenega vozila. Če dobro pogledate - spust za popust, pa še jubilejna generacija 2000 za povrh! Res se splača.

Akcija traja do razprodaje zalog!

LUNA

RENAULT priporoča elf

www.renault.si

ZAHVALA

Življenje celo si garala,
trpljenje in bolečine težke si prestala.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 77. letu starosti nas je zapustila draga žena, sestra in teta

MARIJA DULAR

Ob Težki vodi 88, Novo mesto

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste mi stali ob strani, mi izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Kresetovi za pomoč v času bolezni, patronažni sestri Majdi, zdravstvenemu osebju Internega oddelka bolnišnice Novo mesto, Domu starejših občanov za nego na domu, pevcem za zapete žalostinke, gospodu župniku za lepo opravljen obred in pogrebni službi Oklešen. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mož Franc

Tržnica odprta aprila

SEVNICA - Izgradnja trgovsko-poslovnega centra s tržnico v Sevnici je v polnem teku in poteka v skladu z načrti. Župan Kristijan Janc se je z direktorico Reala Mojco Dulc in drugimi odgovornimi dogovoril o površinah, ki jih bo v last pridobila Občina Sevnica. Sodelovanje med investitorjem in občino je zelo korektno, zato računajo, da bo objekt končan do aprila, ko bodo na voljo nove površine za izboljšanje ponudbe v mestu. Občina bo prostore pridobila na račun odstopljenih zemljišč in pripadajočih prispevkov.

OSMRTNICA

Iztekla se je življenjska pot naše upokojene sodelavke iz Sektorja za raziskave in razvoj

ANE SKUBIC

Šolska ulica 8, Novo mesto

Od nje smo se poslovili v sredo, 10. januarja 2001, ob 14.30 na pokopališču na Otočcu.

S hvaležnostjo jo bomo ohranili v trajnem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, d.d., Novo mesto

ZAHVALA

V večnost si odšla pred nami,
a ostala boš med nami.
Vez ljubezni - nismo sami.

V 66. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustila draga žena, mama, babica, sestra, svakinja, teta in tašča

ALBINA FRANČIČ

roj. Jordan

iz Dol. Stare vasi 24, Šentjernej

Beseda hvala ni dovolj, da bi mogli izraziti hvaležnost vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, znancem, Društvu upokojencev Šentjernej, kolektivu Vrtca Šentjernej, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in svete maše ter jo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, še posebej vsemu osebju Visceralnega oddelka. Iskrena hvala ge. Miri Hrovat za lepe poslovilne besede, pevcem, trobentaču za lepo zaigrano Tišino, pogrebni službi Oklešen in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala tudi vsem, ki vas v zahvali nismo imenovali, pa ste nam kakorkoli pomagali.

Žalujoči: vsi tvoji, ki te ne bomo pozabili

OSMRTNICA

Iztekla se je življenjska pot našega upokojenega sodelavca iz Sektorja za proizvodnjo zdravil

JANEZA BERLANA

Nad mlini 106, Novo mesto

Od njega smo se poslovili v sredo, 10. januarja 2001, na pokopališču v Srebrničah.

S hvaležnostjo ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, d.d., Novo mesto

PORTRET TEGA TEDNA

Vincenc Janša

1. januarja je minilo natanko četrt stoletja, odkar se je zaposlil Vincenc Janša v Elektru Ljubljana - PE Elektro Kočevje. V dneh, ko je minilo šele prvih 10 dni tretjega tisočletja, nista pretekla še niti polna dva meseca, odkar je s položaja direktorja kočevske enote "napredoval" na položaj direktorja Elektra Ljubljana, d.d. Če odštejemo služenje vojaškega roka, je bil v Elektru Kočevje zaposlen 24 let in od tega skoraj 10 let na najvišjem položaju. Kot takšnemu mu tudi pripada levji delež zaslug za zlato priznanje občine Kočevje, ki ga je prejel Elektro Kočevje ob lanskoletnem občinskem prazniku.

Med 8 kandidati, ki so se javili na razpis, je vlada RS za direktorja Elektra Ljubljana, d.d., imenovala 50-letnega univ. dipl. elektro inž. Vincenca Janšo iz Kočevja. Do tega položaja je Vincenc prišel z učenjem, ki ga je po končani gimnaziji v Kočevju leta 1969 nadaljeval v Ljubljani, ter delom, ki ga je z izjemo prvega leta po končanem študiju, ko je delal v Iskri, ter časa, ki ga je prebil pri vojakih, opravljal v Elektru Kočevje. Zdi se mu povsem normalno, da je bil v Elektru najprej odgovorni projektant, nato od leta 1982 do aprila 1991, ko je postal direktor, vodja razvoja. Po tem se razlikuje od današnje generacije, ki ji pripada tudi njegov najstarejši sin. Vincenc ga je zato, "ker je tudi njemu ležala matematika", usmerjal v študij elektrotehnike, a se je odločil za ekonomijo. "Krivdo" za to Vincenc pripisuje psihologom, ki so mu, kot pravi, "vcepili", da bo takoj po končanem študiju že manager. Vincenc pa, ki se je rodil kot zadnji od treh otrok mlekarskemu mojstru iz Notranjih Goric, ve, da je pot do uspeha dosti težja.

Že Vincenc se je rodil v Šalovcih, ob madžarski meji, l. 1952 pa je bil njegov oče premeščen v Kočevje. Ko je bil Vincenc star 9 let, je oče umrl, in Vinko je Kočevje sprejel "za svoj kraj". Tu si je z ženo Slavko iz Mirne Peči ustvaril družino in želja, da bi lahko kaj naredil za Kočevje, je botrovala, da se je podal tudi v politične vode. Danes mu v občinskem svetu teče že drugi mandat, dve leti pa bo opravljal tudi še funkcijo državnega svetnika. Prostega časa ne zapolnjuje več s tenisom, rad pa se ob vikendih poda na bližnji Mestni vrh ali Fridrihštajn. Odkar je pričel z delom v Ljubljani, za to sicer še ni imel časa, upa pa, da takrat, ko ga bo zopet imel, v kočevskih gozdovih ne bo toliko medvedov, kot jih je bilo lani. Kot se za vsakega pravega Kočevarja spodobi, je medveda že večkrat srečal, vendar pa, kot pravi, tako kot pri dosedanjih tudi pri morebitnih prihodnjih srečanjih "ne bi bil rad brez avtomobila".

M. LESKOVŠEK-SVETE

Prvi se je rodil Žan

V Brežiški porodnišnici sta leto 2001 začela fantka - Število porodov v Brežicah spet nekoliko narašča

BREŽICE - Medtem ko je v novomeški porodnišnici prvi dojenček prijokal na svet že - za koga mogoče šele - 1. januarja zvečer, so v porodnišnici v Brežicah čakali na prvo rojstvo vse do 3. januarja, do 15. ure in 17 minut. Takrat se je rodil Žan Bajc. Razveselila sta se ga Tatjana Devetak in Jože Bajc mlajši.

Žan Bajc je bil, ko sta si z 21-letno mamico Tatjano v prvič v njunem življenju zrla v oči, velik 50 centimetrov in težak 2,9 kilograma. Tatjana je bila ob tem navdušena. Nekaj ur pozneje, ko je že pozabila na prihod iz porodne sobe, je povedala: "Vesela sem Žana. Z veseljem sem čakala, da bom šla v bolnico." Očka Jožeta nismo uspeli vprašati, vendar se najbrž počuti enako prijetno kot njegova izvoljenka, s katero živita pri njem doma v Gorenji vasi pri Leskovcu pri Krškem v občini Krško.

V porodnišnici v Brežicah so Žanu na mamičine prsi pomagali mag. dr. Zoran Šehovič, babica Bernarda Vidmar in sestra Vladka Oštrbenk. Dežurna ekipa porodnišnice je še isti dan pomagala v naročje njegove mamice še enemu fantku. Dan pozneje se je v brežiški porodnišnici rodila še deklica; taka je kronika iz porodnišnice z začetka leta 2001.

V brežiški porodnišnici se je lani rodilo skupno 384 otrok, od teh je bilo 188 deklic. Pri 93 porodih so bili zraven tudi očetje. Po besedah predstojnika porodnišnice dr. Miroslava Laktiča, so ženske, ki so rodile v Brežicah, doma ne le iz Brežic, pač pa tudi iz občin Kozje, Bistrica ob Sotli, Podčetrtek in od drugje, dve sta prišli tudi iz Hrvaške.

Število rojstev v zadnjih dveh letih malce narašča. Osebje porodnišnice si ne želi ničesar bolj kot to, da bi bilo rojstev spet kmalu vsaj toliko, kot so jih imeli leta 1985, ko so jih našteli 803.

M. L.

• DOLENJSKI LIST ČESTITA - Uredništvo Dolenjskega lista čestita Tatjani in Jožetu ob srečnem dogodku ter Žanu želi vse najboljše na njegovi življenjski poti. Za skromno popotnico mu bomo v novoodprto knjižico pri banki priložili 50.000 tolarjev. Srečno!

ŽANU V ČAST - Tatjano Devetak in Žana kot prvorojenega v brežiški porodnišnici v letu 2001 je prišel pozdravit tudi brežiški župan Vladislav Deržič. (Foto: M. L.)

Kar streljal

SOVINEK - 36-letni B. H. iz kraja Sovinek je utemeljeno osumljen kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti, ker je 1. januarja nekaj po polnoči v naselju Lokve streljal z vojaško avtomatsko puško in ogrožal življenja ljudi, ki so bili v neposredni bližini. Policisti so mu odvzeli orožje.

Našli 4 kg marihuane

Skrita v boku avta

OBREŽJE - 6. januarja je na Mednarodni mejni prehod Obrežje z mazdo prispel hrvaški državljan S. K. Članu Enote za zatiranje tihotapstva carinskega urada Ljubljana je zatrdil, da nima ničesar predložiti carinski kontroli in je namenjen v Ljubljano, kjer dela kot član glasbene skupine. Carinik se je vseeno odločil, da bo avto, ki ni bil voznikova last, podrobneje pregledal, in izkazalo se je, da je imel prav.

S sodelavcem sta pregledala prtljažnik s potovalnima torbama ter notranjost vozila. Delno odstranjeno tesnilo vrat ter delno odmaknjena tapeta boka avta sta omogočila pregled notranjosti. Carinik je takoj opazil, da so v njej paketi nepravilne ovalne oblike, oblepljeni z rjavim trakom. Posumil je, da se v njih nahaja prepovedana droga, zato je poklical vodnika službenega psa, ki je s psom za odkrivanje droge pregledal prostor. Pes je nakazal, da se v obeh bokih avta nahaja mamilo.

Carinika sta o odkritju obvestila Postajo mejne policije Obrežje, tako da so skupaj z delavci Urada kriminalistične policije PU Krško nadaljevali s pregledom in na sopotnikovi bočni strani našli tri pakete, na voznikovi pa štiri pakete mamila, skupaj v bruto teži 4.186 gramov. Preliminarni test za prepovedane droge je pokazal, da gre za marihuano. Drogo in voznika so cariniki predali policistom.

L. M.

Zbornik o zgodovini Primorske

LJUBLJANA - Inštitut za novejšo zgodovino je kot 1. številko znanstvene revije Prispevki za novejšo zgodovino izdal zbornik, ki so ga posvetili delu dr. Milice Kacin Wohinz, znanstvene svetnice v pokoju, ob njeni sedemdesetletnici. Svoje strokovno znanje in sile je znanstvenica usmerila predvsem v raziskovanje Primorske v času fašizma, torej v obdobju, ki je bilo za tamkajšnje ljudi čas najhujših preizkušenj. Na tem raziskovalnem področju je opravila pionirsko delo. V zborniku so zbrani prispevki zgodovinarjev, ki se tako kot jubilantka ukvarjajo z zgodovino Primorske, sodelujejo pa tudi italijanski in hrvaški strokovnjaki.

Posvet za farmacijo

OTOČEC - Danes poteka v Šport hotelu Otočec mednarodna konferenca o upravljanju vsebine dokumentov v farmacevtski industriji, ki jo organizira novomeška Infotehna, podjetje za informacijski inženiring. Na enodnevnem posvetu sodelujejo večja farmacevtska podjetja, med drugimi poleg slovenskega Leka in Krke še Pliva, Belupo, Richter, Lečiva in drugi, sodelovali pa bodo tudi predstavniki ljubljanske Fakultete za farmacijo in Urada za zdravila.

Iz slovenske lirike

Tone sonce, tone

Tone sonce, tone
za večerne gore,
z njim le moja toga
utoniti ne more.

Zjutraj sonce vstane
lepše še žareče,
z njim pa radost meni
vstati nikdar neče.

Toni, sonce, toni,
drugim topi boli,
njim na srečo vstajaj,
če za me nikoli.

SIMON GREGORČIČ
(1844 - 1906)

Skušal ukrasti yuga

NOVO MESTO - V noči na 7. december je neznanec v skupnih garažah na Seidlovi cesti poskušal odpeljati osebni avto, znamke Zastava yugo 55, last S. V. Iz garaže mu ni uspelo priti, ker ni imel ključev za odpiranje rampe, zato je odšel peš. Pri vzvratni vožnji je poškodoval kovinsko cev in dva avta. Škoda znaša okrog sto tisoč tolarjev.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Koga je motila slovenska zastava na Vinjem Vrhu? - Pohvala mladini s Trebelnega, ki ni pokala s petardami - Zakaj je ambulanta na žilnem oddelku odprta le enkrat tedensko?

Prazniki so za nami, toda naš dežurni telefon je bil še vedno bolj lenoben in ni velikokrat zazvonil. Očitno se ljudem še ne da preveč ukvarjati se z vsakdanjimi problemi.

Prvi je poklical **Ljubljančan T. M.** ki že nekaj let rad zahaja v svoj vikend na Vinjem Vrhu nad Šmarjeto. Dobro sodeluje s krajani, podpira razvoj infrastrukture, gasilstva in ostalih društev, zato je bil toliko bolj razočaran, ko je na silvestrsko noč z javnega droga ob vikendu izginila slovenska zastava, ki jo je obesil v počastitev dneva državnosti ter božičnih in novoletnih praznikov. "Kot slovenski državljan ne razumem, koga je motila naša zastava, ki jo obešam že nekaj let in se to večini ljudem zdi prav. Svojo državo moramo spoštovati. Ljudi, ki so to storili iz objestnosti ali ne vem kakšnega razloga, pozivam, naj jo vrnejo," je povedal T. M.

Bralec "Dolenjca" iz okolice Trebelnega je pohvalil njihovo mladino, ki se je za razliko od večine mladih za božične in novoletne praznike odločila drugače, lepše. Mislil je na metanje petard. "Pravo vzdušje je potekalo opolnoči pri sveti maši na Trebelnem. Brez pokanja petard, lepo v miru, vse drugače kot prejšnja leta. Zato je mladina s Trebelnega vredna pohvale in pozornosti, vsem zasvojencem z metanjem petard in navijačem pa gre ponižanje," je zaključil bralec.

Če kje, potem smo se ljudje v bolnišnicah in zdravstvenih domovih morali navaditi na čakanje. Tam je gneča vedno velika. V zvezi s tem se je oglasila **bralka iz okolice Novega mesta**, ki ima probleme s krčnimi žilami in je zato že nekaj časa deležna zdravljenja v obliki injekcij v ambulanti dr. Andreja Šinkovca v novomeški bolnišnici. S tem je zadovoljna, toda kaj ko ima zdravnik vedno tako gnečo, saj k njemu menda prihajajo bolnice celo iz drugih koncev Slovenije! "Vse lepo in prav, da je tako dober in strokovnjak, pa tudi prijazen je, toda ambulanto ima odprto le enkrat tedensko, kar je premalo. Ko enkrat ni delal, so mi naslednji datum za injekcijo določili tako pozno, da je bila terapija gotovo prekinjena. Pa to nikogar ne zanima," je razočarana bralka, ki meni, da za zdravstvo vsa leta toliko dajemo, ko potrebujemo njegove usluge, pa smo nad njim razočarani.

L. M.

Kolesar "rekorder"

VELIKI OBREŽ - Brežiški policisti so 7. januarja ponoči ustavili 45-letnega kolesarja B. P. iz okolice Brežic, ker je vijugal po cesti. Napihal je kar 4,61 promila alkohola. Vožnje seveda ni smel nadaljevati.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki 07/ 39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

DRAŠIŠKI SVETI TRIJE KRALJI - Tone Kostelec, Jože Stariha in Martin Simonič že več kot desetletje kot sv. trije kralji hodijo od ene drašiške hiše do druge, pojejo, zapisujejo svoje kratice in letnico na vratne podboje, blagoslovijo domove ter razdeljujejo simbolična darila. Ljudje so se tako navadili nanje, da jih marsikje pričakajo na hišnem pragu. (Foto: M. B.-J.)

VITEZI LEDENE OBRŠČICE - Tradicionalne novoletne skoke z mostu v Soteski so letos zaradi narasle reke Krke prestavili v vas Obrh pri Dolenjskih Toplicah. Z lesenega stolpa pri potoku Obrščica je skočilo 10 pogumnih skakalcev, med katerimi pa letos ni bilo mladenk. Med skakalci je bil tudi oče novoletnih skokov Tone Škufca iz Soteske, ki je bil po končanih skokih vidno zadovoljen zaradi množice obiskovalcev - med njimi je bil tudi župan občine Dolenjske Toplice Franci Vovk - pa tudi zaradi uspele organizacije in zato, ker se je vse srečno končalo. (Foto: S. M.)

Koledujejo do Ljubljane

Drašičani niso nikoli prekinili koledovanja o sv. treh kraljih - V enem dnevu ne uspejo obiskati vseh domov in ustanov

DRAŠIČI - Kot je mogoče zaslediti v literaturi, so v Beli krajini "hodili popevat sv. tri kralje" do druge svetovne vojne, potem pa je ta lep običaj zamrl. A trditev ne drži povsem, saj v Drašičih pri Metliki zatrjujejo, da s trikraljevskim koledovanjem v resnici nikoli niso prekinili. Ni pa jim poznano, da bi se ta navada ohranila še kje v Beli krajini.

Dobro zadnje desetletje hodijo večer pred praznikom sv. treh kraljev ali pred tretjim božičem, kot ga tudi imenujejo, od hiše do hiše Drašičani Tone Kostelec, Martin Simonič in Jože Stariha. Opravljeni so celo v oblačila, kakršna naj bi nosili trije kralji. Pred vsako hišo ubrano zapojejo, nad vratni podboj s kredo zapišejo letnico in začetnice imen kraljev Gašperja, Mihe in Boltežarja, potem pa jih vaščani, ki bi bili zelo užaljeni, če bi njihov dom izpustili, povabijo v hišo. Medtem ko eden od sv. treh kraljev blagoslavlja hišo, drugi drži v rokah kadilo, tretji pa posodico z miro. Toda drašiški sv. trije kralji ne obiščejo le več kot 60 domačij v vasi, ampak tudi številne Drašičane v drugih krajih. Letos so odšli koledovat celo v Kmetijski inštitut v Ljubljano, kjer dela njihov rojak, znani in priznani enolog dr. Julij Nemanič. Vsako leto obiščejo tudi številne metliške ustanove, kot so otroški vrtec, zdravstveni dom, podjetje Komet, ki ima za simbol „njihovo" zvezdo. V največje zadovoljstvo pa jim je, da lahko razveselijo stanovalce doma počitka. Ustavijo se prav v vsaki sobi, zapojejo, stisnejo roko ljudem in jim podarijo bombon ali lešnik.

Letos so imeli drašiški sv. trije kralji že toliko dela, da ga niso uspeli opraviti v enem dnevu. A četudi so koledovali dva dni, jim ni zmanjkalo ne dobre volje ne prijetnega glasu. Predvsem pa so veseli, da v vasi, ki je že tako znana po številnih ljudskih običajih, na ta način ohranjajo še eno lepo navado. Da pa bi tudi že otroci čim več vedeli o starih šegah, so 28. decembra lani znova obudili tudi tepežkanje.

M. BEZEK-JAKŠE